

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŻYWIECKIEGO

WFOŚiGW w KATOWICACH

*Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Katowicach*

*Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.*

Żywiec, wrzesień 2017

ZLECENIODAWCA:

POWIAT ŻYWIECKI
ul. Krasieńskiego 13, 34-300 Żywiec
tel.: 33 861 24 24, faks: 33 861 46 23
mail: starostwo@zywiec.powiat.pl, www.starostwo.zywiec.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING
ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała
tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak
Sebastian Kulikowski

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ :

- 1) Starostwo Powiatowe w Żywcu,
- 2) Urząd Gminy Czernichów,
- 3) Urząd Gminy, Gilowice,
- 4) Urząd Gminy Jeleśnia,
- 5) Urząd Gminy Koszarawa,
- 6) Urząd Gminy Lipowa,
- 7) Urząd Gminy Łękawica,
- 8) Urząd Gminy Łodygowice,
- 9) Urząd Gminy Milówka,
- 10) Urząd Gminy Radziechowy-Wieprz,
- 11) Urząd Gminy Rajcza,
- 12) Urząd Gminy Ślemień,
- 13) Urząd Gminy Świnna,
- 14) Urząd Gminy Ujsoly,
- 15) Urząd Gminy Węgierska Górka,
- 16) Urząd Miasta: Żywiec,
- 17) Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu,
- 18) Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- 19) Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Katowicach,
- 20) Państwowy Instytut Geologiczny Oddział Karpacki w Krakowie,
- 21) Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie,
- 22) Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach,
- 23) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach Delegatura w Bielsku – Białej,
- 24) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, Delegatura w Bielsku – Białej,

- 25) *Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie,*
- 26) *Nadleśnictwo Jeleśnia,*
- 27) *Nadleśnictwo Ujszoły,*
- 28) *Nadleśnictwo Węgierska Górka,*
- 29) *Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie,*
- 30) *Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach,*
- 31) *Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach Oddział Biura Parków w Żywcu,*
- 32) *Polską Spółkę Gazownictwa Oddział w Zabrze,*
- 33) *Tauron Dystrybucję S.A. Oddział w Bielsku – Białej.*

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	9
1.1.	Cel i podstawa opracowania	9
1.2.	Metodologia opracowania, zawartość	10
2.	Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	12
3.	Ogólna charakterystyka powiatu żywieckiego	16
3.1.	Położenie	16
4.	Ocena stanu środowiska	19
4.1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	19
4.1.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	19
4.1.2.	Opis stanu obecnego	21
4.1.2.1.	<i>Klimat na obszarze powiatu</i>	21
4.1.2.2.	<i>Jakość powietrza na obszarze powiatu</i>	22
4.1.2.3.	<i>Emisja zanieczyszczeń powodowana przez przedsiębiorstwa na terenie powiatu</i>	25
4.1.2.4.	<i>Emisja z emitorów liniowych</i>	27
4.1.2.5.	<i>System gazowniczy</i>	30
4.1.2.6.	<i>System ciepłowniczy</i>	31
4.1.2.7.	<i>Warunki wykorzystanie OZE</i>	32
4.1.3.	Analiza SWOT	36
4.1.4.	Cele i zadania środowiskowe z zakresu klimatu i jakości powietrza	37
4.2.	Zagrożenia hałasem	38
4.2.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	38
4.2.2.	Opis stanu obecnego	38
4.2.2.1.	<i>Hałas drogowy</i>	39
4.2.2.2.	<i>Hałas kolejowy i lotniczy</i>	42
4.2.3.	Analiza SWOT	43
4.1.5.	Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń hałasem	43
4.3.	Pola elektromagnetyczne	44
4.3.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	44
4.3.2.	Opis stanu obecnego	44
4.3.3.	Analiza SWOT	46
4.3.4.	Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych	46
4.4.	Gospodarowanie wodami	48
4.4.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	48
4.4.2.	Opis stanu obecnego	48
4.4.2.1.	<i>Wody powierzchniowe</i>	48
4.4.2.2.	<i>Monitoring rzek i zbiorników na terenie powiatu</i>	50
4.4.2.3.	<i>Wody podziemne</i>	52
4.4.2.4.	<i>Monitoring wód podziemnych</i>	53
4.4.2.5.	<i>Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy</i>	54
4.4.3.	Analiza SWOT	56
4.4.4.	Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarowania wodami	56
4.5.	Gospodarka wodno - ściekowa	58
4.5.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	58
4.5.2.	Opis stanu obecnego	60
4.5.2.1.	<i>Zaopatrzenie w wodę</i>	60
4.5.2.2.	<i>Odbiór ścieków</i>	62
4.5.3.	Analiza SWOT	65
4.5.4.	Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno - ściekowej	65
4.6.	Zasoby geologiczne	67
4.6.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	67
4.6.2.	Opis stanu obecnego	67
4.6.2.1.	<i>Surowce naturalne powiatu żywieckiego</i>	67
4.6.2.2.	<i>Osuwiska</i>	68

4.6.3.	Analiza SWOT	70
4.6.4	Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów geologicznych	70
4.7.	Gleby	72
4.7.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	72
4.7.2.	Opis stanu obecnego	73
4.7.2.1.	Struktura użytkowania terenu	74
4.7.2.2.	Owca Plus	76
4.7.2.3.	Organizmy i rośliny szkodliwe w tym Barszcz Sosnowskiego	78
4.7.2.4.	Badania gleb	80
4.7.2.5.	Instytucje do obsługi rolnictwa	81
4.7.3.	Analiza SWOT	82
4.7.1.	Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony gleb	83
4.8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	84
4.8.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	84
4.8.2.	Opis stanu obecnego	84
4.8.2.1.	Ilości zebranych odpadów	87
4.8.2.2.	Odpady z sektora przemysłowego – ilość i sposób postępowania	89
4.8.2.3.	Azbest	94
4.8.3.	Analiza SWOT	95
4.8.4	Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami zapobiegania powstawaniu odpadów	95
4.9.	Zasoby przyrodnicze, w tym także leśne	97
4.9.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	97
4.9.2.	Opis stanu obecnego	100
4.9.2.1.	Siedliska przyrodnicze mające znaczenie dla ochrony środowiska	100
4.9.2.2.	Formy ochrony przyrody na terenie powiatu	103
4.9.2.3.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	106
4.9.2.4.	Gospodarka łowiecka, rybactwo, wędkarstwo	108
4.9.3.	Analiza SWOT	110
4.9.4	Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych	110
4.10.	Zagrożenia poważnymi awariami	112
4.10.1.	Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	112
4.10.2.	Opis stanu obecnego	112
4.10.3.	Analiza SWOT	114
4.2.4	Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń poważnymi awariami	115
5.	Zagadnienia horyzontalne	116
5.1.	Adaptacja do zmian klimatu	116
5.2.	Nadzwyczajne zagrożenia	117
5.3.	Działania edukacyjne	117
5.4.	Monitoring środowiska	118
6.	Cele Programu Ochrony środowiska i ich finansowanie	120
6.1.1.	Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu klimatu i jakości powietrza	120
6.1.1.	Harmonogram zadań własnych w zakresie klimatu i jakości powietrza	124
6.1.2.	Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie klimatu i jakości powietrza	125
6.1.3.	Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu ochrony przed hałasem	128
6.1.4.	Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożeń hałasem	129
6.1.5.	Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń hałasem	130
6.1.6.	Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pól elektromagnetycznych	131
6.1.7.	Harmonogram zadań własnych w zakresie pól elektromagnetycznych	131
6.1.8.	Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	132
6.1.9.	Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu gospodarowania wodami	133
6.1.10.	Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami	136
6.1.11.	Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami	136
6.1.12.	Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej	139

6.1.13.	Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	140
6.1.14.	Cele, kierunki interwencji w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi.....	142
6.1.15.	Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi.....	143
6.1.16.	Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi	144
6.1.17.	Cele, kierunki interwencji w zakresie ochrony gleb.....	145
6.1.18.	Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony gleb.....	147
6.1.19.	Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony gleb.....	147
6.1.20.	Cele, kierunki interwencji w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania odpadów	149
6.1.21.	Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania odpadów 151	
6.1.22.	Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania odpadów.....	151
6.1.1.	Cele, kierunki interwencji w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych	153
6.1.2.	Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych	156
6.1.3.	Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych	156
6.1.4.	Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożeń poważnymi awariami	159
6.1.5.	Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami.....	160
6.1.6.	Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami.....	160
6	System realizacji Programu Ochrony Środowiska	162
7	Monitoring Programu.....	163
8	Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	166

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1	LOKALIZACJA POWIATU ŻYWIECKIEGO NA TLE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	16
RYSUNEK 2	PODZIAŁ POWIATU NA JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE	16
RYSUNEK 3	SIEĆ DROGOWA POWIATU ŻYWIECKIEGO.....	17
RYSUNEK 4	ŚREDNIE STĘŻENIE DWUTLENKU SIARKI NA STACJI W ŻYWCU W LATACH 2015 - 2016 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$).....	23
RYSUNEK 5	ŚREDNIE STĘŻENIE TLENKÓW AZOTU NA STACJI W ŻYWCU W LATACH 2015 - 2016 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$).....	23
RYSUNEK 6	ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU PM ₁₀ NA STACJI W ŻYWCU W LATACH 2015 - 2016 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$).....	24
RYSUNEK 7	EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWO- GAZOWYCH W 2013 - 2016 Z ZAKŁADÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO (MG/ROK).....	26
RYSUNEK 8	EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ W LATACH 2013 - 2016 ROKU Z ZAKŁADÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO (MG/ROK).....	26
RYSUNEK 9	EMISJA DWUTLENKU WĘGLA ORAZ OGÓŁEM WSZYSTKIE ZANIECZYSZCZENIA W LATACH 2013 - 2016 ROKU Z ZAKŁADÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO (MG/ROK).....	27
RYSUNEK 10	EMISJA LINIOWA NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO W 2016 R.....	30
RYSUNEK 11	POTENCJAŁ TEORETYCZNY ENERGII WODNEJ NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W TYM POWIATU ŻYWIECKIEGO	32
RYSUNEK 12	POTENCJAŁ TEORETYCZNY BIOMASY (DREWNA) NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W TYM POWIATU ŻYWIECKIEGO.....	33
RYSUNEK 13	POTENCJAŁ WYKORZYSTANIA ENERGII SŁONECZNEJ NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	34
RYSUNEK 14	POTENCJAŁ ENERGII GEOTERMALNEJ W REJONIE POWIATU ŻYWIECKIEGO.....	35
RYSUNEK 15	BIOGAZ Z BIOGAZOWNI ROLNICZYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM	36
RYSUNEK 16	PUNKTY MONITORINGU JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH W 2016 R. NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO.....	51
RYSUNEK 17	PUNKTY MONITORINGU JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH W 2016 R. NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO	53
RYSUNEK 4.4.2-3	JAKOŚĆ WODY PODZIEMNEJ W POWIECIE ŻYWIECKIM	54
RYSUNEK 19	DŁUGOŚĆ SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO W LATACH 2010-2016 (KM)	60
RYSUNEK 20	LICZBA PRZYŁĄCZY WODOCIĄGOWYCH NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO (SZT.).....	61
RYSUNEK 21	STOPIEŃ ZAOPATRZENIA MIESZKAŃCÓW POWIATU ŻYWIECKIEGO W SYSTEM WODOCIĄGU PUBLICZNEGO (%).....	61
RYSUNEK 22	DŁUGOŚĆ SIECI KANALIZACJI NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO W LATACH 2010-2016 (KM)	63
RYSUNEK 23	WZROST/SPADEK UDZIAŁU GRUNTÓW ROLNYCH W OGÓLNEJ POWIERZCHNI GMIN SUBREGIONU POŁUDNIOWEGO W TYM GMIN POWIATU ŻYWIECKIEGO.....	73
RYSUNEK 24	STRUKTURA WIELKOŚCIOWA GOSPODARSTW ROLNYCH NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO.....	75
RYSUNEK 25	PUNKTY POKROJU PRÓBEK DO BADAŃ GLEB PROWADZONYCH W RAMACH MONITORINGU CHEMIZMU GLEB ORNYCH POLSKI, KTÓRY STANOWI PODSYSTEM PAŃSTWOWEGO MONITORINGU ŚRODOWISKA W ZAKRESIE JAKOŚCI GLEB I ZIEMI. LOKALIZACJA PUNKTÓW POMIAROWYCH NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO (413 I 415)	80
RYSUNEK 26	LOKALIZACJA POWIATU ŻYWIECKIEGO NA TLE REGIONÓW GOSPODARKI ODPADAMI.....	85
RYSUNEK 27	IŁOŚCI ODPADÓW WYTWORZONYCH (Z WYŁĄCZENIEM ODPADÓW KOMUNALNYCH) NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W TYM NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO	90

SPIS TABEL

TABELA 1 ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PRZEDSTAWIENIE SPÓJNOŚCI Z CELAMI ZAPISANYMI W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŻYWIECKIEGO	12
TABELA 2 ŚREDNIO DOBOWY RUCH NA DROGACH WOJEWÓDZKICH NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO	28
TABELA 3 ROCZNA EMISJA SUBSTANCJI SZKODLIWYCH DO ATMOSFERY ZE ŚRODKÓW TRANSPORTU NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO W 2015 ROKU	29
TABELA 4 ZESTAWIENIE DANYCH DOTYCZĄCYCH INFRASTRUKTURY GAZOWNICZEJ, ILOŚCI ODBIORCÓW I ŻUŻYCIA GAZU ZIEMNEGO NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO	30
TABELA 5 WYNIKI BADAŃ HAŁASU DROGOWEGO NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO W LATACH 2010-2014	40
TABELA 6 JAKOŚĆ WODY PODZIEMNEJ W POWIECIE ŻYWIECKIM	54
TABELA 7 ILOŚĆ ZEVIDENCJONOWANYCH OSUWISKA NA TERENIE GMIN POWIATU ŻYWIECKIEGO	68
TABELA 8 STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW POWIATU ŻYWIECKIEGO	74
TABELA 9 ILOŚCI ZEBRANYCH ODPADÓW Z TERENU POWIATU ŻYWIECKIEGO	87
TABELA 10 ZESTAWIENIE ILOŚCI ODPADÓW WYTWORZONYCH I ZEBRANYCH W SEKTORZE GOSPODARCZYM NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO W ROKU 2016 ORAZ INFORMACJE O PROWADZONYCH NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO PROCESACH ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW PRZEMYSŁOWYCH	91
TABELA 11 POWIERZCHNIOWE FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE POWIATU	103
TABELA 12 LICZBOWE ZESTAWIENIE POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO	106
TABELA 13 POWIERZCHNIA LASÓW W POSZCZEGÓLNYCH NADLEŚNICTWACH	107
TABELA 14 STRUKTURA POWIERZCHNIOWA OBWODÓW ŁOWIECKICH NA TERENIE POWIATU ŻYWIECKIEGO	108
TABELA 15 WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	163

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW:

Załącznik nr 1 - Stacje bazowe telefonii komórkowej	170
Załącznik nr 2 - Złoża występujące na obszarze powiatu żywieckiego według „Bilansu zasobów kopalin według stanu na koniec 2015 roku”	172

WYKAZ SKRÓTÓW:

<i>AKPOŚK</i>	-	<i>Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych</i>
<i>BAT</i>	-	<i>najlepsza dostępna technika</i>
<i>BZT5</i>	-	<i>biologiczne zapotrzebowanie na tlen</i>
<i>CDPGŚ</i>	-	<i>Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska</i>
<i>ChZT</i>	-	<i>chemiczne zapotrzebowanie na tlen</i>
<i>DK</i>	-	<i>droga krajowa</i>
<i>DW</i>	-	<i>droga wojewódzka</i>
<i>GDDKiA</i>	-	<i>Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad</i>
<i>GIOŚ</i>	-	<i>Główny Inspektorat Ochrony Środowiska</i>
<i>GPR</i>	-	<i>Generalny Pomiar Ruchu</i>
<i>GPZ</i>	-	<i>Główny punkt zasilania</i>
<i>GUS</i>	-	<i>Główny Urząd Statystyczny</i>
<i>GZWP</i>	-	<i>Główne Zbiorniki Wód Podziemnych</i>
<i>ITPOK</i>	-	<i>instalacja termicznego przetwarzania odpadów</i>
<i>IUNG</i>	-	<i>Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa</i>
<i>KPGO</i>	-	<i>Krajowy Plan Gospodarki Odpadami</i>
<i>KPOŚK</i>	-	<i>Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych</i>
<i>LKP</i>	-	<i>Leśny kompleks promocyjny</i>
<i>LZWP</i>	-	<i>Lokalny zbiornik wód podziemnych</i>
<i>MZP</i>	-	<i>mapa zagrożeń powodziowych,</i>
<i>MRP</i>	-	<i>mapa ryzyka powodzi</i>
<i>NFOŚiGW</i>	-	<i>Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</i>
<i>ODR</i>	-	<i>Ośrodek Doradztwa Rolniczego</i>
<i>OOŚ</i>	-	<i>ocena oddziaływania na środowisko</i>

ORSIP	-	Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej
OSO	-	obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	-	Odnawialne Źródła Energii
PIG	-	Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	-	Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIS	-	Państwowa Inspekcja Sanitarna
POH	-	Program Ochrony przed Halasem
POIiŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	-	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	-	Program Ochrony Powietrza
PTTK	-	Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze
PWiK	-	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZRP	-	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym
RDLP	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	-	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	-	Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM	-	Równoważna Liczba Mieszkańców
RPO	-	Regionalny Program Operacyjny
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SEKAP	-	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej
SIWZ	-	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
SOO	-	specjalne obszary ochrony siedlisk
SPA 2020	-	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WODR	-	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WORP	-	wstępna ocena ryzyka powodziowego
WSO	-	Wojewódzki System Odpadowy
WSSE	-	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
WWA	-	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
PDR	-	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPK	-	Zespół Parków Krajobrazowych
ZZR	-	zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii
9WWA	-	dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa opracowania

Podstawą opracowania jest umowa między Eko – Team Konsulting z Bielska Białej, a Powiatem Żywieckim na wykonanie dokumentacji pt.: „Program ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego, wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska”.

Każde z wymienionych dwóch opracowań stanowi oddzielny dokument: „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego” oraz „Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla powiatu Żywieckiego”.

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 poz. 519, z późn. zm.) nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska.

Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu Ochrony Środowiska jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.

Program Ochrony Środowiska powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu jednostki samorządu terytorialnego.

Według ustawy Prawo Ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r., poz. 519, z późn. zm.) „[...] w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

Pierwszy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego sporządzony został w 2003 roku i przyjęty Uchwałą nr XIII/132/03 Rady Powiatu w Żywcu z dnia 29 grudnia 2003 roku w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego.

Wykonując ustawowy obowiązek wynikający z zapisu art.17 ust. 1 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.) w 2010 roku Starosta Żywiecki przygotował dokument pn. "Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego na lata 2010 – 2017 - aktualizacja", który został przyjęty Uchwałą Rady Powiatu Żywieckiego nr XIV/414/201 z dnia 28 czerwca 2010 roku w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego na lata 2010-2017 - aktualizacja. Niniejszy dokument stanowi drugi pełny Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa Śląskiego.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, z późn. zm.), stanowią, iż „projekty, polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [...] wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”. W związku z tym dla niniejszego projektu „Programu...” została opracowana Prognoza oddziaływania na środowisko postanowień projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego.

W realizacji Programu Ochrony Środowiska istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia Programu, a następnie jego realizacji i wdrażania.

W związku z tym w trakcie procedur opracowania „Programu...” Powiat Żywieckiego zapewnił możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, z późn. zm.).

Interesariusze w tym służby i inspekcje działające na terenie powiatu żywieckiego zostali włączeni w prace nad przygotowaniem niniejszego dokumentu. W związku z tym na etapie zbierania danych i materiałów do opracowania jednostki te zostały poproszone o sprecyzowanie planów i projektów jakie będą realizowane na terenie powiatu żywieckiego do roku 2020. Jednocześnie już na etapie opracowania projektu „Programu...” zostały wyznaczone osoby w Powiecie Żywieckim z Wydziału Ochrony Środowiska do koordynacji i stałej współpracy z Wykonawcą „Programu...”.

Po zaopiniowaniu projektu „Programu...” przez Zarząd Województwa Śląskiego oraz projektu „Programu...” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Śląskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego” zostanie uchwalony przez Radę Powiatu Żywieckiego.

Z wykonania „Programu...” Starosta Powiatu Żywieckiego powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Powiatu oraz przekazać do organu wykonawczego Województwa Śląskiego.

Program ma za zadanie wyznaczanie ram dla późniejszych przedsięwzięć, realizowanych w zakresie innych programów sektorowych powiatu i województwa.

Istotnym celem Programu jest zapewnienie efektywnego i sprawnego wykorzystania środków finansowych na działania, wskazane w Programie oraz umożliwienie i wspieranie pozyskiwania środków na realizację określonych zadań środowiskowych przez jednostki samorządowe.

Realizacja postanowień „Programu...” powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego, oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

1.2. Metodologia opracowania, zawartość

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w powiecie. Polityka ochrony środowiska to stworzenie warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem, czyli takim który będzie rozwojem gospodarczym, ekonomicznymi i ekologicznymi.

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku.

Zgodnie z przytoczonymi wytycznymi zrezygnowano z długich opisów powiatu, które są już zamieszczone w szeregu innych wcześniejszych dokumentów na szczelbu powiatu na rzecz zestawień tabelarycznych i grafik rysunkowych i mapek.

Do opracowania niniejszego dokumentu zebrano dane pochodzące z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie powiatu w tym między innymi Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Zarządy Dróg Wojewódzkich i Powiatowych, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Nadleśnictwa Jelesnia, Węgierska Górka i Ujszoły, Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, a także wszystkich gmin należących do powiatu żywieckiego.

Aktualnie obowiązujące wytyczne z 2015 roku wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne samorządu powiatowego oraz zadania monitorowane. Zadania monitorowane to zadania realizowane przez jednostki realizujące zadania środowiskowe na terenie powiatu oraz gminy należące do powiatu żywieckiego

Po opracowaniu projektu dokumentacji przeprowadzone zostaną konsultacje w celu dopracowania ostatecznego kształtu, który zostanie skierowany do opiniowania.

Po zaopiniowaniu projektu „Programu...” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Śląskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego” oraz po pozytywnej opinii Zarządu Województwa Śląskiego Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego zostanie przyjęty do realizacji uchwałą Rady Powiatu Żywieckiego.

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego” zawiera między innymi takie elementy jak:

- SPIS TREŚCI
- WYKAZ SKRÓTÓW
- WSTĘP
- OCENA STANU ŚRODOWISKA
 - Ochrona klimatu i jakości powietrza,
 - Zagrożenia hałasem,
 - Pola elektromagnetyczne,
 - Gospodarowanie wodami,
 - Gospodarka wodno – ściekowa,
 - Zasoby geologiczne,
 - Gleby,
 - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
 - Zasoby przyrodnicze,

- Zagrożenia poważnymi awariami.
- ZAGADNIENIA HORYZONTALNE
- CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ I INTERWENCJI PROEKOLOGICZNYCH
- HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ POWIATOWYCH I MONITOROWANYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM
- SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
- STRESZCZENIE W JEZYKU NIESPECJALISTYCZNYM
- SPIS TABEL
- SPIS RYSUNKÓW

Struktura każdego z rozdziałów dotyczących poszczególnych dziedzin środowiskowych obejmuje:

- efekty realizacji dotychczasowego POŚ,
- ocenę stanu aktualnego,
- analizę SWOT.

Wymienione powyżej obszary interwencji uwzględniają zagadnienia horyzontalne (przekrojowe dla wszystkich dziedzin) takie jak adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring.

Najwięcej akcji edukacyjnych w ostatnich latach dotyczy gospodarki odpadami. W związku z tym, iż wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska nie przewidują osobnego rozdziału dotyczącego edukacji ekologicznej działania te zostaną opisane w części dotyczącej gospodarowania odpadami.

2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Aktualnie polityka ochrony środowiska w powiecie żywieckim prowadzona jest zgodnie z zapisami wcześniejszych dokumentów strategicznych oraz nadrzędnych programów ochrony środowiska.

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach programowych i strategicznych opracowanych na poziomie powiatowym, wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.

Podczas tworzenia „Programu...” brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1 Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030	Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska,	7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, 7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, 7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce, 7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, 7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,
Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020	I. Sprawne i efektywne państwo, II. Konkurencyjna Gospodarka.	I.1.5: Zapewnienie ładu przestrzennego, I.3.3: Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela, II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami, II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej, II.6.4. Poprawa stanu środowiska, I.6.5. Adaptacja do zmian klimatu, II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych, II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich.
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko	Cel 1 - Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, Cel 2 - Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię, Cel 3 - Poprawa stanu środowiska.	1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalnin 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna, 2.2. Poprawa efektywności energetycznej, 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki, 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne, 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki, 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	I - Poprawa efektywności energetycznej, II - Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, III - Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii w tym biopaliw, IV – Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.	Cel - Ograniczenie emisji CO ₂ do 2020 przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, Cel - Ograniczenie emisji SO ₂ , NO _x oraz pyłów do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych, Cel - Ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, Cel - Zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

DOKUMENTY SEKTOROWE		
<p>Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)</p>	<p>Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narazenia,</p> <p>Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO (Światową Organizację Zdrowia) oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza, 2. Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza, 3. Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi, 4. Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza, 5. Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza, 6. Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
<p>Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków komunalnych</p>	<p>Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa sieci kanalizacyjnej, 2. Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków, 3. Dostosowanie oczyszczalni do art. 5.2.
<p>Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014</p>	<p>Cel 1 - Zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi,</p> <p>Cel 2 - osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia ogólnej masy odpadów komunalnych w wysokości 50% do 2025 r.,</p> <p>Cel 3 - zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ograniczenie marnotrawienia żywności, wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia, 2. osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 40% ich masy do 2020 roku, w 2020 r, recyklingowi powinno być poddawane co najmniej 40% całości wytwarzanych odpadów komunalnych, wykorzystując zainstalowane moce instalacji, 10% termicznemu przekształcaniu wraz z odzyskiem energii, zaś 50% kierowanych do instalacji MBP, 3. zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., 4. ograniczenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.
<p>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)</p>	<p>Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska</p> <p>Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu</p>	<p>Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 3.2 –zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.</p>
<p>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020</p>	<p>Oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki</p> <p>Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>Działanie 1.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,</p> <p>Działanie 1.3 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach,</p> <p>Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska,</p> <p>Działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi,</p> <p>Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna</p>
<p>Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami,</p>	<p>Poprawa klimatu akustycznego</p>	<p>Poprawa klimatu akustycznego w tych miejscach, gdzie przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu w środowisku są w chwili obecnej największe oraz tam gdzie na oddziaływanie hałasu narażona jest największa liczba osób.</p> <p>Monitoring narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas i ograniczenie uciążliwości akustycznej dla</p>

położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie		mieszkańców.
Aktualizacja Krajowego Programu Zwiększania Lesistości 2014	Celem KPZL jest zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości kraju do 30%, a także optymalnego rozmieszczenia zalesień, ustalenia priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz instrumentów realizacyjnych.	
DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM		
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie2020+”	Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny: A.1. Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa, • Cel operacyjny: A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy, • Cel operacyjny: A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych, • Cel operacyjny: B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa, • Cel operacyjny: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska.
Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024	<p>Cel 1 Powietrze atmosferyczne,</p> <p>Cel 2 Zasoby wodne,</p> <p>Cel 3 Gospodarka odpadami,</p> <p>Cel 4 Ochrona Przyrody,</p> <p>Cel 5 Zasoby surowców naturalnych,</p> <p>Cel 6 Tereny przemysłowe,</p> <p>Cel 7 Hałas,</p> <p>Cel 8 Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące,</p> <p>Cel 9 Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym przemysłowych,</p> <p>Cel 10 Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych, 2. System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód, 3. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu, 4. Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych, 5. Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi, 6. Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska, 7. Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach, 8. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020	<p>Priorytet I Trwały rozwój gospodarczy w powiecie,</p> <p>Priorytet II Zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców,</p> <p>Priorytet III Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych,</p> <p>Priorytet IV Eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczna jakość infrastruktury turystycznej, 2. Wpływ zanieczyszczeń spoza terenu gminy na stan czystości wód, 3. Mała ilość działań informacyjnych, promocyjnych dla rolników, 4. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, 5. Brak szczelności systemu odpadowego – dotyczy to turystyki, Niska jakość wód powierzchniowych i podziemnych.
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego na lata 2010-2017- aktualizacja	<ul style="list-style-type: none"> • Gospodarka wodno – ściekowa, • Ochrona powierzchni ziemi i gleb, • Ochrona powietrza, • Ochrona przed hałasem, • Ochrona przed promieniowaniem niejonizującym, • Ochrona przyrody. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczna jakość infrastruktury turystycznej, 2. Mała ilość działań informacyjnych, promocyjnych dla rolników, 3. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, 4. Brak szczelności systemu odpadowego – dotyczy to turystyki, Niska jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

Źródło: „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli

Cele i kierunki działań przedstawione w powyższej tabeli zawierają się w celach i kierunkach działań zapisanych w niniejszym Programie Ochrony Środowiska.

Według ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2017 r., poz. 519, z późn. zm.) w niniejszym opracowaniu zostaną ujęte powyższe założenia, cele i priorytety na lata 2017-2024, które zapisano w dokumentach wcześniej opracowanych i obejmujących teren powiatu żywieckiego.

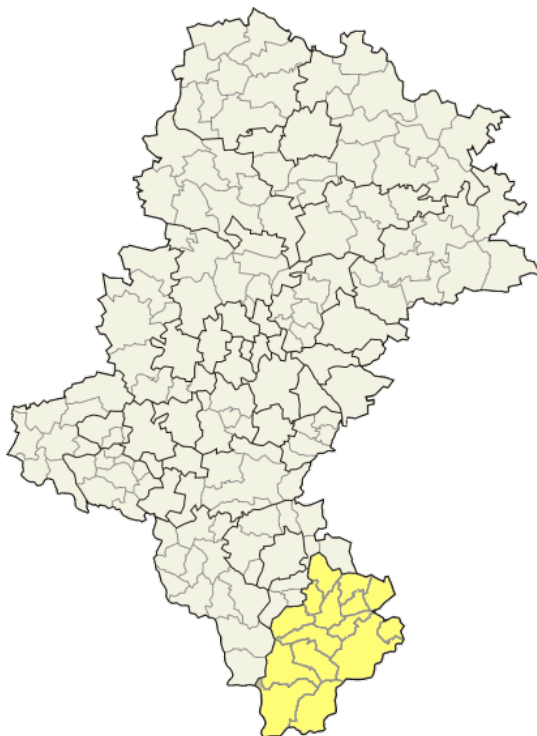
3. Ogólna charakterystyka powiatu żywieckiego

3.1. Położenie

Powiat żywiecki położony jest w południowej części województwa śląskiego, przy granicy ze Słowacją. Powierzchnia powiatu wynosi 1040 km², zamieszkuje go 153 197 mieszkańców¹. Gęstość zaludnienia wynosi 147 mieszkańców na 1 km² (2016).

Powiat Żywiecki od zachodu graniczy:

- ✚ od zachodu z powiatem cieszyńskim,
- ✚ od północy z powiatami: bielskim i wadowickim,
- ✚ od wschodu z powiatem suskim,
- ✚ od południa z Republiką Słowacką.

Rysunek 1 Lokalizacja powiatu żywieckiego na tle województwa śląskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Vademecum Samorządowego

Rysunek 2 Podział powiatu na jednostki administracyjne

Źródło: www.osp.org.p

¹ wg stanu na koniec 2016 roku, www.stat.gov.pl

Korzystne położenie Powiatu Żywieckiego w pobliżu ciągów komunikacyjnych łączących północ Europy z południem, to także bliskość przejść granicznych z Republiką Słowacji czyni powiat dostępnym zarówno dla turystów i inwestorów.

Powiat żywiecki, zgodnie z podziałem geograficznym wg. Kondrackiego położony jest w obrębie prowincji Karpaty i Podkarpacie podprowincja Zewnętrzne Karpaty Zachodnie makroregion Beskidy Zachodnie, w obrębie kilku mezoregionów: Kotlina Żywiecka (513.46), Beskid Mały (513.47), Beskid Śląski (513.45), Beskid Żywiecki (513.51) i Beskid Makowski (513.48).

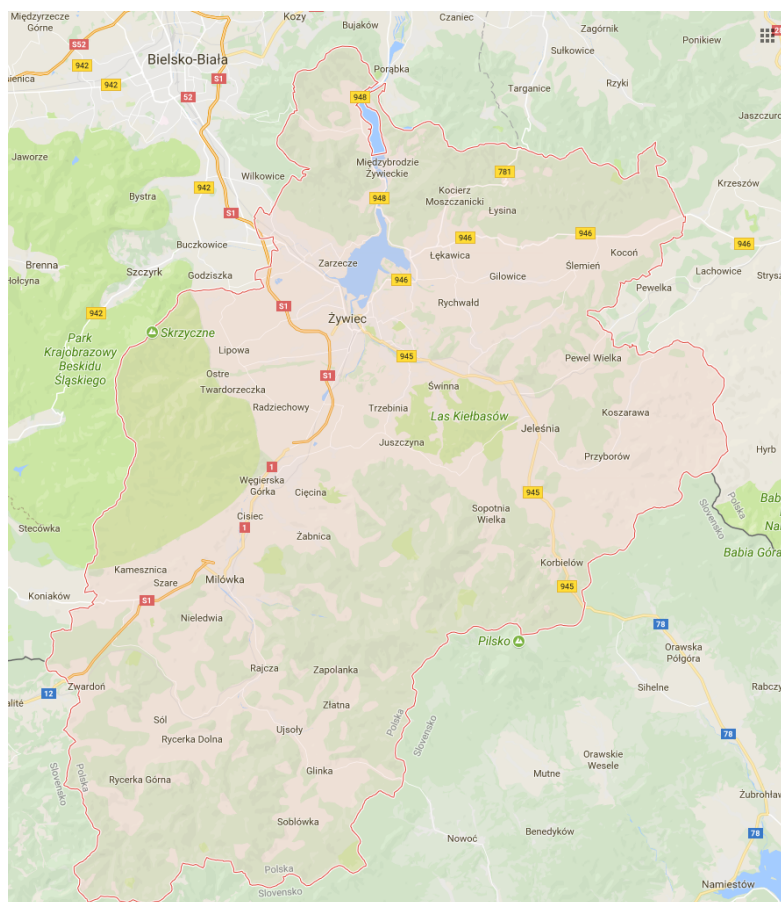
W skład powiatu wchodzi gminy:

- o funkcjach turystyczno - rekreacyjnych – Czernichów, Jeleśnia, Milówka, Rajcza, Ujsoly, Węgierska Górka,
- o charakterze rolniczym – Gilowice, Koszarawa, Lipowa, Łękawica, Łodygowice, Radziechowy-Wieprz, Ślemień, Świnna,
- miasto będące ośrodkiem przemysłowo-handlowymi i kulturalnymi regionu – Żywiec.

Największą rzeką przepływającą przez terytorium powiatu jest Soła, prawy dopływ Wisły o długości 89 km, rozpoczynająca się jako połączenie kilku potoków górskich w okolicach Rajczy. Dopływami Soły na terenie powiatu żywieckiego są potoki, wzdłuż których najczęściej rozlokowały się górskie wsie.

Jednym z ważniejszych dopływów Soły jest Koszarawa, która stanowi jej prawy dopływ ze źródłem na wysokości ponad 1.000 m n.p.m.

Częste powodzie spowodowały utworzenie zespołu zapór, tzw. Kaskady Soły i czterech zbiorników: Jeziora Żywieckiego, Jeziora Międzybrodzkiego, Zbiornika Czanieckiego oraz zbiornika na górze Żar, służącego do celów energetycznych dla Elektrowni Porąbka-Żar. W granicach administracyjnych Powiatu Żywieckiego położone są dwa zbiorniki zaporowe – Tresna (Jezioro Żywieckie) i Międzybrodzkie, które wchodzi w skład 3 zbiorników w kaskadzie rzeki Soły. Jezioro Żywieckie i Jezioro Międzybrodzkie pełnią również funkcje rekreacyjne.²

Rysunek 3 Sieć drogowa powiatu żywieckiego

Źródło: googlemaps

² wikipedia.pl

Przez teren powiatu żywieckiego przebiegają drogi krajowe i ekspresowe o łącznej długości 34,923 km, drogi wojewódzkie o długości 76,6 km, drogi powiatowe o długości 339,93 km oraz 917,4 km dróg gminnych. Drogi wojewódzkie są łącznikami komunikacyjnymi pomiędzy drogami krajowymi, są także łącznikami siedzib Gmin z siedzibą Powiatu i stolicą województwa.

Potencjał gospodarczy Powiatu Żywieckiego jest zróżnicowany. Dominującą rolę odgrywa GRUPA ŻYWIEC S.A. Dobrze rozwija się drobna wytwórczość, rzemiosło, usługi oraz handel. Powiat Żywiecki ze względu na swe położenie u podnóża Beskidów i lokalizację na jego terenie Jeziora Żywieckiego posiada duże walory turystyczne.

Godną uwagi w Powiecie Żywieckim jest regionalna architektura. W Beskidzie Żywieckim zachowało się po dzień dzisiejszy 300 obiektów zabytkowych.

Obszar Powiatu Żywieckiego ze względu na swe ukształtowanie jest szczególnie narażony na przymrozki. Dni z przymrozkami jest na tym terenie ok. 110 rocznie.

Jedną z najważniejszych cech klimatu Kotliny Żywieckiej jest słaba wentylacja, a co się z tym wiąże częste występowanie tutaj zastoisk chłodnego powietrza, powodujących silne i długotrwałe inwersje termiczne.

Roczne sumy opadów zwiększają się od podnóża ku szczytom gór. Przeciętna suma opadów wynosi dla piętra umiarkowanego chłodnego ok. 1400-1800 mm; dla pięter niższych 1000-1100 mm rocznie. Wyraźnie więcej opadów otrzymują stoki o ekspozycji zachodniej.

Przez teren Powiatu Żywieckiego przebiega linia kolejowa zelektryfikowana relacji Bielsko-Biała – Żywiec – Zwardoń – Granica Państwa oraz linia kolejowa zelektryfikowana relacji Żywiec – Sucha Beskidzka.

Spośród form obszarowych, podlegających ochronie prawnej lub wskazanych do ochrony (zgodnie z danymi zawartymi w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu żywieckiego z 2003 roku), na terenie powiatu żywieckiego zlokalizowane są następujące obszary i obiekty:

- ✚ 3 Parki Krajobrazowe
- ✚ 14 rezerwatów przyrody (oraz 7 obszarów proponowanych do objęcia ochroną jako rezerваты przyrody)
- ✚ 22 użytki ekologiczne (oraz 15 obszarów proponowanych do objęcia ochroną jako użytki ekologiczne)
- ✚ 4 stanowiska dokumentacyjne (oraz 1 obiekt proponowany do objęcia ochroną jako stanowisko dokumentacyjne)
- ✚ 4 obszary proponowane do objęcia ochroną jako zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- ✚ 2 obszary proponowane do objęcia ochroną jako rezerваты leśne
- ✚ 90 pomników przyrody ożywionej w postaci pojedynczych drzew, 20 pomników przyrody ożywionej w postaci skupisk drzew oraz 2 pomniki przyrody ożywionej w postaci alei drzew
- ✚ 4 pomniki przyrody nieożywionej w postaci głazów i wychodni skalnych, 8 pomników przyrody nieożywionej w postaci jaskiń oraz 1 pomnik przyrody nieożywionej w postaci wodospadu

Powiat żywiecki położony jest (w całości bądź częściowo) w granicach obszarów NATURA 2000 lub obszarów proponowanych do objęcia tym systemem:

- ✚ Obszar NATURA 2000 „Kościół w Radziechowach” (PLH 240007) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
- ✚ Obszar NATURA 2000 „Beskid Żywiecki” (PLH 240006) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
- ✚ Obszar NATURA 2000 „Beskid Żywiecki” (PLB 240002) – obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)
- ✚ Obszar NATURA 2000 „Górna Soła z Koszarawą” (PLH 240018) – – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
- ✚ Obszar NATURA 2000 „Beskid Mały” (PLH 240023) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
- ✚ Obszar NATURA 2000 „Beskid Śląski” (PLH 240005) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
- ✚ Obszar NATURA 2000 „Madohora” (PLH 240002) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Ponadto na granicy powiatu żywieckiego położony jest

- ✚ Obszar NATURA 2000 Babia Góra (PLB 120011) – obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia).

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

4.1.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska		
P.1. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ OBNIŻENIE POZIOMU SUBSTANCJI SZKODLIWYCH W POWIETRZU		
Zadania do 2017 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji z procesów spalania paliw do celów grzewczych, ograniczenie niskiej emisji, zmniejszenie zapotrzebowania na energię	<p>W latach 2013-2016 gminy przeprowadziły następujące termomodernizacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czernichów - 3 obiekty, • Gilowice – 2 obiekty, • Jeleśnia – 2 obiekty, w tym budynek Urzędu Gminy, • Koszarawa – gmina nie realizowała zadania, • Lipowa – 1 obiekt (budynek B Urzędu Gminy), • Łękawica – gmina nie realizowała zadania, • Łodygowice – 1 obiekt, • Milówka – 4 obiekty, • Radziechowy- Wieprz – gmina nie realizowała zadania, • Rajcza – 5 obiektów, • Ślemień – 1 obiekt, • Świnna – 1 obiekt, • Ujsoły - 1 obiekt (budynek Urzędu Gminy), • Węgierska Górka – 5 obiektów, • Żywiec – 7 obiektów. <p>W latach 2010-2016 Powiat przeprowadził 9 inwestycji termomodernizacyjne na obiektach będących jego własnością.</p>	<p>33 gminnych obiektów poddanych termomodernizacji</p> <p>9 powiatowych obiektów poddanych termomodernizacji</p>
	<p>Gmina Jeleśnia opracowała aktualizację „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Jeleśnia”.</p> <p>Gminy: Ślemień, Łękawica, Łodygowice, Gilowice, Milówka, Radziechowy- Wieprz, Świnna, Czernichów, Koszarawa, Rajcza, Ujsoły, Węgierska Górka, Żywiec posiadają opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.</p> <p>Inwestycje ramach Programów Ograniczenia Niskiej Emisji w latach 2013-2016 realizowały gminy Węgierska Górka i Żywiec.</p> <p>Gmina Węgierska Górka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dofinansowano 50 rodzinom wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, 20 rodzinom wymianę pieca, 20 rodzinom zakup solarów, • zmodernizowano źródła ciepła i poddano termomodernizacji budynki indywidualne • zainstalowano 1 instalacje fotowoltaiczną na budynku mieszkalnym prywatnym. <p>Gmina Żywiec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymieniono 119 nieekologicznych kotłów, zainstalowano 18 kolektorów słonecznych i 59 pomp ciepła, • zamontowano panele fotowoltaiczne na dachu budynku Urzędu Miasta <p>W 2010r. w gminie Rajcza dofinansowano wymianę 38 starych pieców, zamontowano 28 kotłów i 38 instalacji solarnych (w tym zamontowano instalacje solarne na dachach budynków Szkół w Rajczy, Rycerce Górnej i Zwardoniu).</p> <p>W gminie Łodygowice wymieniono 6 kotłów na ekologiczne. Zamontowano 10 instalacji kolektorów słonecznych na budynkach użyteczności publicznej.</p> <p>Gmina Radziechowy- Wieprz zainstalowała 5 instalacji z kolektorów słonecznych. 23 instalacji fotowoltaicznych (w tym dwie na obiektach publicznych).</p>	<p>1 aktualizacja „Założeń do planu...”</p> <p>13 opracowań PGN</p> <p>wymiana/ montaż 211 ekologicznych kotłów</p> <p>montaż 91 instalacji kolektorów słonecznych</p> <p>montaż 24 instalacji paneli fotowoltaicznych</p> <p>montaż 60 pomp ciepła</p>

	<p>Miasto Żywiec - za realizację zadania odpowiada MZEC EKOTERM Sp. z o.o. Wykonano następujące inwestycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 82 modernizacji kotłowni (w tym: 59 kotłowni węglowych, 17 kotłowni gazowych, 6 podłączeń do sieci MZEC) oraz zainstalował 39 pomp ciepła na ciepłą wodę użytkową i 7 zestawów solarne, dokonał 12 podłączeń do sieci MZEC (poza PONE) • rozbudował instalację odpylania spalin dla kotłów: WR 10, WR 25/20-M, WR 25, gwarantującą stężenie pyłu < 100 mg/Nm³ <p>W gminie Węgierska Górką w latach 2015-2016 do sieci ciepłowniczej przyłączono 37 lokali (prywatny przedsiębiorca).</p> <p>W gminie Milówka istnieje sieć ciepłownicza będąca w użytkowaniu osoby prywatnej.</p>	<p>55 podłączeń do sieci ciepłowniczej</p>
	<p>W latach 2013-2016 na terenie powiatu żywieckiego wybudowano 17,78 km sieci gazowej średnioprężnej w gminach: Czernichów, Lipowa, Łękawica, Łodygowice, Radziechowy-Wieprz i Żywiec.</p>	<p>budowa 17,78 km sieci gazowej średnioprężnej</p>
<p>Poprawa jakości powietrza poprzez poprawienie warunków ruchu drogowego na terenie powiatu</p>	<p>Budowa i remonty dróg krajowych przez GDDKiA w Katowicach na długości 15,56 km.</p> <p>ZDW w Katowicach wybudował obwodnicę Miasta Żywiec. W ramach inwestycji został wybudowany nowy most nad rzeką Sołą oraz nowy przebieg drogi wojewódzkiej nr 945 na odcinku Al. JPII począwszy od wjazdu do CH Tesco, do włączenia w okolice skrzyżowania ulic Handlowej i Witosy. Wzdłuż prawego brzegu rzeki wybudowano ciąg pieszo-rowerowy.</p> <p>Budowa i remonty dróg powiatowych w latach 2013-2016 przez Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu na długości 17,416 km. Ponadto przebudowa/ remonty 22 mostów.</p> <p>Budowa i remonty dróg gminnych w latach 2015-2016 przez gminy powiatu żywieckiego na długości 29,26 km, w tym gmina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czernichów- 18 odcinków- 1,594 km, • Gilowice- 12 odcinków, • Jeleśnia, • Koszarawa- 7 odcinków- 3,332 km, • Lipowa- 34 odcinki- 5,854 km, • Łękawica- 19 odcinków, • Łodygowice- 35 odcinków- 6,059 km, • Milówka- 5,59 km, • Radziechowy- Wieprz- 24 odcinki- 5,487 km, • Rajcza- 17 odcinków, • Ślemień- 4 odcinki- 1,38 km, • Świnna- 34 odcinki, • Ujsoły- 7 odcinków, • Węgierska Górką- 8 odcinków, • Żywiec- 6 odcinków. 	<p>budowa i remonty dróg krajowych na długości 15,56 km</p> <p>budowa obwodnicy Miasta Żywiec</p> <p>budowa i remonty dróg powiatowych na długości 17,416 km</p> <p>budowa i remonty dróg gminnych na długości 29,296 km</p>
<p>Poprawa jakości powietrza poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza</p>	<p>W latach 2013 – 2016 zarówno gminy jak i powiat prowadziły szereg działań mających na celu poszerzenie wiedzy ekologicznej mieszkańców.</p> <p>Zadanie to realizowane było głównie poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program warsztatów ekologicznych prowadzonych przez Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Rajczy-Nickulinie, • Edukację ekologiczną w szkołach i przedszkolach gmin, • Konkursy ekologiczne, • Gazetki gminne, ulotki i foldery propagujące działania ekologiczne m.in. w zakresie ochrony powietrza np. ulotki dotyczące zakazu spalania śmieci, • Umieszczanie na stronach internetowych gmin informacji dot. ochrony powietrza np. zakazu spalania odpadów i materiałów niedozwolonych, • Prowadzenie akcji ekologicznych np. STOP wypalaniu 	<p>Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu</p>

	<p>traw, Powiatowe Dni Lasu,</p> <ul style="list-style-type: none"> Przekazywanie za pomocą mediów informacji dotyczących planowanych i realizowanych działań związanych z niską emisją, informacji o złym stanie powietrza oraz zagrożeniach zdrowotnych mieszkańców, Prowadzono prelekcje, rozmowy związane z szkodliwością spalania odpadów. <p>W gminach Łodygowice i Świnna nie podjęto prac w zakresie prowadzenia edukacji ekologicznej.</p>	
<p>Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zorganizowanej</p>	<p>Przedsiębiorstwa działające na terenie powiatu żywieckiego wdrażają systemy zarządzania środowiskiem we własnym zakresie.</p> <p>4 instytucje działające na terenie powiatu żywieckiego posiadają Świadectwa Czystszej Produkcji (są to BOLIX S.A, Famed Żywiec Sp. z o.o., MCD Electronics Sp. z o.o. oraz Urząd Miejski w Żywcu).</p> <p>8 instytucji z terenu powiatu żywieckiego uzyskało certyfikaty zgodności systemu zarządzania środowiskowego z ISO 14001, przy czym certyfikaty te utrzymuje aktualnie 5 z nich (w tym: BOLIX S.A, GRUPA ŻYWIEC S.A. Browar w Żywcu, Hutchinson Poland Sp. z o.o., Śrubena UNIA S.A. oraz Urząd Miejski w Żywcu).</p> <p>W ramach prowadzonej działalności, WIOŚ w Katowicach Delegatura w Bielsku-Białej prowadzi kontrole instalacji emitujących zanieczyszczenia do powietrza i pomiary zanieczyszczeń pyłowo gazowych.</p> <p>W latach 2014-2016 zostały przeprowadzone:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2014- 11 kontrole (stwierdzono 3 naruszenia), 2015- 16 kontrole (stwierdzono 7 naruszeń), 2016- 24 kontrole (stwierdzono 10 naruszeń). 	<p>4 instytucje posiadają Świadectwa Czystszej Produkcji</p> <p>5 instytucji utrzymuje certyfikaty zgodności systemu zarządzania środowiskowego z ISO14001</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu żywieckiego

4.1.2. Opis stanu obecnego

4.1.2.1. Klimat na obszarze powiatu

Powiat Żywiecki kwalifikuje się do Karpackiej Strefy Ekoklimatycznej: Makroregion Ekoklimatyczny – Gór Średnich Beskidu Śląskiego.

Na podstawie średniej rocznej temperatury w Karpatach Zachodnich wyróżnia się sześć pięter klimatycznych związanych z piętrami roślinnymi. W Beskidzie Śląskim wykształcone są w zasadzie trzy piętra klimatyczne od umiarkowanie ciepłego do umiarkowanie zimnego w szczytowych partiach gór. Piętra klimatyczne wiążą się z układem piętrowym tutejszej roślinności. Do wysokości 900 m n.p.m. stoki porastają lasy mieszane, od 900 do 1150 m n.p.m. występują lasy regla dolnego, składające się głównie ze świerka, z niewielką domieszką jodły i buka. Powyżej (od 1150 do 1360 m n.p.m.) znajduje się piętro regla górnego, tworzone przez świerk. W najwyższych partiach występuje kosodrzewina i łąki wysokogórskie (hale). Tutejszy klimat charakteryzuje się dużą zmiennością pogody, znaczną ilością opadów oraz silnymi i częstymi wiatrami. Występują tu także okresy pięknych, słonecznych dni, szczególnie latem i jesienią (tzw. wyże majowe i październikowe). Stoki górskie wyglądają wyjątkowo pięknie jesienią, kiedy roślinność nabiera różnorodnych barw.

Warunki klimatyczne tego obszaru kształtują masy powietrza różnego pochodzenia geograficznego, największy udział mają masy powietrza polarno morskiego (60% przypadków) oraz polarno-kontynentalnego (25% przypadków). Zróżnicowanie przestrzenne rozkładu i przebiegu średniej dobowej temperatury decyduje o pojawieniu się i trwaniu termicznych pór roku.

Obszar powiatu żywieckiego ze względu na ukształtowanie jest szczególnie narażony na przymrozki. Dni z przymrozkami jest na tym terenie ok. 110 rocznie.

Jedną z najważniejszych cech klimatu Kotliny Żywieckiej jest słaba wentylacja, a co się z tym wiąże częste występowanie zastoisk chłodnego powietrza, powodujących silne i długotrwałe inwersje termiczne.

Roczne sumy opadów zwiększają się od podnóża ku szczytom gór. Przeciętna suma opadów wynosi dla piętra umiarkowanego chłodnego ok. 1400-1800 mm; dla pięter niższych 1000-1100 mm rocznie. Wyraźnie więcej opadów występuje na stokach o ekspozycji zachodniej.

Potencjalny okres zalegania szaty śnieżnej wynosi od 65 do 140 dni. Śnieg pojawia się w górach już około listopada i utrzymuje się do kwietnia. Najdłużej pokrywa lodowa utrzymuje się w górnym dorzeczu Soły.

Najobfitsze opady śniegu przypadają na przełom lutego i marca. Charakterystyczną cechą tutejszego klimatu jest występowanie dużej ilości opadów, przekraczających 1200 mm rocznie.

Kierunek wiatru jest w znacznym stopniu uzależniony od ukształtowania terenu. W konkretnych warunkach terenowych przeważają wiatry wiejące z biegiem dolin, kotlin czy przełęczy. W porze wiosny i jesieni wieje tu wiatr halny.

Temperatura powietrza obniża się wraz ze wzrostem wysokości n.p.m. stopniowo ku południowemu wschodowi. Średnia roczna temperatura waha się od 5,4 °C w partiach grzbietowych do 8,5 °C w dolinie rzeki Soły. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń, natomiast najcieplejszym jest lipiec. Istotnym czynnikiem klimatycznym jest silny wiatr, który jest łagodzony przez otaczające góry.

4.1.2.2. Jakość powietrza na obszarze powiatu

7 kwietnia 2017 r. Sejmik Województwa Śląskiego przyjął uchwałę nr V/36/1/2017 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwała antysmogowa to regulacja prawna, która będzie dotyczyć wszystkich użytkowników kotłów, pieców i kominków na paliwo stałe w Śląskiem od 1 września tego roku, a więc: mieszkańców, prowadzących działalność gospodarczą (kotły o mocy do 1 MW), właścicieli budynków wielorodzinnych, spółdzielnie, wspólnoty, samorządy lokalne. Wskazuje rodzaj urządzeń grzewczych dopuszczonych do stosowania oraz rodzaj paliw zakazanych do stosowania, czyli w czym można spalać i co można spalać.

Zazwyczaj głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja zanieczyszczeń pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. W kolejnych podrozdziałach opisano systemy energetyczne znajdujące się na terenie powiatu i określono ich wpływ na stan powietrza atmosferycznego.

Podstawową masę zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery stanowi dwutlenek węgla. Jednak najbardziej uciążliwe składniki spalin to przede wszystkim dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pył. W mniejszych ilościach emitowane są również chlorowodór, różnego rodzaju węglowodory aromatyczne i alifatyczne.

Wraz z pyłem emitowane są również metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, a wśród nich benzo(a)piren, uznawany za jedną z bardziej znaczących substancji kancerogennych. W pyłe zawieszonym ze względu na zdolność wnikania do układu oddechowego, wyróżnia się frakcje o ziarnach: powyżej 10 mikrometrów i pył drobny poniżej 10 mikrometrów (PM10). Ta druga frakcja jest szczególnie niebezpieczna dla człowieka, gdyż jej cząstki są już zbyt małe, by mogły zostać zatrzymane w naturalnym procesie filtracji oddechowej.

Ocenę stanu powietrza atmosferycznego przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach tj.: Czternastą i Piętnastą roczną ocenę jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującą lata 2015 - 2016.

Ocena przeprowadzona jest w pięciu wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego:

- strefa śląska (obejmująca powiat żywiecki),
- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa.

Klasyfikacja stref wykonywana jest co roku na podstawie oceny poziomu substancji w powietrzu, a jej wynikiem jest określenie jednej klasy strefy ze względu na ochronę zdrowia i jednej klasy ze względu na ochronę roślin. Klasyfikacji stref dokonuje się dla każdego zanieczyszczenia oddzielnie, na podstawie najwyższych stężeń na obszarze każdej strefy, następnie określa się klasę wynikową dla danej strefy.

Zaliczenie strefy do określonej klasy wiąże się z koniecznością podjęcia konkretnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub utrzymania jego jakości na niezmiennym poziomie.

W tabelach poniżej przedstawiono w skrócie zasady zaliczenia strefy do określonej klasy (A, B, C), które zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na ich obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami, co do działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Podstawę zaliczenia strefy do określonej klasy stanowią wyniki oceny uzyskane na obszarach o najwyższych poziomach stężeń danego zanieczyszczenia w strefie.

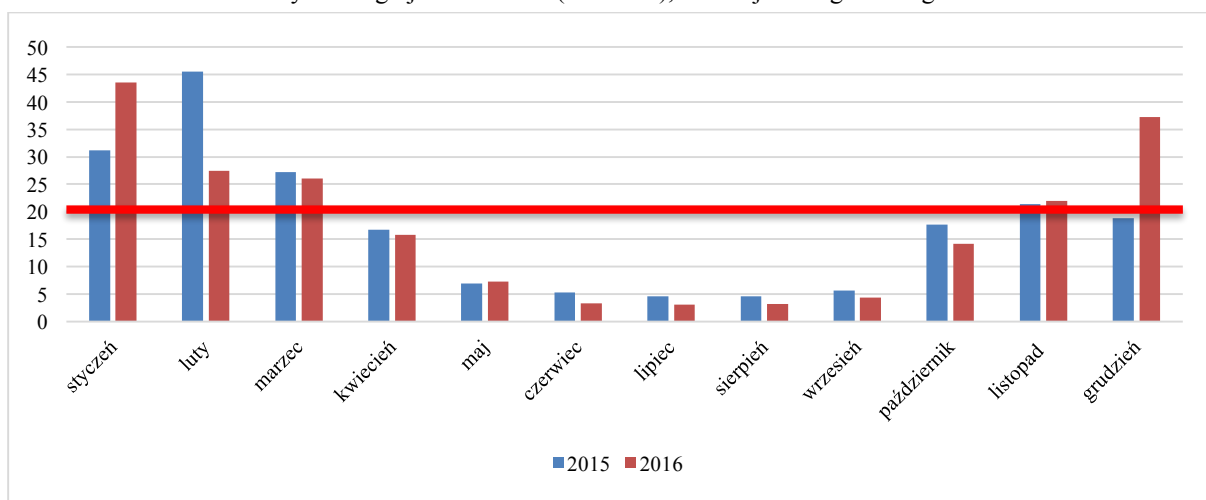
Ocenę poziomu zanieczyszczeń powietrza w poszczególnych strefach województwa śląskiego wykonano w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w stałych stacjach pomiarowych, automatycznych i manualnych oraz stanowiskach pasywnych. Wszystkie stacje pomiarowe funkcjonowały zgodnie z wojewódzkim programem państwowego monitoringu środowiska.

Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu m.in. o stację w Żywcu przy ul. Kopernika 83a, gdzie prowadzone są ciągle automatyczne pomiary imisyjne stężeń dwutlenku siarki, tlenków azotu (NO, NO₂, NO_x)

oraz pyłu zawieszonego PM10, a także pomiary manualne: arsenu, niklu, kadmu, ołowiu, benzo(a)pirenu w PM10, pyłu zawieszonego PM10 oraz pomiary parametrów meteorologicznych.

Wyniki klasyfikacji strefy śląskiej uzyskane w 2016 r. przedstawiają się następująco:

- ze względu na ochronę zdrowia:
 - dla zanieczyszczeń takich jak: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, benzen, ołów, tlenek węgla, arsen, kadm i nikiel - klasa A, co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie,
 - dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, ozonu oraz benzo(α)pirenu - klasa C w strefie śląskiej,
 - klasa D2 dla ozonu ze względu na przekroczenie poziomu celu długoterminowego.
- ze względu na ochronę roślin:
 - brak przekroczeń wartości dopuszczalnych (klasa A) dla tlenków azotu i dwutlenku siarki,
 - przekroczenia poziomu docelowego ozonu (klasa C) oraz poziomu celu długoterminowego ozonu wyrażonego jako AOT 40 (klasa D2), na stacji tła regionalnego.

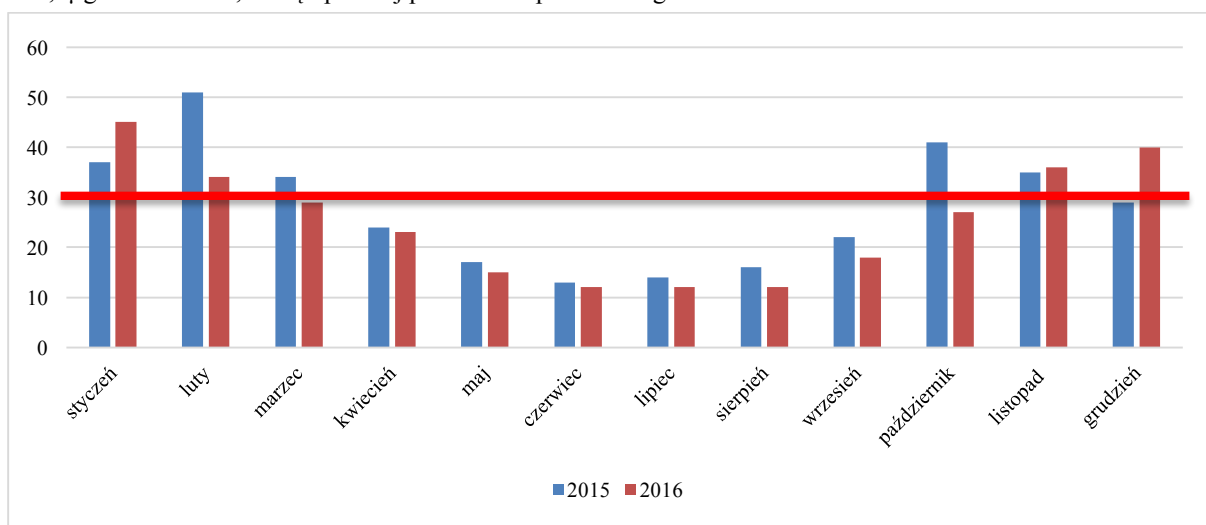
LEGENDA:

— czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Rysunek 4 Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Żywcu w latach 2015 - 2016 (µg/m³)

Źródło: Pomiar automatyczny -Śląski Monitoring Powietrza za lata 2015-2016

Przekroczenia dopuszczalnego poziomu stężenia dwutlenku siarki odnotowano w styczniu, lutym, marcu i listopadzie w latach 2015-2016 oraz w grudniu 2016r. Średnia wartość roczna wyniosła 17,1µg/m³ w 2015r. i 17,4µg/m³ w 2016r., a więc poniżej poziomu dopuszczalnego.

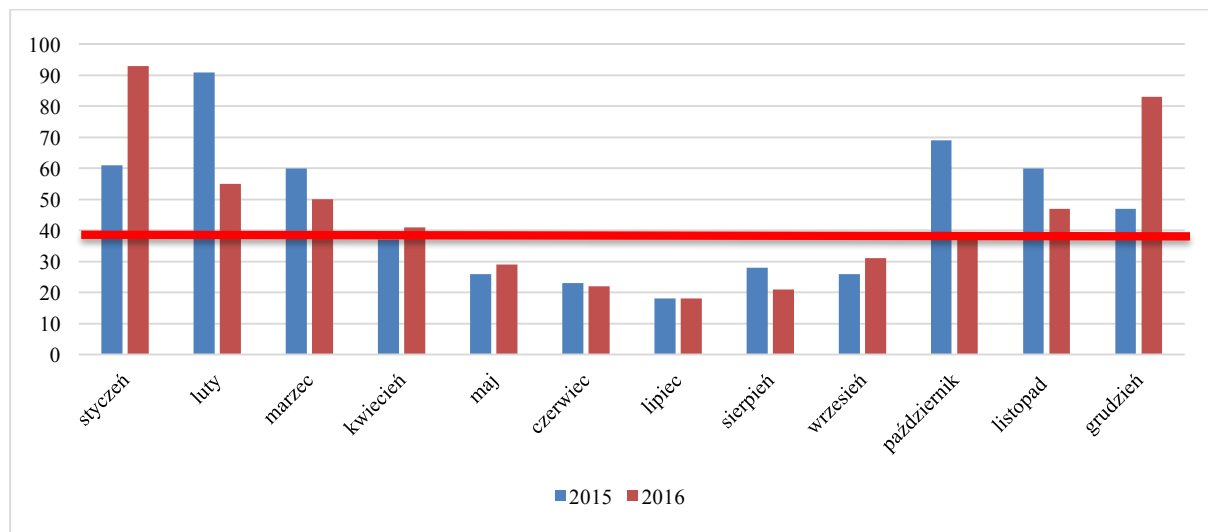
LEGENDA:

— czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Rysunek 5 Średnie stężenie tlenków azotu na stacji w Żywcu w latach 2015 - 2016 (µg/m³)

Źródło: Pomiar automatyczny -Śląski Monitoring Powietrza za lata 2015-2016

W latach 2015-2016 w rejonie powiatu żywieckiego przekroczenia dopuszczalnego stężenia tlenków azotu w powietrzu, wystąpiły w styczniu, lutym, marcu i listopadzie w latach 2015-2016, oraz w październiku 2015 r. i grudniu 2016 r. Najwyższe stężenia odnotowano w lutym 2015r. – $51\mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_x . Średnie wartości roczne wyniosły $28\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2015r. i $25\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2016 r. a więc poniżej poziomu dopuszczalnego ($30\mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_x).

LEGENDA:

czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia

Rysunek 6 Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Żywcu w latach 2015 - 2016 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Źródło: Pomiar automatyczny -Śląski Monitoring Powietrza za lata 2015-2016

W latach 2015-2016 w rejonie powiatu żywieckiego wystąpiły ponadnormatywne stężenia pyłu PM10 w powietrzu. Najwyższe stężenia odnotowano w lutym 2015r. - $91\mu\text{g}/\text{m}^3$ i styczniu 2016 r. - $93\mu\text{g}/\text{m}^3$ przy normie $40\mu\text{g}/\text{m}^3$. Średnie wartości roczne wyniosły $45\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2015r. i $44\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2016 r. a więc powyżej poziomu dopuszczalnego ($40\mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_x).

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2016 r. określono strefy, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – pył PM10 (24h),
 - strefa śląska – pył PM10 (rok),
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne dla fazy I, dla których nie istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – pył PM2,5 (rok);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne dla fazy II, dla których nie istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – pył PM2,5 (rok);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska - benzo(a)piren B(a)P (rok);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego, dla których nie ma obowiązku wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – ozon O_3 (8h),
 - strefa śląska – ozon O_3 (8h) 3lata.
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego, dla których nie ma obowiązku wykonania POP (kryterium ochrona roślin):
 - strefa śląska – ozon O_3 – AOT40-R),
 - strefa śląska – ozon O_3 – AOT40-R5).

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) były dotrzymane. W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

Na przestrzeni ostatnich lat należy przeanalizować uchwalone programy ochrony powietrza, których zadaniem była diagnoza złego stanu jakości powietrza oraz wskazanie działań naprawczych, skutkujących poprawą jakości powietrza na obszarach występowania przekroczeń wartości normatywnych. Jakość powietrza w powiecie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Stale występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5} i benzo(a)piren.

Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą Nr IV/57/3/2014 z dnia 17 listopada 2014 roku przyjął „Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji”. W ramach opracowywania Programu ochrony powietrza zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych ujęto wszystkie wymagane elementy, jednakże ze względu na szczególny charakter Programu ochrony powietrza zastosowano niestandardowy układ dokumentów. Dokument główny zawiera najistotniejsze elementy, które stanowią diagnozę problemu, ocenę możliwości zmian stanu obecnego oraz kierunki działań naprawczych wraz z planowanymi efektami do osiągnięcia w 2020 r.

Drugą część Programu ochrony powietrza stanowi uzasadnienie podejmowanych działań w Programie, metodykę opracowania Programu, metodykę sposobu oceny jakości powietrza oraz analizy prawne i ekonomiczne, a także wymagane elementy opisowe i załączniki graficzne. Dokumenty te należy zatem traktować spójnie jako elementy całości. Ich treść koreluje i wzajemnie się uzupełnia.

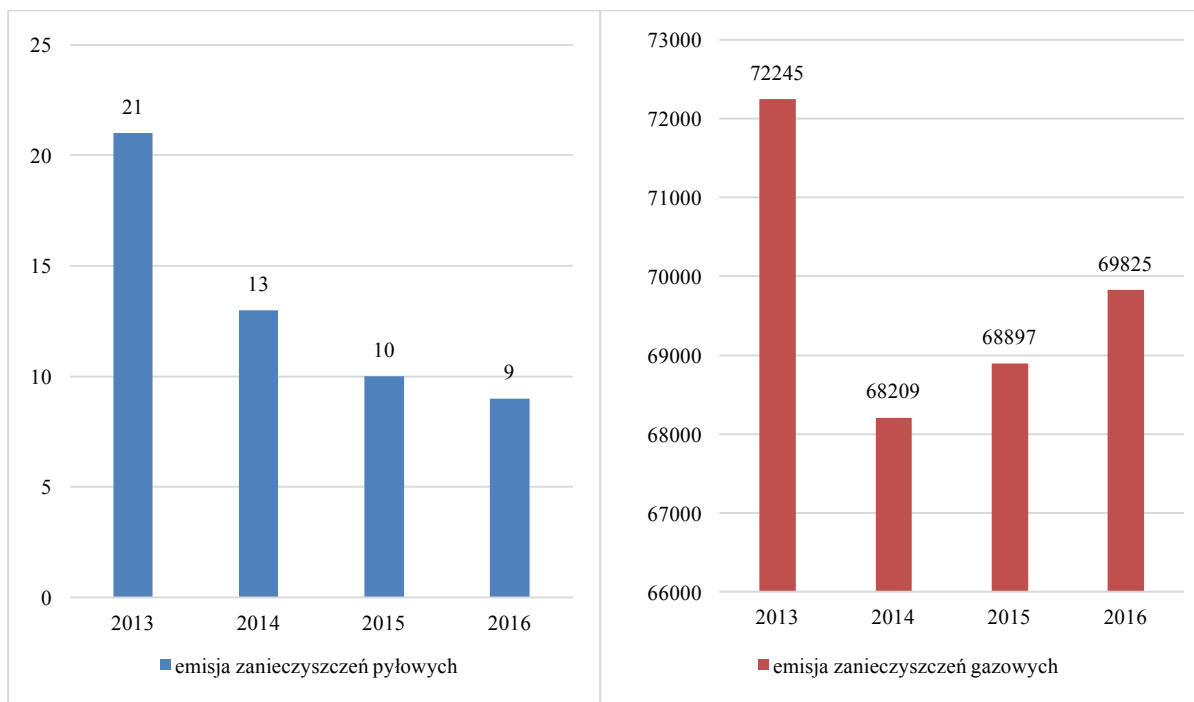
Poprawa jakości powietrza w roku 2020 ma nastąpić poprzez realizację działań naprawczych, zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza w odniesieniu do wszystkich źródeł emisji. Efektem realizacji Programu powinno być zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych, a także komunikacyjnych i przemysłowych. Weryfikacja postępów realizacji zadań zostanie przeprowadzona przy aktualizacji Programu w 2017 r. na podstawie danych z roku 2016.

Obowiązki Starostów Powiatów w ramach realizacji Programu ochrony powietrza:

- przedkładanie Marszałkowi Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie, wraz z kopiami pozwoleń wydanych w danym roku dla instalacji, których działalność może negatywnie wpływać na jakość powietrza,
- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów należących do powiatu poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła,
- przekazywanie informacji i ostrzeżeń związanych z Planem Działań Krótkoterminowych,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych, w zależności od ogłoszonego alarmu,
- prowadzenie edukacji ekologicznej zakresie ochrony powietrza,
- wydawanie pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza lub pozwoleń zintegrowanych z uwzględnieniem procesu kompensacji emisji na obszarach przekroczeń.

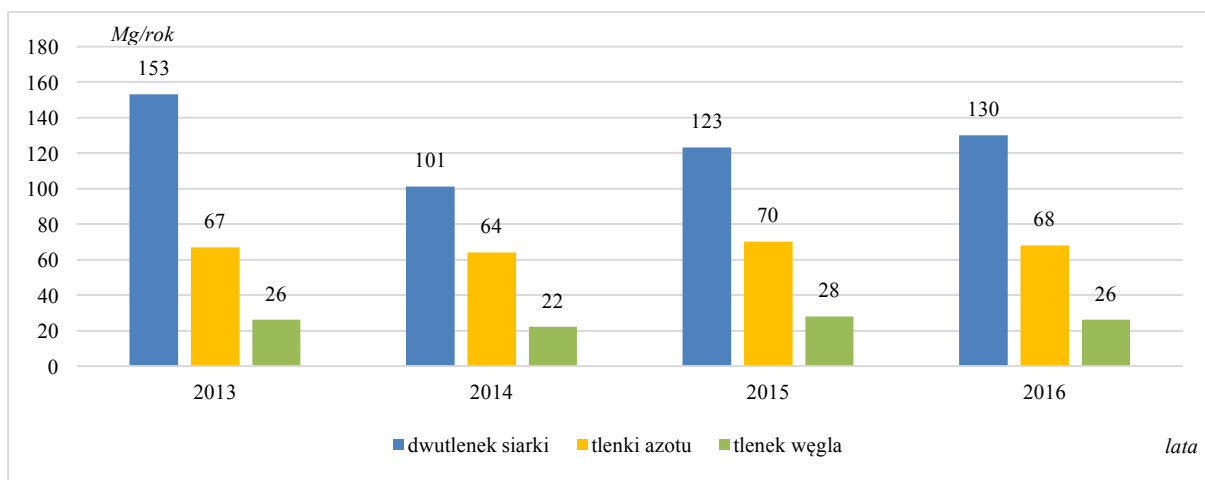
4.1.2.3. Emisja zanieczyszczeń powodowana przez przedsiębiorstwa na terenie powiatu

Dla analizy emisji zanieczyszczeń gazowo – pyłowych powodowanych przez przedsiębiorstwa na terenie powiatu żywieckiego wykorzystano dane z „Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji” (2014 r.) oraz danych GUS z lat 2013 – 2016 r. Emisja zanieczyszczeń w Mg/rok w latach 2013-2016 z zakładów znajdujących się na terenie powiatu żywieckiego przedstawia się jak na wykresie poniżej.

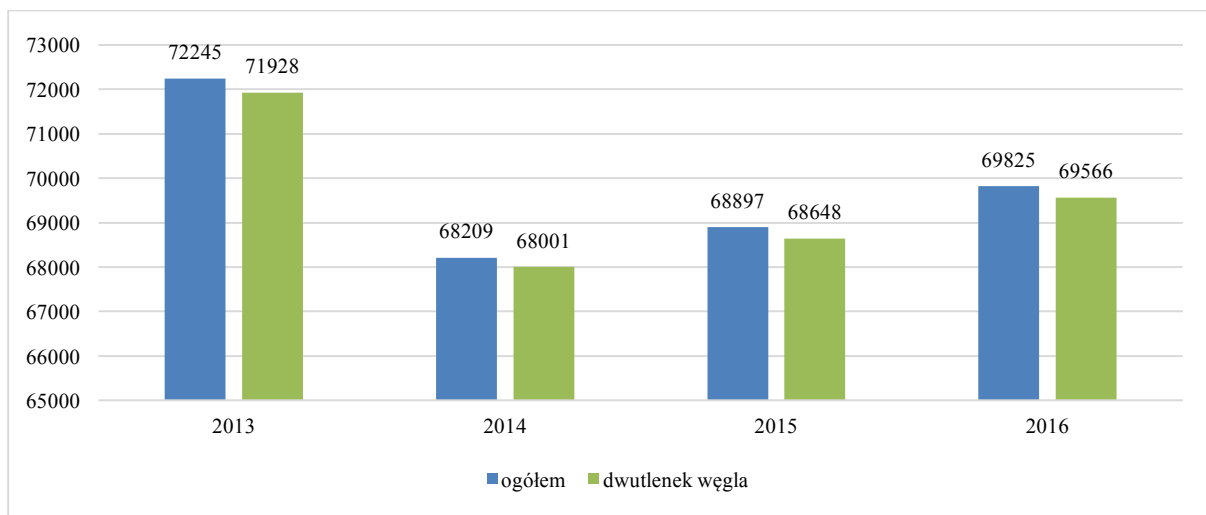

Rysunek 7 Emisja zanieczyszczeń pyłowo- gazowych w 2013 - 2016 z zakładów znajdujących się na terenie powiatu żywieckiego (Mg/rok)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, 2016

Wykresy powyżej wskazują na znaczne ograniczenie emisji pyłów do powietrza na koniec 2016 roku, aż o 57% w porównaniu do roku 2013, oraz spadek zanieczyszczeń gazowych na koniec 2016 roku o 3,35% w porównaniu do roku 2013.

Rysunek 8 Emisja zanieczyszczeń w latach 2013 - 2016 roku z zakładów znajdujących się na terenie powiatu żywieckiego (Mg/rok)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, 2016

Rysunek 9 Emisja dwutlenku węgla oraz ogółem wszystkie zanieczyszczenia w latach 2013 - 2016 roku z zakładów znajdujących się na terenie powiatu żywieckiego (Mg/rok)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, 2016

Jak wynika z rysunków powyżej w 2016 r. emisja z zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska zmniejszyła się w ostatnich czterech latach o 3,35%. W 2013 r. emisja wyniosła ponad 72 tys. Mg/rok, a na koniec 2016 r. wartość spadła do niecałych 70 tys. Mg/rok.

Porównując do 2013 r. emisja dwutlenku węgla uznawanego za jednego z najważniejszych gazów cieplarnianych odpowiadających za zmiany klimatu w 2016 r. zmalała o 3,28%.

Do zakładów mających znaczny wpływ na jakość powietrza na terenie powiatu żywieckiego można zaliczyć m.in.: MZEC „EKOTERM” Sp. z o.o. w Żywcu, Żywieckie Zakłady Papiernicze „Solali” S.A., Żywiecką Fabrykę Sprzętu Szpitalnego, czy też „METALPOL” w Węgierskiej Górcie.

Ponadto na stan czystości powietrza w powiecie wpływają również znacząco ponadregionalne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe z dużych ośrodków przemysłowych Śląska oraz ze strony Słowackiej i Czeskiej.

4.1.2.4. Emisja z emitorów liniowych

Jednym z podstawowych czynników środowiskotwórczych, związanych z komunikacją, jest zanieczyszczenie powietrza występujące w sąsiedztwie dróg. Pojazdy samochodowe poruszające się po drogach, emitują do atmosfery duże ilości różnorodnych substancji toksycznych, powstających w wyniku spalania paliwa napędowego, a także na skutek wzajemnego oddziaływania opon i nawierzchni dróg oraz zużywania się niektórych elementów pojazdu.

Jest to problem narastający, zwłaszcza na terenie miast i centrum gmin. Mimo prowadzonej tam modernizacji układów komunikacyjnych, wskutek lawinowo narastającej liczby samochodów, płynność ruchu w godzinach szczytu jest zakłócona. Obecność spalin samochodowych najdotkliwiej odczuwana jest w letnie, słoneczne dni, ponieważ oprócz toksycznych spalin tworzy się bardzo szkodliwa dla zdrowia, przypowierzchniowa warstwa ozonu pochodzenia fotochemicznego.

Przeważającą większość dróg publicznych w Powiecie Żywieckim stanowią drogi gminne. Ich łączna długość wynosi 917,4 km (w tym o nawierzchni utwardzonej 800,8 km). Pozostałe drogi, które przebiegają przez teren powiatu to drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe. Długość dróg wynosi odpowiednio:

- powiatowe 339,939 km,
- wojewódzkie 76,6 km,
- krajowe 34,923 km.

Ogółem długość dróg w Powiecie wynosi: 1368,862 km.

Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy administracji rządowej i samorządowej:

- dróg krajowych – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Katowicach,
- dróg wojewódzkich – Zarząd Województwa Śląskiego – porozumieniem przekazano PZD,
- dróg powiatowych – Powiatowy Zarząd Dróg,
- dróg gminnych – władze Gmin.

Do dróg krajowych zalicza się: autostrady, drogi ekspresowe, drogi międzynarodowe, drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg. Do dróg wojewódzkich zalicza się drogi inne niż krajowe, stanowiące połączenie między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczane do dróg krajowych. Do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż krajowe i wojewódzkie, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Utrzymanie dróg we właściwym stanie technicznym, daje możliwość szybkiego i dogodnego komunikowania się. Stanowiąc podstawę do podnoszenia atrakcyjności terenu powiatu, wymaga ciągłego utrzymywania wszystkich dróg na odpowiednim poziomie technicznym oraz podnoszenia ich parametrów technicznych i dostosowywania do standardów europejskich.

Na drogach powiatowych znajduje się 191 mostów, 3 kładki dla pieszych oraz 51 przepustów. Znaczna część mostów oraz przepustów jest w złym stanie technicznym i wymagają natychmiastowej interwencji – co jest problemem. Zły stan dotyczy również dróg powiatowych, który spowodowany jest licznymi deformacjami, spękaniami i słabą jakością nawierzchni. Dotychczasowe działania Powiatu Żywieckiego cechuje duża dynamika, jak również samorząd dokłada wszelkich starań odnośnie pozyskania środków celem realizacji poprawy warunków na drogach powiatu.

Na drogach krajowych i wojewódzkich regularnie co 5 lat (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), którego celem jest zilustrowanie aktualnego poziomu natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach sieci dróg oraz wskazanie prognozy ruchu w perspektywie kolejnych 5, 10 oraz 15 lat. W roku 2015 na sieciach dróg krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Podstawę prawną przeprowadzenia pomiaru stanowiło Zarządzenie nr 38 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 1 września 2014 r. Na terenie powiatu żywieckiego nie zlokalizowano stacji pomiaru ruchu na drogach krajowych. Na potrzeby opracowania użyto pomiarów przeprowadzonych na trzynastu odcinkach dróg wojewódzkich³ przebiegających przez powiat żywiecki.

Tabela 2 Średnio dobowy ruch na drogach wojewódzkich na terenie powiatu żywieckiego

Droga Wojewódzka	Razem	Motocykle	Osobowe	Lekkie Ciężarowe	Ciężarowe bez Przyczepy	Ciężarowe z Przyczepą	Autobusy	Ciągniki Rolnicze
DW 945								
Żywiec /ul.Wesoła/- /ul.Dworcowa/ Handlowa- Rodno/	6549	59	5814	275	46	7	341	7
Żywiec-/Rondo- ul.Handlowa-Witosa-Rondo/	10329	114	9708	382	21	21	3	0
Żywiec/Rodno/Piłsudskiego- ul. Skłodowskiej/- Żywiec/kier. Przyłęków/	17456	209	15780	768	262	175	262	0
Żywiec/kier.Przyłęków/- Pewel Mała/kier.Mutne	10968	143	9958	428	132	208	88	11
Pewel Mała/kier. Mutne/- Korbielów/kier. Korbielów Górny/	8521	136	7694	452	102	34	94	9
Korbielów/kier. Korbielów Górny/-Granica Państwa	881	35	757	66	8	8	4	3
DW 946								
Żywiec/Rodno/S-69/- /Rodno-al.Wolności/- Rodno/ul.Krakowska/	30107	271	27247	1234	361	482	482	30
Rondo/ul.Krakowska/- Oczków/DW948/	11713	187	10425	574	269	164	94	0
Oczków/DW948/- Łękawica/DW781/	4102	123	3564	263	70	70	12	0
Łękawica/DW781/- Łękawica/kier.-Ślemień/	4005	112	3293	316	112	140	12	20

³ Aktualnie dostępne są podstawowe wyniki GPR 2015 dla dróg krajowych w postaci opracowania pt. „Synteza wyników GPR 2015”. Pełne opracowanie pt. „Ruch Drogowy 2015” opisujące szczegółowe wyniki GPR zostanie opublikowane po 30 września 2016 r.

Lękawica/kier.Ślemień/- Las/Granica woj. Małopolskiego/	3822	92	3153	321	122	88	42	4
DW 948								
Międzybrodzie Bialskie/ul/Bielska- kier.Bielsko Biała/- Czernichów/	5977	221	5063	394	84	131	78	6
Czernichów/Tresna- Oczków/DW946/	5727	183	4931	372	52	143	46	0

Źródło: Średni dobowy ruch roczny (SDRR) w punktach pomiarowych w 2015 roku na drogach krajowych, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po drogach na terenie powiatu, największy udział mają samochody osobowe oraz mikrobusy 89%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie niecałe 8%. Najmniejszy udział przypadł pojazdom wykorzystywanym rolniczo oraz autobusom 1,36%.

Do obliczeń emisji szkodliwych substancji do powietrza wykorzystano dane z tabel powyżej, średnie spalanie różnego rodzaju paliw przez pojazdy oraz liczbę kilometrów dróg publicznych na terenie powiatu żywieckiego. Ponadto wykorzystano program licencjonowany OPERAT2000 do wyliczenia substancji emitowanych do powietrza.

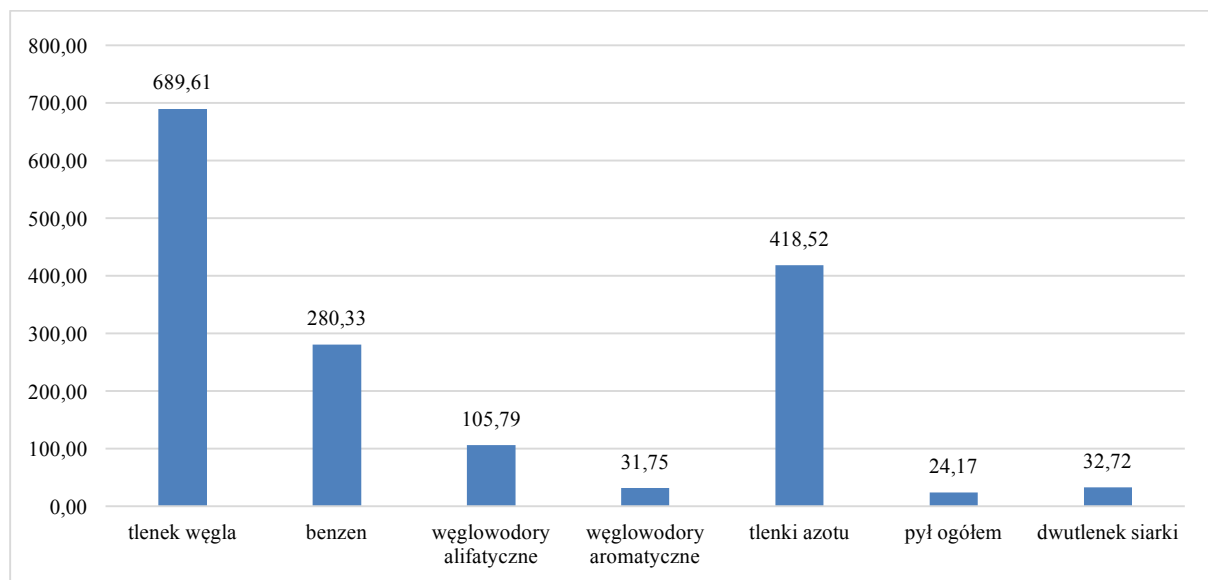
Tabela 3 Roczna emisja substancji szkodliwych do atmosfery ze środków transportu na terenie powiatu żywieckiego w 2015 roku

Nazwa emitora	Nazwa zanieczyszczenia	Emisja max. (mg/s)	Emisja (Mg/rok)
drogi krajowe	tlenek węgla	7 113,3	224,3
	benzen	64,0	2,0
	węglowodory alifatyczne	1 095,0	34,5
	węglowodory aromatyczne	328,5	10,4
	tlenki azotu	4 332,1	136,6
	pył ogółem	250,6	7,9
	dwutlenek siarki	338,3	10,7
drogi wojewódzkie	tlenek węgla	6 323,1	199,4
	benzen	5,7	179,3
	węglowodory alifatyczne	96,6	30,5
	węglowodory aromatyczne	289,9	9,1
	tlenki azotu	3 820,9	120,5
	pył ogółem	220,0	6,9
	dwutlenek siarki	299,1	9,4
drogi powiatowe	tlenek węgla	606,9	19,1
	benzen	5,5	0,2
	węglowodory alifatyczne	93,4	2,9
	węglowodory aromatyczne	28,0	0,9
	tlenki azotu	369,6	11,7
	pył ogółem	21,4	0,7
	dwutlenek siarki	28,9	0,9
drogi gminne	tlenek węgla	114,2	3,6
	benzen	1,0	0,0
	węglowodory alifatyczne	17,6	0,6
	węglowodory aromatyczne	5,3	0,2

	tlenki azotu	69,5	2,2
	pył ogółem	4,0	0,1
	dwutlenek siarki	5,4	0,2

Źródło: opracowanie własne, do obliczeń użyto Programu OPERAT2000

Największą emisją zanieczyszczeń, w tym tlenku węgla charakteryzują się drogi krajowe oraz wojewódzkie gdyż odnotowują się największy ruch pojazdów.

Rysunek 10 Emisja liniowa na terenie powiatu żywieckiego w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne, do obliczeń użyto Programu OPERAT2000

Największa emisja zanieczyszczeń gazów i pyłów do powietrza dotyczy głównie tlenku węgla oraz tlenków azotu. Nie można pominąć również pozostałych zanieczyszczeń pomimo znacznie mniejszej ilości w Mg/rok, dlatego że są to substancje rakotwórcze w szczególności benzen.

4.1.2.5. System gazowniczy

Obszar powiatu żywieckiego jest w części zgazyfikowany. Sieć gazownicza i rozdzielcza ma na terenie gminy różny stopień rozwinięcia. Rozwojem gazyfikacji poszczególnych gmin w powiecie zajmuje się przede wszystkim Związek Międzygminny ds. Ekologii. ZMGE w Żywcu, który obejmuje swoim działaniem gminy: Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Radziechowy- Wieprz, Rajcza, Ujsoły, Węgierska Górka oraz Żywiec. Dane na temat długości sieci rozdzielczej i przesyłowej zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 4 Zestawienie danych dotyczących infrastruktury gazowniczej, ilości odbiorców i zużycia gazu ziemnego na terenie powiatu żywieckiego

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2016r.
długość czynnej sieci przesyłowej w m	13 012
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	448 614
czynne przyłącza gazu do budynków mieszkalnych i nie mieszkalnych w szt.	8 536
ilość odbiorców gazu wg gospodarstw domowych	5 507
-w tym odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	3 988
Zużycie gazu w tys. m ³	4 208,6
- w tym zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	3 440,5
Ludność korzystająca z sieci gazowej (osoba)	16 848

Stacje gazowe I° (szt)	1
Stacje gazowe II° (szt)	2

Źródło: Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl) , Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. O. Zakład Gazowniczy w Zabrze, 2016

Przez teren powiatu prowadzi sieć gazowa średniego ciśnienia PE eksploatowana przez Górnośląską Spółkę Gazownictwa; Rozdzielnia Gazu Bielsko- Biała. Sieć gazowa przebiega na terenie gmin:

- Czernichów,
- Lipowa,
- Łękawica,
- Łodygowice,
- Radziechowy-Wieprz,
- Żywiec.

Przez teren powiatu biegnie również gazociąg wysokiego ciśnienia:

- DN 150CN2,5MPa z odgałęzieniami do SRP Międzybrodzie,
- DN 300PN 6,3MPa relacji Wapienica- Żywiec.

Sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych odbiorców znajdujących się na terenie objętym planem. Istniejące gazociągi są systematycznie kontrolowane przez Górnośląską Spółkę Gazownictwa O. w Zabrze pod względem bezpieczeństwa i na bieżąco są usuwane awarie. Całodobowe pogotowie gazowe czuwa nad bezpieczeństwem oraz nad ciągłością dostawy paliwa gazowego.

4.1.2.6. System ciepłowniczy

Potrzeby ciepłe w zakresie centralnego ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, technologii obiektów użyteczności publicznej, zakładów wytwórczo- usługowych oraz budownictwa mieszkaniowego pokrywane są w większości z małych kotłowni lokalnych oraz indywidualnych instalacji centralnego ogrzewania. Głównym źródłem ciepła dla tych instalacji jest paliwo stałe i koks. Scentralizowane systemy ciepłownicze występują w gminach: Żywiec, Węgierska Górka i Milówka.

Miasto Żywiec

Podstawowym źródłem ciepła jest ciepłownia komunalna MZEC „EKOTERM” Sp. z o.o. w Żywcu obsługująca tereny miasta położone po prawej stronie rzeki Soły. Podstawowym źródłem energii cieplnej są dwa kotły WR-25 o mocy 19,8 oraz 22 MW, jeden kocioł WR-10 o mocy 11,63 MW (pracujące w sezonie grzewczym), oraz kotły WCO-80 o mocy 1,1 MW i KRm1,0 o mocy 1,1MW (pracujące w sezonie między grzewczym). Sieć ciepłownicza ma długość 16 765mb.

Gmina Węgierska Górka

System ciepłowniczy oparty jest na produkcji ciepła przez kotłownię znajdującą się na terenie byłej odlewni o mocy 2 MW. Kotłownia ta poprzez sieć ciepłowniczą obsługuje zakłady i spółki na terenie byłej odlewni oraz dwa osiedla mieszkaniowe w centrum Węgierskiej Górki. W latach 2015-2016 do sieci ciepłowniczej zostało podłączonych 37 lokali mieszkalnych.

Gmina Milówka

W gminie Milówka istnieje sieć ciepłownicza będąca w użytkowaniu osoby prywatnej. Mieszkańcy gminy są zaopatrywani w energię cieplną przez FHU Zdzisław Boboń, ul. Jaśminowa 6 34-322 Gilowice.

Klaster Żywiecki

9 lutego 2017 r. powołano Klaster Energii „Żywiecka Energia Przyszłości”. Umowę podpisało ponad 20 podmiotów, w tym Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, który pełni rolę Lidera Klastra, Starostwo Powiatowe, samorządy gminne, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej jako reprezentant środowiska naukowego, lokalni przedsiębiorcy oraz firmy z branży energetycznej i IT, m.in. Tauron Dystrybucja, Centrala Zaopatrzenia Hutnictwa S.A., spółka i-Energia.

Cele szczegółowe Klastra to:

- planowanie, wytwarzanie, dystrybucja obrotu energią elektryczną oraz równoważenia zapotrzebowania na energię w ramach sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV,
- planowanie, wytwarzanie, koordynacja i dystrybucja energii cieplnej, w szczególności produkowanej w skojarzeniu,

- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce energetycznej Żywiecczyny ze szczególnym uwzględnieniem potencjału lokalnych zasobów (źródeł) energii,
- kreowanie i wdrażanie przedsięwzięć z zakresu elektromobilności,
- poprawa efektywności energetycznej w zasobach publicznych, sektorze przedsiębiorstw, lokalnych społeczności i mieszkańców,
- planowanie, koordynacja i realizacja zadań mających na celu ograniczenie i likwidację niskiej emisji w zasobach mieszkaniowych, obiektach publicznych oraz przedsiębiorstwach.

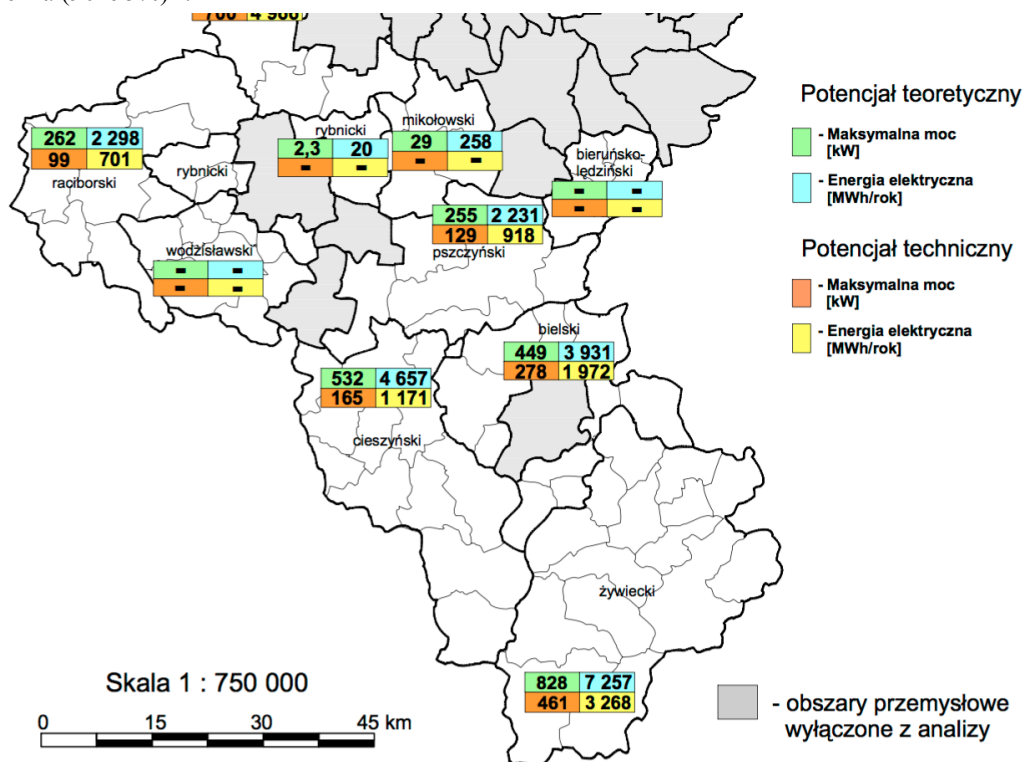
Głównym celem i wyzwaniem dla Klastra jest niezależność energetyczna Żywiecczyny ograniczająca niską emisję do poziomu bezpiecznego dla zdrowia, przy zrównoważonej gospodarce w zakresie środowiska naturalnego. Główne obszary planowanych działań to energia elektryczna i ciepła oraz OZE, ograniczenie niskiej emisji, elektromobilność i efektywność energetyczna. Planuje się, że do 2030 roku Żywiecczyna stanie się niezależnym energetycznie, ekologicznym regionem turystycznym.⁴

4.1.2.7. Warunki wykorzystanie OZE

W działaniach związanych z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną, największego potencjału upatruje się w odnawialnych źródłach energii, które zastąpić mogą wysokoemisyjne źródła konwencjonalne, działania termomodernizacyjne obiektów oraz przedsięwzięcia poprawy efektywności energetycznej (w szczególności modernizacji oświetlenia), które sprzyjają obniżeniu zapotrzebowania energetycznego budynków i infrastruktury technicznej.

Energia wody

Mała energetyka wodna – „MEW” obejmuje pozyskanie energii z cieków wodnych. Podstawowymi parametrami dla doboru obiektu są spadek w [m] i natężenie przepływu w [m³/s]. Rozwój elektrowni wodnych jest ograniczony warunkami prawnymi, lokalizacyjnymi, wymogami terenowymi i geomorfologicznymi oraz potencjałem kapitałowym inwestora. Najwięcej funduszy pochłania budowa obiektów hydrotechnicznych piętrzących wodę (jaz, zapora). Charakterystyczne dla elektrowni wodnych są znikome koszty eksploatacji (wynoszące średnio około 0,5÷1% łącznych nakładów inwestycyjnych rocznie) oraz wysoka sprawność energetyczna (90÷95%)⁵.

Rysunek 11 Potencjał teoretyczny energii wodnej na terenie województwa śląskiego w tym powiatu żywieckiego

Źródło: Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego, 2005

⁴ <http://klasterzywiec.pl>

⁵ „Małe elektrownie wodne w gospodarce i środowisku przyrodniczym” (J. Plutecki).

Powyższy rysunek przedstawia potencjał energetyczny pochodzący z energii wody. Potencjał teoretyczny wskazuje, iż na terenie powiatu żywieckiego maksymalna moc jaką można pozyskać z energetyki wodnej wynosi 828 kW, zaś potencjał techniczny wskazuje, że maksymalna moc wynosi 461 kW.

Na terenie powiatu żywieckiego funkcjonują dwie elektrownie wodne, wchodzące w skład zespołu elektrowni wodnych „Porąbka- Żar”:

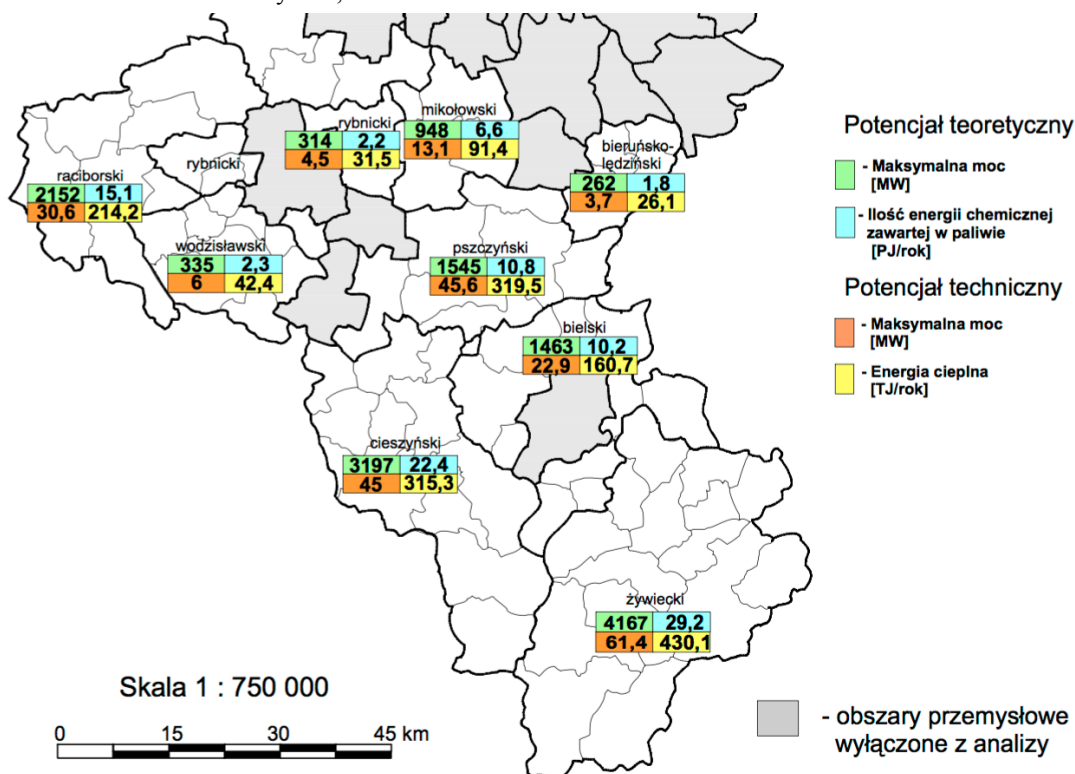
- Elektrownia Porąbka- Żar zlokalizowana w Międzybrodziu Bialskim w obrębie kaskady rzeki Soły, na terenie gminy Czernichów. Moc elektrowni to 500/540MW. Jest to druga co do wielkości elektrownia szczytowo- pompowa w Polsce, wykorzystująca jako zbiornik dolny zaporowe jezioro w Międzybrodziu, zbiornik górny wybudowany jest na szczycie góry Żar,
- Elektrownia Tresna o mocy 21MW położona przy zaporze w Tresnej, w gminie Czernichów. Górny zbiornik stanowi Jezioro Żywieckie, Dolny- Jezioro Międzybrodzkie;
- Elektrownia Porąbka o mocy 12,6MW- zlokalizowana poza terenem powiatu żywieckiego.

Biomasa

W celu łatwiejszego i efektywnego wykorzystania drewna lub słomy pod względem energetycznym poddaje się je prasowaniu, rolowaniu, brykietowaniu, granulowaniu, rozdrabnianiu. Obecnie potencjał biomasy stałej związany jest z wykorzystaniem nadwyżek słomy oraz odpadów drzewnych, dlatego też wykorzystanie ich powinno być skoncentrowane na obszarach intensywnej produkcji rolnej i drzewnej. W powiecie żywieckim ze względu na dużą ilość tartaków jest możliwość szerszego wykorzystania odpadów drewnianych.

Potencjał teoretyczny biomasy (drewna, siana, słomy) wskazuje, iż na terenie powiatu żywieckiego maksymalna moc jaką można pozyskać wynosi:

- biomasa z drewna 4167 MW,
- biomasa z siana i słomy 210,9 MW.

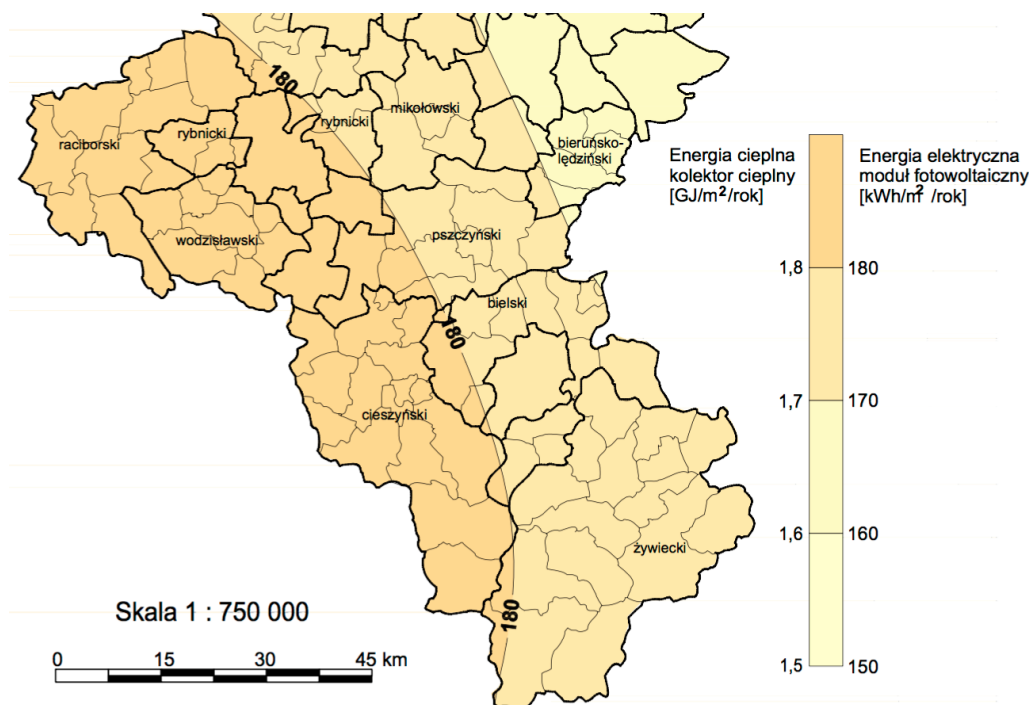

Rysunek 12 Potencjał teoretyczny biomasy (drewna) na terenie województwa śląskiego w tym powiatu żywieckiego

Źródło: Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego, 2005

Energia słońca

Potencjał wykorzystania energii słonecznej na terenie województwa śląskiego znajduje się w przedziale od 996 do 1048 kWh/m² na rok. Jest to wartość wskazująca maksymalny potencjał produkcji energii w przypadku bezstratnej konwersji energii słonecznej na energię elektryczną. Na terenie powiatu żywieckiego istnieje wysoki potencjał energetyczny pochodzący z promieniowania słonecznego. Gęstość promieniowania na terenie powiatu wynosi pomiędzy 950 a 1000 kWh/m²/rok.

Rysunek 13 Potencjał wykorzystania energii słonecznej na terenie województwa śląskiego

Źródło: Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego, 2005

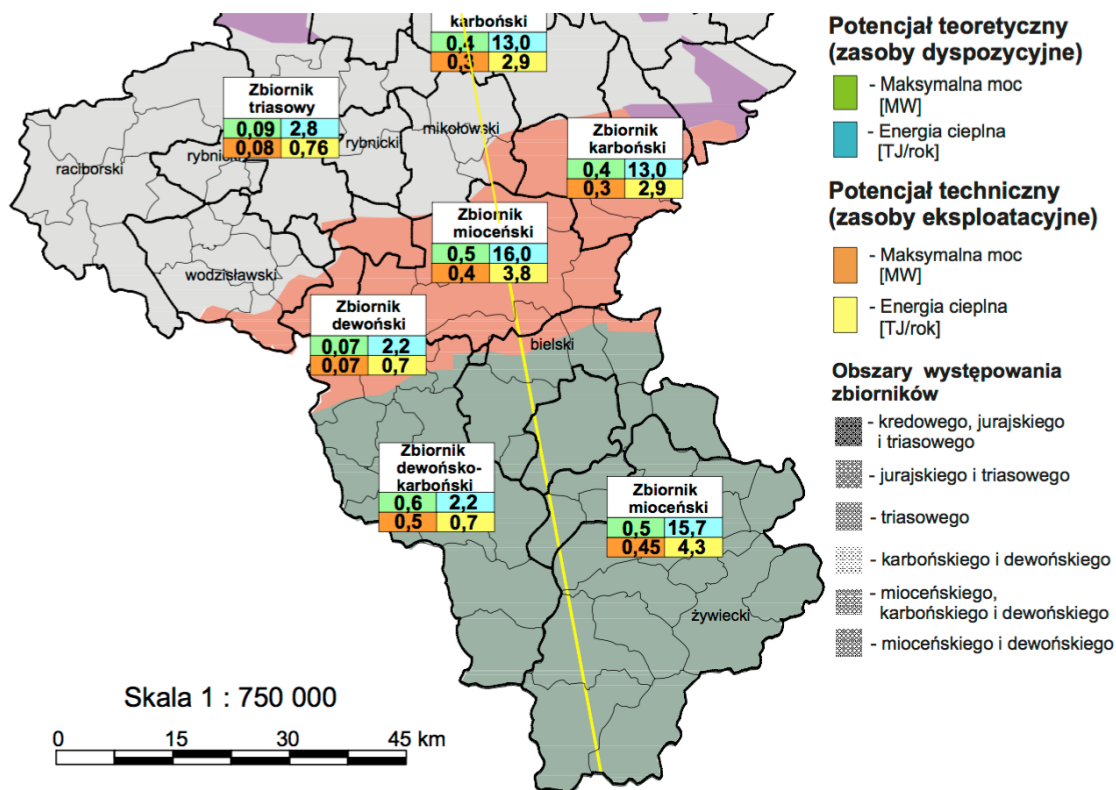
Przykładem wykorzystania energii ze słońca mogą być instalacje fotowoltaiczne rozmieszczone na terenie powiatu żywieckiego, w tym: panele fotowoltaiczne na dachu budynku Urzędu Miasta w Żywcu, czy instalacje na dachach Szkół w Rajczy, Rycerce Górnej i Zwardoniu.

Energia ziemi

Źródłem energii geotermalnej jest wewnątrz Ziemi o temperaturze około 5 400°C, generujące przepływ ciepła w kierunku powierzchni. W celu wydobycia wód geotermalnych na powierzchnię wykonuje się odwierty do głębokości zalegania tych wód. W pewnej odległości od otworu czerpalnego wykonuje się drugi otwór, którym wodę geotermalną po odebraniu od niej ciepła, wtłacza się z powrotem do złoża. Wody geotermalne są z reguły mocno zasolone, jest to powodem szczególnie trudnych warunków pracy wymienników ciepła i innych elementów armatury instalacji geotermalnych. Wody głębinowe mają różny poziom temperatur. Z uwagi na zróżnicowany poziom energetyczny płynów geotermalnych (w porównaniu do klasycznych kotłowni) można je wykorzystywać:

- do ciepłownictwa (m.in.: ogrzewanie niskotemperaturowe i wentylacja pomieszczeń, przygotowanie ciepłej wody użytkowej),
- do celów rolniczo - hodowlanych (m.in.: ogrzewanie upraw pod osłonami, suszenie płodów rolnych, ogrzewanie pomieszczeń inwentarskich, przygotowanie ciepłej wody technologicznej, hodowla ryb w wodzie o podwyższonej temperaturze),
- w rekreacji (m.in.: podgrzewanie wody w basenie),
- przy wyższych temperaturach do produkcji energii elektrycznej.

Należy zaznaczyć, że eksploatacja energii geotermalnej powoduje również problemy ekologiczne, z których najważniejszy polega na kłopotach związanych z emisją szkodliwych gazów uwalnianych się z płynu. Dotyczy to przede wszystkim siarkowodoru (H_2S), który powinien być pochłonięty w odpowiednich instalacjach, podrażających koszt produkcji energii. Inne potencjalne zagrożenia dla zdrowia powoduje radon (produkt rozpadu radioaktywnego uranu) wydobywający się wraz z parą ze studni geotermalnej.

Rysunek 14 Potencjał energii geotermalnej w rejonie powiatu żywieckiego

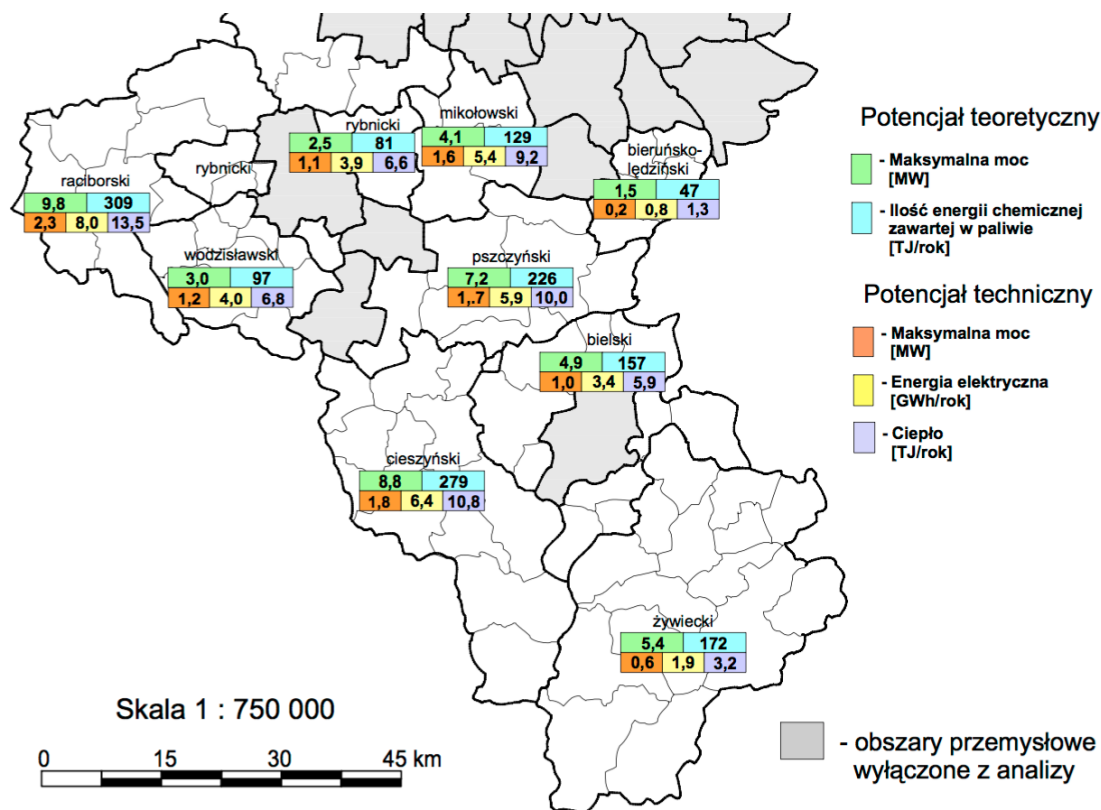
Źródło: Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego, 2005

Powiat żywiecki posiada nieznaczny potencjał energii geotermalnej. Powyższy rysunek wskazuje, że maksymalna moc potencjału teoretycznego wynosi 0,5 MW, energii cieplnej 15,7 TJ/rok.

Przykładem wykorzystania geotermii na terenie powiatu żywieckiego są zainstalowane prywatne i gminne instalacje pomp ciepła ogrzewające budynki mieszkalne w sezonie zimowym.

Biogaz

Biogazownia jest stabilnym i pewnym źródłem energii cieplnej i elektrycznej, gdyż jest ona wytwarzana w trybie ciągłym przez 90% czasu w ciągu roku. Zarówno ilość, jak i parametry wytworzonej energii są utrzymywane na stałym poziomie, dzięki czemu zwiększa się bezpieczeństwo energetyczne regionu. Wyprodukowana energia elektryczna w biogazowni jest zazwyczaj sprzedawana operatorowi energetycznemu lub ewentualnie dostarczania bezpośrednio do pobliskich odbiorców. Ponadto biogazownia może współpracować z lokalnymi sieciami ciepłymi i dostarczać tanią energię do celów grzewczych dla budynków użyteczności publicznej, domów lub bloków mieszkalnych. Szacuje się, że ciepło wyprodukowane przez biogazownię o mocy 1 MW jest w stanie zaspokoić w 100% zapotrzebowanie na ciepło oraz energię elektryczną dla 200 domów jednorodzinnych.

Rysunek 15 Biogaz z biogazowni rolniczych w województwie śląskim

Źródło: Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego, 2005

Na terenie powiatu żywieckiego potencjał teoretyczny – energetyczny pochodzący z biogazu rolniczego wynosi 5,4 MW. Potencjał techniczny wskazuje, iż ilość biogazu wynosi około 847 526 m³/rok, wytworzona energia elektryczna 1 928 MWh/rok, zaś wytworzone ciepło 3 272 GJ/rok.

Na terenie powiatu żywieckiego, w gminie Żywiec wykorzystywany jest biogaz ze składowiska odpadów. Istnieje również potencjał techniczny biogazu z oczyszczalni ścieków.

4.1.3. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<p>Możliwość podłączenie do sieci gazowej i wymiana źródeł ciepła na ekologiczne</p> <p>Korzystne warunki dla rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii (głównie energia słoneczna)</p> <p>Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej</p> <p>Brak dużych emitorów zanieczyszczenia powietrza</p> <p>Opracowanie i wdrażanie przez większość gmin powiatu Programów Gospodarki Niskoemisyjnej</p>	<p>Nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków</p> <p>Większość budynków jednorodzinnych opalanych węglem kamiennym</p> <p>Spalanie paliw stałych niskiej jakości</p> <p>Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura towarzysząca ciągom komunikacyjnym (np. chodniki, parkingi, trasy rowerowe)</p> <p>Napływ zanieczyszczeń z poza granic powiatu</p>
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<p>Integracja z UE i wpływ środków pomocowych</p> <p>Regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości powietrza</p> <p>Postęp technologiczny</p>	<p>Brak środków zewnętrznych na sfinansowanie inwestycji</p> <p>Niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa</p> <p>Brak zainteresowania ze strony mieszkańców ekologicznymi źródłami energii</p> <p>Wzrost liczby pojazdów na drogach publicznych</p>

Źródło: opracowanie własne

4.1.4 Cele i zadania środowiskowe z zakresu klimatu i jakości powietrza

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach.

Jakość powietrza w powiecie żywieckim w ostatnich latach ulegała poprawie, jednak w dalszym ciągu nie odpowiada ona obowiązującym normom. Poziomy dopuszczalne lub docelowe nie zostały osiągnięte dla pyłów PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. Przekroczenia dotyczą również poziomu celu długoterminowego dla ozonu. Obecnie prowadzone działania, zarówno w skali kraju oraz w skali województwa i samorządów lokalnych, wpłynąć będą na obniżenie emisji substancji, których normy są przekraczane.

Ocenę jakości powietrza na terenie powiatu żywieckiego przeanalizowano w oparciu o dane z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach oraz dane ze stacji pomiarowych tj. stacja w Żywcu przy ul. Kopernika 83a. Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza powiat żywiecki należy do strefy śląskiej. Strefa śląska otrzymała klasę C dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, ozonu oraz benzo(a)pirenu.

Wpływ na złą jakość powietrza w powiecie niewątpliwie ma kilka czynników, w tym szczególnie ukształtowanie powierzchni oraz opalanie budynków paliwami niskiej jakości. Znaczenie mają także nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków. Emisją zanieczyszczeń do powietrza charakteryzują się również spalanie paliw w pojazdach, co związane jest z ich złym stanem technicznym oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą ciągom komunikacyjnym.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla powiatu mogą być niewystarczające środki finansowe na modernizację i budowę infrastruktury drogowej, jak również brak zainteresowania mieszkańców i przedsiębiorców działaniami zwiększającymi energooszczędność budynków i wymianę źródeł ciepła na ekologiczne.

Poprawa jakości powietrza w roku 2020 ma nastąpić poprzez realizację działań naprawczych, zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza w odniesieniu do wszystkich źródeł emisji. Efektem realizacji Programu powinno być zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych, a także komunikacyjnych i przemysłowych. Weryfikacja postępów realizacji zadań zostanie przeprowadzona przy aktualizacji Programu w 2017 r. na podstawie danych z roku 2016.

W zakresie emisji powierzchniowej, poza działaniami realizowanymi w ramach programów ochrony powietrza, a także działaniami samorządów lokalnych w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, największe znaczenie może mieć wprowadzanie norm na małe źródła energii oraz wymuszone przepisami działania na rzecz podniesienia efektywności energetycznej.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców będą termomodernizacje budynków, modernizacja lokalnych i indywidualnych kotłowni, wymiana instalacji grzewczej oraz wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia (w budynkach i na ulicach). W zakresie emisji liniowej możliwe jest jej znaczne zredukowanie poprzez podejmowanie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z nasilającym się ruchem indywidualnym należy rozwijać transport publiczny, w tym kolejowy.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zapisano zadania zarówno dotyczące opracowania dokumentów planistycznych w dziedzinie energetyki i zaopatrzenia w ciepło, energie elektryczną i paliwa gazowe, realizacji Programu Ochrony Powietrza, poprawy warunków energetycznych w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych, a także poprawy jakości dróg w tym efektywności oświetlenia.

Ochrona powietrza powinna zostać ujęta w opracowywanych przez gminy dokumentach planistycznych tj. plany gospodarki niskoemisyjnej, programy ograniczania niskiej emisji, założeń zaopatrzenia w ciepło, energie elektryczną i paliwa gazowe. Większość z nich będzie finansowana z budżetów jednostek samorządowych.

W wyniku realizacji Programu Ochrony Powietrza oraz poprawy warunków energetycznych w budynkach przewiduje się obniżenie zapotrzebowania na energie finalną w 50-70% w obiektach osób fizycznych i 100% w obiektach użyteczności publicznej. Działania obejmą również wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wymianę oświetlenia, instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej.

Jak wspomniano wyżej znaczą część emisji pyłów i gazów do powietrza mają pojazdy poruszające się po drogach powiatu żywieckiego. Dlatego Program przewiduje poprawę płynności ruchu, modernizację i budowę odcinków dróg publicznych, ścieżek rowerowych, wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania ruchem oraz mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem, wymianę taboru autobusowego, przez zarządców dróg (Powiat, Gminy Powiatu Żywieckiego, GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach). Większość inwestycji zarówno termomodernizacyjnych jak i dotyczące infrastruktury drogowej będzie współfinansowana z funduszy krajowych i unijnych (w tym RPO, POIiŚ).

4.2. Zagrożenia hałasem

4.2.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska OH.1. ZAPEWNIENIE SPRZYJAJĄCEGO KOMFORTU AKUSTYCZNEGO ŚRODOWISKA		
Zadania do 2017 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony zdrowia i życia mieszkańców w zakresie ochrony przed hałasem	<p>Powiat Żywiecki w ostatnich latach corocznie organizuje Powiatowe Dni Lasu oraz Złoty Ekologiczne, w ramach których przeprowadzane są konkursy wiedzy przyrodniczo-ekologicznej dla dzieci i młodzieży.</p> <p>Celem przedsięwzięcia było podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości ekologicznej oraz rozwój zainteresowań problematyką ochrony środowiska wśród dzieci i młodzieży szkół Powiatu Żywieckiego⁶.</p> <p>Niezależnie od tych działań gminy powiatu żywieckiego na swoim terenie organizowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gmina Jeleśnia zrealizowała działania związane z edukacją ekologiczną dzieci przedszkolnych, szkolnych, młodzieży – Akademia z okazji „Dnia Ziemi”. Gmina Ujsoły, przy współpracy z Lasami Państwowymi, zorganizowała „Święto Lasu” oraz „Dzień Ziemi” oraz kampanie edukacyjne w placówkach oświatowych. Gmina Węgierska Górka, „Dzień Ziemi” wraz z konkursami towarzyszącymi, Akcją Sadzenia Drzew oraz edukację ekologiczną zarówno dzieci przedszkolnych, szkolnych, młodzieży jak i dorosłej części społeczeństwa. 	w zakresie edukacji ekologicznej corocznie organizowanych jest kilkanaście różnorodnych akcji
Budowa ekranów akustycznych wzdłuż drogi ekspresowej S69 oraz w miejscach gdzie występują przekroczenia standardów akustycznych	W roku 2015 na terenie powiatu żywieckiego wybudowano ekrany akustyczne, w ramach budowy drogi ekspresowej S-1 (dawniej S-69) Bielsko-Biała – Żywiec – Zwardoń, odcinek węzeł „Mikuszowice” (Żywiecka/Bystrzańska) – Żywiec”.	wartość wykonania wszystkich ekranów akustycznych w ramach ww. inwestycji to: 12.414.780,97 zł.
Wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych przed hałasem	W trakcie opracowywania Planów miejscowych Zagospodarowania Przestrzennego lub ich aktualizacji zamieszczane są informacje o ochronie przed hałasem.	w ostatnich dwóch latach 1 PZP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu żywieckiego

4.2.2. Opis stanu obecnego

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu LDWN i LN oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

Klimat akustyczny na obszarze powiatu żywieckiego kształtują zarówno duże, jak i małe przedsiębiorstwa. Większe przedsiębiorstwa wprowadzają zazwyczaj u siebie rozwiązania technologiczne przyczyniające się do ograniczenia emisji hałasu powodującego uciążliwość dla mieszkańców.

Na terenie powiatu żywieckiego działają także małe i średnie firmy, które nie mają decyzji na dopuszczalną emisję hałasu i mogą wpływać na klimat akustyczny terenu poszczególnych gmin.

Należą do nich firmy prowadzące działalność handlowo-usługową, produkcyjną, transportową, budowlaną, warsztaty samochodowe, tartaki, zakłady prowadzące prace polegające na obróbce drewna, cięciu, kuciu, szlifowaniu i spawaniu.

Funkcjonowanie małych zakładów, szczególnie związanych z obróbką drewna jest czasem związane z uciążliwościami dla okolicznych mieszkańców, którzy pisemnie lub telefonicznie składają skargi do Wydziału

⁶ <http://www.zywiec.powiat.pl>

ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Żywcu. Według informacji Starostwa w ostatnich latach ilość skarg zgłaszanych w formie pisemnej zmniejszyła się, natomiast zwiększyła się ilość skarg zgłaszanych telefonicznie, które najczęściej udaje się rozwiązać poprzez gminy, Nadzór Budowlany lub Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Aktualnie dla przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie powiatu żywieckiego wydane są cztery⁷ decyzje o dopuszczalnej emisji hałasu dla:

- stacji paliw płynnych wraz z myjnią samochodową zlokalizowanych przy ul. Wyszyńskiego w Ciścu, – znak: WOŚ.6241.1.3.2016 z dnia 29.11.2016r.,
- zakładu Przecierania Drewna Produkcji Wyrobów Drzewnych przy ul. Parkowej b/n w Kocierzu Moszczanickim – znak: WOŚ.6241.2.4.2015 z dnia 29.07.2015r.,
- zakładu Przedsiębiorstwa Wielobranżowego „BESKIDK przy ul. Strażackiej 4 w Gilowicach – znak: WOŚ.6241.2.3.2015 z dnia 02.06.2015r.,
- Przedsiębiorstwa Produkcyjno -Usługowo-Handlowym „MAR-MAJ”, ul. Za Wodą 2, w Krzyżowej – znak: WOŚ.6241.2.1.2015 z dnia 27.03.2015r.⁸

Większość uciążliwości powodowanych emisją hałasu wynika z lokalizacji przedsiębiorstw, z których działalnością nierozłącznie jest związana emisja hałasu na terenach zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny mieszkaniowe.

Corocznie Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi na terenie powiatu kontrole przedsiębiorców w zakresie emisji hałasu:

- w 2014 roku w 9 przedsiębiorstwach w Czernichowie, Gilowicach, Jeleśni, Krzyżowej, Kocierzu Moszczanickim, Łodygowicach i Żywcu. Wyniki badań wykazały naruszenia bądź uchybienia w przestrzeganiu obowiązujących przepisów w 4 przedsiębiorstwach w Gilowicach, Jeleśni, Kocierzu Moszczanickim i Łodygowicach.
- w 2015 roku w 7 przedsiębiorstwach w Gilowicach, Krzyżowej, Kocierzu Moszczanickim i w Żywcu. Wyniki badań wykazały naruszenia bądź uchybienia w przestrzeganiu obowiązujących przepisów w trzech przedsiębiorstwach w Gilowicach, Krzyżowej i w Kocierzu Moszczanickim.
- W 2016 roku w 7 przedsiębiorstwach w Czernichowie, Krzyżowej, Kocierzu Moszczanickim i w Żywcu. Wyniki badań wykazały naruszenia bądź uchybienia w przestrzeganiu obowiązujących przepisów w trzech przedsiębiorstwach w Czernichowie, Krzyżowej i w Kocierzu Moszczanickim.

Wynikiem tych kontroli są decyzje środowiskowe dla przedsiębiorstwa w Krzyżowej, Gilowicach i Kocierzu Moszczanickim. Według danych WIOS w ostatnim czasie wykonano działania naprawcze dla instalacji, w przypadku których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku w tartaku w Pewli Małej poprzez zabudowę traku taśmowego wiatą wyposażoną w ściany akustyczne oraz ściany i sufit wygłuszony płytami warstwowymi i wełną mineralną.

Z informacji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach Delegatura w Bielsku – Białej wynika, iż wydane pokontrolne zalecenia dla przedsiębiorców w większości są realizowane, czego wynikiem jest wydanie decyzji środowiskowych dla 3 kontrolowanych.⁹

4.2.2.1. Hałas drogowy

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Głównym źródłem emisji hałasu na terenie powiatu żywieckiego są:

- drogi krajowe o długości 34,92 km,
- drogi wojewódzkie o długości 76,6 km,
- drogi powiatowe o łącznej długości 339,93
- drogi gminne o łącznej długości 917,4.

Z informacji Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach wynika, iż stan dróg ekspresowych na terenie powiatu jest bardzo dobry, natomiast dróg krajowych oceniono jako dobry.

Stan dróg wojewódzkich jest bardzo równy, a obiekty mostowe w ich ciągach oceniono jako:

- 1 obiekt ocena 3,
- 12 obiektów ocena 3,42,
- 17 obiektów ocena 2,86,

⁷ według stanu na koniec 2016 roku

⁸ dane Starostwa w Żywcu, 2017

⁹ na podstawie danych z WIOS uzyskanych pismem DBIN.7016.21.2017.PO.MK z dnia 19 lipca 2017 r.

- 4 obiekty ocena 3,25¹⁰

W związku z tym stan infrastruktury w ciągach dróg wojewódzkich można określić jako „niepokojąco – zadowolający”.

Z informacji Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu wynika, iż stan niektórych dróg i mostów jest zły za czym przemawiają liczne deformacje i spękania a także słaba jakość nawierzchni. Na obszarze powiatu żywieckiego corocznie prowadzone są pomiary hałasu drogowego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W ostatnich latach badania prowadzone była w Węgierskiej Górcie (2010 rok), w Gilowicach i Ślemieniu (2013 roku) oraz w Rajczy (2014 rok). W kolejnych latach nie dokonywano badań na terenie powiatu żywieckiego.

Wyniki badań wymienionych powyżej zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 5 Wyniki badań hałasu drogowego na terenie powiatu żywieckiego w latach 2010-2014

Punkt pomiarowy	Zmierzona wartość poziomu dźwięku [dB]					
	L _{DWN}	Poziom dopuszczalny	Przekroczenie poziomu dopuszczalnego	L _N	Poziom dopuszczalny	Przekroczenie poziomu dopuszczalnego
2010 rok Węgierska Górka ul. Zielona P1	71,9	64	7,9	63,9	59	4,9
2010 rok Węgierska Górka ul. Zielona P2	66,8	64	2,8	58,8	59	-
2013 rok Gilowice ul. Krakowska	63,7	64	-	54,9	59	-
2013 rok Ślemień ul. Krakowska	61,9	64	-	53,5	59	-
2014 rok Rajcza Rynek	68,9	64	-	50,8	59	-

Źródło: WIOŚ Katowice, 2017

OPIS SKRÓTÓW

L_{DWN} - siedmiodniowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób tygodnia, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

L_N – siedmiodniowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w tygodniu (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

Dane zamieszczone w tabeli wskazują na brak znaczących przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu komunikacyjnego w Gilowicach, Ślemieniu i w Rajczy, w 2010 roku zanotowano jednak przekroczenia dopuszczalnych poziomów w Węgierskiej Górcie. Z tego powodu wskazanym jest wykonywanie w okresach czasowych kolejnych badań, które wskażą na trend zwiększającej się czy zmniejszającej emisji hałasu drogowego.

W dniu 16 listopada 2015 roku, Sejmik Województwa Śląskiego przyjął Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie. Określa on priorytety działań oraz wskazuje niezbędne zadania dla ograniczenia poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych w odniesieniu do dróg i linii kolejowych położonych poza aglomeracjami. W Programie zapisano zestaw inwestycji do realizacji przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad oraz Zarząd dróg Wojewódzkich także na terenie powiatu żywieckiego.

¹⁰ Skala i kryteria ocen elementów: 5 odpowiedni, 4 zadowolający, 3 niepokojący, 2 dostateczny, 1 przed awaryjny, 0 awaryjny (www.gddkia.gov.pl)

W Programie opisano badania hałasu przeprowadzone na wielu odcinakach dróg w tym na terenie powiatu żywieckiego:

- na drodze krajowej DK 69 Bielsko-Biała – Rybarzowice – Żywiec - analizowany odcinek drogi przebiega przez powiat bielski – gminę Buczkowice oraz powiat żywiecki w tym gminy Węgierska Górka, Milówka, Radziechowy- Wieprz, Łodygowice oraz gminę Żywiec,
- trzy odcinki drogi wojewódzkiej nr 945:
 - Żywiec (rondo – Handlowa – Witosa – rondo) o długości 1,463 km,
 - Żywiec (rondo Piłsudskiego) – ul. Skłodowskiej – Żywiec, kier. Przyłęków o długości 3,87 km,
 - Żywiec, kier. Przyłęków – Paweł Mała) o długości 3,759 km,
- jeden odcinek drogi wojewódzkiej nr 946 Żywiec (rondo S69) – rondo ul. Wolności – Żywiec (ul. Piłsudskiego/Żeromskiego) o długości 1,619 km.

Wyniki badań wykazały iż:

- przy drodze DW 945 zamieszkuje:
 - 1179 osób (310 mieszkań) narażonych na hałas w granicach 55-60dB,
 - 743 osoby (196 mieszkań) narażonych na hałas w granicach 60-65 dB,
 - 825 osób (217 mieszkań) narażonych na hałas w granicach 65-70 dB,
 - 373 osób (98 mieszkań) narażonych na hałas w granicach 70-75 dB,
- przy drodze DW 946 zamieszkuje:
 - 447 osób (118 mieszkań) narażonych na hałas w granicach 55-60dB,
 - 168 osób (44 mieszkania) narażonych na hałas w granicach 60-65 dB,
 - 125 osób (33 mieszkania) narażonych na hałas w granicach 65-70 dB,
 - 113 osób (30 mieszkań) narażonych na hałas w granicach 70-75 dB,
 - 8 osób (2 mieszkania) narażonych na hałas powyżej 75 dB.

Z danych zamieszczonych powyżej wynika, iż około 2,3% mieszkańców narażonych jest na ponadnormatywny hałas drogowy wzdłuż badanych odcinków dróg.

W ramach Programu przedstawiono zestaw zalecanych rozwiązań technicznych oraz innych działań sprzyjających osiągnięciu tego celu w największym stopniu. W zestawieniu działań, które w ramach polityki długookresowej mają się przyczynić do zmniejszenia hałaśliwości na tym terenie wskazano zastosowanie nawierzchni o zmniejszonej hałaśliwości oraz budowę zabezpieczeń przeciw hałasowych.

W 2012 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zleciła wykonanie map akustycznych obejmujących drogi krajowe na terenie województwa śląskiego. W ramach map akustycznych przeanalizowano 536,144 km dróg krajowych które stanowią źródło hałasu poddane analizie zgodnie z metodykami referencyjnymi. Przedmiotowe drogi pozostawały pod zarządem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad do dnia 31 grudnia 2010 r. badaniami zostały objęte:

- 2 autostrady,
- 3 drogi ekspresowe, w tym droga ekspresowa S69,
- 13 pozostałych dróg krajowych: w tym droga krajowa 69 na terenie powiatu żywieckiego.

Były to odcinki dróg:

- droga krajowa nr 69, odcinek: Bielsko B. – Żywiec, Węgierska Górka - Milówka,
- droga ekspresowa S69, odcinek: Żywiec - Węzeł Browar.

Wyniki opracowanych map akustycznych dały podstawę stwierdzenia, iż część mieszkańców powiatu żywieckiego żyje w złym środowisku akustycznym, powodowanym przez hałas drogowy.

Na podstawie przeprowadzonych analiz stwierdza się, iż:

- 1498 mieszkańców narażonych jest na przekroczenia emisji hałasu < 5dB,
- 1137 mieszkańców narażonych jest na przekroczenia emisji hałasu > 5-10 dB,
- 1052 mieszkańców narażonych jest na przekroczenia emisji hałasu > 10-15 dB,
- 173 mieszkańców narażonych jest na przekroczenia emisji hałasu > 15-20dB,
- 43 mieszkańców narażonych jest na przekroczenia emisji hałasu >20 dB,

Z danych zamieszczonych powyżej wynika, iż około 2,5% mieszkańców narażonych jest na ponadnormatywny hałas drogowy. W odniesieniu do pory nocnej i wskaźnika L_N udział ten wynosi ok.2,3%.¹¹

Przeprowadzone badania akustyczne realizowane przez WIOŚ w Katowicach i GDDKiA na terenie powiatu żywieckiego w ostatnich latach wykazują na negatywny wpływ klimatu akustycznego na zabudowę mieszkaniową – co jest problemem. Można przypuszczać, iż mieszkańcy wzdłuż wszystkich dróg krajowych mieszkańcy narażeni są na ponadnormatywny hałas.

Przeciwdziałanie hałasowi komunikacyjnemu jest działaniem długookresowym rozłożonym na lata. Typowym sposobem ochrony przed hałasem jest nawierzchnia o obniżonej hałaśliwości oraz stosowanie ekranów akustycznych.

W ramach ograniczenia emisji hałasu GDDKiA planuje realizację zadań pn.:

- w latach 2018-2020 budowę drogi ekspresowej S1 odcinek Przybędza – Milówka (obejście Węgierskiej Górki o długości 8,53 km,
- w 2017 roku dla dróg krajowych o natężeniu 3 mln pojazdów rocznie opracowane zostaną mapy akustyczne.

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach w latach 2017-2020 planuje wykonanie map akustycznych dla dróg wojewódzkich o natężeniu powyżej 3 mln pojazdów na rok, a także w kolejnych latach 2018-2024 przebudowę drogi wojewódzkiej 948 od drogi krajowej 52 do drogi wojewódzkiej 946. Powiatowy zarząd dróg w Żywcu corocznie także realizuje kilkadziesiąt inwestycji remontowo – modernizacyjnych.

4.2.2.2. Hałas kolejowy i lotniczy

Przez środkową część powiatu z północy na południe przebiega linia kolejowa zelektryfikowana relacji Bielsko-Biała – Żywiec – Zwardoń – Granica Państwa oraz przez północną część powiatu z zachodu na wschód przebiega zelektryfikowana linia kolejowa relacji Żywiec – Sucha Beskidzka.

W ostatnich latach nie dokonywano pomiarów hałasu kolejowego na terenie powiatu żywieckiego.

Pociągi na trasie Żywiec-Sucha Beskidzka wróciły na tory po blisko pięciu latach na początku 2015 roku by po roku trasa znów została zawieszona. Końcem grudnia 2016 roku ponownie przywrócono ruch na tej trasie uruchamiając 4 cztery pociągi w weekendy (w tym jeden w relacji bezpośredniej Kraków-Żywiec).¹²

Natomiast w czerwcu 2017 roku PKP Polskie Linie Kolejowe podpisały umowę na rewitalizację odcinka Bielsko-Biała Lipnik – Wilkowice Bystra. To pierwszy odcinek modernizacji trasy z Czechowic-Dziedzic przez Bielsko-Białą do granicy ze Słowacją w Zwardoniu.

Polskie Linie Kolejowe jeszcze w tym roku rozpoczną prace na odcinku Bielsko-Biała Lipnik – Wilkowice Bystra. Umowa o wartości 66 mln zł netto na rewitalizację linii przyniesie wymierne korzyści dla regionu. Prace wpłyną na poprawę jakości podróży koleją, a pociąg stanie się konkurencyjnym środkiem transportu.

W ramach tego zadania perony będą podwyższone do 76 cm, co ułatwi wsiadanie do pociągu. Wyposażone zostaną w elementy małej architektury – wiaty, ławki, gabloty informacyjne. Większy komfort i bezpieczeństwo podróżnym zapewni nowe oświetlenie peronów i dróg dojścia oraz czytelne oznakowanie stacji i przystanków osobowych.

Realizacja projektu nawet dwukrotnie zwiększy prędkość pociągów. Składy pojadą do 120 km/h, w miejscach gdzie obecnie jest 50-70 km/h. Pozytywne zmiany zapewni wymiana torów oraz rozjazdów, które zostaną wyposażone w urządzenia elektrycznego ogrzewania. Kompleksowo zostanie przebudowana sieć trakcyjna. Prace przewidują także naprawę obiektów inżynierskich. To m.in. wiadukty, mosty, przepusty i przejścia pod torami.

Realizacja robót na odcinku Bielsko-Biała Lipnik – Wilkowice Bystra zaplanowana jest w latach 2017-2018. Prace wykona konsorcjum w składzie Intop Warszawa Sp. z o.o. i Przedsiębiorstwo Remontowo Budowlane "TOR". Inwestycja realizowana jest ze środków budżetowych w ramach projektu „Prace na linii kolejowej nr 139 na odcinku Czechowice-Dziedzice – Bielsko Biała – Zwardoń (granica państwa)”, którego całkowita szacunkowa wartość wynosi 200 mln zł. Zakończenie wszystkich prac na całej trasie zaplanowano do 2023 r.¹³

Po zakończeniu rewitalizacji w ramach postanowień Raportu oddziaływania na środowisko po przekazaniu inwestycji do użytkowania przeprowadzone zostaną badania hałasu kolejowego

Hałas lotniczy nie występuje na terenie powiatu żywieckiego, najbliższe lotnisko sportowe zlokalizowane jest w Bielsku-Białej w odległości około 23 km. Najbliżej położony w naszym kraju jest Port Lotniczy Katowice Pyrzowice zlokalizowany jest w odległości około 85 km oraz Międzynarodowe Lotnisko Kraków Balice oddalone od Żywca 87 km, poza granicami najbliższej położone jest lotnisko w Ostrawie.

¹¹ Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km (zadanie 9), Sporządzenie map akustycznych dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów – 9 zadań – o łącznej długości 7709,814 km. I – CZĘŚĆ OPISOWA, 2012

¹² <http://www.dziennikzachodni.pl/wiadomosci/zywiec/a/pociagi-wracaja-na-linie-zywiec-sucha-beskidzka,10711518/>

¹³ <http://www.rynek-kolejowy.pl/wiadomosci/plk-przed-modernizacja-szlaku-z-bielskabialej-do-zywca-82110.html>

4.2.3. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
Dobra dostępność komunikacyjna powiatu, nowa droga ekspresowa łącząca Katowice z Zwardoniem (oprócz przejścia przez Węgierską Górkę)	Brak nasadzeń nowej zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg Przekroczenia emisji hałasu wzdłuż badanych odcinków dróg
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
Możliwość rozwoju gospodarczego dzięki dobrej komunikacji Możliwość rozwoju turystycznego i rekreacyjnego poprzez dogodny dojazd Zwiększenie komfortu jazdy poprzez planowane obejście Węgierskiej Górki	Dyskomfort akustyczny dla mieszkańców i turystów

Źródło: opracowanie własne

4.1.5 Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń hałasem

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska. Zapisy Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 zawierają cel „Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska”.

Na terenie powiatu żywieckiego działają firmy, których działalność negatywnie wpływa na okoliczne tereny i ich mieszkańców. Corocznie w razie potrzeby wydawane są decyzje o dopuszczalnej emisji hałasu. Zagrożeniem dla powiatu w sytuacji nasilającego się hałasu może być pogłębiający się dyskomfort oraz docelowo tworzenie zjawiska tzw. „uciekania” mieszkańców z terenów o nadmiernej uciążliwości akustycznej.

W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż ważnym działaniem jest kontynuacja działań aktualnie już prowadzonych kontroli przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie jest związana emisja hałasu. Wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.

W zakresie hałasu pochodzącego z działalności gospodarczej niebagatelnym działaniem jest wprowadzanie do miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego zapisów regulujących kwestę lokalizacji źródeł emisji hałasu przemysłowego. Realizację tego rodzaju działań prowadzić będą (także jako kontynuacja aktualnych działań) gminy należące do powiatu żywieckiego.

W sytuacjach funkcjonowania już istniejących oraz nowopowstających przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie wiąże się emisja hałasu obowiązkiem przedsiębiorców jest minimalizacja hałasu poprzez wyciszanie hal oraz maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych. Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań, a jednostkami odpowiedzialnymi za ich realizację są przedsiębiorcy. Finansowanie modernizacji przedsiębiorstw lub budowy w nowoczesnych standardach będzie pochodzić głównie ze środków własnych przedsiębiorstw oraz z dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 na rozwój i modernizację przedsiębiorstw oraz działania innowacyjne.

Hałas pochodzący od środków transportu, w tym dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Jest okresowo kontrolowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, który prowadzi kontrole hałasu drogowego w poszczególnych punktach rozlokowanych na obszarze całego województwa śląskiego.

Mocną stroną powiatu jest dobra dostępność komunikacyjna, ale jednocześnie słabą stroną jest brak wystarczających działań ochronnych na drogach oraz nadmierna emisja hałasu i dyskomfort akustyczny mieszkańców. W związku z takim stanem w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż ciągłymi zadaniami do realizacji są rozbudowy, przebudowy i modernizacje dróg zarówno krajowych, wojewódzkich powiatowych i gminnych. Każdy z administratorów poszczególnych typów dróg realizował będzie zadania zgodnie z bieżącymi planami.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach będzie kontynuował kontrole emisji hałasu drogowego w punktach monitoringowych zlokalizowanych drogach powiatu żywieckiego.

Bardzo ważnym zadaniem, którego realizacja prowadzona jest na każdym szczeblu i w trybie ciągłym jest edukacja ekologiczna. Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań monitorowanych, do realizacji przez gminy, a finansowane będzie ze środków własnych, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Katowicach oraz sponsorów.

4.3. Pola elektromagnetyczne

4.3.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska PN.1. KONTROLA I OGRANICZENIE EMISJI NIJEJONIZUJĄCEGO PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO DO ŚRODOWISKA		
Zadania do 2017 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Dążenie do minimalizacji oddziaływania istniejących i potencjalnych pól elektromagnetycznych	<p>W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących o potencjalnych instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne przedsiębiorstwa posiadające takie instalacje zgłaszają do Starostwa fakt posiadania i użytkowania instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne.</p> <p>Jednocześnie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2013 -2016 wykonano badania promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu w miejscowościach:</p> <p>W roku 2013 w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ujszałach (0,25 V/m), • Rycerce Górnej (0,34 V/m), • Ślemieniu (0,71 V/m). <p>W roku 2014 w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żywcu, Rynek, (0,20 V/m), • Korbielowie, ul. Widokowa (0,32 V/m), • Łodygowicach, ul. Borowa (1,00 V/m), <p>W roku 2015 w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czernichowie, ul. Żywiecka (wynik 0,18 V/m), • Milówce, pl. Wolności (1,03 V/m), <p>W roku 2016 w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rycerce Górnej (0,12 V/m), • Ślemieniu, ul. Szkolna (0,18 V/m), • Ujszałach, ul. Bystra (0,12 V/m)¹⁴. 	<p>Zgłoszenia instalacji przyjmowane są na bieżąco.</p> <p>Rejestr zgłoszeń aktualizowany jest w miarę napływania zgłoszeń.</p> <p>Badania wykonywane są przez WIOŚ w trzyletnich cyklach</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu żywieckiego

4.3.2. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Przeprowadzona analiza widma pola elektrycznego wysokiej częstotliwości na terenie województwa śląskiego na potrzeby opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego w badanych punktach wykazała, że głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego w przeważającej liczbie przypadków są stacje bazowe telefonii komórkowej.¹⁵

Na terenie powiatu żywieckiego źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego są :

- stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie każdej z gmin, na każdej stacji bazowej umieszczonych jest kilka anten przekaźnikowych (51 sztuk stacji bazowych, szczegółowe zestawienie stacji i anten zamieszczono w załączniku nr 1 do niniejszego Programu).
- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe. Przebieg i rodzaj linii elektroenergetycznych przez teren gmin Powiatu Żywieckiego jest uzależniony rozmieszczeniem krajowych źródeł energii elektrycznej.

Operatorem sieci przesyłowej na terenie powiatu żywieckiego jest spółka PSE SA (Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA). Przedmiotem działania Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. jest świadczenie

¹⁴ [V/m] – średnia wartość arytmetyczna wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w zakresie częstotliwości 100 kHz – 3 GHz, w danym punkcie obserwacji w środowisku

¹⁵ na podstawie POŚ dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

usług przesyłania energii elektrycznej, przy zachowaniu wymaganych kryteriów bezpieczeństwa pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE). Przez teren powiatu żywieckiego przebiegają linie Krajowego Systemu Energetycznego wysokiego napięcia relacji:

- Komorowice - Żywiec, linia jednotorowa 110kV,
- Żywiec - Sporysz, linia jednotorowa 110 kV,
- Zabłocie - Sporysz, linia jednotorowa 110 kV,
- Węgierska Górka - Zabłocie, linia jednotorowa 110 kV,
- Żywiec - Rajcza, linia jednotorowa 110 kV,
- Szczyrk - Żywiec, linia jednotorowa 110 kV,
- Tresna - Żywiec I i II, linia dwutorowa 30 kV.

Działalność koncesjonowana w zakresie przesyłania i dystrybucji energii na terenie powiatu jest prowadzona przez TAURON Dystrybucja S.A Oddział w Katowicach. Zasilanie w energię elektryczną terenu powiatu żywieckiego odbywa się z rozdzielni (Głównych Punktów Zasilania):

- 110/30/15 kV GPZ Żywiec,
- 110/15 kV GPZ Sporysz,
- 110/15 kV GPZ Zabłocie,
- 110/15 kV GPZ Rajcza,
- 110/15 kV GPZ Węgierska Górka,
- 110/15/6 kV Soła.

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiar monitoringu promieniowania elektromagnetycznego prowadzone są w cyklach trzyletnich łącznie w 135 punktach pomiarowych (po 45 w każdym roku) rozmieszczonych na terenie całego województwa śląskiego.

W ostatnich latach 2013-2016 corocznie prowadzono badania na terenie powiatu żywieckiego. Punkty w których kontrolowano pola elektromagnetyczne zlokalizowane były:

- w roku 2013 w:
 - w Ujsołach (0,25 V/m),
 - w Rycerce Górnej (0,34 V/m),
 - w Ślemieniu (0,71 V/m).
- w roku 2014 w:
 - w Żywcu (0,20 V/m),
 - w Korbielowie (0,32 V/m),
 - w Łodygowicach (1,00 V/m),
- w roku 2015 w:
 - w Czernichowie (wynik 0,18 V/m),
 - w Milówce (1,03 V/m),
- w roku 2016 w:
 - w Rycerce Górnej (0,12 V/m),
 - w Ślemieniu (0,18 V/m),
 - w Ujsołach (0,12 V/m)¹⁶.

Wyniki badań w województwie śląskim w żadnym punkcie w tym także na terenie powiatu żywieckiego nie wskazywały na przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego, który wynosi 7 V/m.

Aktualnie zgodnie z ustawą POŚ (Dz. U. z 2017 poz. 519, z późn. zm.) Starosta Żywiecki prowadzi Rejestr instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko zgłoszonych Staroście Żywieckiemu, których emisja nie wymaga pozwolenia. Według rejestru na terenie powiatu zlokalizowanych jest 176 instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne. W latach 2011-2016 corocznie właściciele instalacji zgłaszali nową lokalizację, zmianę lub przebudowę instalacji, w kolejnych latach dokonano:

- w 2011 roku 101 zgłoszeń,

¹⁶ [V/m] – średnia wartość arytmetyczna wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w zakresie częstotliwości 100 kHz – 3 GHz, w danym punkcie obserwacji w środowisku

- w 2012 roku 22 zgłoszenia,
- w 2013 roku 29 zgłoszeń,
- w 2014 roku 5 zgłoszeń,
- w 2015 roku 5 zgłoszeń,
- w 2016 roku 14 zgłoszeń.¹⁷

W ostatnich latach 2014-2016 w ramach działalności kontrolnej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził na terenie powiatu żywieckiego kontrole automonitoringowe bez wyjazdu w teren w zakresie uciążliwości związanych z ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym:

- w 2014 roku 12 stacji bazowych telefonii komórkowej – nie stwierdzono naruszeń obowiązujących przepisów,
- w 2015 roku 10 stacji bazowych telefonii komórkowej – nie stwierdzono naruszeń obowiązujących przepisów,
- w 2016 roku 28 stacji bazowych telefonii komórkowej – nie stwierdzono naruszeń obowiązujących przepisów.

Według informacji WIOŚ podobne kontrole będą prowadzone w kolejnych latach.¹⁸

Na przestrzeni ostatnich lat zwiększa się poziom promieniowania elektromagnetycznego stwarzając zagrożenie dla mieszkańców, szczególnie dla dzieci i młodzieży stale przebywających w bliskiej odległości od źródła promieniowania. W związku z tym szczególnie istotnym elementem są zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego o prawidłowej lokalizacji źródeł promieniowania. Jest to zadanie wójtów i burmistrzów.

4.3.3. Analiza SWOT

<i>Pola elektromagnetyczne</i>	
<i>MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne</i>	<i>SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne</i>
<i>Brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego</i>	<i>Brak obwarowań lokalizacyjnych dla instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w części PZP gmin</i>
<i>SZANSE czynniki zewnętrzne</i>	<i>ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne</i>
<i>Stale zwiększający się zasięg telefonii komórkowej ze względu na dużą ilość stacji przekaźnikowych i anten na terenie powiatu</i>	<i>Niebezpieczeństwo zwiększania się poziomu promieniowania elektromagnetycznego ze względu na stale powiększającą się ilość stacji bazowych</i>

Źródło: opracowanie własne

4.3.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych

Na terenie powiatu żywieckiego instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są przede wszystkim linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia stacje transformatorowe oraz instalacje radiokomunikacyjne. W związku z presją mieszkańców województwa na rozwój zasięgu linii elektroenergetycznych oraz zasięgu telefonii komórkowej powstaje coraz większa ilość instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Zapisy Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 ujmują cel w zakresie promieniowania elektromagnetycznego jako „Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach”.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Zniesiony został obowiązek posiadania pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych, jednak nałożono obowiązek wykonania pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych na prowadzących instalacje i użytkowników urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne. Pomiary należy przeprowadzać bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących o potencjalnych instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 poz. 519 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne przedsiębiorstwa posiadające instalacje zgłaszają do

¹⁷ dane z <http://www.zywiec.powiat.pl/> (dostęp 10.08.2017 r.)

¹⁸ pismo WIOŚ w Katowicach Delegatura w Bielsku – Białej, nr DBIN.7016.21.2016.PO.MK z dnia 19 lipca 2017

Starostwa Powiatowego w Żywcu fakt posiadania i użytkowania instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne.

Według aktualnych przepisów prawnych prowadzenie rejestru będzie kontynuowane w kolejnych latach, w związku z tym zadanie to jako zadanie własne zostało zapisane w harmonogramie realizacji zadań.

Dla określenia aktualnych stanów promieniowania elektromagnetycznego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi corocznie według ustalonego harmonogramu na terenie całego województwa śląskiego w tym na obszarze powiatu żywieckiego badania poziomów promieniowania. Wyniki badań nie wykraczają poza dopuszczalne poziomy.

Mocną stroną powiatu jest brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania, co wykazały badania WIOŚ. W kolejnych latach badania monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego będą kontynuowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach na terenie całego województwa śląskiego w tym powiatu żywieckiego.

W związku z dużą presją na rozwój sieci komórkowej i stałego zwiększania jej zasięgu istotnym elementem jest wprowadzenie do gminnych Planów Zagospodarowania Przestrzennego zapisów precyzujących możliwe lokalizacji stacji przekaźnikowych telefonii komórkowych.

Taką potrzebę wykazała także analiza SWOT, według której gminy w swoich Planach zagospodarowania Przestrzennego powinny bardziej szczegółowo opisywać możliwe potencjalne lokalizacje instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Dlatego w harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zapisano, iż niezbędne jest w trakcie aktualizacji Planów Zagospodarowania Przestrzennego wprowadzanie do tych dokumentów zapisów obwarowujących lokowanie instalacji emitujących promieniowanie niejonizujące. Zadanie to realizowane będzie przez gminy należące do powiatu żywieckiego.

4.4. Gospodarowanie wodami

4.4.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska OPS.1 MINIMALIZACJA ZAGROZEŃ SPOWODOWANYCH KŁĘSKAMI POWODZI		
Zadania do 2017 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Rozbudowa systemu monitoringu środowiska dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej na obszarze powiatu żywieckiego	W ramach niniejszego zadania prowadzone są wyłącznie działania na rzecz utrzymania systemu monitoringu. Wykonano przegląd i konserwację systemów alarmowych w gminach Koszarawa, Czernichów, Radziechowy-Wieprz, Ślemień, Świnna, Gilowice, Węgierska Górka, Jeleśnia, Lipowa, Łękawica, Łodygowice, Ujszoły, Żywiec oraz w obiektach Starostwa i jednostkach organizacyjnych powiatu, a także kalibrację urządzeń pomiarowych. Zadanie to finansowane jest m.in. ze środków Powiatu Żywieckiego. W analizowanym okresie sprawozdawczym na utrzymanie systemu monitoringu wydatkowano następujące kwoty: <ul style="list-style-type: none"> • 2015 r. – 48.000 zł, • 2016 r. – 35.000 zł. 	na utrzymanie systemu monitoringu dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej wydatkowano 83.000 zł
Wykonanie zabudowy regulacyjnej potoków/rzek na terenie Powiatu	W analizowanym okresie sprawozdawczym na terenie gminy Węgierska Górka usuwano skutki powodzi. Działania te pociągnęły koszty w następującej wysokości: <ul style="list-style-type: none"> • 2015 r. – 746.615,43 zł, • 2016 r. – 511.769,96 zł. 	prace związane z usuwaniem skutków powodzi na kwotę 1.258.385,39 zł
Wdrażanie systemu powiadamiania o zagrożeniach	Na terenie gminy Ujszoły, w roku 2015, dokonano zakupu syreny alarmowej oraz urządzenia radiowego (dotacja na rzecz OSP Żłatna) oraz zakupu syreny alarmowej (dotacja na rzecz OSP Sobłówka).	zakup 2 syren alarmowych oraz urządzenia radiowego
Zwiększanie retencyjności oraz zabudowy regulacyjnej zlewni rzek i potoków na terenie Powiatu	W analizowanym okresie sprawozdawczym na terenie gminy Rajcza wybudowano próg wodny na Potoku Rycerka, w ramach zadania: Budowa infrastruktury przeciwpowodziowej w gminach Rajcza i Oscadnica.	budowa progu wodnego na potoku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu żywieckiego oraz Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego za lata 2015-2016

4.4.2. Opis stanu obecnego

4.4.2.1. Wody powierzchniowe

Powiat Żywiecki położony jest w zlewni rzeki Wisły – zlewnia I rzędu. Główną rzeką powiatu jest Soła posiadająca następujące dopływy: Leśnianka, Sienka, Żylica, Żarnówka Wielka, Żarnówka Mała, Czerna, Nieledwianka, Bystra, Przybęda, Potok Radziechowy, Leśnianka, Koszarawa, Moszczanica, Łękawka, Isepnica, Nickulina, Salomonka, Żabniczanka, Cięcinka, Juszczyńska.

Północno - zachodnia część terenu powiatu to Kotlina Żywiecka, którą odwadnia Żylica i Biała. Żylica uchodzi do Jeziora Żywieckiego, a więc do Soły. Natomiast rzeka Biała mająca swe źródła w obrębie wspomnianej kotliny, płynie na północ przez Bramę Wilkowicką i podąża wprost do rzeki Wisły.

Soła to pierwszy prawobrzeżny dopływ Wisły. Płynie przez Beskidy Zachodnie (tu leży Żywieccyzna), Pogórze Zachodniobeskidzkie i Kotlinę Oświęcimską. Jej całkowita długość wynosi ok. 89 km, a powierzchnia dorzecza ok. 1390 km². Ma typowe cechy rzeki górskiej (jej spadek w górnym biegu wynosi ok. 9,5 %). Posiada bardzo rozległy obszar źródłowy - gł. w Beskidzie Żywieckim. Początkowo erozyjna dolina Soły zwięża się koło miejscowości Rajcza, gdzie rzeka przelamuje się między stokami Suchej Wody i Zabawy, następnie (poniżej Cięciny) płynie przez Kotlinę Żywiecką, gdzie ma dno płaskie lub lekko faliste, by poniżej Żywca ponownie przebiegać się przelomem przez Beskid Mały. Ten odcinek przelomowy wykorzystano do budowy zapór: w Tresnej (Jezioro Żywieckie – sztuczny zbiornik retencyjny stanowiący pierwszy stopień kaskady Soły) i w Porąbce (Międzybrodzki Zbiornik Wodny). Poniżej Porąbki Soła wpływa na obszar Pogórza Śląskiego, gdzie powstał trzeci zbiornik wodny w miejscowości Czaniec (Czaniecki Zbiornik Wodny). Soła wpada do Wisły w obrębie Kotliny Oświęcimskiej.

W granicach administracyjnych Powiatu Żywieckiego położone są dwa duże zbiorniki zaporowe – Tresna (Jezioro Żywieckie) i Międzybrodzie (Jezioro Międzybrodzkie), które wchodzi w skład 3 zbiorników w kaskadzie rzeki Soły.

Zbiornik Tresna

Zbiornik zaporowy Tresna zwany również „Jeziorem Żywieckim” powstał ze spiętrzenia wód rzeki Soły zaporą ziemną, położoną w czterdziestym kilometrze jej biegu. Jest największym i najwyżej położonym z trzech zbiorników wchodzących w skład kaskady rzeki Soły: Tresna, Międzybrodzie i Czaniec.

Całkowita powierzchnia zbiornika wynosi 1000 ha, a zwierciadło przy normalnej rzędnej piętrzenia znajduje się na wysokości 341.5 m npm. Objętość zbiornika przy normalnej rzędnej piętrzenia wynosi 63.7 mln m³. Parametr ten jest zmienny w zależności od ilości dopływającej i odpływającej ze zbiornika wody i waha się od 0.01 mln m³ przy minimalnej rzędnej piętrzenia (320.94 m npm) do 116.99 mln m³ przy maksymalnej rzędnej piętrzenia (347.03 m npm). Parametry morfometryczne charakteryzujące zbiornik przedstawiają się następująco:

- maksymalna długość zbiornika 6.6 km
- maksymalna szerokość zbiornika 3.1 km
- długość linii brzegowej 24.0 km
- średnia szerokość 1.51 km
- wskaźnik wydłużenia 4.36
- wskaźnik rozwinięcia linii brzegowej 2.14
- średnia głębokość 6.37 m
- stosunek objętości do linii brzegowej 2.36.

W/w parametry odnoszą się do stanu napełnienia zbiornika przy normalnej rzędnej piętrzenia.

Zbiornik Tresna charakteryzuje się dość dobrze rozwiniętą linią brzegową, szczególnie w części wschodniej, gdzie znajdują się dwie największe zatoki będące pierwotnie dolinami, którymi płynęły potoki Łękawka i Moszczanka. W obrębie brzegu zachodniego i północno-wschodniego znajduje się szereg zatok, lecz są one znacznie mniejsze od wcześniej wymienionych. W południowej części zbiornika znajduje się ujście rzeki Soły, która jest głównym ciekim zasilającym zbiornik, wnoszącym wraz ze swymi wodami znaczne ilości osadów, które powodują liczne wypłyenia w tym rejonie. Na bilans wodny zbiornika mają ponadto wpływ następujące potoki: Żylica, Łękawka, Moszczanka oraz kilka mniejszych cieków odwadniających otaczający zbiornik teren. Ilość wprowadzanych do zbiornika wód ma zasadniczy wpływ na ilość wnoszonych przez nie osadów, co jak wcześniej wspomniano powoduje powstawanie wypłyeni w rejonie przyujściowym rzeki Soły oraz w mniejszym stopniu przy ujściach Żylicy, Łękawki i Moszczanki.

Innym zjawiskiem obserwowanym na zbiorniku jest abrazja. Polega ona na niszczeniu brzegów na skutek działania fal. Szczególne nasilenie tego zjawiska obserwuje się na stromych brzegach, będących stokami otaczających zbiornik gór. W wyniku abrazji następuje powiększenie powierzchni zbiornika przy jednoczesnym jego wypłyeniu przez powstający ze zniszczonych brzegów materiał. Omawiany zbiornik jest typowym zbiornikiem zaporowym. Jego głębokość zwiększa się w kierunku od ujścia rzeki Soły do zapory, gdzie osiąga największe wartości. Nie posiada stref typowych dla jezior naturalnych. Litoral ulega okresowym osuszeniom, co uniemożliwia życie charakterystycznych dla tej strefy organizmów. Na brzegach nie obserwuje się zarośli trzciny występujących w jeziorach naturalnych. Nie posiada również prawidłowo rozwiniętych stref sublitoralu i profundalu. W okresie nagłych wezbrań wód widoczne jest długotrwałe zmętnienie zbiornika spowodowane naniesionymi przez rzekę zawiesinami. Płynąca przez zbiornik Soła przecina swym korytem najgłębsze części zbiornika i wywiera znaczący wpływ na wszelkie procesy biologiczne i fizyko-chemiczne w jego wodach.

Jeziro Międzybrodzkie

Jeziro Międzybrodzkie powstało ze spiętrzenia wód rzeki Soły zaporą betonową, usytuowaną w km 34+600 jej biegu. Jezioro jest drugim co do wielkości z trzech zbiorników wchodzących w skład kaskady rzeki Soły. Powierzchnia wynosi 367 ha, a jego maksymalna pojemność – 28,4 mln m³ (przy rzędnej piętrzenia 321,5 m npm). Przy normalnym poziomie piętrzenia zwierciadło wody znajduje się na wysokości 316,6 m npm.

Parametry morfometryczne zbiornika przedstawiają się następująco:

- maksymalna długość zbiornika – 5,63 km
- maksymalna szerokość zbiornika – 0,81 km
- długość linii brzegowej – 15,7 km
- średnia szerokość zbiornika – 0,65 km
- wskaźnik wydłużenia – 8,64
- wskaźnik rozwinięcia linii brzegowej – 2,31
- średnia głębokość – 7,74
- stosunek objętości, do długości linii brzegowej – 1,808

Linia brzegowa zbiornika jest dosyć dobrze rozwinięta szczególnie na lewym brzegu widoczne są liczne zatoki, ustępujące jednak swoją wielkością zatokom na zbiorniku Tresna. Zbiornik ten można uznać za szerokie koryto rzeczne, przypominające swym wyglądem rynnowe jeziora polodowcowe.

Podstawową funkcją pełnioną przez zbiornik jest współpraca z elektrownią szczytowo – pompową “Porąbka-Żar” oraz należącym do niej, zbudowanym na szczycie góry Żar, zbiornikiem wodnym. Wobec faktu, że zbiornik Międzybrodzie przejmuje również zrzuty wód z położonego wyżej zbiornika Tresna - na zbiorniku obserwuje się regularne zmiany w poziomie piętrzenia wody, co kształtuje warunki hydrobiologiczne w jego wodach.

Podobnie jak zbiornik Tresna, Międzybrodzie wykorzystywane jest również, jako naturalne zaplecze rekreacyjno – turystyczne i miejsce uprawiania sportów wodnych. Na brzegach zbiornika zlokalizowane są ośrodki wypoczynkowe i miejsca biwakowe.

4.4.2.2. Monitoring rzek i zbiorników na terenie powiatu

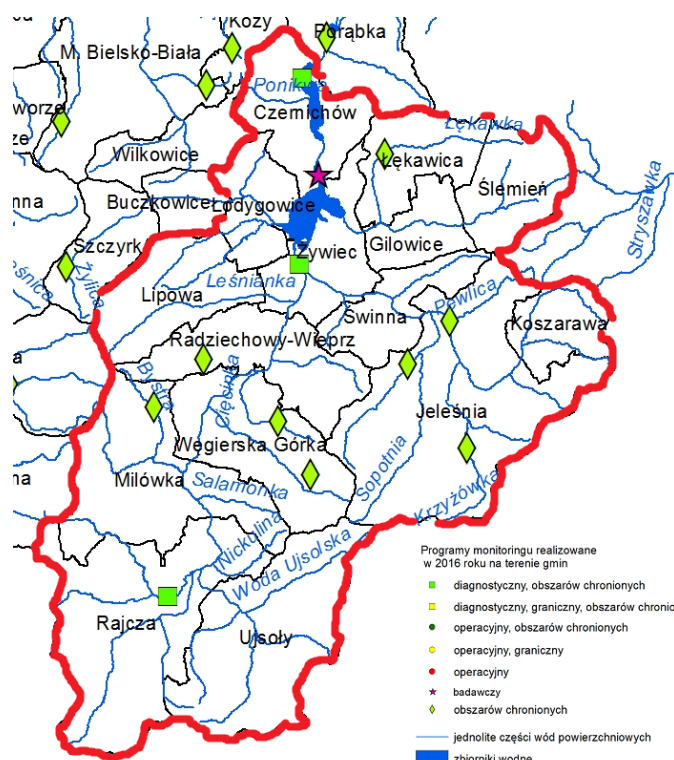
Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1187) oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1549), badania wód powierzchniowych prowadzone są w ramach 4 rodzajów monitoringu:

- diagnostycznego
- operacyjnego
- badawczego
- obszarów chronionych

Z danych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej wynika, iż powiat żywiecki położony jest w rejonie 21 jednolitych części wód powierzchniowych tj.

- PLRW200012213219 Soła do Wody Ujsolskiej, położona w całości w południowej części powiatu żywieckiego (gmina Rajcza, Milówka, Ujszoły),
- PLRW200012213229 Woda Ujsolska, położona w całości w południowej części powiatu żywieckiego (gmina Rajcza, Milówka, Ujszoły),
- PLRW2000122132312 Nickulina, położona w całości w południowej części powiatu żywieckiego (gmina Rajcza, Milówka, Ujszoły),
- PLRW200014213259 Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna, położona w całości na terenie powiatu żywieckiego, przebiega przez środkową część powiatu (gmina Rajcza, Milówka, Ujszoły, Węgierska Górka, Radziechowy-Wieprz, Lipowa, Żywiec),
- PLRW20001221323299 Bystra, położona w całości w zachodniej części powiatu żywieckiego (gmina, Milówka, Radziechowy-Wieprz),
- PLRW2000122132349 Żabniczanka, położona w całości w środkowej części powiatu żywieckiego (gmina, Węgierska Górka),
- PLRW20001221323569 Cięcinka, położona w całości w środkowej części powiatu żywieckiego (gmina, Węgierska Górka),
- PLRW2000122132369 Juszczynka, położona w całości w środkowej części powiatu żywieckiego (gmina, Radziechowy-Wieprz),
- PLRW2000122132469 Sopotnia, położona w całości w południowo wschodniej części powiatu żywieckiego (gmina, Jeleśnia),
- PLRW2000122132449 Krzyżówka położona w całości we wschodniej części powiatu żywieckiego (gmina, Jeleśnia),
- PLRW2000122132439 Koszarawa do Krzyżówki bez Krzyżówki, położona w całości we wschodniej części powiatu żywieckiego (gmina Jeleśnia, Koszarawa),
- PLRW20001221324549 Pewlica, położona we wschodniej części powiatu żywieckiego (gmina Jeleśnia), oraz w części na terenie powiatu suskiego,
- PLRW20001221324749 Pewlica, położona we wschodniej części powiatu żywieckiego (gmina Świnna),
- PLRW2000142132499 Koszarawa od Krzyżówki bez Krzyżówki do ujścia, położona w całości w środkowej części powiatu żywieckiego (gmina Świnna, Żywiec, Gilowice),

- PLRW20001221324929 Trzebinka położona w całości w środkowej części powiatu żywieckiego (gmina Świnna, Żywiec, Radziechowy-Wieprz, Jeleśnia),
- PLRW20001221327899 Łękawka, położona w całości w północnej części powiatu żywieckiego (gmina Łękawica, Ślemień, Gilowice),
- PLRW200012213469 Stryszawka, położona w północno wschodniej części powiatu żywieckiego (gmina Ślemień) oraz w większej części na terenie powiatu suskiego,
- PLRW2000021329553 Kaskada Soły (Soła od zb. Tresna do zb. Czaniec), położona w całości na powiatu żywieckiego (gmina Lipowa, Łodygowice, Żywiec, Czernichów, Gilowice, Łękawica), rozciągając się od środkowej części powiatu do północnej.
- PLRW20001221329349 Ponikwa, położona w całości w północno zachodniej części powiatu żywieckiego (gmina Czernichów),
- PLRW200062132749 Żylica, położona w całości w zachodniej części powiatu żywieckiego (gmina Łodygowice, Lipowa),
- PLPLRW2000122132389 Leśnianka, położona w całości w zachodniej części powiatu żywieckiego (gmina Lipowa, Radziechowy-Wieprz).

Rysunek 16 Punkty monitoringu jakości wód powierzchniowych w 2016 r. na terenie powiatu żywieckiego

Źródło: Lokalizacja punktów pomiarowo-kontrolnych i realizowane programy monitoringu rzek i zbiorników zaporowych w 2016 roku, WIOŚ w Katowicach

Monitoring diagnostyczny – ocena stanu/potencjału ekologicznego

W 2016 roku na terenie powiatu żywieckiego prowadzono monitoring diagnostyczny obszarów chronionych w dwóch punktach na rzece Soła tj. jcwp Soła do Wody Ujsolskiej, jcwp Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna. Wody powierzchniowe Soły do Wody Ujsolskiej otrzymały II klasę elementów biologicznych, I klasę elementów hydromorfologicznych, PSD (poniżej stanu dobrego) dla elementów fizyko chemicznych. Przekroczenia stężeń średniorocznych dotyczą azotu Kjeldahla, azotu ogólnego, fosforu ogólnego.

Natomiast wody powierzchniowe Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna otrzymały III klasę elementów biologicznych (przekroczenia wskaźników tj. fitobentos i makrofity), II klasę elementów hydromorfologicznych, PSD (poniżej stanu dobrego) ze względu na przekroczenia związków azotu i fosforu.

Stan/potencjał ekologiczny dla dwóch w/w jcwp określono jako umiarkowany, co świadczy o potrzebie poprawy jakości wód powierzchniowych.

Monitoring operacyjny rzek – ocena stanu chemicznego

W roku 2016 na terenie powiatu żywieckiego w dwóch jednolitych częściach wód kontynuowano badania tych substancji, które przekraczały normy środowiskowe dla substancji priorytetowych w latach poprzednich. W dwóch punktach na rzece Soła tj. Soła do Wody Ujsolskiej, Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna, badane średnie stężenia sumy benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu, węglowodory ropopochodne, przekroczyły wartość dopuszczalną dla stanu dobrego.

Dla pozostałych badanych wskaźników nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnej.

Monitoring obszarów chronionych

Monitoring obszarów chronionych prowadzony był w 2016 r. w dwóch podsystemach tj. dla obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych prowadzony jest w punktach na rzece Sole, w jcwpc Soła do Wody Ujsolskiej, Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna. Wyniki badań monitoringu wód narażonych na eutrofizację wskazują, że nie ma zagrożenia oraz spełniają wymogi.

Ponadto, monitoring jcwpc przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia prowadzony był w ośmiu punktach na terenie powiatu żywieckiego na rzekach: Przybędza (obszar jcwpc Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna), Kocierzanka (obszar jcwpc Łękawka), Bystra (jcwpc Bystra), Romanka (obszar jcwpc Żabniczanka), Cięcinka (jcwpc Cięcinka), Glinna (obszar jcwpc Krzyżówka), Sopotnianka (obszar jcwpc Sopotnia), Koszarawa (obszar jcwpc Koszarawa od Krzyżówki bez Krzyżówki do ujścia). Monitoring wód powierzchniowych przeznaczonych do spożycia w 2016 roku wykazał klasę A1 ze względu na wskaźniki fizyczno chemiczne, oraz klasę A2 ze względu na wskaźniki mikrobiologiczne. Zatem wody powierzchniowe pobierane na potrzeby spożycia przez ludzi na terenie powiatu żywieckiego spełniają wymogi.

Przyjmuje się, że warunki dla obszaru chronionego są spełnione, jeżeli wyniki uzyskane z punktu monitoringu obszarów chronionych wskazują na jednoczesne spełnienie wymogów dla dobrego stanu wód określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. (Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1482) oraz wymogów dodatkowych określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r (Dz.U. Nr 204, poz.1728)

4.4.2.3. Wody podziemne

Cały obszar należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrznokarpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych, rzadziej szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu (głównie piaskowce i zlepieńce). Wydajności w strefach zbudowanych z piaskowców mogą osiągać do 5 m³/h, zaś w strefach z przewagą łupków z reguły nie przekraczają 2 m³/h. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów na kulminacjach. W dolinie Soły występują wody porowe w utworach czwartorzędowych. Na całym obszarze brak izolacji pierwszego poziomu wodonośnego od powierzchni terenu – co może stwarzać zagrożenie przenikania zanieczyszczeń do wód podziemnych.

Powiat żywiecki położony jest w granicach kilku Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- GZWP nr 348 „Zbiornik Beskidu Śląskiego” - kredowy poziom wodonośny; ma powierzchnię 410 km²; tworzą go kredowe warstwy godulskie, które zbudowane są z gruboławicowych (do 0,70 m) piaskowców średnio- i gruboziarnistych, z wkładkami łupków ilastych; warunki hydrogeologiczne tego zbiornika są słabo zbadane; poziom ten związany jest przede wszystkim ze stropową, spękaną częścią utworów fliszowych; średnią miąższość warstwy wodonośnej oceniono na 15 m, a średni współczynnik filtracji przyjęto na około 1,0 m/d (Chowaniec i in., 2005a); piaskowce gruboławicowe są przepuszczalne do głębokości 60–80 m p.p.t.; najbardziej przepuszczalna jest strefa przypowierzchniowa o miąższości 30–40 m, w której wartość współczynnika filtracji wynosi od 0,1 do 2,0 m/d.
- GZWP nr 445 „Magura” (Babia Góra) – trzeciorzędowy poziom wodonośny; szacunkowe zasoby dyspozycyjne GZWP Magura wynoszą 23,5 tys. m³/d, a średnia głębokość ujęć 80 m.
- GZWP nr 446 „Dolina rzeki Soły” – czwartorzędowy poziom wodonośny - jest to przepływowy, odkryty, zbiornik o powierzchni 56 km². Jest on sztucznie podzielony przez zbiorniki powierzchniowe: żywiecki i międzybrodzki. Odcinek górny zbiornika charakteryzuje się niewielkimi miąższościami utworów czwartorzędowych (6,0 - 9,0 m); wydajności studni kształtują się w przedziale od 9,0 do 12,0 m³/h przy kilkumetrowych depresjach; w środkowej części zbiornika (rejon Żywca i Międzybrodzia) wydajności są rzędu od 2,0 do 23,3 m³/h przy kilkumetrowej depresji; w północnej części zbiornika, w rejonie Kobiernice - Porąbka - Kęty, wydajności zlokalizowanych tu studni infiltracyjnych wzrastają od 20 do 100 m³/h; natomiast wydatki pojedynczych studni nieinfiltracyjnych kształtują się w granicach zaledwie od 5,0 do 10 m³/h, przy kilkumetrowej depresji.

- GZWP nr 447 „Beskid Mały” - zbiornik ten posiada powierzchnię 216 km² i zbudowany jest z warstw godulskich zaliczanych do kredowych utworów fliszu; zwierciadło wód podziemnych ma charakter swobodny i słabo napięty, zalega na głębokości kilku metrów poniżej powierzchni terenu; wydajności dokumentowanych punktów hydrogeologicznych (źródeł i studni) uzyskują średnią wartość 3,1 m³/h.

4.4.2.4. Monitoring wód podziemnych

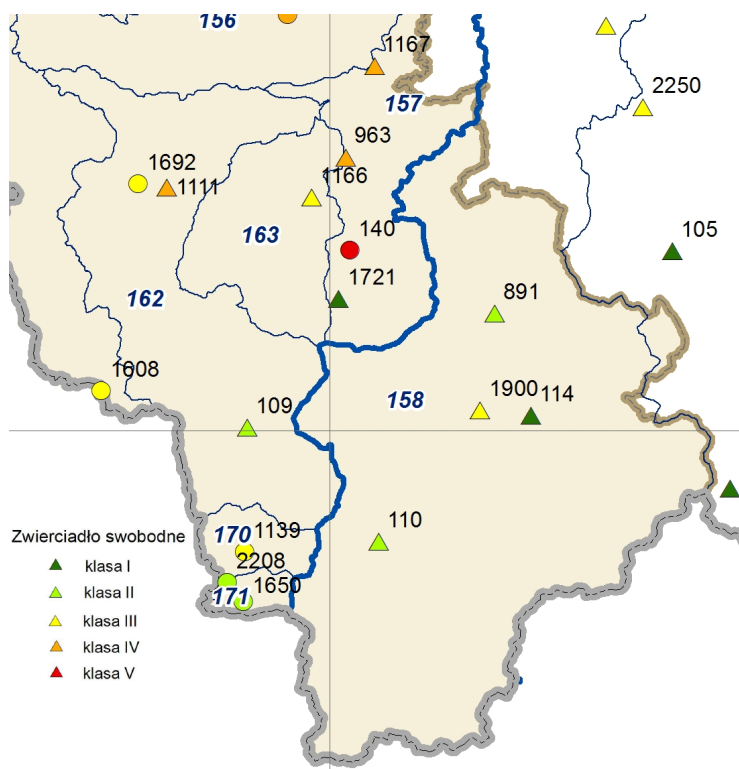
Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 85), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

Rysunek 17 Punkty monitoringu jakości wód powierzchniowych w 2016 r. na terenie powiatu żywieckiego

Źródło: Lokalizacja i klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych w 2016 roku, GIOŚ oraz Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy

Tabela 6 Jakość wody podziemnej w powiecie Żywieckim

Lp.	Nazwa Punktu	Numer punktu JCWP Rodzaj monitoringu Stratygrafia ujętej warstwy	Klasa jakości wód w 2016 r.	Wskaźniki występujące w II, III, IV, V klasie jakości wód w 2016 r.*			
				II	III	IV	V
1	Milówka (gm. wiejska)	110 158 diagnostyczny PgOl	II	HCO ₃ , Ca			
2	Żywiec (gm. miejska)	114 158 diagnostyczny PgPc	I				
3	Czernichów (gm. wiejska)	891 158 diagnostyczny K2	II		temp		
4	Żywiec (gm. miejska)	1900 158 diagnostyczny Q	III	temp, Mn	NO ₃		

Źródło: Informacje o stanie środowiska w województwie śląskim w 2016 roku

* przy określeniu ogólnej klasy jakości nie brano pod uwagę tlenu rozpuszczonego

Poziomy wodonosne

Q Czwartorzędowy

K Kredowy

Pl Palogen

W 2016 roku badania wód podziemnych prowadzone były w oparciu o krajową sieć pomiarową modyfikowaną pod kątem dostosowania do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej i sieć wojewódzką, uzupełniającą badania pod kątem ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wykorzystywanych na terenie powiatu do celów pitnych.

W podsystemie monitoringu jakości wód podziemnych badania prowadzone były w ramach monitoringu diagnostycznego w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych uznanych za zagrożone nie osiągnięciem dobrego stanu chemicznego.

Analiza wyników badań jakości wód podziemnych w wybranych punktach monitoringowych wskazuje, iż w trzech punktach wody osiągnęły dobrą i bardzo dobrą jakość wody (I i II klasa), natomiast w jednym punkcie wody otrzymały III klasę jakości.

Wody podziemne na terenie powiatu kwalifikują się do klasy I-III, które można określić jako wody zadowalającej jakości. Wartości wskaźników manganu, wodorowęglanów, azotynów, wapnia i temperatury wskazują na naturalne procesy, które oddziałują na wody podziemne.

4.4.2.5. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według Prawa wodnego (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1121 z późn. zm.) powódź rozumie się przez to czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

Obszar powiatu pod względem hydrograficznym należy w całości do zlewni Wisły. Znaczny jej obszar jest zagrożony powodzią. Zagrożenie to może być wywołane silnymi ulewami i deszczami nawalnymi połączonymi z burzami, które generują lokalne wezbrania na rzece Sołę, a także mniej znaczące na potokach Żarnówka, Ponikiewka, Isepnica i Roztoka, przepływających przez teren powiatu. Rzeką Sołą posiada wszystkie cechy rzeki górskiej, na które składają się spadek i ukształtowanie koryta oraz zmienność i tempo wahań stanów wody i przepływów. Do najgroźniejszych zjawisk należą duże powodzie letnie, zwykle na przełomie czerwca i lipca, wywołane kilkudniowymi intensywnymi opadami. Dodatkowo zimowe roztopy oraz specyfika zlewni sprawiają, iż jest to obszar o znacznym potencjale zagrożenia powodziowego.

Największe problemy z podtopieniami występują w miejscach złej lokalizacji budynków kubaturowych. Budynki znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie koryta, są podtapiane w przypadku pojawienia się wody Q 1% lub na linii zasięgu zalewu.

Rzeki tylko częściowo mają zabezpieczenia przeciwpowodziowe, przeważnie w miejscach, gdzie zabudowa znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie koryta. Poza obszarami zabudowy rzeki mają naturalny charakter.

ŚZMiUW w Katowicach administruje wody istotne dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa w powiecie żywieckim na długości 40,51 km (cieki)¹⁹.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej (RZGW). RZGW są również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie. W granicach powiatu żywieckiego RZGW w Krakowie administruje 105 ciekami, 215 obiektami zabudowy poprzecznej (progi, stopnie, zapory przeciwrumowiskowe), 501 obiektami zabudowy podłużnej (opaski brzegowe, żłoby).

W granicach powiatu żywieckiego obowiązują dwa rodzaje dokumentów określających tzw. obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Są to mapy zagrożenia przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, obejmujące Sołę oraz dolne odcinki Koszarawy i Łękawy. Dla górnego odcinka Soły, Koszarawy i Łękawki oraz cieków: Kocierzanka, Żylica, Wieśnik (Zimnik), Kalonka, Kalna, Leśnianka, Trzebinka, Przyłkówka, Pewlica, Pewel Wielka, Sopotnia Wielka, Sopotnia Mała, Krzyżówka, Glinna, Przybęda, Żabnica, Cięcinka, Luraniec, Brzuśnik, Juszczynka, Ponikiewka ważność zachowuje wykonane w roku 2005 przez Dyrektora RZGW w Krakowie „Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły” stanowiące I etap studium ochrony przeciwpowodziowej.

Na zlecenie RZGW w Krakowie w latach 2013-2015 zrealizowany został projekt pn. „Analiza programu inwestycyjnego w zlewni Soły”. w którym to dokonano oceny istniejącego zagrożenia oraz stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego w zlewniach i wskazano niezbędne działania zmierzające do zminimalizowania ewentualnych strat powodziowych.

W grudniu 2015 r. został opracowany Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1871), w którym dla powiatu żywieckiego przeanalizowano ryzyko powodziowe pochodzące od strony fali powodziowej rzeki Soły i jej dopływów).

W PZRP w ujęciu obszarów gmin w regionie wodnym Wisły wyznaczono obszary, które sklasyfikowano według 5-stopniowej skali ryzyka powodziowego. Są to poziomy ryzyka: niekaceptowalny, nadmierny, podwyższony.

Dla obszaru powiatu żywieckiego poziom ryzyka powodziowego zidentyfikowano jako poziom nieakceptowalny (5 stopień) dla gminy Żywiec, podwyższony (3 stopień) dla gmin Łodygowice, Radziechowy-Wieprz. Jako działania strategiczne dla regionu górnej Wisły zaplanowano inwestycje na rzece Sołą, w tym:

- budowę wału przeciwpowodziowego na długości 1,06 km oraz modernizacja istniejących wałów na długości 3,61 km, budowę muru betonowego wraz z przepustem na długości 0,11 km w miejscowości Żywiec,
- budowę wału na długości 1,15 km w miejscowości Radziechowy – Wieprz,
- budowę wału na długości 4,67 km oraz modernizacja istniejących wałów na długości 0,29 km w miejscowości Węgierska Górka,
- budowę wału na długości 0,20 km oraz modernizacja istniejących wałów na długości 1,31 km w miejscowości Milówka,
- budowę wału na długości 0,67 km w miejscowości Rajcza,

na cieku Tynianka:

- budowę wału na długości 0,19 km w miejscowości Węgierska Górka,
- budowę wału na długości 0,32 km w miejscowości Milówka,

¹⁹ informacje z ŚZMiUW w Katowicach stan na 31.12.2016 r.

na cieku Potok Moroniec

- budowę wału na długości 0,64 km w miejscowości Ujsoły,

na cieku Żabniczanka

- budowę bulwaru na długości 0,65 km w miejscowości Węgierska Górka,

na cieku Cięcinka

- budowę bulwaru na długości 0,65 km w miejscowości Węgierska Górka,

na cieku Luraniec

- budowę bulwaru na długości 0,12 km w miejscowości Węgierska Górka,

na cieku Koszarawa

- budowę wału na długości 1,96 km w miejscowości Świnna,
- budowę wału na długości 0,38 km w miejscowości Jeleśnia,

na cieku Bartoszowiec

- budowę wału na długości 0,15 km w miejscowości Łodygowice,

na cieku Wieśnik

- budowę wału na długości 0,5 km oraz zwiększenie przepustowości hydraulicznej koryta rzeki Wieśnik w km 0+000 oraz w km 0+167 w miejscowości Łodygowice,

na cieku Kocierzanka

- budowę wału na długości 0,20 km w miejscowości Łękawica,

na cieku Łękawka

- budowę wału na długości 0,90 km w miejscowości Gilowice,

Województwo śląskie na tle innych regionów Polski nie jest narażone na susze w szczególny sposób. Obszarami Polski narażonymi na susze są przede wszystkim Wielkopolska i wschodnia część Mazowsza. Województwo śląskie, dzięki położeniu na południu Polski, gdzie roczne sumy opadów są wyższe niż w regionach położonych dalej na północ, jest jednym z mniej suchych obszarów Polski. Niemniej jednak duża gęstość zaludnienia, wysoki stopień zagospodarowania regionu powoduje, że stałe i pewne dostawy wody do celów spożywczych mają ogromne znaczenie. Niski poziom opadów utrzymujący się przez wiele miesięcy oznacza straty w wielu gałęziach gospodarki (m.in. rolnictwo, turystyka). Na ogół jednak nie występuje zagrożenie stabilności dostaw wody pitnej dla mieszkańców.

4.4.3. Analiza SWOT

<i>Gospodarowanie wodami</i>	
<i>MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne</i>	<i>SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne</i>
<i>Dobra i zadawalająca jakość wód podziemnych Dobre zasoby wód powierzchniowych Planowane do budowy infrastruktura przeciwpowodziowa (wały, bulwary)</i>	<i>Zaburzenie stosunków wodnych na niektórych obszarach Obniżanie się poziomu wód gruntowych Niedostateczna jakość wód powierzchniowych Wpływ zanieczyszczeń spoza terenu powiatu na stan czystości wód</i>
<i>SZANSE czynniki zewnętrzne</i>	<i>ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne</i>
<i>Określenie map zagrożeń powodziowego (MZP) oraz map ryzyka powodziowego (MRP) Znaczne nakłady na inwestycję związane z ochroną przeciwpowodziową</i>	<i>Niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) Zagrożenie powodziowe na terenach położonych wzdłuż cieków</i>

Źródło: opracowanie własne

4.4.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarowania wodami

Jakość wód powierzchniowych powiatowych ulega systematycznej poprawie, co świadczy o skuteczności działań podejmowanych w zakresie ich ochrony. Oceniając te tendencje należy pamiętać, że o stanie wód powierzchniowych decydują nie tylko wskaźniki fizykochemiczne, ale i biologiczne czy hydromorfologiczne. Oznacza to, że przywrócenie czystości wodom powierzchniowym nie spowoduje automatycznie dobrego stanu wód. Przywrócenie właściwych dla danej części wód elementów biologicznych będzie często procesem bardziej długotrwałym.

W analizowanym okresie nie odnotowano znaczącej poprawy jakości wód podziemnych, jednak mając na uwadze fakt, iż zmiany w wodach podziemnych zachodzą bardzo powoli na pozytywne skutki realizowanych działań trzeba będzie poczekać jeszcze kilka lat.

Analiza SWOT wskazuje na słabe strony, które są tożsame z wynikiem oceny jakości wód. Do najważniejszych z nich należy: zaburzenie stosunków wodnych na niektórych obszarach, obniżanie się poziomu wód gruntowych oraz wpływ zanieczyszczeń spoza terenu powiatu na stan czystości wód.

W celu osiągnięcia zobowiązań dotyczących poprawy stanu ekologicznego wód powierzchniowych i określonych wskaźników dla wód podziemnych, należy kontynuować podejmowane wcześniej przedsięwzięcia. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi powinno mieć na uwadze zarówno oszczędzanie wody, jak też dbanie o jej jak najlepszą jakość. Efektywne wykorzystanie zasobów wodnych ograniczy ryzyko wystąpienia jej niedoborów i doprowadzi do poprawy ich jakości. W okresie obowiązywania Programu należy zwrócić uwagę na kształtowanie reżimu hydrologicznego w regionie. Jest to niezwykle istotne w kształtowaniu klimatu i stanowi element zmian klimatycznych. Ze względu na coraz częstsze występowanie zjawisk ekstremalnych w ostatnich latach oraz prognozowanym systematycznym ich nasileniem, szczególnie istotne w ramach realizacji Programu będzie wdrażanie Strategii SPA 2020. Pozwoli to na wprowadzanie w skali regionalnej działań ograniczających niekorzystne zmiany klimatyczne oraz przystosowanie do ich negatywnych skutków.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, realizację obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego, a także budowę, przebudowę, modernizację budowli przeciwpowodziowych oraz działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane. Monitoring wód powierzchniowych wykonywany będzie w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego na lata 2016-2020” przez WIOŚ w Katowicach i finansowane z budżetu kraju.

Istotny wpływ ma tutaj realizacja zadań z zakresu zwiększania retencji wodnej: utrzymanie i budowa urządzeń piętrzących w dolinach rzecznych oraz małych zbiorników wodnych, realizacja zalesień, zachowanie terenów podmokłych. Szczególnie dotyczy to zjawisk suszy, powodzi i podtopień. W zakresie ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy, działania przystosowujące odnoszą się do: opracowania i wdrożenia metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym zapewnieniem infrastruktury krytycznej; zwiększeniem możliwości retencyjnych i renaturyzacji cieków wodnych, przywracaniem i utrzymaniem dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych. Zadania planowane są do realizacji przez administratorów cieków i urzędów wodnych na terenie powiatu żywieckiego tj. RZGW w Krakowie, SZMiUW w Katowicach, spółki wodne oraz gminy i miasta. Większość zadań będzie realizowana po uzyskaniu dofinansowania ze środków krajowych i unijnych

Konieczne jest ponadto uwzględnianie w dokumentach planistycznych, tj. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP) na poziomie wojewódzkim i gminnym, mapy ryzyka powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami.

Kolejny aspektem jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom powodzi, w związku z tym opracowano Plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP), które są końcowym, czwartym dokumentem planistycznym wymaganym Dyrektywą Powodziową. Dla obszaru powiatu obowiązują: PZRP dla obszaru dorzecza Wisły, a także PZRP dla regionu wodnego Górnej Wisły.

Ocena stopnia zagrożenia powodziowego została opracowana przez KZGW i przedstawiona na mapach zagrożenia powodziowego oraz mapach ryzyka powodziowego. Dokumentacja ta stanowi podstawę dla racjonalnego planowania przestrzennego na obszarach zagrożonych powodzią, a tym samym dla ograniczania negatywnych skutków powodzi. Mapy sporządzone zostały dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, przedstawiając obszary zagrożone powodzią o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia: jako niskie i wynoszące 0,2% (czyli średnio raz na 500 lat), jako średnie i wynoszące 1% (czyli średnio raz na 100 lat), jako wysokie i wynoszące 10% (czyli średnio raz na 10 lat).²⁸¹ Istotnym zadaniem jest więc ich uwzględnienie w opracowaniach planistycznych na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

4.5. Gospodarka wodno - ściekowa

4.5.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska PRZYWRÓCENIE CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH, OCHRONA ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM WODY O WYSOKIEJ JAKOŚCI		
Zadania do 2017 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Budowa oczyszczalni przydomowych (w szczególności na terenach zabudowy rozproszonej, gdzie nie planuje się budowy oczyszczalni w okresie perspektywicznym)	<p>Gmina Gilowice - zainstalowano dwie przydomowe oczyszczalnie ścieków,</p> <p>Gmina Milówka - mieszkańcy, których posesje zostały zlokalizowane na terenach gdzie nie planuje się budowy sieci kanalizacji sanitarnej, we własnym zakresie budowali przydomowe oczyszczalnie ścieków,</p> <p>Gmina Ślemień - w Planie Zagospodarowania Przestrzennego obowiązuje zakaz stosowania przydomowych oczyszczalni ścieków.</p> <p>Gmina Radziechowy-Wieprz została skanalizowana w około 85% w terenach zabudowanych. Kanalizacji nie wykonano na terenach trudno dostępnych i oddalonych od głównych skupisk, tj. przysiółkach Kopiec i Suchedla w sołectwie Radziechowy. Budowa oczyszczalni przydomowych na terenie zabudowy rozproszonej, na której budowa sieci kanalizacyjnej z punktu widzenia ekonomicznego jest nieuzasadniona, realizowana jest przez właścicieli posesji.</p> <p>Gmina Rajcza planuje przeprowadzenie kontroli w budynkach, które nie zostały podłączone do sieci kanalizacyjnej, celem ustalenia sposobu gospodarowania ściekami przez ich mieszkańców.</p> <p>Na terenie gmin: Czernichów, Lipowa, Łękawica, Łodygowice, Świnna, Ujsoły, Węgierska Górka nie realizowano działań w tym zakresie.</p>	wg danych GUS w latach 2015-2016 powstały 64 przydomowe oczyszczalnie ścieków
Rozpoznanie problemu starych studni gospodarskich – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem	Na terenie gmin: Czernichów, Gilowice, Jeleśnia, Lipowa, Łękawica, Łodygowice, Milówka, Rajcza, Radziechowy-Wieprz, Świnna, Ślemień, Ujsoły, Węgierska Górka nie prowadzono działań w tym zakresie.	nie prowadzono działań w tym zakresie
Edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego (propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody)	<p>Na terenie gmin Jeleśnia, Łękawica, Ujsoły, Radziechowy-Wieprz w analizowanych latach, w ramach edukacji w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi wywieszano informacje na tablicach ogłoszeń, zamieszczano artykuły informacyjne w lokalnej prasie i na stronie internetowej oraz przeprowadzono konkursy plastyczne, dystrybucję ulotek przez organizacje proekologiczne, a także realizowano działania edukacyjne w szkołach i przedszkolach. Do przykładowych zadań z edukacji ekologicznej można zaliczyć: „Piknik ekologiczny w Gminie Łękawica”, udział przedszkola im. W. Pieronka w Radziechowach w akcjach organizowanych przez firmę Żywiec-Zdrój „Mamo, Tato, wolę wodę!”.</p> <p>Edukację ekologiczną w zakresie oszczędzania wody, na terenie powiatu żywieckiego, prowadziło również Miejskie Przedsiębiorstwo Wód i Kanalizacji Sp. z o.o. W ramach inicjatywy „Odpowiedzialni za wodę, odpowiedzialni za życie” zorganizowano zajęcia dla szkół powiatu żywieckiego, głównie na terenie Miasta Żywiec oraz gmin Gowitowice i Łodygowice.</p> <p>W działania edukacyjne włączył się również Międzygminny Związek ds. Ekologii w Żywcu, który w analizowanych latach, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> zamieścił w prasie lokalnej (Dziennik Zachodni, Gazeta Wyborcza, Kurier Radia Bielsko, Gazeta Żywiecka, Kronika Beskidzka, Nad Solą i Koszarawą, Informator Gminy Milówka) informacje merytorycznie związane z niniejszym zadaniem zlecił emisje audycji radiowych na antenie Radia Bielsko (łącznie 6 audycji) zrealizował konferencję prasową (przeprowadzoną w sali ratuszowej UM w Żywcu) współuczestniczył w imprezach gminnych na terenie gmin Żywiecczyzny (np. Rajd Chłopski) przygotował folder promocyjno-informacyjny opracował numer bezpłatnej gazetki „Czyste Gminy 	opracowanie ulotek, konkursy plastyczne, akcje edukacyjne, promocja w lokalnej prasie, radiu i telewizji oraz na stronach internetowych

	<p>Żywiecczyzny”</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadził stronę internetową (www.zmge.zywiec.pl) promującą kwestie związane z ww. edukacją • rozpropagował gadżety promocyjne (długopisy, notatniki, torby, teczki) • przeprowadził spotkania informacyjne z mieszkańcami gmin Żywiecczyzny, na których poruszano m.in. tematykę racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi (łącznie 17 spotkań). <p>Na terenie gmin: Czernichów, Gilowice, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Świnna, Węgierska Górka nie realizowano działań w tym zakresie.</p>	
Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Czernichów wraz z przyłączami (Międzybrodzie Żywieckie „Koszarzyska” i Tresna „Zabrodzie”)	Na terenie gminy Czernichów w ramach niniejszego zadania wybudowano kanalizację sanitarną przy ul. Prochockiej i Krępli w Tresnej – 72.711,42 zł (2016 r.).	zadanie zrealizowano
Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Czernichów wraz z przyłączami (Tresna Mała i Międzybrodzie Bialskie Centrum)	Na terenie gminy Czernichów w ramach niniejszego zadania wybudowano sieci kanalizacji sanitarnej w Międzybrodziu Bialskim (etap II) – 2.869.825,47 zł (2015r.).	zadanie zrealizowano
Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Jeleśnia w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie”	Gmina Jeleśnia na rzecz niniejszego zadania przekazała następujące składki na rzecz Związku Międzygminnego ds. Ekologii w roku: <ul style="list-style-type: none"> • 2015 – 1.728.093,00 zł, • 2016 – 2.284.705,44 zł. 	dokonano wpłat na kwotę 4 012 798,44 zł
Budowa kanalizacji sanitarnej w Koszarawie w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie”	Gmina Koszarawa na rzecz niniejszego zadania przekazała następujące składki na rzecz Związku Międzygminnego ds. Ekologii; w roku: <ul style="list-style-type: none"> • 2015 – 420.504,97 zł, • 2016 – 566.167,64 zł. 	dokonano wpłat na kwotę 986 672,61 zł
Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Radziechowy-Wieprz w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” (Bystra, Bruśnik, Juszczyzna, Radziechowy Górne)	Gmina Radziechowy-Wieprz w ramach budowy sieci kanalizacji sanitarnej przekazała następujące składki na rzecz Związku Międzygminnego ds. Ekologii; w roku: <ul style="list-style-type: none"> • 2015 – 3.039.702,16 zł (II faza) • 2016 – 1.399.555,00 zł (II faza). 	dokonano wpłat na kwotę 4 439 257,16 zł
Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Ujsoły w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” (Złatna – 20 km, Ujsoły – 23 km)	Gmina Ujsoły na rzecz niniejszego zadania przekazała następujące składki na rzecz Związku Międzygminnego ds. Ekologii; w roku: <ul style="list-style-type: none"> • 2015 – 1.235.945,04 zł, • 2016 – 622.151,32 zł. 	dokonano wpłat na kwotę 1 858 096,36 zł
Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Węgierska Górka w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” (Cisiec, Cięcina, Żabnica, łącznie 11,5 km oraz 2,3 km przyłączy)	Gmina Węgierska Górka w ramach budowy sieci kanalizacji sanitarnej przekazała następujące składki na rzecz Związku Międzygminnego ds. Ekologii; w roku: <ul style="list-style-type: none"> • 2015 – 412.050,95 zł, • 2016 – 433.541,95 zł. 	dokonano wpłat na kwotę 845 592,90 zł
Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Rajcza w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” - sołectwa: Rajcza, Rycerka Górna, Zwardoń	Gmina Rajcza w ramach budowy sieci kanalizacji sanitarnej przekazała następujące składki na rzecz Związku Międzygminnego ds. Ekologii; w roku: <ul style="list-style-type: none"> • 2015 – 343.467,77 zł, • 2016 – 463.725,84 zł. 	dokonano wpłat na kwotę 807 193,61 zł
Budowa Oczyszczalni ścieków w Złatnej i Sobłówec w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie”	Gmina Ujsoły na rzecz niniejszego zadania przekazała następujące składki na rzecz Związku Międzygminnego ds. Ekologii; w roku: <ul style="list-style-type: none"> • 2015 – 1.235.945,04 zł, • 2016 – 622.151,32 zł. 	dokonano wpłat na kwotę 1 858 096,36 zł
Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie Gilowice	W ramach niniejszego zadania w 2015 r. w Gilowicach wybudowano sieć wodociągową przy ul. Słonecznej (sieć wodociągową PE średnica 63 PN 16 dł. 372 m wraz z zabudową zasuw) – 21.432,96 zł.	wybudowano sieć wodociągowa o długości 0,372 km

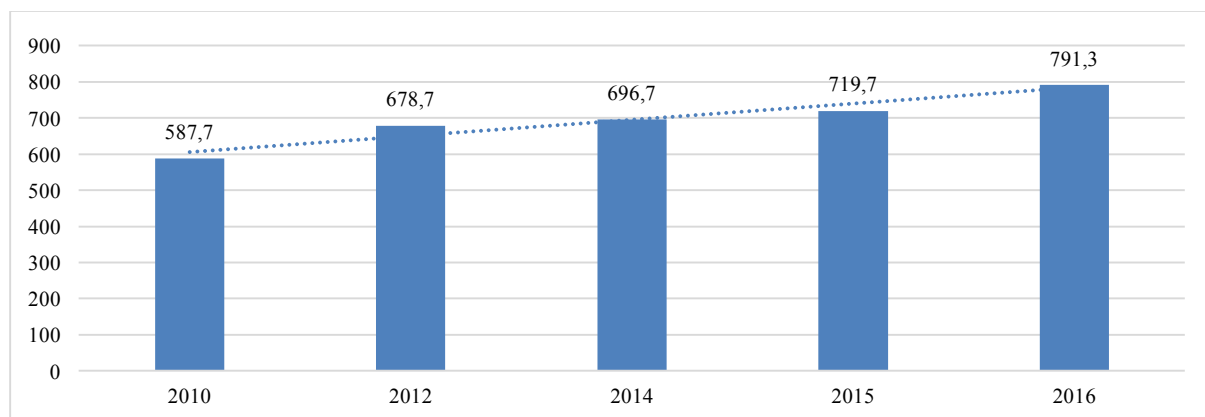
Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej dla sołectwa Okrajnik	W ramach niniejszego zadania w gminie Łękawica w latach 2015-2016 wybudowano sieć wodociągową o długości 5,57 km. do sieci podłączono 170 budynków. Łączny koszt w latach 2015-2016 wyniósł 2 036 711,05 zł. Zadanie obejmowało sołectwa Okrajnik, Okrajnik-Palarzówka, Okrajnik – rejon „Krowi Dzioł” i sołectwo Łękawica (ul. Wiśniowa i ul. Bukowa). Ponadto w sołectwie Okrajnik wybudowano sieć i przyłącza kanalizacyjne o długości 3,41 km, do których podłączono 64 budynki. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 1.106.746,36 zł.	wybudowano 5,57 km sieci wodociągowej, podłączono 170 budynków wybudowano 3,41 km sieci kanalizacji sanitarnej, podłączono 64 budynki
Budowa sieci wodociągowej (równocześnie z kanalizacją) w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” w gminie Milówka	Na terenie gminy Milówka w ramach budowy sieci wodociągowej wybudowano: • 2015 r. – 91,846 km sieci kanalizacyjnej, 29,574 km sieci wodociągowej, • 2016 r. – 4,291 km sieci kanalizacyjnej, 6,596 km sieci wodociągowej.	wybudowano 36,17 km sieci wodociągowej wybudowano 96,14 km sieci kanalizacji sanitarnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu żywieckiego oraz Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego za lata 2015-2016

4.5.2. Opis stanu obecnego

4.5.2.1. Zaopatrzenie w wodę

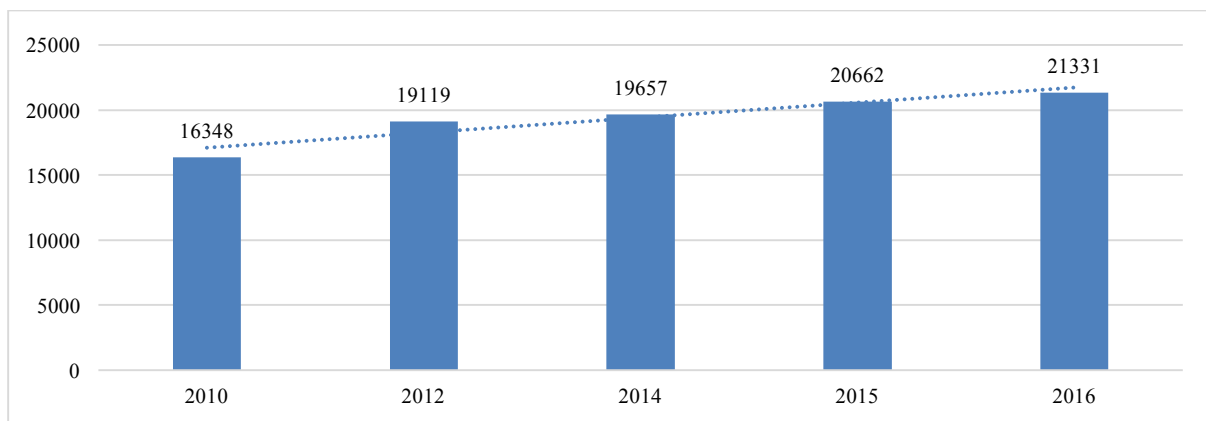
Charakterystykę zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w gminach powiatu żywieckiego sporządzono na podstawie danych uzyskanych z gmin, administratorów sieci wodociągowej, właścicieli ujęć oraz SUW, Banku Danych Lokalnych. W 2016 r. na terenie powiatu żywieckiego 27 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę zarządzane przez przedsiębiorstwa wodociągowe zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 328 z późn. zm) dostarczały wodę do około 57% mieszkańców powiatu. Porównując ten sam wskaźnik z roku 2010 (39%), można zauważyć wyraźny wzrost o około 18%. Obecnie na terenie powiatu żywieckiego istnieje łącznie 791,3 km długości sieci wodociągowej. W okresie lat 2010 – 2016 powstało około 204 km sieci wodociągowej.

Rysunek 18 Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu żywieckiego w latach 2010-2016 (km)

Źródło: dane z gmin powiatu żywieckiego, 2016

Podobnie sytuacja wygląda w przypadku liczby przyłączy wodociągowych na terenie gmin powiatu żywieckiego. Systematycznie co roku przybywa przyłączy sieci wodociągowej do budynków, i tak w 2010 r. była to liczba 16 348 przyłączy. Natomiast w 2016 r. liczba ta wynosiła 21 331 przyłączy, co daje wzrost o 30,4% .

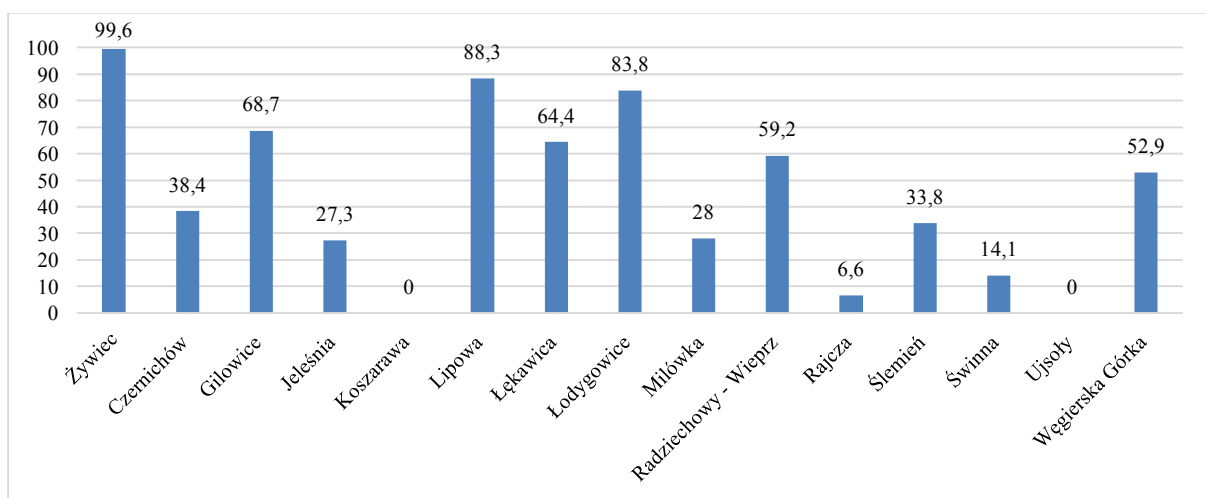
Rysunek 19 Liczba przyłączy wodociągowych na terenie powiatu żywieckiego (szt.)

Źródło: dane z gmin powiatu żywieckiego, 2016

Mieszkańcy powiatu żywieckiego zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi przez:

- wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę zarządzane przez przedsiębiorstwa wodociągowe, zakłady gospodarki komunalnej lub zarejestrowane spółki wodne,
- prywatne wodociągi, które nie posiadają zarządcy odpowiedzialnego za jakość produkowanej wody,
- studnie indywidualne.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 446 z późn.zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 328 z późn. zm.) zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę jest zadaniem własnym gminy. W gminach Koszarawa i Ujsoly brak wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Natomiast w gminach Rajcza i Świnna poniżej 15% mieszkańców jest zaopatrywanych w wodę przez te wodociągi.

Rysunek 20 Stopień zaopatrzenia mieszkańców powiatu żywieckiego w system wodociągu publicznego (%)

Źródło: dane z gmin powiatu żywieckiego, 2016

Najwięcej mieszkańców przyłączonych do zbiorowego zaopatrzenia w wodę posiada gmina Żywiec (99,6%), Lipowa (88,3%), Łodygowice (83,8%), pozostałe gminy powiatu żywieckiego zaopatrują mniej niż 70% mieszkańców.

Wodociągi na terenie powiatu żywieckiego rozprowadziły około 11 452 m³/d wody do spożycia. Najwięcej odnotowano w wodociągach zarządzanych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. (produkcja w 2016 r. 7 047 m³/d), Zakład Gospodarki Komunalnej w Łodygowicach dostawca wody dla gminy Łodygowice (produkcja w 2016 r. 570 m³/d), Zakład Gospodarki Komunalnej w Lipowej dostawca wody dla gminy Lipowa (produkcja w 2016 r. 551 m³/d), Beskid Ekosystem Sp. z o.o. dostawca wody dla gminy Węgierska Górka (produkcja w 2016 r. 505 m³/d), Gminny Zakład Usług Wodnych w Gilowicach dostawca wody dla gminy Gilowice (produkcja w 2016 r. 356 m³/d).

Jakość wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu żywieckiego

Jakość wody dostarczana przez te wodociągi była na bieżąco monitorowana w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządców tych wodociągów oraz przez inspekcję sanitarną. Skontrolowano jakość wody w 27 wodociągach. W ramach nadzoru sanitarnego pobrano do badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych z ww. wodociągów 110 próbek wody.

Jakość wody w 106 próbkach spełniała wymagania określone w załącznikach nr 1 do 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2015r, poz. 1989) i była przydatna do spożycia przez ludzi. Zakwestionowano jakość wody w 4 próbkach ze względu na przekroczone parametry mikrobiologiczne oraz fizyko-chemiczne. Z parametrów fizykochemicznych zakwestionowano mętność natomiast z parametrów mikrobiologicznych zakwestionowano bakterie grupy coli oraz bakterie Clostridium perfringens. Kwestionowane próbki dotyczyły następujących wodociągów:

- Wodociąg Słotwina – kwestionowana 1 próbka wody ze względu na wysoką mętność,
- Wodociąg Lipowa Poddzielec – kwestionowana 1 próbka wody ze względu na wysoką mętność oraz obecność bakterii Clostridium perfringens,
- Wodociąg Lipowa Bugaj Słotwina Wandzle – kwestionowana 1 próbka wody ze względu na wysoką mętność oraz obecność bakterii Clostridium perfringens,
- Wodociąg Ślemień - kwestionowana 1 próbka wody ze względu na obecność bakterii Clostridium perfringens oraz bakterii grupy coli.

W 2016r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu otrzymał od dysponentów wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę 156 wyników badań wody wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej (zaplanowano 173). Zakwestionowano jakość wody w 8 próbkach wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej, t.j.:

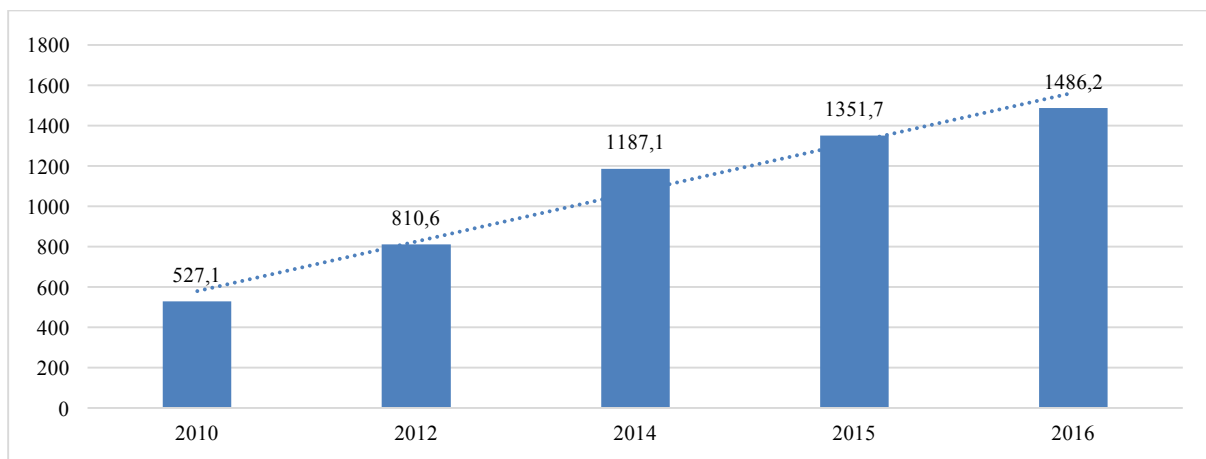
- Wodociąg Gilowice – zakwestionowano jakość wody w 1 próbce ze względu na wysoką mętność;
- Wodociąg Węgierska Górka – zakwestionowano jakość wody w 1 próbce ze względu na wysoką mętność;
- Wodociąg Lipowa Bugaj Słotwina Wandzle – zakwestionowano jakość wody w 1 próbce ze względu na obecność bakterii grupy coli;
- Wodociąg Słotwina – zakwestionowano jakość wody w 1 próbce ze względu na obecność bakterii Clostridium perfringens;
- Wodociąg Łodygowice - zakwestionowano jakość wody w 1 próbce ze względu na wysoką mętność;
- Wodociąg Ślemień – zakwestionowano jakość wody w 2-ch próbkach ze względu na wysoką mętność;
- Wodociąg Zwardoń – zakwestionowano jakość wody w 1 próbce ze względu na wysoką mętność.

Łącznie w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej pobrano w 2016 r. z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę do badania 266 próbek wody. Jakość wody została zakwestionowana w 12 próbkach. Stwierdzone przekroczenia trwały krótko. Zarządcy obiektów wyczyścili filtry i przeprowadzali dezynfekcję urządzeń do uzdatniania i dystrybucji wody. Na skutek podjętych działań jakość wody ulegała poprawie, co potwierdzały pozytywne wyniki badania wody.

Na podstawie wyników badań wody pobranej z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w 2016 r. w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu ocenił pozytywnie jakość wody w w/w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

4.5.2.2. Odbiór ścieków

Siecią kanalizacyjną objętych jest ok. 75% mieszkańców powiatu. Dla porównania w 2010 r. siecią kanalizacyjną było objętych 40,5%. Jest to wyraźny wzrost zaopatrzenia mieszkańców powiatu żywieckiego w system zbiorowego odbioru ścieków komunalnych o blisko 35% w ciągu sześciu lat – jest to niewątpliwie sukces samorządów lokalnych działających na terenie powiatu.

Rysunek 21 Długość sieci kanalizacji na terenie powiatu żywieckiego w latach 2010-2016 (km)

Źródło: dane z gmin powiatu żywieckiego, 2016

Długość sieci kanalizacyjnej w 2010 roku to 527,1 km, a korzystało z niej ponad 62 tys. osób. W 2016 r. długość sieci kanalizacyjnej wynosiła już 1 486,2 km i podłączonych było około 115 tys. mieszkańców.

Aktualnie na terenie powiatu funkcjonuje 10 komunalnych oczyszczalni ścieków:

- 4 oczyszczalnie ścieków mechaniczno – biologiczne w gminie Czernichów (Międzybrodzie Żywieckie, Międzybrodzie Bialskie, Czernichów, Tresna). Odbiornikiem ścieków oczyszczonych dla oczyszczalni Międzybrodzie Żywieckie i Międzybrodzie Bialskie jest Jezioro Międzybrodzkie, dla oczyszczalni Czernichów rzeka Soła, dla oczyszczalni Tresna Jezioro Żywieckie,
- oczyszczalnia w Żywcu administrowana przez MPWiK Sp. z o.o. w Żywcu, która jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną z usuwaniem biogenów. Odbiera ścieki z terenu gmin: Żywiec, Radziechowy-Wieprz, Lipowa, Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Łodygowice, Świnna.
- oczyszczalnia ścieków z trzecim stopniem oczyszczania ścieków (hydroponik) w Łękawicy przy ul. Krakowskiej 2, biologiczno-mechaniczna. Odbiera ścieki z terenu gminy Łękawica. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest zbiornik Tresna,
- oczyszczalnia ścieków w Cięciniu, odbiera ścieki z terenu gmin: Milówka, Węgierska Górka, Ujszoły – oprócz miejscowości Glinka, gminy Rajcza: sołectwa Sól-Kiczora, Sól, Rycerka Górna, Rycerka Dolna i Rajcza. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Soła.
- oczyszczalnia ścieków w Zwardoniu, na terenie gminy Rajcza odbiera ścieki z sołectwa Zwardoń. Odbiornikiem jest potok Rostoka,
- oczyszczalnia ścieków w Ślemieniu, odbiera ścieki z terenu gminy Ślemień. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Łękawka,
- oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna w miejscowości Glinka, odbiera ścieki z miejscowości Glinka. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Glinka.

W 2010 r. na terenie powiatu żywieckiego funkcjonowało około 20 408 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 65 szt. przydomowych oczyszczalni. Natomiast w 2016 r. liczba zbiorników bezodpływowych wynosiła 5424 szt., przydomowych oczyszczalni ścieków 129 szt. Wynika z tego, że gminy podejmują działania w celu wyeliminowania zbiorników bezodpływowych (szamb), na rzecz podłączenia do kanalizacji sanitarnej, a tam, gdzie to jest nieuzasadnione technicznie i ekonomicznie, budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

W V aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych na terenie powiatu wyznaczono 5 aglomeracji, w tym:

- Aglomeracje Żywiec, w skład wchodzi gminy Żywiec, Radziechowy-Wieprz, Lipowa, Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Łodygowice, Świnna,
- Aglomeracje Węgierska Górka w skład wchodzi gminy Węgierska Górka, Milówka, Rajcza, Ujszoły,
- Aglomeracje Łękawica w skład wchodzi gmina Łękawica,
- Aglomeracje Ślemień w skład wchodzi gmina Ślemień,
- Aglomeracje "Międzybrodzie Bialskie" w skład wchodzi gmina Czernichów.

Łączna liczba RLM w aglomeracjach określonych w V aktualizacji KPOŚK wynosi 261 252 RLM.

Oczyszczalnie zaplanowane i zrealizowane w ramach KPOŚK powinny posiadać przynajmniej wydajność umożliwiającą przyjęcie wszystkich ścieków powstających na obszarze aglomeracji (Warunek I) oraz zapewnić

wymagany, zależny od wielkości aglomeracji, standard ich oczyszczania (Warunek II). Dla zapewnienia odpowiedniego standardu oczyszczania w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM (zgodnie z art. 5 ust. 2 dyrektywy 91/271/EWG) wymagane jest zastosowanie podwyższonego usuwania biogenów we wszystkich oczyszczalniach znajdujących się w danej aglomeracji. Każda aglomeracja powyżej 2000 RLM powinna być wyposażona w system kanalizacji zbiorczej w celu odprowadzania ścieków powstających na terenie aglomeracji do komunalnych oczyszczalni ścieków. Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantować musi blisko 100% poziom obsługi to jest spełnienie Warunku III.

W każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów. Wyrażna poprawa jakości ścieków oczyszczonych po ustanowieniu aglomeracji w powiecie uległa wyraźnej poprawie. Jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych z każdej oczyszczalni jest zgodna z wymaganiami Prawa wodnego i rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1800).

Aglomeracja Żywiec

- WARUNEK I (wydajność) – spełniony,
- WARUNEK II (standardy oczyszczania) – spełniony,
- WARUNEK III (%RLM sieć) – nie spełniony.

Aglomeracja Węgierska Górka

- WARUNEK I (wydajność) – spełniony,
- WARUNEK II (standardy oczyszczania) – spełniony,
- WARUNEK III (%RLM sieć) – nie spełniony.

Aglomeracja Łękawica

- WARUNEK I (wydajność) – nie spełniony,
- WARUNEK II (standardy oczyszczania) – spełniony,
- WARUNEK III (%RLM sieć) – nie spełniony

Aglomeracja Ślemień

- WARUNEK I (wydajność) – nie spełniony,
- WARUNEK II (standardy oczyszczania) – spełniony,
- WARUNEK III (%RLM sieć) – nie spełniony

Aglomeracje "Międzybrodzie Bialskie"

- WARUNEK I (wydajność) – spełniony,
- WARUNEK II (standardy oczyszczania) – spełniony,
- WARUNEK III (%RLM sieć) – spełniony.

Zgodnie z ustaleniami i przyjętą metodyką opracowania AKPOŚK2017, aglomeracje na terenie powiatu żywieckiego zostały podzielone na IV priorytety wg poniższych kryteriów:

- Priorytet I

Aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia zobowiązań akcesyjnych. Są to aglomeracje powyżej 100 000 RLM, które spełniają co najmniej 2 warunki zgodności z dyrektywą, a w wyniku weryfikacji wielkości RLM i po zrealizowaniu planowanych inwestycji, uzyskują pełną zgodność z dyrektywą 91/271/EWG. Do priorytetu I zaliczono aglomerację Żywiec na terenie powiatu.

- Priorytet II

Aglomeracje, które w wyniku zmian prawnych musiały przeprowadzić dodatkowe inwestycje gwarantujące im spełnienie warunków dyrektywy 91/271/EWG w zakresie oczyszczania ścieków (art. 5 ust. 2 dyrektywy) do dnia 31 grudnia 2015 r. Do priorytetu II zaliczono aglomerację "Międzybrodzie Bialskie" na terenie powiatu.

- Priorytet III

Aglomeracje, które do dnia 31 grudnia 2015 r. planowały spełnić warunki dyrektywy 91/271/EWG dotyczące jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantować wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie:

- 95% – aglomeracje o RLM < 100 000,
- 98% – aglomeracje o RLM ≥ 100 000.

Do priorytetu III zaliczono aglomerację Węgierska Górka.

- Priorytet IV

Aglomeracje, które przez realizację planowanych działań inwestycyjnych – po dniu 31 grudnia 2015 r., spełnią warunki dyrektywy 91/271/EWG dotyczące jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantują wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie:

- 95% – aglomeracje o RLM < 100 000,
- 98% – aglomeracje o RLM \geq 100 000.

Do priorytetu IV nie zaliczono aglomeracji.

- Aglomeracje poza priorytetem (PP), są to aglomeracje, które nie spełniają warunków dyrektywy 91/271/EWG, ale planują podejmowanie działań inwestycyjnych zbliżających je do wypełnienia wymogów dyrektywy, po dniu 31 grudnia 2015 roku. Do aglomeracji poza priorytetem zaliczają się aglomeracje Ślemień i Łękawica.

4.5.3. Analiza SWOT

<i>Gospodarka wodnościekowa</i>	
<i>MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne</i>	<i>SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne</i>
<i>Nowoczesne oczyszczalnie ścieków Pomoc samorządów w finansowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków Objęcie większość obszaru powiatu aglomeracjami w ramach KPOŚK</i>	<i>Brak skanalizowania terenów wiejskich Brak kanalizacji deszczowych na terenach zurbanizowanych</i>
<i>SZANSE czynniki zewnętrzne</i>	<i>ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne</i>
<i>Integracja z UE i wpływ środków pomocowych, Regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska</i>	<i>Niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) Nieosiąganie wymogów dyrektywy przez aglomeracje poprzez niespełnienie wymogów dyrektywy przez przydomowe oczyszczalnie ścieków</i>

Źródło: opracowanie własne

4.5.4. Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno - ściekowej

Zgodnie z wynikami prowadzonego monitoringu, wody powierzchniowe w powiecie żywieckim są w przeważającej części w złym stanie. Jest to związane głównie z obciążeniem wód ładunkiem substancji zawartych w ściekach komunalnych i przemysłowych, w tym ścieków pochodzących z terenów utwardzonych, dróg i chodników. Problemem jest spływ opadów deszczowych po powierzchni dróg i chodników, oraz powstające w tym czasie ścieki przemysłowe zawierające znaczne ilości m.in. zawieszin ogólnych, związków ropopochodnych.

Z analizy SWOT wynika, iż zagrożeniem dla powiatu mogą być takie czynniki jak: niewystarczające rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych, wpływ związku azotu i fosforu na środowisko wodne), niedostateczna pula środków finansowych pochodzących głównie ze środków unijnych i krajowych. W większym stopniu będą przeważać jednak mocne strony, ponieważ na terenie powiatu działają nowoczesne oczyszczalnie ścieków. Ponadto samorządy gminne pomagają w finansowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków.

W niniejszym Programie wskazano, iż sukcesywnie zwiększa się odsetek ludności korzystającej ze zbiorczych sieci kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków. Sukcesywnie realizowane są również zadania z zakresu budowy i modernizacji infrastruktury służącej do zbierania i zagospodarowywania ścieków komunalnych. Dane z gmin powiatu żywieckiego wskazują, że coraz większy odsetek ludności korzysta z oczyszczalni ścieków, systemów kanalizacji zbiorczej czy też z oczyszczalni zapewniających pogłębione usuwanie substancji biogenych. Wydaje się też, że niewielkiemu obniżeniu ulega ilość zużywanej wody na cele komunalne.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zaplanowane realizację przede wszystkim budowę, rozbudowę i modernizację sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej; budowę, rozbudowę i modernizację urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych, budowę, rozbudowę i modernizację ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jako działania uzupełniające zaplanowano działania edukacyjne, promocyjne oraz prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Z przedstawionych przez aglomeracje zamierzeń inwestycyjnych wynika, że w ramach piątej aktualizacji (V KPOŚK) planowane jest na terenie powiatu żywieckiego wybudowanie około 158 km nowej sieci kanalizacyjnej oraz zmodernizowanie 119 km sieci w ramach projektów: Oczyszczanie ścieków na

Żywiecczyźnie - Faza IIA, Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Łękawica, Rozbudowa sieci wod-kan w granicach Aglomeracji Ślemień, Rozbudowa systemu sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej w Międzybrodziu Bialskim w przysiółkach Zątki, Mysłajki, Ubocz, Waleczki i Nowy Świat. Po zakończeniu wszystkich inwestycji przyrost liczby rzeczywistych mieszkańców, którzy skorzystają z usług kanalizacyjnych w wyniku wybudowania sieci wynosić będzie 18 078. Natomiast potrzeby finansowe na realizację ww. przedsięwzięć wynoszą razem 134 mln zł.

Dlatego też, w aglomeracjach ujętych w KPOŚK powinien zostać osiągnięty blisko 100% poziom obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi (%RLM korzystających z systemu kanalizacyjnego). Pozostała ludność aglomeracji nieobsługiwana przez zbiorcze systemy kanalizacyjne będzie natomiast korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków.

Oznacza to, że cały ładunek zanieczyszczeń powstających w aglomeracji powinien być, bowiem doprowadzany do oczyszczalni obsługującej aglomerację bądź usuwany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), które powinny zapewnić ten sam poziom ochrony środowiska. Każdy przypadek stosowania systemów indywidualnych do odprowadzania bądź odprowadzania i oczyszczania ścieków z terenu aglomeracji wymagać będzie szczegółowych wyjaśnień. W każdym wypadku jednak oczyszczalnia obsługująca aglomerację powinna być przystosowana do usuwania 100 % ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji.

Na obszarach wiejskich, poza zasięgiem aglomeracji, rozwiązaniem jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków. Na tych obszarach należy poddawać kontroli prawidłowości odbioru nieczystości oraz konieczna jest edukacja społeczeństwa odnośnie istoty prawidłowego postępowania ze ściekami bytowymi.

Na terenach zurbanizowanych należy dążyć do uporządkowania gospodarki wodami opadowymi, w szczególności wspierać działania zmierzające do likwidacji dopływów powierzchniowych zanieczyszczeń do wód z dróg (szczególnie w okresie zimy i jesieni, gdy używa się środków chemicznych do likwidacji śliskości pośniegowej). Racjonalizacja użytkowania wody będzie realizowana zgodnie z hierarchią ważności wykorzystania wód przez różnych użytkowników gospodarczych. W pierwszej kolejności realizowane są potrzeby gospodarki komunalnej (woda pitna), a następnie przemysłu spożywczego wymagającego wody wysokiej jakości, rolnictwa (w celu nawadniania użytków rolnych i pojenia zwierząt) oraz przemysłu. Użytkownicy wody będą informowani o możliwościach relatywnego zmniejszenia jej zużycia, np. poprzez wprowadzanie zamkniętych obiegów, zmiany technologii, poprawę stanu sieci wodociągowych (także zakładowych), zakup urządzeń wodoszczędnych. W celu ograniczenia strat wody należy systematycznie dokonywać przeglądu i konserwacji sieci wodociągowej, prowadząc niezbędne remonty i modernizacje poszczególnych odcinków.

4.6. Zasoby geologiczne

4.6.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska OZK.1 OCHRONA ZASOBÓW ZŁÓŻ POPRZEZ ICH RACJONALNE WYKORZYSTYWANIE W KOORDYNACJI Z PLANAMI ROZWOJU REGIONU		
Zadania do 2017 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Podjęcie decyzji o możliwościach wydobywania kopalin pospolitych na terenie Powiatu	W ostatnich latach nie były wydawane nowe decyzje dotyczące wydobywania kopalin pospolitych na terenie powiatu żywieckiego.	brak potrzeby realizacji
Współpraca z Państwowym Instytutem Geologicznym w zakresie monitoringu terenów zagrożonych osuwiskami	Starostwo Powiatowe w Żywcu prowadzi rejestr osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz obserwacje tych terenów. W chwili obecnej obszar powiatu żywieckiego jest w całości objęty mapami osuwisk i terenów zagrożonych w skali 1:10.000. W ramach Systemu Osłony Przeciwsuwiskowej prowadzony jest, przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, stały monitoring osuwisk zagrażających tzw. infrastrukturze krytycznej. W latach 2014-2016 Państwowy Instytut Geologiczny przekazał do Starostwa Powiatowego w Żywcu „Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi” dla gmin Ujszoły, Koszarawa, Łękawica, oraz po drobnych poprawkach dla gminy Świnna. W tym czasie prowadzony był monitoring instrumentalny dla osuwiska w miejscowościach Międzybrodzie Bialskie i Milówka (pomiar wykonano w latach 2015-2016) oraz w miejscowościach Nielewka i Rychwałd (pomiar w latach 2014, 2015 i 2016). W analogicznych latach PIG przeprowadził 13 interwencji zgłoszonych przez podmioty administracji lokalnej (w 2014 roku 9 interwencji, w 2015 roku 1 interwencja, w 2016 roku 3 interwencje).	zadanie realizowane w trybie ciągłym
Współdziałanie w rekultywacji degradowanych terenów osuwiskowych	Powiatowy Zarząd Dróg realizował działania: stabilizacja i zabezpieczenie osuwiska przy DP nr 1439 S Kamesznica – Milówka – Rajcza – Ujszoły – granica państwa, w m. Rajcza, w km 7+470 etap I i II – 676.232,00 zł.	w ciągu ostatnich lat wykonano stabilizację jednego osuwiska w miejscowości Rajcza

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu żywieckiego

4.6.2. Opis stanu obecnego

4.6.2.1. Surowce naturalne powiatu żywieckiego

Złóża kopalin to naturalne skupienia minerałów, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. Są rozmieszczone nierównomiernie w przyrodzie, a ich występowanie i możliwość wykorzystania zależą w dużej mierze od budowy geologicznej.

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku prawo geologiczne i górnicze (t.j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 1131z późn. zm.). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Posiadający koncesję na wydobywanie złóż kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złóż jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciążą na sprawie.

W przypadku złóż nieeksploatowanych, które zostały udokumentowane złóż zabezpiecza się, jako zaplecze surowcowe. W 2017 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej Polski pn.: „Bilans złóż zasobów kopalin w Polsce według stanu na 30 grudnia 2016 roku”.

Według „Bilansu...” na obszarze powiatu żywieckiego występują:

- 7 złóż kamieni łamanych i blocznych,
- 6 złóż piasków i żwirów,

- 2 złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej,

Szczegółowe zestawienie złóż zestawiono w załączniku nr 2 do niniejszego Programu.

Na obszarze 9 gmin powiatu dwie firmy posiadają koncesję na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż, w tym:

- koncesja Ministra Środowiska nr 32/2009/p z dnia 4 maja 2009 r. dla firmy Aurelian Oil & Gas Poland Sp. z o. o. koncesji nr 32/2009/p na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarze „Bielsko-Biała”, obejmującym w obrębie powiatu żywieckiego teren gmin: Czernichów, Gilowice, Jeleśnia, Koszarowa, Lipowa, Łękawica, Łodygowice, Ślemień, Świnna oraz miasta Żywiec. Obszar ten, z uwagi na budowę geologiczną, jest nieperspektywiczny pod względem „shale gas”. Celem prac jest poszukiwanie i rozpoznawanie konwencjonalnych złóż węglowodorów. Dlatego też projekt badań geologicznych nie przewiduje wykonywania szczelinowania hydraulicznego, typowego dla poszukiwania gazu z łupków, potocznie zwanego gazem łupkowym.
- koncesja nr 28/2011/p z dnia 25 sierpnia 2011 r. dla firmy Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. na poszukiwanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarze „Sól”, obejmującym w obrębie powiatu żywieckiego tereny gmin: Jeleśnia, Lipowa, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Świnna, Ujszoły, Węgierska Górka oraz miasta Żywiec. Obszar ten, z uwagi na budowę geologiczną, również jest nieperspektywiczny pod względem występowania złóż gazu ziemnego typu „shale gas”.

Żadna z koncesji nie przewiduje szczelinowania hydraulicznego ponieważ w regionie Żywca brak jest złóż gazu z łupków, które uzasadniałyby szczelinowanie.²⁰

Aktualnie na terenie powiatu nie jest prowadzona żadna eksploatacja, nie są prowadzone także prace rekultywacyjne.

4.6.2.2. *Osuwiska*

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku jest realizowany projekt System Osłony Przeciwsuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki Projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1:10 000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego, czyli w ograniczeniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Dla terenów osuwisk nieaktywnych i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wymagane jest opracowanie szczegółowych dokumentów geologiczno – inżynierskich. Jest to obecnie jeden z najważniejszych projektów geologicznych realizowanych w Ministerstwie Środowiska, którego wyniki będą miały duży wpływ na gospodarkę i finanse państwa polskiego z jednej strony, a z drugiej - na aspekty społeczno - ekonomiczne.

Etapy I i II Projektu SOPO zakończyły się odpowiednio w 2008 i 2015 roku. Od 2016 roku realizowana jest kontynuacja tego Projektu i realizacja Etapu III.

Aktualnie dla gmin należących do powiatu żywieckiego są wykonane “Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi”, najnowsze mapy zostały wykonane w latach 2014-2016 dla gmin Ujszoły, Koszarawa, Łękawica oraz Świnna. Pozostałe gminy powiadają mapy opracowane w latach 2009-2012.²¹

W chwili obecnej na terenie powiatu zidentyfikowano 2503 osuwiska, najwięcej na terenie gminy Jeleśnia 516, oraz Rajcza 283 a najmniej na terenie gminy Łodygowice, Łękawica 57, Lipowa 70 i Koszarawa 84 – tak dużą ilość osuwisk można potraktować jako problem powiatu. Zestawienie ilości terenów osuwisk zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 7 Ilość zewidencjonowanych osuwiska na terenie gmin powiatu żywieckiego

Gminy powiatu żywieckiego	Ilość zewidencjonowanych osuwisk
Czernichów	130
Gilowice	98
Jeleśnia	516
Łękawica	57
Łodygowice	27
Milówka	155
Radziechowy-Wieprz	188

²⁰ <http://natemat.pl/68111,gaz-lupkowy-zaszkodzi-Koszarawazywcowi-sprawdzilismy-to-bzdura84>

²¹ na podstawie danych z pisma PIG nr GGI/074-1/2017 z dnLipowaia 5 lipca 2017 r.70

Rajcza	283
Ślemień	241
Świnna	191
Ujszoły	225
Węgierska Górka	185
Żywiec	127

Źródło: Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w skali 1:10000, pow. żywiecki, woj. śląskie. <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO> [dostęp 10 sierpnia 2017]

W ostatnich latach 2014-2016 monitoringiem instrumentalnym Państwowy Instytut Geologiczny objął 4 osuwiska w Międzybrodziu Bielskim, Milówce, Nielewki i Rychwałdzie.

Analiza ostatnich pomiarów wykonanych w 2016 roku na osuwisku w Milówce na osuwisku Siedłoki potwierdziła występowanie aktywnych powierzchni poślizgu na głębokościach: 12,5 i 27,5 m. Od początku badań wartości wykazywały stałe przemieszczenia, których wartość zawierała się w przedziale do 2 mm. Maksymalna wartość przemieszczenia występowała na głębokości około 4 m. W pomiarach tych widoczny jest wzrost aktywności na najgłębszej powierzchni poślizgu 27,5 m. Wyniki pomiarów świadczą o stałej głębokiej aktywności tego osuwiska²².

Analiza pomiarów w 2016 roku na osuwisku w Międzybrodziu Bielskim na osuwisku Łaski w okresie od jesieni 2013 do kwietnia 2016 roku, pozwala na sformułowanie wniosku, iż osuwisko w całości należy traktować jako obszar aktywny stwarzający zagrożenie dla całej infrastruktury z możliwością dalszego wzmocnienia swojej aktywności na całym obszarze w okresie nasilonych bądź długotrwałych opadów.²³

Analiza pomiarów w 2016 roku na osuwisku w Rychwałdzie od początku badań wskazuje iż występują stałe przemieszczenia, których wartość zawiera się w przedziale do 2 mm. Maksymalna wartość przemieszczenia skumulowanego nie przekraczała w 2016 roku 10 mm i występowała na głębokości około 10 m. Wyniki pomiarów świadczą o minimalnej głębokiej aktywności tego osuwiska. Uwzględniając fakt zagrożenia infrastruktury mieszkalnej i energetycznej w tym linii wysokiego napięcia Państwowy Instytut Geologiczny będzie prowadził dalszy monitoring tego terenu z jednym pomiarem rocznie.²⁴

Wyniki pomiarów inklinometrycznych w 2016 roku na osuwisku w Milówce Nielewki określają występowanie prawdopodobnych powierzchni poślizgu na głębokości około 2,5 m i 10,0 m pod powierzchnią terenu, w trakcie badań wskazywały na minimalny wzrost przemieszczenia, który nie przekraczał 2 mm. Maksymalne przemieszczenie skumulowane, w całym okresie pomiarowym, występowało na głębokości 1,5 m i osiągało wartość zaledwie 3,2 mm. Analizując wyniki badań oceniono, iż osuwisko znajduje się w stanie szczątkowej aktywności przypowierzchniowej, związanej raczej z procesami stabilizacji po pracach zabezpieczających. Od połowy 2012 roku jego dynamika prawie ustała. W związku z tym zaproponowano pozostawienie zabezpieczonych otworów i zakończenie pomiarów na tym osuwisku.²⁵

Na najbliższe lata Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy zaplanował wykonanie aktualizacji „Map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi” dla gmin Czernichów, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Węgierska Górka oraz Żywiec z terminem realizacji do końca 2019 roku. Natomiast do końca 2020 aktualizację map dla gmin Gilowice, Jeleśnia, Ślemień, Świnna, Ujszoły, Koszarawa oraz Łękawica.²⁶

Monitoringiem Instrumentalnym w ramach III etapu SOPO objęte zostaną w dalszym ciągu osuwiska w Międzybrodziu Bielskim, Milówce i w Rychwałdzie.²⁷

W ostatnich latach Powiatowy Zarząd Dróg na drodze w miejscowości Rajcza wykonał stabilizację i zabezpieczenie osuwiska przy DP nr 1439 S Kamesznica – Milówka – Rajcza – Ujszoły – granica państw etap I i II.

Dla ochrony przed potencjalnymi osuwiskami i osuwaniem się mas ziemnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin należących do powiatu żywieckiego wprowadzane się zapisy

²² Raport z monitoringu głębokiego pomiarów inklinometrycznych na osuwisku w Milówce /Siedłoki dla tematu: „Monitoring zagrożeń powierzchniowymi ruchami masowymi wraz z utrzymaniem istniejącej sieci obserwacyjnej”, Kraków, 2016 r.

²³ Raport z monitoringu głębokiego pomiarów inklinometrycznych na osuwisku w Międzybrodziu Bielskim (Łaski) dla tematu: „Monitoring zagrożeń powierzchniowymi ruchami masowymi wraz z utrzymaniem istniejącej sieci obserwacyjnej”, Kraków, 2016 r.

²⁴ Raport z monitoringu głębokiego pomiarów inklinometrycznych na osuwisku w m. Rychwałd dla tematu: „Monitoring zagrożeń powierzchniowymi ruchami masowymi wraz z utrzymaniem istniejącej sieci obserwacyjnej”, Kraków, 2016 r.

²⁵ Raport z monitoringu głębokiego pomiarów inklinometrycznych na osuwisku w m. Nielewki dla tematu: „Monitoring zagrożeń powierzchniowymi ruchami masowymi wraz z utrzymaniem istniejącej sieci obserwacyjnej”, Kraków, 2016 r.

²⁶ na podstawie danych z pisma PIG nr GGI/074-1/2017 z dn. 5 lipca 2017 r.70

²⁷ na podstawie danych z pisma PIG nr GGI/074-1/2017 z dn. 5 lipca 2017 r.70

ograniczające zagospodarowanie terenów osuwiskowych i predestynowanych do powstawania osuwisk – co jest niejako sukcesem gmin w ochronie przed potencjalnymi katastrofami budowlanymi.

W ostatnich latach dla gminy Jeleśnia przestrzegano zakazu lokalizacji wszelkich obiektów kubaturowych w obrębie obszarów osuwisk aktywnych, jednocześnie uwzględniano występowanie niekorzystnych zjawisk geologicznych dla obiektów liniowych, a także uwzględniano możliwość występowania niekorzystnych zjawisk geologicznych w obrębie obszarów osuwisk nieaktywnych.

Powiat żywiecki jest zagrożony osuwiskami, dlatego przeciwdziałanie rozwojowi tych ruchów, działania prewencyjne i przeciwerozryjne powinny być na stałe wpisane do realizacji działań na terenie powiatu, szczególnie na terenie gmin Jeleśnia, Milówka, Czernichów i Gilowice gdzie osuwiska są aktywne i gdzie jest ich najwięcej.

4.6.3. Analiza SWOT

<i>Zasoby geologiczne</i>	
<i>MOCNE STRONY</i> <i>czynniki wewnętrzne</i>	<i>SŁABE STRONY</i> <i>czynniki wewnętrzne</i>
<i>Brak terenów poeksploatacyjnych i wymagających rekultywacji</i>	<i>Ograniczenia w budownictwie ze względu na możliwość osuwania się mas ziemnych</i>
<i>SZANSE</i> <i>czynniki zewnętrzne</i>	<i>ZAGROŻENIA</i> <i>czynniki zewnętrzne</i>
<i>Potencjalna możliwość eksploatacji gazu ziemnego i ropy naftowej – wydana koncesja</i>	<i>Zagrożenia wynikające z możliwości osuwania się mas ziemnych</i>

Źródło: opracowanie własne

4.6.4 Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów geologicznych

Złoża kopalin to naturalne skupienia minerałów, których wydobycie może przynieść korzyść gospodarczą. Są rozmieszczone nierównomiernie w przyrodzie, a ich występowanie i możliwość wykorzystania zależą w dużej mierze od budowy geologicznej. Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku prawo geologiczne i górnicze (t.j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 1131 z późn. zm.). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Zapisy Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 ujmują to działanie w formie celu „Promocja i wykorzystywanie lokalnych surowców naturalnych”.

Na obszarze powiatu żywieckiego zlokalizowane są złoża kamieni łamanych i blocznych, piasków i żwirów, oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. Część złóż na charakter rozpoznanych wstępnie lub szczegółowo, a część jest w stanie zaniechanej eksploatacji, jedno okresowo eksploatowane. Eksploatacja na terenie powiatu nie prowadzi do przekształceń powierzchni terenu, dlatego nie ma potrzeby prowadzenia prac rekultywacyjnych.

W zakresie eksploatacji kopalin, ich strategicznych złóż wymienionych w „Bilansie zasobów kopalin” istotnym elementem jest ochrona strategicznych złóż kopalin do przyszłego potencjalnego wykorzystania. Zadanie to realizowane jest poprzez odpowiednie zapisy najpierw w wojewódzkim, a w kolejnych etapach w gminnych Planach Zagospodarowania Przestrzennego w trakcie aktualizacji tych planów. Zadanie to realizowane będzie przez województwo i gminy jako zadanie monitorowane w Programie Ochrony Środowiska na szczeblu powiatu oraz jako zadanie zapisane w gminnych Programach Ochrony Środowiska jako zadanie własne gmin powiatu żywieckiego. Finansowanie tego zadania pochodzić będzie ze środków własnych województwa śląskiego i gmin powiatu żywieckiego.

Od 2006 roku także na terenie powiatu żywieckiego jest realizowany projekt System Osłony Przeciwsuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Na terenie powiatu żywieckiego zarejestrowano ich ponad 2 tysiące. Dla gmin należących do powiatu żywieckiego są wykonane „Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi”. Mapy te są aktualizowane pod kątem nowych i uaktywniających się osuwisk i dane te zamieszczane są na stronie internetowej Państwowego Instytutu Geologicznego oraz przekazywane są do Starostwa Powiatu Żywieckiego.

Na podstawie tych danych Powiat Żywiecki prowadzi rejestr zawierający informacje o tych terenach. W związku z tym harmonogramie realizacji zadań własnych zapisano kontynuację obserwacji terenów zagrożonych oraz prowadzenie rejestru o tych terenach. W harmonogramie zadań monitorowanych zapisano zadanie polegające na kontynuacji Systemy Osłony Przeciwsuwiskowej SOPO, w tym opracowanie aktualizacji map osuwisk

i terenów zagrożonych ruchami masowymi. Zadanie to realizowane będzie przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach środków budżetu państwa przyznanych na realizację tego działania.

Skrócona analiza SWOT wykazała iż słabą stroną powiatu żywieckiego są ograniczenia w budownictwie ze względu na zagrożenia osuwiskowe, oraz zagrożenia wynikające z osuwania się mas ziemnych oraz wynikające z tego niszczenia infrastruktury drogowej. W zakresie przeciwdziałania i naprawiania szkód wyrządzonych przez osuwanie się mas ziemnych planowane będą w razie zaistnienia takiej potrzeby projekty inwestycyjne polegające na zabezpieczeniu i stabilizacji osuwisk oraz usuwania szkód w infrastrukturze drogowej. Działania te realizowane będą przez administratorów dróg. Głównym źródłem finansowania będą środki własne administratorów dróg oraz zewnętrzne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego.

4.7. Gleby

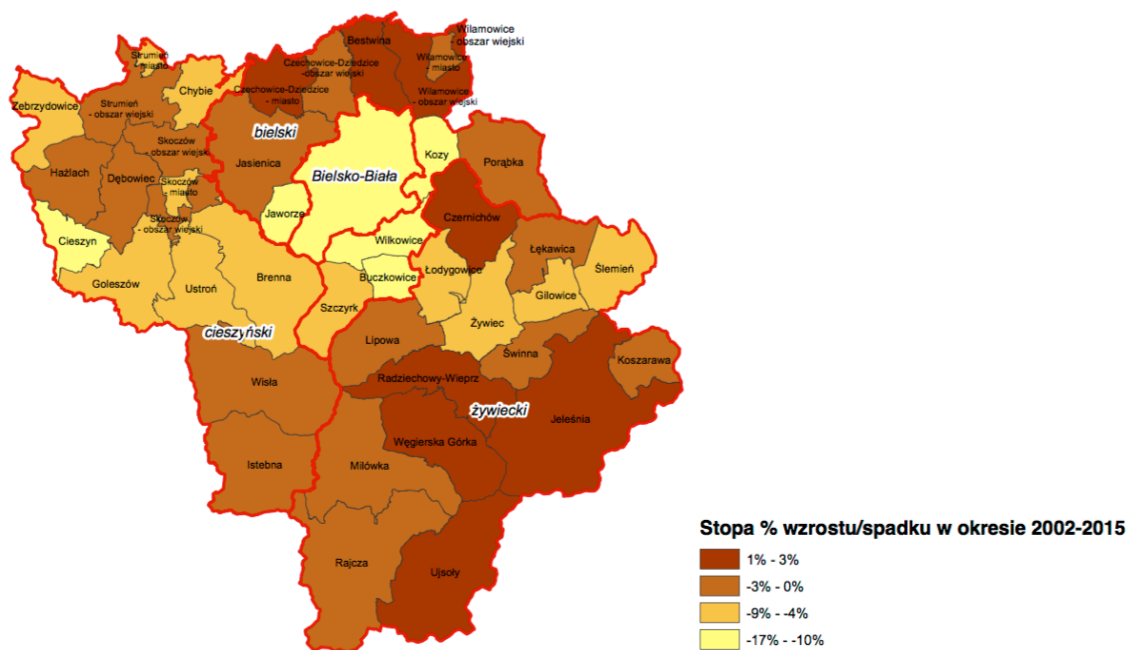
4.7.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony Środowiska RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW GLEBOWYCH		
Zadania do 2017 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Wykonanie badań jakości gleb na podstawie przepisów prawa ochrony środowiska po ukazaniu się rozporządzenia w tej sprawie	<p>Rolnicy prowadzący działalność na terenie poszczególnych gmin wykonywali badania na potrzeby własne, we własnym zakresie i z własnym zaangażowaniem finansowym.</p> <p>W ostatnich latach Powiat Żywiecki nie przeprowadzał żadnych badań gleb w zakresie zawartości metali ciężkich.</p> <p>Zadanie to realizuje się co 3-5 lat, Ostatnie badania gleb wykonano w 2009 roku na terenie dwóch gmin należących do Powiatu - Gilowic i Radziechowy-Wieprza.</p> <p>Badania gleb na terenie polski prowadzone są w okresach pięcioletnich (1995, 2000, 2005, 2010) przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Badania w 2010 i 2012 roku zostały przeprowadzone na terenie gminy Węgierska Górka w miejscowości Cięcina oraz na terenie Żywca.</p> <p>Wyniki badań przeprowadzonych w 2010 i 2012 roku wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów metali ciężkich takich jak kadm, ołów, cynk czy węglowodory aromatyczne.</p>	brak danych
Zalesienie gruntów	<p>W ciągu ostatnich lat na terenie powiatu żywieckiego nie prowadzono zalesień gruntów porolnych czy nieużytków. Nadleśnictwa nie przekazywały właścicielom lasów sadzonek na prowadzenie prac zalesieniowych.</p> <p>W latach 2015-2016 prowadzono odnowienia na terenach prywatnych Nadleśnictw Ujsoły, Jeleśnia i Węgierska Górka na powierzchni 50,5 ha w 2015 roku oraz 81,5 ha w 2016 roku.</p> <p>W 2016 roku zasadzono 845 nowych drzew i 1110 nowych krzewów.</p>	odnowienia leśne na powierzchni 132 ha
<p>Kontrolowanie ilości zużywanych nawozów i środków ochrony roślin</p> <p>Monitorowanie terenów rolniczych pod kątem szkodników i patogenów roślinnych</p>	<p>Corocznie Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej prowadził nadzór nad stosowaniem i obrotem środkami ochrony roślin na terenie powiatu żywieckiego.</p> <p>W 2015 roku przeprowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10 kontroli, w punktach mógł być prowadzony obrót środkami roślin. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości • 32 kontrole u producentów rolnych stosujących środki ochrony roślin – nie stwierdzono nieprawidłowości. <p>W 2016 roku przeprowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9 kontroli, w punktach gdzie mógł być prowadzony obrót środkami roślin. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości • 27 kontroli u producentów rolnych stosujących środki ochrony roślin – nie stwierdzono nieprawidłowości²⁸. <p>Corocznie także Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej prowadził nadzór pod kątem występowania organizmów szkodliwych na terenie powiatu żywieckiego.</p> <p>W 2015 roku przeprowadzono 126 obserwacji na uprawach rzepaku ozimego, pszenicy ozimej, kukurydzy i ziemniaków.</p> <p>W 2016 roku przeprowadzono 108 obserwacji na uprawach rzepaku ozimego, pszenicy ozimej, kukurydzy i ziemniaków²⁹.</p>	przeprowadzono w ostatnich latach 78 kontroli oraz 234 obserwacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu żywieckiego

²⁸ na podstawie danych WIORIN pismo nr OBB.021.9.2017 z dnia 04.07.2017r.

²⁹ na podstawie danych WIORIN pismo nr OBB.021.9.2017 z dnia 04.07.2017r.

Rysunek 22 Wzrost/spadek udziału gruntów rolnych w ogólnej powierzchni gmin subregionu południowego w tym gmin powiatu żywieckiego

Źródło: „Analiza struktury własności i sposobu użytkowania gruntów w województwie śląskim w 2015 roku” opracowana w sierpniu 2015 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami.

Na podstawie „Analizy struktury własności i sposobu użytkowania gruntów w województwie śląskim w 2015 roku” opracowanej w sierpniu 2015 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami oceniono, iż udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni powiatu żywieckiego w latach 2002-2015 nie zmienił się znacząco, zmiany osiągają maximum 9%. Największe zmiany powierzchni leśnych dotyczą gmin Łodygowice, Żywiec, Gilowice i Ślemień – spadek o 4-9%, w gminach Radziechowy-Wieprz, Węgierska Górka, Jeleśnia i Ujsoty powierzchnia użytków rolnych zwiększyła się o około 1-3%, natomiast na terenie Świnnej, Koszarawy, Milówki i Rajczy powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się maksymalnie o 3% lub została na poziomie z roku 2002.

Na podstawie „Analizy struktury własności i sposobu użytkowania gruntów w województwie śląskim w 2016 roku” opracowanej w maju 2016 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami oceniono, iż udział gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych stanowiących własność osób fizycznych w ogólnej powierzchni powiatu żywieckiego zmniejszył się w latach 2002-2016 o około 5-11%.³⁰

4.7.2. Opis stanu obecnego

Większa część powiatu pokryta jest glebami charakteryzującymi tereny górskie i górzyste. Są to gleby szkieletowe grubokamieniste. W północnej części powiatu głównymi elementami pokrywy glebowej są gleby brunatnoziemne rozwijające się przy udziale lasów bukowo – jodłowych. Żyźniejsze podtypy gleb górskie gleby brunatne właściwe i górskie gleby szarobrunatne związane są z występowaniem korzystniejszym pod względem glebotwórczym utworów skalnych.

Najuboższe pod względem siedlisk w powiecie są górskie gleby brunatne bielcowe i kwaśne rozwijające się przy udziale świerczyn. W najwyższych partiach górskich zbudowanych z odpornych na wietrzenie piaskowców występują gołoborza, litosole i rankery.

Pokrywą glebową urozmaicającą płaty górskich gleb śródstrefowych, zalicza się do nich mady, czarne ziemie, gleby glejowe, rędziny, a także gleby torfowe i murszowe.

Występujące tu zjawisko erozji wspomagane przez dużą intensywność i obfitość opadów powoduje obniżenie wartości użytkowej gleb. Natomiast obszary położone w dolinach cieków narażone są na ciągłe zalewanie, co ogranicza wykorzystanie występujących tam gleb.

Większość gleb zalicza się do IV, V i VI klasy bonitacyjnej na niewielkiej powierzchni występują również klasy II i III.

³⁰ „Analiza struktury własności i sposobu użytkowania gruntów w województwie śląskim w 2015 roku” opracowana w sierpniu 2015 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami.

4.7.2.1. Struktura użytkowania terenu

Powiat żywiecki zajmuje powierzchnię 1040 km², z czego około 40,6 stanowią użytki rolne, a z tego około 68% to grunty orne. 52,6% powierzchni powiatu zajmują tereny leśne.

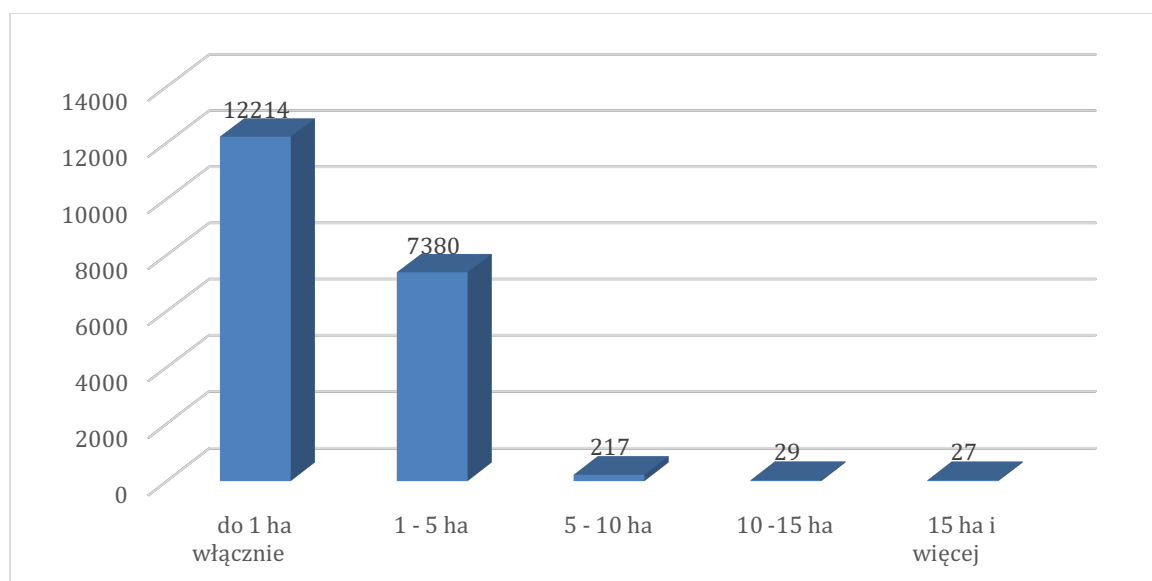
Strukturę użytkowania gruntów powiatu żywieckiego zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 8 Struktura użytkowania gruntów powiatu żywieckiego

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
powierzchnia ogółem	104006	100,00
powierzchnia lądowa	101432	97,53
użytki rolne razem, w tym:	42322	40,69
użytki rolne - grunty orne	29056	68,65
użytki rolne - sady	634	1,50
użytki rolne - łąki trwałe	3352	7,92
użytki rolne - pastwiska trwałe	7737	18,28
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	1475	3,49
użytki rolne - grunty pod stawami	39	0,09
użytki rolne - grunty pod rowami	29	0,07
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem, w tym:	54719	52,61
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	54379	99,38
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	340	0,63
grunty pod wodami razem, w tym:	2574	2,47
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	2564	99,61
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	10	0,39
grunty zabudowane i zurbanizowane razem, w tym:	4024	3,87
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	982	24,40
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	169	4,20
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	327	8,13
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	67	1,67
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	111	2,76
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	2179	54,15
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	183	4,55
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	1	0,02
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	5	0,12
nieużytki	229	0,22
tereny różne	138	0,13

Źródło: www.stat.gov.pl, 2016

Na terenie powiatu zarejestrowanych jest 19867 gospodarstw rolnych średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi około 2,07 ha. Strukturę wielkościową gospodarstw zestawiono na wykresie zamieszczonym poniżej.

Rysunek 23 Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych na terenie powiatu żywieckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Spisu Rolnego 2010

Według danych pochodzących ze Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku:

- użytki w dobrej kulturze występują w 9 234 gospodarstwach na powierzchni 12 806,20 ha,
- grunty pod zasiewami są w 3 641 gospodarstwach na powierzchni 2 097,21 ha,
- grunty ugorowane zidentyfikowane w 676 gospodarstwach na powierzchni 490,47 ha,
- uprawy trwałe są w 260 gospodarstwach na powierzchni 107,29 ha,
- łąki trwałe są w 8190 gospodarstwach na powierzchni 8 861,74 ha,
- pastwiska trwałe są w 1309 gospodarstwach na powierzchni 1 188,38 ha,
- lasy i grunty leśne są w 9031 gospodarstwach i zajmują powierzchnię 16 612,34 ha,
- przydomowe ogrody są w 776 gospodarstwach na powierzchni 61,10 ha.

Powierzchnia wszystkich gospodarstw rolnych wynosiła w 2010 roku 41 180,16 ha, natomiast powierzchnia użytkowana rolniczo to 22 224,11 ha.

Grunty pod zasiewami występują w 3641 gospodarstwach o łącznej powierzchni 2 097,21 ha z czego:

- w 2308 gospodarstwach 1 074,21 ha obsiewa się zbożami,
- w 3130 gospodarstwach sadzone są ziemniaki na powierzchni 509,49 ha,
- w 46 gospodarstwach sadzi się buraki cukrowe na powierzchni 5,63 ha,
- w 3 gospodarstwach na powierzchni 179,12 ha sieje się rzepak i rzepik,
- w 7 gospodarstwach na powierzchni 1,41 ha sieje się rośliny strączkowe jadalne na ziarno,
- w 70 gospodarstwach na powierzchni 14,99 ha uprawia się warzywa gruntowe.³¹

Użytkowanie terenu powiatu jest adekwatne do istniejących warunków i zgodne z możliwościami glebowymi.

Według Spisu Rolnego na obszarze powiatu żywieckiego w 5205 gospodarstwach hoduje się zwierzęta z czego:

- bydło w 1 628 gospodarstwach – 3 452 sztuki,
- trzoda chlewna w 580 gospodarstwach – 1 216 sztuk,
- konie w 584 gospodarstwach - 950 sztuk,
- owce w 247 gospodarstwach – 2 277 sztuk,
- kozy w 316 gospodarstwach - 1077 sztuk,

³¹ Spis Rolny 2010

- drób w 4094 gospodarstwach – 63 422 sztuki.³²

W 2 107 gospodarstwach rolnicy używają ciągników, w sumie podczas Spisu Rolnego w 2010 roku zewidencjonowano ich 2 440 sztuk.

W 2 505 gospodarstwach stosowane są nawozy mineralne, w tym azotowe w 2 135 gospodarstwach, fosforowe w 76 gospodarstwach, potasowe w 69 gospodarstwach, wieloskładnikowe w 1085 gospodarstwach oraz w 180 gospodarstwach prowadzi się wapnowanie gleb. Średnio nawożenie mineralne stosowane jest w dawkach 10,6 kg/ha, natomiast wapnowanie w dawkach 1,6 kg/ha. Na gruntach w dobrej kulturze nawożenie jest nieco wyższe nawożenie mineralne 18,4 kg/ha, natomiast wapnowanie 2,8 kg/ha

Według Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku 9551 gospodarstw wykazuje dochód z działalności rolniczej.

Z roku na rok zauważalne jest zmniejszenie zainteresowania rolników produkcją rolniczą i przekształcanie terenów rolniczych na mieszkaniowe poprzez wyłączanie gruntów z produkcji rolniczej, co jest zgodne z zapisami umieszczonymi w planach zagospodarowania przestrzennego.

W porównaniu do lat poprzednich (Spis Rolny 2002 i dane GUS 2014) zauważyć można następujące zmiany:

- zwiększyła się powierzchnia użytków rolnych o około 20%,
- zwiększyła się powierzchnia gruntów pod zasiewami o około 45%,
- znacząco zmniejszyła się powierzchnia łąk (w 2002 roku 25 998 ha , w 2014 roku 3352 ha),
- zwiększyła się powierzchnia pastwisk o około 52%,
- zmniejszyła się powierzchnia zasiewów (w 2010 roku 12858 ha, w 2002 roku 15799 ha),
- zmniejszyła się ilość gospodarstw i działek rolnych (w 2010 roku 19867, natomiast w 2002 roku 23670),
- zmieniła się nieznacznie struktura gospodarstw, zmniejszyła się ilość dużych gospodarstw, w 2002 roku gospodarstwa powyżej 5 ha stanowiły 1,64% wszystkich gospodarstw, a w 2010 roku 1,34%.

4.7.2.2. Owca Plus

Aktualnie realizowany jest Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko- Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020, przyjęty uchwałą nr 716/34/V/2015 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 7 maja 2015 roku.

Program został opracowany w 2007 roku w ramach Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego i zainicjowany przez Samorząd Województwa Śląskiego, który zaangażował w jego wprowadzenie własne środki finansowe. Po dwuletnim okresie pilotażowym (2008 – 2009), zrealizowany został pięcioletni program wojewódzki (2010 – 2014) przyjęty w marcu 2010 r. uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego.

Mając na względzie podtrzymanie, utrwalenie i rozszerzenie dotychczasowych osiągnięć Programu, Zarząd Województwa Śląskiego podjął uchwałę nr 2030/378/IV/2014 w sprawie wyrażenia zgody na opracowanie projektu Programu pod nazwą „Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020”.

Celem Programu „Owca Plus” jest zahamowanie procesów, które w niedługim czasie doprowadziłyby do całkowitego zaniku na terenie Beskidów tego archaicznego sposobu wypasu owiec na stokach gór i halach, co spowodowałoby ogromne straty, zwłaszcza w przyrodzie.

Zachęca społeczności lokalne Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej do podejmowania inicjatyw służących podnoszeniu świadomości ekologicznej i zaangażowaniu na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.³³

W oparciu o analizę:

- uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych terenów Jury Krakowsko- Częstochowskiej i Beskidów,
- planów zadań ochronnych sporządzonych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska dla obszarów Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH 240006 i Beskid Żywiecki PLB 240002,
- potrzeb ochrony czynnej ekosystemów nieleśnych na obszarach Natura 2000 i parków krajobrazowych,
- potrzeb ochrony stref ekspozycji krajobrazowej na obszarach Jury i Beskidów,
- wyników realizacji Programu Owca Plus w latach 2010- 2014

sporządzono listę obszarów proponowanych do realizacji Programu Owca Plus do roku 2020.

³² Spis Rolny 2010

³³ <http://www.owcaplus.pl/przykladowa-strona-owca/owce-w-beskidach/>

Na obszarze Beskidów wytypowano 168 obiektów. Otwarta formuła Programu, pozwalająca na jego aktualizację, umożliwiła włączenie nowych terenów, po dokonaniu oceny ich walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz zasadności działań ochronnych, a w przypadku obiektów zlokalizowanych na obszarach Natura 2000 ich zgodności z planami zadań ochronnych. Przy realizacji Programu preferowane są obiekty o wysokich walorach przyrodniczych.³⁴

Na terenie powiatu żywieckiego określono jako tereny do wypasu owiec:

- na terenie gminy Jeleśnia obiekty:
Beskid, Buczynka 1, Cudzychowa, Czarny Groń, Gawlasia, Gawrysiowy Groń, Glinna, Górowa, Hala Cebulowa, Hala Jodłowcowa, Hala Kamińskiego, Hala Łyśniewska, Hala Malorka 1, Hala Pod Kopcem, Jeleśnia Południe, Jeleśnia Północ, Mędralowa, Miesiączki, Miziowa, Na Myto, Nowa Polana, Polana Deszczówka, Polana Jancikówka, Polana Stefanka, Polana Złodziejki, Potok Suseński, Potok Susenski II, Przyborowice, Rówienki, Sławianka, Solisko, Uszczawne Hala Malorka, Hala Rysianka, Klekociny
- na terenie gminy Ujszoły obiekty:
Hala Rysianka, Sucha Góra,
- na terenie gminy Koszarawa obiekty:
Janoszkowa, Beskidek Koszarawa, Klekociny,
- na terenie gminy Lipowa obiekty:
Jaskowa, Ostre,
- na terenie gminy Milówka obiekty:
Białozycki Groń, Góra Prusów, Góra Ślebiedowa, Gryniówki, Maślakówka, Walaszne, Węzłówka, Sucha Góra, Cukiernica i Boracza 1
- na terenie gminy Radziechowy-Wieprz obiekty:
Durajka, Góra Matyska, Magurka Radziechowska, Surządek, Żurga, Hala Magura,
- na terenie gminy Węgierska Górka obiekty:
Żurga, Hala Magura, Abrachamów, Bisagówka, Boruc, Brandysia, Buczynka 2, Bukowina, Cerła, Chołocia Dolina, Cukiernica i Boracza 1 i 2, Duża Żabnica, Duża Żabnica Koluska, Golcówka, Góra Rysianka, Hala Wieprzka, Koziorka, Koźliczyna, Krzysówka, Matlakówka, Pawlusia, Płone, Przegib, Studzianka, Sznurki, Wyżna, Zadki, Żabnica,
- na terenie gminy Rajcza obiekty:
Bendoszka, Bugaj, Gerla, Góra Rachowiec, Hala Śrubita, Mała Racza, Młoda Hora, Myto, Na Parszywce, Orzeł, Podherbik, Parszywka Duża, Przegibek, Przysłop Potucki, Racza, Soblański Groń, Zoniówka,
- na terenie gminy Ujszoły obiekty:
- Bacmańska, Bieguńska, Głogowa i Morgi 1 i 2, Hutyrowa, Kapokowa i Lizakowa 1 i 2, Kotelnica, Krawców Wierch, Królowa, Lipowska, Muńcuł, Pod Grapy, Polana pod Okrągłą, Redyklana, Rycerzowa, Skrzadnita, Sobłówka, Stawiska, Bąkula.

Jednym z priorytetowych przedsięwzięć w ramach wojewódzkiego Programu Owca Plus jest przywrócenie halom Beskidów pierwotnego charakteru. W związku z tym do 2020 roku przewiduje się następujące zabiegi ochrony czynnej przyrody:

- koszenie ekosystemów nieleśnych
- odkrzaczanie
- wypas

Planując wypas należy uwzględnić termin rozpoczęcia i zakończenia sezonu wypasowego, naturalną bazę paszową i skład zbiorowisk roślinnych, obsadę zwierząt na poziomie 0,5-1 DJP/ha. Ponadto, preferuje się by w Beskidach wypas odbywał się na halach usytuowanych powyżej 550 m. n. p. m.

Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej — Owca Plus do roku 2020 będzie finansowany w całości ze środków pochodzących z budżetu Samorządu Województwa Śląskiego. Program opracowany został na sześć lat, a planowany okres jego realizacji przypadać ma na lata 2015 – 2020.³⁵

Uchwałą nr 828/112/V/2016 z dnia 10.05.2016 roku Zarząd Województwa Śląskiego przyznał dotacje dla

³⁴ *Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020*, Katowice, 2015

³⁵ *Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020*, Katowice, 2015

przedsięwzięć zgłoszonych w ramach:

- pierwszego otwartego konkursu ofert dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych na realizację w 2016 r. zadań dotyczących ochrony przyrody i krajobrazu, zawartych w Wojewódzkim Programie Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej — Owca Plus do roku 2020;
- drugiego otwartego konkursu ofert dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych na realizację w 2016 r. zadań promujących Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020.

Obecnie, zawierane są umowy z Beneficjentami, których projekty otrzymały dofinansowanie.

W ramach tego Programu corocznie planuje się ogłaszać otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych. Decyzje o ogłoszeniu konkursów podejmuje Zarząd Województwa Śląskiego.

W ostatnich latach w ramach otwartych konkursów dofinansowano i zrealizowano działania promocyjne takie jako:

- Ochrona czynna bioróżnorodności i krajobrazu górskiego poprzez prowadzenie tradycyjnego wypasu owiec na polanach Beskidu Śląskiego i Żywieckiego – koszt 396 856,00
- Żywiecki Dzień Folkowy i Pasterski
- „VI Pasterska Jesień w Kamesznicy”
- „Wędruj z nami Beskidami z Owcą Plus i pasterzami Informator promocyjno- wydawnictwo
- VII Jarmark Pasterski – „Pasterska zagroda edukacyjna”
- „Malownicza Beskidzka Piątka – kolorowanka dla dzieci”
- Promocja serowarstwa w regionie Beskidzkiej 5 – cykl warsztatów tradycyjnego wyrobu ser.³⁶

Działania te planowane są do 2020 roku.

4.7.2.3. Organizmy i rośliny szkodliwe w tym Barszcz Sosnowskiego

Na terenie powiatu żywieckiego działa bielski Oddział Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach który prowadzi kontrole między innymi materiału siewnego, organizmów szkodliwych i kwarantannowych. W ostatnich latach przeprowadzono:

W 2014 roku

- 16 kontroli materiału siewnego - nie stwierdzono nieprawidłowości,
- 5 kontroli upraw kukurydzy pod kątem GMO - nie stwierdzono nieprawidłowości,
- wykonano 111 obserwacji fitosanitarnych roślin pod kątem występowania organizmów nie kwarantannowych - zaobserwowano szkodniki i choroby takie jak:
 - na rzepaku ozimym chowacz brukwiaczek, chowacz czterozębny, chowacz podobnik, słodyszek rzepakowy, pryszczarek kapustnik, sucha zgnilizna kapustnych,
 - na pszenicy ozimej mączniak prawdziwy zbóż i traw, łamliwość źdźbła zbóż i traw, zgoźel podstawy źdźbła, rdza brunatna pszenicy, septorioz plew pszenicy, fuzarioza kłosów,
 - na kukurydzy ploniarka zbożówka, omacnica prosowianka, fruzarioza kolb, mszyce,
 - na ziemniakach zaraza ziemniaka, stonka ziemniaczana.

w 2015 roku

- 16 kontroli materiału siewnego - nie stwierdzono nieprawidłowości
- 2 kontrole upraw kukurydzy pod kątem GMO - nie stwierdzono nieprawidłowości,
- wykonano 126 obserwacji fitosanitarnych roślin pod kątem występowania organizmów nie kwarantannowych - zaobserwowano szkodniki i choroby takie jak:
 - na rzepaku ozimym chowacz brukwiaczek, chowacz czterozębny, chowacz podobnik, słodyszek rzepakowy, pryszczarek kapustnik, sucha zgnilizna kapustnych,
 - na pszenicy ozimej mączniak prawdziwy zbóż i traw, łamliwość źdźbła zbóż i traw, zgoźel podstawy źdźbła, rdza brunatna pszenicy, septorioz plew pszenicy, fuzarioza kłosów,
 - na kukurydzy ploniarka zbożówka, omacnica prosowianka, fruzarioza kolb, mszyce,
 - na ziemniakach zaraza ziemniaka, stonka ziemniaczana.

³⁶ informacja mailowa z dnia 22 czerwca 2016 r. uzyskana z UM Województwa Śląskiego, Ewa Kościńska

w 2016 roku

- 14 kontroli materiału siewnego - nie stwierdzono nieprawidłowości
- 2 kontrole upraw kukurydzy pod kątem GMO - nie stwierdzono nieprawidłowości,
- wykonano 108 obserwacji fitosanitarnych roślin pod kątem występowania organizmów niekwarantannowych - zaobserwowano szkodniki i choroby takie jak:
 - na rzepaku ozimym chowacz brukwiacek, chowacz czterozębny, chowacz podobnik, słodyszek rzepakowy, pryszczarek kapustnik, sucha zgnilizna kapustnych,
 - na pszenicy ozimej mączniak prawdziwy zbóż i traw, łamliwość źdźbła zbóż i traw, zgoźel podstawy źdźbła, rdza brunatna pszenicy, septorioz plew pszenicy, fuzarioza kłosów,
 - na kukurydzy ploniarka zbożówka, omacnica prosowianka, fruzarioza kolb, mszyce,
 - na ziemniakach zaraza ziemniaka, stonka ziemniaczana.³⁷

Powyższe dane wskazują iż nie ma znaczących przypadków patogenów i szkodników roślin uprawnych co w powiązaniu z znikomymi przypadkami niewłaściwego stosowania środków ochrony roślin i brakiem odnotowanych zanieczyszczeń gleb sprawia że uprawy na terenie powiatu żywieckiego pozbawiane są chorób, szkodników i zanieczyszczeń chemicznych.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Bielsku - Białej prowadzi kontrole stosowania środków ochrony roślin z pobieraniem materiału roślinnego. W ostatnich latach przeprowadzono:

w 2014 roku

- 7 kontroli punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin (w tym 4 punkty gdzie jest prowadzony obrót i 3 gdzie może być prowadzony nielegalny obrót środkami ochrony roślin) – w trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości,
- 29 kontroli stosowania środków ochrony roślin – w trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości,

w 2015 roku

- 10 kontroli punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin (w tym 8 punktów gdzie jest prowadzony obrót i 2 gdzie może być prowadzony nielegalny obrót środkami ochrony roślin) – w trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości,
- 32 kontrole stosowania środków ochrony roślin – w trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości,
- pobrano 1 próbkę ziemniaka do badania na pozostałości po środkach ochrony roślin – nie stwierdzono przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości środków ochrony roślin.

w 2016 roku

- 9 kontroli punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin (w tym 8 punktów gdzie jest prowadzony obrót i 1 gdzie może być prowadzony nielegalny obrót środkami ochrony roślin) – w trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości,
- 27 kontroli stosowania środków ochrony roślin – w trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.³⁸

W ostatnich latach na terenie powiatu żywieckiego pojawił się ponownie po kilku latach problem związany z Barszczem Sosnowskiego. Jest to agresywna roślina inwazyjna, niezwykle trudna do zwalczania która od lat 50 do 70 XX wieku wprowadzana była do uprawy w różnych krajach bloku wschodniego jako roślina pastewna. Po niedługim czasie, z powodu problemów z uprawą i zbiorem, głównie ze względu na zagrożenie dla zdrowia, uprawy były porzucane. Gatunek okazał się przybyszem bardzo kłopotliwym, gdyż w szybkim tempie zaczął się rozprzestrzeniać spontanicznie.

Barszcz Sosnowskiego występuje głównie w zaroślach i na nieużytkach. Mieszkańcy zgłaszają, fakt pojawiania się barszczu do Urzędów Gmin. W tych sytuacjach wójtowie najczęściej wysyłają pisma do właścicieli danej działki z prośbą o jej usunięcie. Na terenie gminy Rajcza, Ujsoły i Milówka barszcz występuje wzdłuż koryt rzek i torowisk. Zwalczanie tej rośliny należy do właścicieli, zarządców, posiadaczy nieruchomości.

Na terenie gminy Ślemień fakt pojawiania się barszczu zgłaszany jest do Urzędu Gminy. W takiej sytuacji natychmiastowo dokonuje się wykoszenia oraz opylenia. Zabieg jest powtarzany aż do usunięcia rośliny. W 2017 zgłoszono 3 miejsca występowania pojedynczych egzemplarzy barszczu Sosnowskiego.

Na terenie gminy Milówka aktualnie stwierdzono 8 stanowisk barszczu w tym na tereny prywatne teren RZGW, GDDKiA, Nadleśnictwa Ujsoły oraz SZMiUW. Teren zajmowany przez Barszcz to około 0,5 ha. Gmina Milówka po identyfikacji tych roślin wysłała prośby o ich wykoszenie.

³⁷ na podstawie danych WIORIN pismo z OBB.021.8.2017 z dnia 5 lipca 2017 r.

³⁸ na podstawie danych WIORIN pismo z OBB.021.8.2017 z dnia 5 lipca 2017 r.

Gmina Węgierska Górka wystosowała w lipca 2017 roku pisemną prośbę o likwidację Barszczu wzdłuż brzegu rzeki Soły w miejscowościach Węgierska Górka i Cisiec.

Gmina Łodygowice w 2015 roku zinwentaryzowała tereny porośnięte barszczem, wówczas powierzchni zajęta przez te rośliny wynosiła ponad 40 ha. W 2017 roku została wysłana prośba o wykaszanie do RZGW, GDDKiA oraz do prywatnych właścicieli. W wyniku czego część roślin została wykoszona. W ramach usuwania barszczu gmina ta planuje pozyskanie dofinansowania na usunięcie niebezpiecznych roślin.

Gminy zamieszczają na swoich stronach internetowych ostrzeżenia i informacje o zagrożeniach niosących przez kontakt z barszczem. Jednocześnie informując mieszkańców o obowiązku usuwania tych roślin z terenów do których posiadają tytuł prawny.

Barszcz Sosnowskiego powoduje degradację środowiska przyrodniczego i ogranicza dostępność terenu. Sok wydzielany przez świeże rośliny wywołuje zmiany skórne. Roślina ta jest objęta prawnym zakazem uprawy, rozmnażania i sprzedaży na terenie Polski.

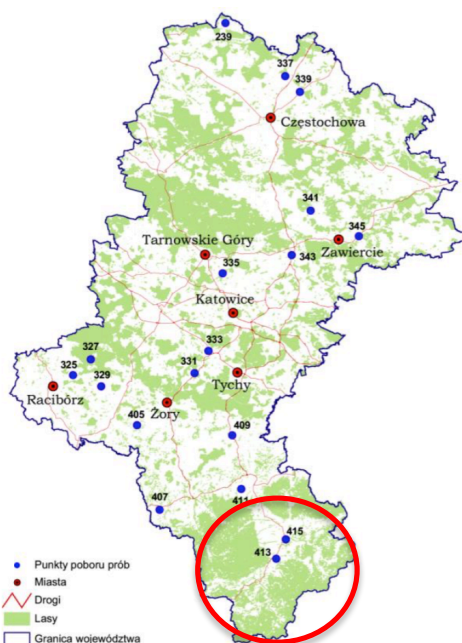
Zwalczanie tych roślin stanowi poważny problem, zwłaszcza na nieruchomościach stanowiących własność prywatną, ponieważ brak jest uregulowań prawnych, na podstawie których istniałaby możliwość nakazania właścicielowi gruntów podjęcia stosownych działań.

4.7.2.4. *Badania gleb*

Badania i obserwacje stanu gleby i ziemi dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska, co wynika z zapisów art. 26 oraz art. 101b ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.).

Wprowadzenie standardów miało na celu stworzenie skutecznego instrumentu ochrony gleb przed degradacją w wyniku zanieczyszczeń substancjami chemicznymi pochodzącymi ze źródeł antropogenicznych oraz ustalenie prawnych podstaw do egzekwowania obowiązku przywrócenia właściwej jakości gleb w oparciu o wymierne wskaźniki docelowe. Z formalnego punktu widzenia przyjęte standardy wyznaczają docelowo stan jakości gleb poddawanych rekultywacji.

Szczegółowymi badaniami potwierdzonymi odpowiednią dokumentacją należy każdorazowo objąć obszary, na których doszło do awarii i niekontrolowanej emisji oraz migracji zanieczyszczeń do gleb. Badania gleb na obszarze województwa śląskiego i w tym powiatu żywieckiego prowadzone są w oparciu o „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi.

Rysunek 24 Punkty poboru próbek do badań gleb prowadzonych w ramach Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Lokalizacja punktów pomiarowych na terenie powiatu żywieckiego (413 i 415)

Źródło: Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2010-2012, Biblioteka monitoring środowiska, 2012 oraz

Na terenie powiatu żywieckiego w 2010, 2012 i 2015 roku analizowano próbki pobrane terenie Żywca i Węgierskiej Górki. Wyniki badań z 2010 i 2012 roku wskazywały na nieznaczne przekroczenia wartości

kadmu i cynku oraz wyraźnie przekroczona zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych WWA9 na terenie Żywca. Wyniki badań węglowodorów z 2015 roku zmniejszyły się w porównaniu do wyników z 2010 i 2012 roku. Według klasyfikacji IUNG gleby z terenu Żywca zostały zaklasyfikowane do oceny 2 natomiast gleby z terenu Węgierskiej Górki do oceny 1^{39,40}

Wyniki badań pobranych próbek nie reprezentują stanu gleb na terenie całego powiatu żywieckiego, pokazują jednak jak wygląda stan gleb w bliskiej odległości od zakładów produkcyjnych zlokalizowanych w Żywcu oraz wśród koncentracji ruchu komunikacyjnego.

Na podstawie wykonanych przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa badań w latach 2010-2012 i 2015-2017 można przypuszczać, iż zawartości metali ciężkich i pierwiastków śladowych oraz w szczególności węglowodorów aromatycznych na terenie wiejskich gmin powiatu żywieckiego są niższe niż na terenie Żywca i gleby kwalifikują się do wszelkich upraw.

Według danych krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej, przy przebadanej w latach 2010-2013 powierzchni wynoszącej 317,3 tys. ha, 40% gleb w województwie śląskim posiadało bardzo kwaśny bądź kwaśny odczyn glebowy, kolejne 40% – lekko kwaśny, a tylko 20% gleb charakteryzowało się obojętnym lub zasadowym odczynem glebowym. Udział gleb koniecznie wymagających wapnowania w województwie śląskim w powierzchni przebadanej przez Krajową Stację Chemiczno-Rolniczą wynosił 29%, w 17% wapnowanie było potrzebne, a w 21% – wskazane. Ograniczone potrzeby wapnowania dotyczyły 16% gleb, natomiast w 17% gleb wapnowanie było zbędne.⁴¹

Zespół Doradztwa Rolniczego pośredniczy w badaniach gleb użytkowanych rolniczo na poziom pH. Odbywa się to poprzez przekazywanie próbek glebowych pobranych przez rolników do Stacji Chemiczno – Rolniczej w Gliwicach. Koszty badań pokrywane są przez rolników.

Dla terenu Województwa Śląskiego prowadzona jest Baza ORSIP, jest to baza terenów zdegradowanych i wymagających rekultywacji ze względu na zamieszczenie gleb, status terenu poeksploatacyjnego lub poprzemysłowego. Według Bazy ORSIP na terenie powiatu żywieckiego zlokalizowane są tereny zdegradowane:

- na terenie gminy Ujszoły - wyrobisko kamienia w Ujszałach Glince o powierzchni 4,92 ha. Dane zostały zamieszczone w Bazie ORSIP 2008 roku.
- na terenie gminy Żywiec - teren po nieistniejącej cegielni położony na zachodniej części miasta o powierzchni 7,29 ha. Władającym terenem jest Miasto Żywiec. Ostatnia aktualizacja danych w Bazie ORSIP miała miejsce w 2011 roku.
- na terenie gminy Żywiec - tereny po zlikwidowanych składowiskach odpadów w także obiekty byłej kotłowni położone na zachodniej części miasta po lewej stronie drogi krajowej S69 jadąc z Żywca w kierunku Bielska – Białej o powierzchni 7,29 ha. Teren ten jest zanieczyszczony związkami organicznymi oraz gazami. Biogaz jest systematycznie odprowadzany za pomocą studni gromadzących ten gaz. Na tym terenie istnieje system odwadniający uniemożliwiający przedostawanie się zanieczyszczeń do gruntu. Dane zostały zamieszczone w Bazie ORSIP 2008 roku.

4.7.2.5. Instytucje do obsługi rolnictwa

Na obszarze powiatu żywieckiego działają podmioty mające na celu obsługę rolnictwa, które poprzez swoje działania zachęcają rolników do kontynuowania produkcji, nie odłogowania gruntów ornych, a także inspirują do starania się o pozyskanie środków finansowych na produkcję rolniczą.

Jednym z takich podmiotów jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie. W ramach swojej działalności realizuje Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Biuro Regionalne pełni rolę podmiotu wdrażającego dla działań takich jak:

- korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów,
- wspieranie gospodarowania na obszarach górskich oraz na innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania,
- programy rolno-środowiskowe,
- zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne,
- renty strukturalne.

Na terenie powiatu według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie rolnicy realizują tzw. „Pakiety rolnośrodowiskowe” w wariantach takich jak:

- rolnictwo zrównoważone,

³⁹ Monitoring chemizmu gleb Polski, 2012, 2015

⁴⁰ Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring Chemizmu Gleb Ornych w Polsce w latach 2015-2017”, Puławy 2017

⁴¹ Raport o stanie środowiska w województwa Śląskim w 2014 roku, WIOŚ, 2015

- rolnictwo ekologiczne,
- ekstensywne trwałe użytki zielone,
- ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000,
- ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000,
- zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.

W latach 2015-2017 Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przyznała płatności rolnośrodowiskowe na 206 wniosków rolników. Wnioski pochodziły z 12 gmin powiatu żywieckiego w tym najwięcej gminy Milówka – 61 wniosków, i Węgierska Górka 43 wnioski

Największa powierzchnia płatności rolno – środowiskowych dotyczyła:

- Muraw ciepłolubnych – w zakresie ochrony zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 – 291,22 ha,
- Zrównoważonego systemu gospodarowania – 198,43 ha,
- Ochrony siedlisk łąkowych ptaków - w zakresie ochrony zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 – 111,46 ha.
- Upraw rolniczych dla których okres przestawiania się zakończył w zakresie rolnictwa ekologicznego – 99,41 ha.⁴²

Dane Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wskazują, iż zainteresowanie rolników od 2015 roku jest stałe, corocznie składanych jest około 80-90 wniosków o płatności rolno-środowiskowe.

Kolejnym podmiotem działającym na rzecz rolnictwa jest Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie i działający na terenie powiatu żywieckiego Zespół Doradztwa Rolniczego w Żywcu.

W ostatnich latach ZDR w Żywcu przeprowadził szkolenia w których uczestniczyło w latach 2014-2016 odpowiednio 300, 260 i 150 osób z terenu powiatu żywieckiego, udzielił pomocy w wypełnianiu wniosków o dopłaty w ilości odpowiednio 890, 1053, i 910 sztuk, oraz wniosków rolno środowiskowych i klimatycznych jednocześnie udzielono także 180, 340 i 350 porad i konsultacji. W ramach tych działań okresowo i cyklicznie w urzędach gmin należących do powiatu żywieckiego odbywają się dyżury pracowników ZDR. Porady dotyczą głównie wypełniania wniosków obszarowych oraz wniosków o dofinansowania unijne. Część z tych usług realizowana jest bezpłatnie, natomiast wnioski o dofinansowanie pochodzące ze środków unijnych są płatne. Rolnicy są zainteresowani dofinansowaniami głównie w zakresie dosprzętowania gospodarstw, zakupu maszyn rolniczych i ciągników. Zainteresowanie producentów rolnych jest zróżnicowane od pory roku w okresie wiosenno-letnim dziennie po konsultację lub radę przychodzi kilkanaście osób, natomiast w okresie jesienno-zimowym kilka.

W ramach promocji rolnictwa ekologicznego i pszczelarstwa zorganizowano także demonstracje oraz imprezy plenerowe, a dla rolników w ostatnich latach organizowano kursy chemizacyjne między innymi w gminie Łodygowice, Lipowa oraz szkolenia na temat zintegrowanej produkcji roślinnej w Łodygowicach, Gilowicach, Łękawicy i w Żywcu.

4.7.3. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
Zainteresowanie rolników dofinansowaniami i rozwojem działalności Brak istotnych patogenów roślinnych	Trudności zdobycia dofinansowania na wapno nawozowe
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
Możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki Możliwości korzystania z porad, z dofinansowania na rozwój działalności rolniczej poprzez ZDR i ARIMR	Rozprzestrzenienie się Barszczu Sosnowskiego Możliwe zanieczyszczenie gleb w wyniku niskiej emisji i ruchu pojazdów

Źródło: opracowanie własne

⁴² na podstawie danych ARMR pismo nr BOR12.0163.27.2017.JC z dnia 4 lipca 2017 r.

4.7.1. Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony gleb

Gleby powiatu żywieckiego wykazują bardzo silne zróżnicowanie pod względem składu mechanicznego i kompleksu sorpcyjnego. Zapisy Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 wskazują na potrzebę realizacji celu: „Rozwój rolnictwa ekologicznego, w oparciu o zasadę dobrej praktyki rolniczej, w celu produkcji zdrowej żywności”. Dotychczasowe użytkowanie terenu związanego z rolnictwem jest zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Według skróconej analizy SWOT na terenie niektórych gmin są słabe gleby i ten fakt traktowany jest jako słaba strona powiatu. Jednym z zadań jest ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne. Zwłaszcza dotyczy to terenów o dobrych jakościowo glebach. Jednostką odpowiedzialną za realizację tego zadania będą gminy należące do powiatu żywieckiego. Na obszarze powiatu żywieckiego realizowany jest program „Owca Plus”. Celem programu jest powrót do starego sposobu wypasu owiec na stokach gór i halach. Jednym z zadań monitorowanych zapisanych w harmonogramie jest kontynuacja Programu Owca Plus. Zadanie to realizowane będzie przez Województwo Śląskie i finansowane ze środków budżetu województwa śląskiego. Na terenie powiatu żywieckiego corocznie prowadzone są kontrole dotyczące stanu zanieczyszczenia środkami ochrony roślin gleb, materiału siewnego, czy szkółkarskiego, a także organizmów kwarantannowych. Na terenie powiatu brak jest istotnych zanieczyszczeń gleb rolniczych, badania nie wykazały istnienia znaczących ilości patogenów i szkodników upraw rolniczych. W związku z tym w harmonogramach zadań zapisano iż Zespół Doradztwa Rolniczego w Żywcu będzie prowadził prace związane z promocją rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz prowadził waloryzację terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej ekologicznej żywności.

W ramach działalności kontrolnej Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadził będzie jako kontynuacja badania gleb ornych, a Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa wykonywał będzie kontrole zanieczyszczenia płodów rolnych środkami ochrony roślin. Zadania te finansowane będą ze środków własnych GIOŚ oraz WIORIN. W harmonogramie realizacji zadań własnych dla Starosty powiatu żywieckiego zapisano zadanie wynikające z ustawy prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017r. poz. 519, z późn. zm. art. 101d). Jest to zadanie dotyczące identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

W razie potrzeby starosta sporządza wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, a także prowadzi badania gruntu i wód na terenach przemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środków i zdrowi ludzi. Na terenie powiatu żywieckiego na terenie gminy Ujszoły i Żywiec są także tereny zdegradowane. W związku z tym w harmonogramie zapisano także zadania dotyczące terenów przemysłowych jest to między innymi aktualizacja danych o lokalizacji i powierzchni, a także rewitalizacja i rekultywacja obszarów. Zadania te realizowało będzie Województwo Śląskie – w odniesieniu do aktualizowania bazy danych oraz gminy, właściciele terenów i przedsiębiorcy władający powierzchnią ziemi – w odniesieniu do rekultywacji i rewitalizacji.

Cennym działaniem, przyczyniającym się do zwiększenia świadomości ekologicznej i rolniczej, jest organizacja spotkań informacyjnych, konferencji, szkoleń i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników, zainteresowanych produkcją rolną a także właścicieli gospodarstw predestynujących do ekologicznych i agroturystycznych. Działania przy współudziale z powiatem przeprowadzane przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowane z ich własnych środków finansowych.

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

4.8.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

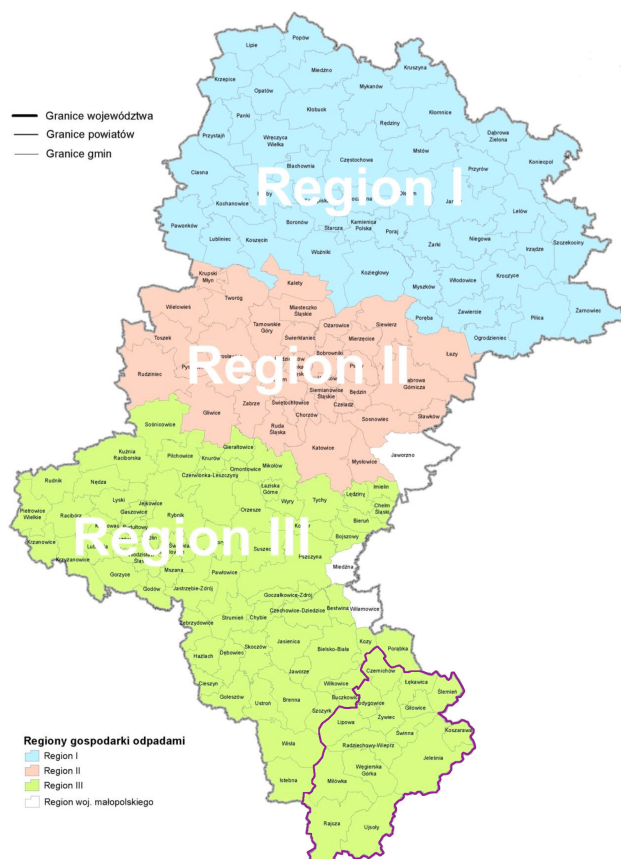
Cel długoterminowy zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska MINIMALIZACJA ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW I OBCIĄŻENIA ŚRODOWISKA ODPADAMI		
Zadania do 2017 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Od stycznia 2013 r. zmianie uległa ustawa o odpadach, która wyłączyła powiaty z obowiązku sporządzania planów gospodarki odpadami oraz wykonywania sprawozdawczości z zakresu gospodarki odpadami. W związku z tym wszystkie działania w zakresie odpadów należące do gmin zlokalizowanych na obszarze powiatu żywieckiego.		
Opracowanie i późniejsza aktualizacja powiatowego programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Powiat Żywiecki w 2011 roku opracował „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu żywieckiego na lata 2011-2032”. W Programie zawarto informacje dotyczące stanu oceny ilości wyrobów azbestowych na terenie poszczególnych gmin oraz szacunki dotyczące ilości istniejącego azbestu na obszarze całego powiatu. Wg danych w Programie w 2010 roku na terenie powiatu było około 10 tys. ton wyrobów zawierających azbest. W związku z tym iż większość gmin posiada już terenową inwentaryzację zasadnym jest wykonanie aktualizacji powiatowego Programu usuwania azbestu w celu dokonania aktualnych szacunków ilości azbestu.	Jest opracowany Program z 2011 roku. Po wykonaniu wszystkich terenowych inwentaryzacji na obszarze gmin zasadna jest jego aktualizacja.
Realizacja powiatowego programu usuwania wyrobów zawierających azbest (wspieranie działań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie Powiatu)	Realizacja programu usuwania azbestu realizowana jest przez gminy należące do Powiatu Żywieckiego. Gminy we własnym zakresie pozyskują dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Katowicach przekazując je osobom fizycznym. Powiat Żywiecki nie prowadzi akcji dofinansowania do usuwania azbestu	Gminy realizują programy we własnym zakresie ze środków gminnych lub WFOŚiGW
Działalność edukacyjna w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i ograniczania ich powstawania	Powiat Żywiecki corocznie współuczestniczy w organizowaniu akcji informacyjno-edukacyjnych związanych z ochroną środowiska, w tym w zakresie gospodarowania odpadami oraz ograniczaniem ich powstawania. Przykładowe akcje zrealizowane w ostatnich latach to: w ramach obchodów „Światowego Dnia Ziemi” oraz „Sprzątania Świata”, odbyły się kolejne edycje Złotów Turystyczno-Ekologicznych pn. „Czyste Góry” – Kampanie Ekologiczne, Wiosenne Złoty Turystyczno-Ekologiczne, Jesienne Złoty , w ramach których rozstrzygnięto Konkursy na Najaktywniejsze Szkolne Koło Krajoznawczo-Turystyczne Powiatu Żywieckiego, Powiatowe Dni Lasu, w ramach których przeprowadzono konkursy wiedzy przyrodniczo-ekologicznej dla dzieci szkół podstawowych, dla młodzieży szkół gimnazjalnych oraz dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. W Dniach Lasu corocznie udział bierze ok. 800 miłośników pieszych wędrówek, którzy uporządkują i zbierają z górskich tras kilkaset worków odpadów, plastikowych butelek itp. Zorganizowano również konkursy wiedzy ekologicznej i krajoznawczo-przyrodniczej. Laureaci i uczestnicy obu konkursów otrzymali dyplomy oraz nagrody książkowe.	Corocznie organizowanych jest 8-10 działań

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu żywieckiego

4.8.2. Opis stanu obecnego

Na terenie powiatu żywieckiego źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, parków, cmentarzy, targowisk,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Rysunek 25 Lokalizacja powiatu żywieckiego na tle regionów gospodarki odpadami

Źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2022, 2017

W 2017 roku uchwałą Nr V/37/7/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 roku Sejmik Województwa Śląskiego przyjął „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”.

W obowiązującym Planie określono regiony gospodarki odpadami komunalnymi i regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi oraz instalacje zastępcze do obsługi tych regionów.

Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami aktualnie gospodarkę komunalną regionu III obsługują regionalne instalacje:

- Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz,
- Zakład Techniki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Okrężna 5, 44-240 Żory,
- Zakład Zieleni Miejskiej w Rybniku, ul. Pod Lasem 64, 44-210 Rybnik,
- PPHU KOMART Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów,
- COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice,
- Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o., ul. Zdrojowa, 43-200 Pszczyna,
- SEGO Sp. z o.o., ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik,
- BEST-EKO” Sp. z o.o., ul. Gwarków 1, 44-240 Żory,
- Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała,
- BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec,
- MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy.

Na terenie powiatu żywieckiego znajduje się jedno czynne składowisko odpadów, na którym unieszkodliwiane są odpady komunalne. Powierzchnia składowiska wynosi 3,9 ha. Na terenie powiatu żywieckiego działa firma Beskid Żywiec spółka z o.o., która powstała w 1994r., w wyniku porozumienia gmin w celu rozwiązania problemów gospodarki odpadami komunalnymi na ich terenie. W latach 1995-1997 wybudowała zakład utylizacji w Żywcu, składający się ze stacji segregacji, składowiska i kompostowni⁴³. Spółka realizuje program gospodarki stałymi odpadami komunalnymi, który obejmuje m.in.: selektywną zbiórkę odpadów komunalnych

⁴³ http://www.bip.zywiec.pl/index.php?modul=aktualnosci&kat_id=51&id=55 (data odczytu: 2017.07.03).

oraz odpadów surowcowych „u źródeł” ich powstawania, a także zbiórkę odpadów kuchennych w systemie pojemników Schefera. Ilość wytworzonych odpadów jest sukcesywnie poddawana odzyskowi.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich: poziom rozwoju gospodarczego obszaru, zaobserwowana w społeczności, rodzaj zabudowy mieszkalnej, sposób gospodarowania zasobami, przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych, a także cechy charakterologiczne mieszkańców i ich podatność na edukację ekologiczną. Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania.

Do celów niniejszego opracowania wykorzystano dane pochodzące z gmin powiatu żywieckiego zamieszczone w rocznych sprawozdaniach z gospodarowania odpadami za lata 2014-2016, oraz dane dotyczące zarówno odpadów komunalnych jak i przemysłowych dostępne w Wojewódzkim Systemie Odpadowym oraz danych GUS.

W gospodarce odpadami komunalnymi dąży się do:

- objęcia zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców,
- zapewnienia objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów,
- zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów.

Od 1 lipca 2013 r. odbiór odpadów komunalnych w gminach powiatu żywieckiego odbywa się na podstawie zapisów znowelizowanej Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rady Gmin uchwaliły akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Podmiotami odbierającymi (a tym samym wykonawcami usługi) są wyłonione w trybie zamówienia publicznego przedsiębiorstwa. Wykonawcy realizują zamówienia publiczne na rzecz gmin stosując zasady określone w Regulaminach Utrzymania Czystości i Porządku oraz Szczegółowych zasadach świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i ich zagospodarowania. Regulaminy określają rodzaje odbieranych odpadów, maksymalne ilości odpadów odbieranych, rodzaje pojemników na nieruchomościach oraz częstotliwości odbieranych frakcji. W oparciu o ww. zapisy sporządzono Harmonogramy Odbioru Odpadów Komunalnych precyzujące terminy odbioru poszczególnych odpadów z nieruchomości.

Jednocześnie gospodarowanie odpadami podlega rocznemu obowiązkowi sprawozdawczości. Do 31 marca każdego roku wójt, burmistrz lub prezydent przedkłada sprawozdanie Marszałkowi Województwa oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

Wprowadzone prawo miejscowe reguluje kwestie związane z gospodarką odpadami komunalnymi na terenie każdej gminy.

W każdej gminie ustalono wysokość opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Opłaty są uzależnione od ilości osób zamieszkujących dane gospodarstwo domowe oraz od tego czy mieszkańcy deklarują selektywne gromadzenie odpadów. Nieczystości ciekłe ze zbiorników bezodpływowych mieszkańcy powinni wypompowywać w odstępach czasu uniemożliwiających ich przepełnienie, nie rzadziej niż raz na kwartał.

Częścią integralną ww. systemu jest funkcjonowanie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Obecnie na terenie gmin z terenu powiatu funkcjonują PSZOK-i:

- Czernichów dla gminy Czernichów PSZOK zlokalizowany jest przy ulicy Krakowskiej 12 w Porąbce, oraz przy ulicy Brackiej 51 w Żywcu,
- Jeleśnia zlokalizowany jest przy ulicy Suskiej 42 w Jeleśni,
- Łękawica zlokalizowany jest przy ulicy Krakowskiej 2 w Łękawicy,
- Milówka zlokalizowany jest przy ulicy Grunwaldzkiej w Milówce,
- Radziechowy-Wieprz zlokalizowany jest przy ulicy 3 Maja w Przybędzy,
- Rajcza zlokalizowany jest przy Zakładzie Usług Komunalnych w Rycerce Górnej,
- Ujsoły – zlokalizowany przy ulicy Piotrowskiego 2 w Ujsołach,
- Węgierska Górka – zlokalizowany przy ulicy Granicznej 1 w Cięcynie,
- dla gmin Czernichów, Gilowice, Lipowa, Łodygowice, Ślemień, Świnna i Żywiec – zlokalizowany przy ulicy Brackiej 51 w Żywcu.

Przeterminowane leki i chemikalia mieszkańcy mogą oddawać do pojemników zlokalizowanych w aptekach na terenie każdej gminy wyznaczone są apteki, w których ustawione są pojemniki na przeterminowane leki w ilości odpowiedniej do ilości mieszkańców poszczególnych gmin, co jest sukcesem.

Zużyte baterie mieszkańcy mogą oddawać do punktów zbiórki zlokalizowanych w placówkach oświatowych i punktach handlowych. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny mieszkańcy mogą oddawać do wszystkich

sklepów zajmujących się sprzedażą sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz AGD przy zakupie nowego na zasadzie wymiany „nowy za stary” oraz z wyznaczonych punktach na terenie gmin, co jest sukcesem.

Informacje o miejscach i terminach zbierania mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych leków, zużytych baterii oraz lokalizacji i harmonogramie pracy punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych zamieszczane są na stronach internetowych Urzędów Gmin powiatu żywieckiego.

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych.

4.8.2.1. Ilości zebranych odpadów

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. liczba mieszkańców w powiecie żywieckim wynosiła 153 197. Według danych zamieszczonych w gminnych sprawozdaniach w 2016 r. zebrano 37 425 Mg odpadów komunalnych (zmieszanych i selektywnie gromadzonych), co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 244 kg/rok/mieszkańca. Zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych w 2008 roku objętych było 95% mieszkańców, natomiast według deklaracji złożonych przez mieszkańców aktualnie objętych zorganizowanym wywozem jest 47839 właścicieli gospodarstw domowych. Liczba ta corocznie się powiększa, co wynika z rocznych sprawozdań wójtów i burmistrza składanych do Marszałka. Oprócz systemu zbierania zmieszanych odpadów komunalnych na terenie powiatu istnieje system selektywnego zbierania odpadów. Selektywnie zbierane są odpady opakowaniowe: papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji, odpady niebezpieczne, baterie i akumulatory, wielkogabaryty i zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Według danych zamieszczonych w sprawozdaniach uzupełnionych danymi z Głównego Urzędu Statystycznego z terenu powiatu żywieckiego w latach 2010-2016 zebrano ilości odpadów jak przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 9 Ilości zebranych odpadów z terenu powiatu żywieckiego

Odpady komunalne	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zmieszane odpady w ciągu roku								
ogółem	Mg	17494,36	17473,25	17508,38	17086,78	15094,82	16122,72	13330
na 1 mieszkańca	kg	114,5	114,1	114,3	111,7	98,6	105,3	87
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	szt.	36359	36662	36760	-	-	-	47839
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	16	15	15	17	14	13	13
Dzikie wysypiska istniejące	szt.	30	19	32	17	48	26	-
Zlikwidowane dzikie wysypiska w ciągu roku	szt.	28	25	17	36	42	47	-

Źródło: z Gmin oraz GUS, 2017

*dane z WPGO 2016-2022

Według analiz stanu gospodarowania odpadami komunalnym wykonywane przez poszczególne gminy powiatu żywieckiego wynika, iż ilości zbieranych i odbieranych odpadów zmieszanych się zmniejszają, a ilości odpadów segregowanych corocznie się zwiększają. (w 2016 roku zebrano odpadów od mieszkańców 35.252 Mg, w tym 13.330 Mg zmieszanych i 22.023 Mg selektywnie zebranych).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. z 2012 r. poz. 676), określa poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. Poziom, który musiał zostać osiągnięty w roku 2016 wynosi PR=45%.

Jeżeli osiągnięty w roku rozliczeniowym poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania jest równy bądź mniejszy ($TR = PR$ lub $TR < PR$) niż poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynikający z załącznika do ww. rozporządzenia, to poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zostanie osiągnięty.

W 2016 r. wszystkie gminy powiatu żywieckiego (za wyjątkiem gminy Gilowice, Ujszoły, które nie odbierają od mieszkańców odpadów biodegradowalnych,) osiągnęły wymagane przepisami prawa poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, co jest sukcesem.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 645), poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła, dla 2016 roku powinien wynosić minimum 18%. W poszczególnych gminach sytuacja wygląda następująco:

- Czernichów – 24,0%,
- Gilowice – 48,64%,
- Jeleśnia – 22,14%,
- Koszarawa – 31,96%,
- Lipowa – 22,76%,
- Łękawica – 59,71%,
- Łodygowice – 46,1%,
- Milówka – 31,14%,
- Radziechowy-Wieprz – 41,95%,
- Rajcza – 30,44%,
- Ślemień – 28,85%,
- Świnna – 29,73%,
- Ujszoły – 23,41%,
- Węgierska Górka - b.d.
- Żywiec – 31,11%.

W 2016 r. większość gmin powiatu żywieckiego osiągnęło wymagane przepisami prawa poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 645), poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, dla 2016 roku powinien wynosić minimum 42%. W poszczególnych gminach sytuacja wygląda następująco:

- Czernichów - 100%,
- Gilowice - 100%,
- Jeleśnia b.d.
- Koszarawa – 100%,
- Lipowa – 100%,
- Łękawica - 100%,
- Łodygowice – 100%,
- Milówka – 100%,
- Radziechowy-Wieprz – 100%,
- Rajcza – 100%,
- Ślemień – 100%,
- Świnna – 100%,

- Ujsoły – 100%,
- Węgierska Górka – 100%,
- Żywiec – 100%,

W 2016 r. wszystkie gminy (prócz gminy Jeleśnia, która nie obliczyła poziomu w sprawozdaniu) osiągnęły wymagane przepisami prawa poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Mimo, iż nowy system funkcjonuje od połowy roku 2013 i na podstawie danych powyżej widać trend polegający na zwiększeniu ilości zebranych i odebranych odpadów selektywnie gromadzonych z terenów gmin w porównaniu do lat poprzednich.

Na terenie poszczególnych gmin okresowo pojawiają się dzikie wysypiska, sytuacja nasila się szczególnie w okresie letnim, co jest związane z większą ilością turystów na terenie powiatu. Wysypiska są na bieżąco lokalizowane i likwidowane, w miarę ich pojawiania się aby zapobiec przyzwyczajaniu się mieszkańców do danego miejsca. W niektórych gminach powodem pojawiania się dzikich wysypisk jest wprowadzanie limitów odbioru odpadów.

4.8.2.2. Odpady z sektora przemysłowego – ilość i sposób postępowania

Przedsiębiorcy zajmujący się gospodarowaniem odpadami działają na terenie powiatu żywieckiego w oparciu o decyzje wydane przez Starostę Żywieckiego. W 2016 roku wydanych zostało:

- 2 decyzje w zakresie zbierania odpadów,
- 11 decyzji na transport odpadów (w tym 3 zmieniające),
- 6 decyzji na wytwarzanie odpadów (w tym 3 zmieniające).

Według stanu na 30 czerwca 2017 roku aktualnych jest 26 decyzji na wytwarzanie odpadów wydanych przez Starostę Żywieckiego, 20 decyzji na odzysk lub unieszkodliwianie odpadów oraz 55 decyzji na zbieranie i transport odpadów.

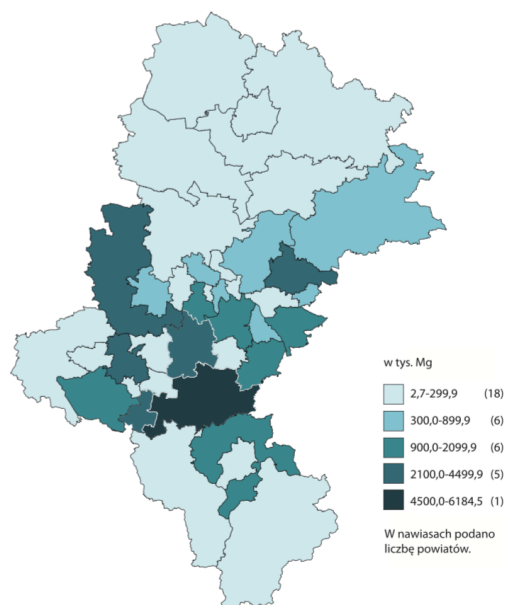
Na terenie powiatu żywieckiego w 2016 roku wytworzono 91,940 tys. Mg odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne to jest o 1,7% mniej niż w 2015 roku.

Największą ilość odpadów przemysłowych, na terenie powiatu żywieckiego podobnie jak w latach poprzednich, wytworzono odpadów z grup:

- 02 - odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności 16,697 Mg tj. 18,1% wszystkich wytworzonych odpadów przemysłowych na terenie powiatu żywieckiego,
- 3 - odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury 7,925 Mg, tj. 8,6% wszystkich wytworzonych odpadów przemysłowych na terenie powiatu żywieckiego,
- 15 - odpady opakowaniowe (sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nieujęte w innych grupach) 11,400 Mg, tj. 12,39% wszystkich wytworzonych odpadów przemysłowych na terenie powiatu żywieckiego,
- 17 - odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych) 7,270 Mg, tj. 7,9% wszystkich wytworzonych odpadów przemysłowych na terenie powiatu żywieckiego
- 19 - odpady z instalacji urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych 31,138 19 Mg, tj. 33,86% wszystkich wytworzonych odpadów przemysłowych na terenie powiatu żywieckiego.

Spośród wytworzonych odpadów przemysłowych na terenie powiatu żywieckiego 87% poddano odzyskowi w instalacjach, 6,8% poddano odzyskowi poza instalacjami zaś 6,8% przekazano osobom fizycznym do wykorzystania.

Ilości odpadów przemysłowych wytworzonych na terenie województwa śląskiego w tym na terenie powiatu żywieckiego zamieszczono na rysunku poniżej.

Rysunek 26 Ilości odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na terenie województwa śląskiego w tym na terenie powiatu żywieckiego

Źródło: Stan Środowiska w województwie śląskim w 2015 roku, WIOŚ, 2016

W zakładach zlokalizowanych na terenie powiatu żywieckiego wytworzono 1,117 tys. Mg odpadów niebezpiecznych, co stanowi 0,43% wszystkich odpadów niebezpiecznych wytworzonych w województwie śląskim.

Spośród odpadów niebezpiecznych najwięcej wytworzono:

- odpadów z chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali nieżelaznych – 407,51 Mg (34,60% wytworzonych odpadów niebezpiecznych na terenie powiatu żywieckiego),
- odpadów z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych – 128,29 Mg (11,4% wytworzonych odpadów niebezpiecznych na terenie powiatu żywieckiego),
- olejów odpadowych i odpadów ciekłych paliw (z wyłączeniem olejów jadalnych oraz grup 05, 12 i 19) – 217,78 Mg (19,4% wytworzonych odpadów niebezpiecznych na terenie powiatu żywieckiego).

Zamieszczona poniżej tabela przedstawia ilości odpadów wytworzonych w sektorze gospodarczym w roku 2016 oraz informacje na temat ich dalszego zagospodarowania. Dane te zostały sporządzone na podstawie bazy WSO:

Tabela 10 Zestawienie ilości odpadów wytworzonych i zebranych w sektorze gospodarczym na terenie powiatu żywieckiego w roku 2016 oraz informacje o prowadzonych na terenie powiatu żywieckiego procesach odzysku i unieszkodliwiania odpadów przemysłowych

Kod grupy odpadu	Nazwa grupy odpadów	Ilość odpadów [Mg/rok]							
		Niebezpieczne				Inne niż niebezpieczne			
		Wytworzone	Zebrane	Poddane odzyskowi w instalacjach	Poddane unieszkodliwieniu w instalacjach	Wytworzone	Zebrane	Poddane odzyskowi w instalacjach	Poddane unieszkodliwieniu w instalacjach
01	Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin	0,00	0,00	0,00	0,00	479,37	479,36	479,36	0,00
02	odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności	0,00	0,00	0,00	0,00	16 697,07	0,00	2 501,60	0,00
03	odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury	0,00	0,00	0,00	0,00	7 925,71	3,12	25 756,57	0,00
04	odpady z przemysłu skórzanego, futrzarskiego i tekstylnej	0,00	0,00	0,00	0,00	47,78	0,00	0,00	0,00
05	odpady z przeróbki ropy naftowej, oczyszczania gazu ziemnego oraz pirolitycznej przeróbki węgla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
06	odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej	0,00	0,00	0,00	0,00	13,10	0,00	0,00	0,00

07	odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej	31,92	0,00	0,00	0,00	1 643,35	124,69	71,51	0,00
08	odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania powłok ochronnych (farb, lakierów, emalii ceramicznych), kitu, klejów, szczeliw i farb drukarskich	5,70	0,00	0,00	0,00	34,27	0,00	0,00	0,00
09	odpady z przemysłu fotograficznego i usług fotograficznych	1,5	0,00	0,00	0,00	0,002	4,32	0,00	0,00
10	odpady z procesów termicznych	1,2	0,00	0,00	0,00	9 003,29	10 129,52	15 450,77	0,00
11	odpady z chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali nieżelaznych	407,51	0,00	0,00	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00
12	odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych	128,29	0,00	80,0	0,00	3 662,05	13 152,04	8 208,01	0,00
13	oleje odpadowe i odpady ciekłych paliw (z wyłączeniem olejów jadalnych oraz grup 05, 12 i 19)	217,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Odpady z rozpuszczalników organicznych,	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	chłodziw i propelenów (z wyłączeniem grup 07 i 08)								
15	odpady opakowaniowe (sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nieujęte w innych grupach)	68,52	2,44	0,00	0,00	11 331,55	6 931,34	5 250,22	0,00
16	odpady nieujęte w innych grupach	64,28	1 200,7	1 124,58		1 678,21	1 782,78	584,57	0,00
17	odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)	33,12	75,14	0,00	0,00	7 237,68	21 239,38	3 922,76	0,00
18	odpady medyczne i weterynaryjne	86,87	0,00	0,00	0,00	1,04	0,00	0,00	0,00
19	odpady z instalacji urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych	70,62	0,00	0,00	0,00	31,06	5 033,22	1 846,08	21 596,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych bazy WSO, 2017 (<http://wso.silesia-region.pl> dostęp 23.08.2017r.)

*odpady wytworzone w danym roku mogą być czasowo magazynowane, unieszkodliwiane lub poddane odzyskowi poza instalacjami – w związku z tym ilości wytworzone w niniejszej tabeli nie pokrywają się z unieszkodliwianymi i odzyskanymi w instalacjach

4.8.2.3. Azbest

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkownika nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury.

Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa.

Dane należy raportować corocznie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy.

Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

W imieniu posiadaczy/użytkowników wyrobów zawierających azbest w gminie inwentaryzację wyrobów może przeprowadzić (zlecić przeprowadzenie) gmina. Gminy powiatu żywieckiego we własnym zakresie prowadzą akcje usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Czernichów przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2015 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 726,407 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Czernichów usunięto 58,97 Mg wyrobów zawierających azbest.

Gilowice przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2014 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 787,95 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Gilowice usunięto 143,53 Mg wyrobów zawierających azbest.

Jeleśnia przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2013 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 1.610,35 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Jeleśnia usunięto 153,30 Mg wyrobów zawierających azbest.

Lipowa przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2013 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 1.153,56 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Lipowa usunięto 367,64 Mg wyrobów zawierających azbest.

Koszarawa przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2015 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 605,253 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Koszarawa usunięto 72,06 Mg wyrobów zawierających azbest.

Łękawica przeprowadziła inwentaryzację i jest w trakcie opracowania w 2017 roku aktualizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA z 2011 roku na terenie gminy było 947,91 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Łękawica usunięto 329,589 Mg wyrobów zawierających azbest.

Łodygowice nie posiada Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Do końca 2016 roku z terenu gminy Łodygowice usunięto 230,16 Mg wyrobów zawierających azbest.

Milówka przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2013 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 1504,63 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Milówka usunięto 280,78 Mg wyrobów zawierających azbest.

Radziechowy-Wieprz przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2017 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 987,107 Mg wyrobów zawierających azbest. Gmina w 2017 roku planuje usuwanie wyrobów zawierających azbest w ilości około 100 Mg, dokładne ilości będą znane po zakończeniu zadania.

Rajcza przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2014 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 1183,72 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Rajcza usunięto 271,49 Mg wyrobów zawierających azbest.

Ślemień przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2012 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 649,29 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Ślemień usunięto 107,56 Mg wyrobów zawierających azbest.

Świnna przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2016 roku Program usuwania wyrobów zawierających

azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 758,042 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Świnna usunięto 65,16 Mg wyrobów zawierających azbest.

Ujsoly przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2011 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 1594 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Ujsoly usunięto 195,92 Mg wyrobów zawierających azbest.

Węgierska Górka przeprowadziła inwentaryzację i opracowała w 2012 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 1051,77 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Milówka usunięto 312,64 Mg wyrobów zawierających azbest.

Żywiec przeprowadziła ankietyzację i opracowała w 2010 roku Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Według PUA na terenie gminy było 1650,4 Mg wyrobów zawierających azbest. Od inwentaryzacji do końca 2016 roku z terenu gminy Milówka usunięto 274,12 Mg wyrobów zawierających azbest.

Analizując dane zamieszczone powyżej można stwierdzić, iż większość gmin posiada terenowe inwentaryzacji i programy z lat 2011-2017. Tylko dwie gminy posiadają szcztkowe ankietowe dane jest to Żywiec i Łodygowice. W takiej sytuacji można się spodziewać błędu około 40%. Niemniej jednak mimo dużych ilości wyrobów zawierających azbest na obszarze gminy (najczęściej powyżej 1000 Mg) gminy usuwają azbest w ilościach około 50 Mg rocznie.

Opierając się na powyższych danych aktualnie najwyższą skuteczność w usuwaniu azbestu mają gminy:

- Lipowa - w 2015-2016 roku usunięto 234 Mg,
- Rajcza - w 2015-2016 roku usunięto 231 Mg,
- Łodygowice - w 2015-2016 roku usunięto 229 Mg,
- Milówka - w 2015-2016 roku usunięto 206 Mg,

Najmniejszą skuteczność posiadają gminy Ujsoly, Świnna, Ślemień i Czernichów (roczne ok 20-30 Mg).

Cztery gminy posiadają stare Programy (Ślemień 2011, Ujsoly, 2012, Węgierska Górka 2012 i Żywiec 2010), a jedna nie posiada go wcale (Łodygowice).

W związku z tym potrzebna jest ich aktualizacja – szczególnie jeśli chodzi o prace terenowe. Pozostałe gminy posiadają nowe programy wykonane po 2012 roku.

4.8.3. Analiza SWOT

<i>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów</i>	
<i>MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne</i>	<i>SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne</i>
<i>Selektywna zbiórka działa bez większych problemów Sprawnie prowadzona edukacja dla szerokiej rzeszy odbiorców</i>	<i>Brak inwentaryzacji terenowej na terenie gminy Łodygowice i Żywica Niskie tempo usuwania azbestu z terenu poszczególnych gmin</i>
<i>SZANSE czynniki zewnętrzne</i>	<i>ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne</i>
<i>Uszczelnienie systemu gospodarki odpadami</i>	<i>W wyniku rozwoju turystyki istnieje niebezpieczeństwo pozostawiania odpadów na terenie powiatu</i>

Źródło: opracowanie własne

4.8.4 Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami zapobiegania powstawaniu odpadów

W 2017 roku uchwałą Nr V/37/8/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 Województwa Śląskiego przyjął „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”. Jest to aktualnie obowiązujący Plan gospodarki odpadami.

W Planie określono regiony gospodarki odpadami komunalnymi i regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi oraz instalacje zastępcze do obsługi tych regionów powiat żywiecki według nowego podziału należy do regionu III.

Zgodnie z wojewódzkim Planem gospodarkę komunalną obsługują regionalne oraz zastępcze instalacje do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

W gospodarce odpadami komunalnymi dąży się do objęcia zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców, zapewnienia objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów, zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów.

Według stanu aktualnego wszystkie gminy posiadają nowe Regulaminy utrzymania czystości i porządku oraz prowadzą coroczną sprawozdawczość Mocną stroną powiatu jest fakt, iż wszystkie gminy prowadzą gospodarkę odpadami zgodnie z założeniami nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, prowadzą selektywną zbiórkę wszystkich rodzajów odpadów. W związku z tym w harmonogramach zadań monitorowanych zapisano iż gminy będą w dalszym ciągu opracowywać coroczne sprawozdania z gospodarki odpadami oraz doskonalić selektywną zbiórkę wszystkich rodzajów odpadów. Zadania te będą realizowane przez gminy i finansowane ze środków własnych z ewentualnym dofinansowaniem ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w i Gospodarki Wodnej w Katowicach. W zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest większość gmin posiada terenowe inwentaryzacje wraz z oględzinami każdego budynku zlokalizowanego na obszarze gminy. Większość gmin posiada inwentaryzacje wykonaną na podstawie terenowych prac. Cztery gminy posiadają stare Programy, jedna nie posiada go wcale. W związku z tym potrzebna jest ich aktualizacja – szczególnie jeśli chodzi o prace terenowe. W związku z tym w zakresie gospodarki odpadami azbestowymi w harmonogramie zapisano iż gminy będą aktualizować terenowe inwentaryzacje i sukcesywnie usuwać wyroby zawierające azbest.

W zakresie odpadów przemysłowych Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach będzie w dalszym ciągu kontynuował działania polegające na kontroli przedsiębiorstw w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych.

W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa jest nadal niewystarczająca, dlatego też konieczne jest przeprowadzanie edukacji ekologicznej. W harmonogramie realizacji zadań prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi zostało zapisane jako zadanie realizacji przez samorządy gminne. Źródłem finansowania zadania będą środki własne gmin oraz dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

4.9. Zasoby przyrodnicze, w tym także leśne

4.9.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cele długoterminowe do 2017 roku zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska OPK.1. ZACHOWANIE I WZBOGACANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH OPK.2. ZAGOSPODAROWANIE ZIELENIĄ TERENÓW ANTROPOGENICZNYCH – ROZSZERZENIE OFERTY REKREACYJNO-TURYSTYCZNEJ OPK.3. WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ W SPOŁECZEŃSTWIE ZRL.1 OCHRONA BIORÓŻNORODNOŚCI		
Zadania do 2017 roku	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Opracowanie „Powiatowego programu rozwoju turystyki i rekreacji” – z uwzględnieniem dostępnej wiedzy o środowisku przyrodniczym	Starostwo Powiatowe w Żywcu corocznie opracowuje i drukuje foldery informacyjne, a także materiały promocyjne dotyczące powiatu żywieckiego. W analizowanym okresie czasu wydrukowano następujące foldery/publikacje: <ul style="list-style-type: none"> • Baza noclegowa (dodruk) – 2015r. • Poznajemy Beskidy – 2015r. • Przewodnik Architektura Drewniana – 2016r. • Mapa na Świątowe Dni Młodzieży – 2016r. Ponadto w poprzednich latach najpopularniejszymi wydawnictwami wśród potencjalnych wczasowiczów były: Poznajemy Beskidy, Kuchnia Regionalna na Żywiecczyźnie, Turystyka Aktywna – Żywiecczyzna, Baza Noclegowa, Kalendarz Imprez Powiatu Żywieckiego, Żywiecczyzna i okolice – schroniska turystyki kwalifikowanej, Tradycja a Współczesność – świąteczne zwyczaje polsko-czeskiego pogranicza. Są to pozycje wykonane staraniem Wydziału Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu Starostwa Powiatowego w Żywcu.	opublikowano 4 foldery/publikacje
Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych, promujących walory środowiska przyrodniczego, o charakterze cyklicznym: „Powiatowe Dni Lasu”, „Wiosenna Akcja Sadzenia Drzew”, „Dzień Ziemi” (+konkursy towarzyszące)	W ramach obchodów światowego Dnia Ziemi i Sprzątania Świata odbyły się Złoty Turystyczno-Ekologiczne pn. „Kampania Ekologiczna” – Miłowka (wiosenny) oraz „Kampania Ekologiczna” – Twardorzeczka (jesienny). W zlotach brało udział 1.700 uczniów szkół z terenu powiatu żywieckiego. Powiat był organizatorem i współorganizatorem wielu imprez z zakresu turystyki, wśród których wymienić można m.in. wyjazd do Szczytna, Study Tour, Przegląd Filmów Górskich Adrenalinium, Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy. W ramach środków pochodzących z opłat za korzystanie ze środowiska zorganizowano Powiatowe Dni Lasu, w ramach których przeprowadzono konkurs wiedzy przyrodniczo-ekologicznej dla: <ul style="list-style-type: none"> • dzieci szkół podstawowych, pn. „Ruszał z nami w świat przyrody” • dla młodzieży szkół gimnazjalnych, pn. „Dbam o przyrodę jak tylko mogę” • dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, pn. „Środowisko, przyroda, człowiek”. 	organizowanie co roku od 9-10 działań proekologicznych
Współdziałal w tworzeniu prawnych i organizacyjnych form ochrony przygranicznych obszarów przyrodniczo cennych oraz obszarów typowanych do krajowej sieci „Natura 2000” („Beskid Żywiecki”, „Beskid Śląski”, „Beskid Mały” — obszar węzłowy sieci ECONET-POLSKA)	Realizacją tego zadania zajmuje się Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach. W okresie sprawozdawczym RDOŚ wydał zarządzenia w sprawie ustanowienia zadań ochronnych: <ul style="list-style-type: none"> • 5 zarządzeń RDOŚ w Katowicach dla rezerwatów „Śrubita”, Pod Rysianką, Szeroka w Beskidzie Małym, Madohora, Grapa”, • 3 zarządzenia RDOŚ w Katowicach dla Obszarów Natura2000: Kościół w Radziechowach PLH240007, Beskid Żywiecki PLH240006, Beskid Mały PLH240023. 	8 zarządzeń w sprawie zadań ochronnych
Program ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych; idea włączenia szkół, jako społecznych opiekunów nad pomnikami przyrody	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego Oddział Biura w Żywcu prowadzi zadania z zakresu ochrony czynnej flory na obszarze Żywieckiego Parku Krajobrazowego, Parku Krajobrazowego Beskidu Małego oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, z czego na obszarze powiatu żywieckiego w latach 2015-2016 wykonano następujące zadania: <ul style="list-style-type: none"> • „Kontrola stanowisk bobra europejskiego” -8 kontrolowanych stanowisk, • „Kontrola gniazd bociana białego w czasie gniazdowania 	10 programów ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych

	<p>ptaków w okresie lęgowym” – 13 kontrolowanych gniazd,</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Czynna ochrona raka szlachetnego – kontrola występowania” - 2 stanowiska, • „Monitoring drapieżników na obszarze Parku Krajobrazowego Beskidu Małego za pomocą fotopułapek, • „Udział w dekadzie spisu nietoperzy” – zmienna ilość kontrolowanych obiektów, • „Ochrona płazów na terenie Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego wraz z akcją edukacyjną” - 1 stanowisko, wraz z akcją edukacyjną w placówkach oświatowych w okresie wiosennym, • „Kontrola stanu, oznakowania i prace na wybranych istniejących formach ochrony przyrody”. <p>Ponadto, w latach 2015-2016 Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego Oddział Biura w Żywcu realizował następujące zadania z zakresu ochrony czynnej flory na obszarze Żywieckiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, w tym na obszarze powiatu żywieckiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacja Projektu LIFE nr LIFE12 NAT/PL/000081, pn. „Ochrona zbiorowisk nieleśnych na terenie Beskidzkich Parków Krajobrazowych” Komponent I Przyroda i różnorodność biologiczna. Działania mają na celu m.in. zachowanie na obszarze Beskidu Żywieckiego oraz Beskidu Śląskiego siedlisk nieleśnych z rzadkimi stanowiskami roślin chronionych poprzez prowadzenie na dużą skalę wypasu owiec, usuwanie płatów szczawiu alpejskiego, a także wykaszanie hał i polan górskich zapobiegając ich stopniowemu zarastaniu • realizacja zadania „Kwietne łąki” – w latach 2012-2016, na obszarze gminy Jeleśnia, w ramach dotacji celowej Firmy Żywiec Zdrój – mającego na celu zachowanie istniejącej różnorodności biologicznej w ramach zbiorowisk nieleśnych skupionych na różnych typach siedlisk oraz formach ukształtowania terenu, a także odsłonięcie walorów widokowych i zachowanie urozmaiconego krajobrazu pól i łąk. 	
<p>Promocja działań proekologicznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Powiatu</p>	<p>W latach 2015-2016, w ramach bieżącej działalności związanej edukacją ekologiczną, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego Oddział Biura w Żywcu zrealizował w siedzibie Oddziału oraz w placówkach oświatowych na obszarze powiatu żywieckiego 5 konkursów ogólnopolskich i wojewódzkich, akcje ekologiczne (Światowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego, Leśnika i Drzewiarza, „Sprzątanie Świata” „Dzień Ziemi”), zajęcia okazjonalne („Zielona Wielkanoc”, „Zajęcia z okazji ferii i wakacji szkolnych”, „Dzień Dziecka”, „Międzynarodowy dzień roślin”, „Święto drzewa”), pogadanki, warsztaty („Dobre rady na codzienne odpady”, „Ekosystem lasu”, „Rozpoznajemy rośliny wokół nas”).</p> <p>Liczba uczestników zajęć (bez osób biorących udział w konkursach fotograficznych oraz plastycznych):</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2015r. – 2.171 osób • 2016r. – 2.514 osób <p>Ponadto, w latach 2015-2016 Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego Oddział Biura w Żywcu, na obszarze powiatu żywieckiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczył w obchodach „Wielkiego Dnia Pszczół” oraz „Święta Miodu”, prowadząc w ich trakcie działania edukacyjne wśród młodzieży i osób dorosłych, • uczestniczył w I edycji Akcji „Czyste Beskidy” (2016r.). <p>Od 2015r. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego Oddział Biura w Żywcu publikuje Biuletyn Informacyjny „Beskidzkie Parki Krajobrazowe”. Głównym celem Biuletynu jest popularyzacja walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, opisy interesujących miejsc, obiektów, roślin i zwierząt na terenie Beskidzkich Parków Krajobrazowych.</p>	<p>5 konkursów ogólnopolskich i wojewódzkich, 3 akcje ekologiczne, 5 zajęć okazjonalnych, pogadanki, warsztaty</p> <p>liczba uczestników zajęć 4 685 osób</p>
<p>Promocja działań proekologicznych dla rolników</p>	<p>Za realizację działania odpowiedzialny jest Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Żywcu. W okresie sprawozdawczym, w ramach działań przeprowadzono 45 szkoleń, w których uczestniczyło 420 osób, udzielono pomocy w wypełnianiu wniosków o dopłaty (1963) i wniosków rolno-środowiskowo-</p>	<p>45 szkoleń, 690 konsultacji, 38 działań upowszechniających ochronę środowiska, 2 imprezy</p>

	<p>klimatycznych (68), udzielono 690 konsultacji, przeprowadzono 38 działań upowszechniających ochronę środowiska, zrealizowano 2 imprezy plenerową (pszczelarską), w której uczestniczyło ok. 500 osób</p>	plenerowe
<p>Realizacja programu „Program aktywizacji gospodarczej oraz zachowania dziedzictwa kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca plus, w latach 2010-2014”</p>	<p>W analizowanym okresie czasu, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego Oddział Biura w Żywcu współuczestniczył w „Programie aktywizacji gospodarczej oraz zachowania dziedzictwa kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus”, poprzez weryfikację wybranych powierzchni kontrolnych na obszarze Beskidu Żywieckiego i Śląskiego pod kątem prowadzonego wypasu oraz infrastruktury pasterskiej. Na obszarze powiatu żywieckiego w latach 2015-2016 zweryfikowano 13 obszarów o powierzchni 116 ha.</p>	zweryfikowano 13 obszarów o powierzchni 116 ha
<p>Objęcie ochroną prawną drzew – propozycji pomników przyrody oraz prowadzenie prac pielęgnacyjno-konserwacyjnych proponowanych pomników przyrody</p>	<p>W okresie sprawozdawczym, w gminie Milówka wykonano zabiegi w koronach 3 szt. drzew pomnikowych, polegające na cięciach sanitarnych, usuwaniu posuszu oraz zastosowaniu konarowych wiązań typu „Cobra”.</p> <p>Miasto Żywiec wykonało prace pielęgnacyjne i konserwacyjne 6 pomników przyrody.</p>	pielęgnacja 9 pomników przyrody
<p>Realizacja terenów zieleni urządzonej w ramach istniejących i projektowanych obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych, tworzonych głównie na bazie akwenów wodnych oraz terenów leśnych, na osiedlach mieszkaniowych, wokół obiektów użyteczności publicznej</p>	<p>W analizowanym okresie sprawozdawczym w gminie Czernichów zakupiono urządzenia na plac rekreacyjny w Międzybrodzu Żywieckim oraz wyrównano i zagospodarowano teren, wybudowano fontannę na pl. Św. Ambrożego w Międzybrodzu Bialskim.</p> <p>W gminie Radziechowy-Wieprz: otwarto plac zabaw w Brzuśniku.</p>	urządzenie 3 obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych
<p>Realizacja platform widokowych w punktach ekspozycji widokowych na terenie Powiatu (15 obiektów)</p>	<p>W analizowanym okresie sprawozdawczym w roku 2015 w gminie Lipowa wykonano nawierzchnię asfaltową na placu w Twardorzeczce, z przeznaczeniem pod punkt widokowy.</p>	
<p>Tworzenie sieci ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych, atrakcyjnych krajobrazowo oraz dziedzictwa kulturowego</p>	<p>W gminie Rajcza wykonano 2 dokumentację dla planowanego do realizacji zadania pn. Budowa transgranicznej słowacko-polskiej trasy turystycznej. Ścieżka będzie przebiegała przez miejscowości: Rajcza, Rycerka Dolna i Rycerka Górna, oraz dla zadania pn. Wspólna Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego gmin Nowa Bystrica i Rajcza.</p> <p>W gminie Węgierska Górka rozbudowano przygraniczną infrastrukturę rekreacyjną i okolicy turystyczną poprzez budowę ścieżki pieszo-rowerowej – Cięcina Zarębek, ścieżki pieszo-rowerowej – Bulwary – Graniczna Węgierska Górka.</p> <p>Miasto Żywiec wybudowało ścieżki rowerowe o długości ok. 0,3 km wzdłuż prawego brzegu rzeki Koszarawa (wzdłuż obwodnicy na Korbielów).</p>	2 dokumentacje tras turystycznych, rozbudowa 2 ścieżek pieszo-rowerowych, budowa 0,3 km ścieżki rowerowej
<p>Aktualizacja operatów urzędzenia lasów prywatnych (ok. 19000 ha)</p>	<p>W analizowanym okresie sprawozdawczym opracowano i przyjęto 6 uproszczonych planów zarządzania lasów obejmujących powierzchnię 1 979,59 ha, w obrębach ewidencyjnych Rajcza, Rycerka Górna, Rycerka Dolna, Rajcza.</p>	1 979,59 powierzchni lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa objętych UPUL
<p>Realizacja wytycznych „Programu ochrony przyrody” nadleśnictw</p>	<p>W latach 2015-2016 Nadleśnictwo Jeleśnia zrealizowało 70 pogadanek edukacyjnych, w których udział wzięło 4 tys. osób/uczniów szkół z obszaru działania Nadleśnictwa. Tematyka spotkań dotyczyła prowadzonej gospodarki leśnej, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony przyrody.</p> <p>Na terenie Nadleśnictwa Ujsoly w 2015 r. zrealizowano 30 spotkań, w których uczestniczyło ok. 1,5 tys. osób. Ponadto przeprowadzono „Konkurs drwala” i towarzyszące imprezy edukacyjne skierowane do ok. 5 tys. uczestników. W roku 2016 przeprowadzono 45 spotkań dla ok. 2,5 tys. uczestników.</p> <p>Nadleśnictwo Węgierska Górka w 2015 r. przeprowadziło 150 różnego rodzaju zajęć edukacyjnych, w których uczestniczyło ok. 26 tys. osób. W roku następnym zrealizowało 160 zajęć edukacyjnych dla ok. 34 tys. uczestników.</p>	około 545 spotkań i pogadanek, dla ok. 73 tys. uczestników

Źródło: opracowanie własne

4.9.2. Opis stanu obecnego

4.9.2.1. Siedliska przyrodnicze mające znaczenie dla ochrony środowiska

Siedliska przyrodnicze powiatu żywieckiego charakteryzują się dużą różnorodnością biologiczną i fizjograficzną, co jest atutem powiatu. Występują tu elementy charakterystyczne dla pasm górskich (piętra klimatyczne i roślinne, górskie siedliska fauny i flory) oraz typowe dla obszarów zurbanizowanych (poprzemysłowe odkształcenia krajobrazu, siedliska silnie antropogeniczne). Specyficzne dla tego rejonu są znaczne obszary wykorzystywane rolniczo oraz obszary użytkowane w sposób gospodarczy przez Nadleśnictwa.

Z powodu stosunkowo niewielkiej wysokości, na obszarze tym od dawna była widoczna działalność człowieka co z kolei w dalszej perspektywie może okazać się problemem. Najbardziej zmienione jest piętro pogórza. Jego zbiorowiska pierwotne zostały prawie całkowicie wyparte na korzyść pól uprawnych. Buczyny regla dolnego zachowały się w znacznie lepszym stanie. Mają one ten sam charakter, co buczyny w innych pasmach Karpat Zachodnich.

Wśród zbiorowisk nieleśnych na terenie powiatu żywieckiego można wymienić 31 siedlisk takich jak:

Borówczyska bażynowe występujące w postaci niewielkich płatów wśród kosodrzewiny na Pilsku;

Ciepłolubne zarośla ligustru i tarniny zbudowane z licznych kolczastych gatunków krzewów, m.in. tarniny i głogu, a także gatunków bezkolcowych: ligustru pospolitego, kaliny koralowej i derenia świdy. Zespół ten najczęściej można spotkać w Kotlinie Żywieckiej w krajobrazie wapiennych wzniesień;

Eutroficzna młaka górską występująca w postaci płatów na trudno przepuszczalnych gruncie, przez co jest to teren wilgotny wykazujący silne ruchy poziome wody w zakłębieniach, załamaniach stoków oraz w sąsiedztwie źródliska. Najlepiej zachowały się na polanach: Cebula, Prokatka w Przybędzy, Walaszne w Kamesznicy, stokach Pilska w Korbelowie oraz w przysiółku Krzusówka w gm. Węgierska Górka;

Karpackie zarośla kosówki występujące w postaci zwartych krzewów kosodrzewiny, jarzębiny oraz jałowca pospolitego halnego;

Kwaśna młaka turzycowo – mietlicowa tworząca zespół torfowisk na terenach płaskich, słabo nachylonych na stokach lub u podnóży dolin potoków. Ze względu na znikomy przepływ wody skład gatunkowy tworzą rośliny naczyniowe oraz mszaki. Płaty tego zespołu stwierdzono na polanie w Walaszne i na Hali Baraniej w Kamesznicy oraz w przysiółku Wróblówka w gm. Ślemień;

Łąka mietczykowo – mietlicowa zajmująca stoki o zmiennym nachyleniu 45o do ekspozycji północnej i północno – zachodniej z charakterystycznym dla tego zespołu gatunkiem – mietczykiem dachówkowatym. Największe powierzchnie zajmują na polanie Waleczne w Kamesznicy, pod Świniarką w gm. Węgierska Górka oraz w dolinie Rycerki w gm. Rajcza.;

Łąka rajgrasowa stanowiąca zbiorowiska łąkowe, w zależności od działań człowieka na żywnych, świeżych (niezbyt wilgotnych i nie suchych) glebach mineralnych bez śladów zabagnienia. Najlepiej wykształcone płaty łąk rajgrasowych stwierdzono w niższych położeniach terenu powiatu – na zboczach Grojca, Matyski i Kopy Radziechowskiej;

Młaka złotoroślowa spotykana w źródlewiskowych strefach górskich w miejscach wysięku wody z charakterystycznym gatunkiem osiągającym do 60 cm wysokości świerzębkiem orzęsionym;

Mszarniki źródlewiskowe występujące w wyższych partiach regla górnego i w piętrze kosodrzewiny na Pilsku. Są to małe płaty wykształcające się w otoczeniu źródeł i w miejscach wysięku wody;

Murawa bliźniczkowa występująca na polanach reglowych zanikających z powodu zaniechania wypasu owiec i bydła. Najczęściej spotykanym gatunkiem jest bliźniczka psia trawka. Niewielkie płaty tego zespołu zachowały się na Bendoszcze w gm. Rajcza, Hali Rycerzowej w gm. Ujsoły i na Hali Ostre w gm. Lipowa;

Murawa ciepłolubna z lebiodką pospolitą, która wymaga suchych ciepłych siedlisk bogatych w związki wapnia. Ciepłolubne trawy rozwijają się na silnie nachylonych stokach najczęściej o ekspozycji południowej. Fragment roślinności o podobnym charakterze stwierdzono na zboczach Łyski w Żywcu;

Murawa goździkowa porośnięta w 80-100 % charakterystycznym dla zespołu dziewięcisiem bezłodygowym oraz goździkiem kropkowanym. Występuje najczęściej na suchych zboczach o ekspozycji południowej, południowo-zachodniej i południowo-wschodniej. Płaty zespołu stwierdzono w Ostrem i Twardorzecze;

Murawa z macierzanką zwyczajną tworząca zbiorowisko suchych i ciepłych siedlisk, rozwijających się na kamienistych inicjalnych glebach. Najbogatsze płaty murawy z macierzanką znane są z Matyski, Kopy Radziechowskiej i Grojca;

Pastwisko tomkowo – mietlicowe powstająca na skutek ograniczenia użytkowania polan reglowych tworzących płaty zespołu traw takich jak: mietlica pospolita, kostrzewa czerwona i tomka wonna;

Pastwisko sitowe tworzące typowe zbiorowisko antropogeniczne, które ze względu na znaczne ograniczenie wypasu owiec i bydła staje się coraz rzadszym elementem krajobrazu Beskidu Śląskiego;

Torfowisko wysokie występujące na bezodpływowych zagłębieniach na podłożu ubogim w składniki pokarmowe zasilanych przez wody opadowe. Płaty torfowiska wysokiego występują w rezerwatach „Lipowska” i „Pilsko” oraz na Hali Cebulowej w masywie Pilska;

Wilgotna łąka ostrożeńiowa zlokalizowana w dolnych partiach stoków i w dolinach potoków z charakterystycznym gatunkiem, którym jest ostrożeń łąkowy. Dobrze wykształcone płaty wilgotnej łąki można spotkać na polanie Walaszne w gm. Milówka, Kopiec w gm. Radziechowy-Wieprz;

Zbiorowisko borówki czarnej występujące pomiędzy ścianą lasu, a murawami bliźniczkowymi oraz na grzbietach gór, gdzie zajmują znaczne powierzchnie na halach górskich Pilska, Roamniki, Rycerzowej, Rynianki, Wielkiej Raczy;

Zbiorowisko dziurawca czterobocznego stanowiące studium sukcesji zachodzącej w różnorodnych zbiorowiskach, ukształtowanych w przeszłości w wyniku działalności człowieka. Rozległe powierzchnie porośnięte przez zbiorowisko stwierdzono na Hali Ostre w gm. Lipowa;

Zbiorowisko naparstnicy zwyczajnej, które można spotkać na nasłonecznionych skarpach nad potokami oraz na polanach w sąsiedztwie zarośli. Zbiorowisko to można spotkać najczęściej we wschodniej i południowo – wschodniej części Beskidu Śląskiego w okolicach Ostrego i Twardorzeczki oraz w Kamesznicy;

Ziołorośla lepieznika białego występująca w miejscach płaskich pod stokami oraz w dolinach potoków. Okazałe płaty stwierdzono w dolinie potoku Leśniaka w gm. Lipowa;

Ziołorośla parzydła leśnego i omiegu górskiego rozwijającego się na urwistych stokach i skarpach nad potokami, gdzie występuje wilgotna gleba podlegająca erozji. Dominują w niej osiągająca do 1,5 m wysokości parzydło leśne. Typowe wykształcone płaty stwierdzono nad potokiem Malinowskim w gm. Lipowa oraz na osuwiskach łupkowych nad potokiem Twardorzeczka, poniżej Hali Radziechowskiej w gm. Radziechowy-Wieprz;

Ziołorośla tojadu mocnego, które wykształcają się wzdłuż zabagnionych źródłiskowych odcinków potoków, z reguły na stromych stokach o nachyleniu 45°. Najlepiej wykształciły się w rezerwacie „Stary Bór” oraz na źródłiskach potoku Malinowskiego, na stokach Kościelca i Malinowskiej Skały w gm. Lipowa;

Ziołoroślą wietlicy alpejskiej występująca w niewielkich lukach drzewostanowych oraz na bardzo stromych stokach w sąsiedztwie potoków regla dolnego i górnego. Płaty tego zespołu stwierdzono w projektowanych rezerwacie „Stary Bór” oraz na Pilsku i Romance;

Zespół jarzębiny nagiej występujący w szczytowych partiach Pilska powyżej linii lasu, w miejscach gdzie znaleźć można biogrupy świerka;

Zespół rokitu cyprysowego i paprotki zwyczajnej porastający zacienione skały i szczeliny. Zespół ten najczęściej można spotkać na grzbiecie Glinnego w gm. Radziechowy-Wieprz oraz na Ściszków Groniu w gm. Łękawica;

Zespół rzeżuchy gorzkiej i śledziennicy skrętolistnej wykształcony na źródłiskach zlokalizowanych w obrębie buczyn, na stromo nachylonych stokach. Płaty zespołu występują na źródłiskach potoku Kolonka oraz Leśniaka w gm. Lipowa;

Zespół sitowia leśnego zlokalizowany w zagłębieniach, na odlesionych źródłiskach oraz na polanach śródleśnych. Jest to jeden z najtrwalszych składników szaty roślinnej. Występują na polanie Bąki w gm. Węgierska Górka i w dolinie potoku Twardorzeczka w gm. Lipowa;

Zespół turzycy odległokłosej porastający źródłiska i górne odcinki potoków. Zespół ten występuje w powiecie żywieckim głównie w projektowanym rezerwacie „Stary Bór” oraz w rezerwacie „Szeroka”

Zespół turzycy pospolitej występujący w postaci płatów na grzbietach i w miejscach o słabym nachyleniu gdzie można spotkać stagnującą wodę. Na terenie powiatu żywieckiego zespół turzycy pospolitej stwierdzono w rezerwatach „Romanka”, „Pilsko” i „Lipowska”;

Zespół wiechliny i ciemnicy zielonej, który jest zbiorowiskiem o charakterze ziołoroślowym porastającym niewielkie polany śródpolne oraz brzeżne części polan położonym słabo nasłonecznione stoki. Głównie można spotkać na Polanie Cebula w gm. Radziechowy-Wieprz.

Do zbiorowisk leśnych na terenie powiatu żywieckiego należą co najmniej 13 siedlisk o różnorodnym charakterze, w tym:

Bagienna olszyna górską występują w miejscach wysięku wód, na siedliskach zabagnionych i potopionych związanych z załamaniem linii spadku zbocza. Niski drzewostan osiąga 15 m wysokości i jest reprezentowany przez olszę szarą i czarną. Zbiorowisko to można spotkać w Beskidzie Żywieckim w dolinie potoku Złatnej oraz w dolinie potoku Urwisko w Sobłowce;

Dolneregłowy bór świerkowo – jodłowy występują w wyższych położeniach regla dolnego. Tworze go głównie świerk pospolity (do 90%), przy mniejszym udziale buka i jodły. Wykształcił się w rezerwacie „Madohora”, „Pod Rynianką”, i Kuźnie”, a także na Lipowskiej, w Złatnej, Małej Rycerzowej, Bukowinie i Beskidzie Bednarzowym w Sobłowce oraz w masywie Pilska W Korbelowie;

Dolnoreglowa świerczyna na torfie spotykana na zatorfionych źródłiskach oraz w dolinach u podnóża stoków. Warstwę drzew stanowi głównie świerk (60-80%), ze sporadycznie występującą jodłą. Stwierdzono ją na stokach Baraniej Góry w Kamesznicy, na Rachowcu w Beskidzie Żywieckim oraz w Beskidzie Małym.

Górnoreglowa świerczyna karpacka występuje na grzbietach w partiach szczytowych oraz na stokach od wysokości 1000 m n.p.m. Najlepiej wykształciły się w rezerwacie „Romanka”, „Pilsko” i „Lipowska” świerk pospolity (30-85%), ze sporadycznym udziałem jarzębiny;

Grąd subkontynentalny złożony z 3-4 pięter dębu szypułkowego, grabu zwyczajnego, lipy drobnolistnej i klonu zwyczajnego. Stanowiska grądu subkontynentalnego stwierdzono na terenie rezerwatu przyrody „Grapa” i w „Lasku Wita” w Żywcu, w Nielicznych jarach i wąwozach wzdłuż jeziora Żywieckiego, na lewym zboczu doliny Łękawki w Rychwałdzkiej i Gilowicach, na zachodnich stokach Grojca, zboczach dolinek niewielkich potoków Ślemienia, Żywca Moszcanicy i Kocurowa, Zarzecza i Tresnej;

Jaworzyna karpacka występuje na stromych urwiskach, kamienistych i silnie erodowanych zboczach. Poza dominującym jaworem można spotkać również jarzębinę oraz pojedyncze sztuki świerka i jodły. Stanowią drzewostan w rezerwacie „Oszast” oraz Malinowskiej Skały;

Jaworzyna ziołoroślowa, która porasta strome stoki oraz tereny źródlewiskowe w Beskidzie Żywieckim (800 – 1200 m n.p.m.). Najpiękniejsze płaty jaworzyny można spotkać w rezerwatach „Oszast” oraz „Dziobaki”, „Pod Rynianką” i „Muńcoł”. W skład drzewostanu wchodzi głównie buk zwyczajny i jawor z domieszką świerka pospolitego;

Kwaśna buczyna górską należy do najczęściej spotykanych zbiorowisk leśnych na terenie Beskidów. Zajmują stoki o zróżnicowanym nachyleniu i ekspozycji w przedziale wysokości 450 – 1080 m n.p.m. Zbudowana jest głównie z buka z niewielkim udziałem świerka, a rzadziej jawora;

Łęg jesionowy z jermanką większą, który występuje na typowym dla siebie siedlisku, na skrzydle doliny Koszarawy w Żywcu, u podnóża wzgórza Grapa, gdzie utworzono rezerwat ochrony jedynego jak dotychczas jego rozpoznanego stanowiska. Warstwę drzew tworzy przede wszystkim jesion wyniosły z domieszką klonu zwyczajnego;

Nadrzeczna olszyna górską zlokalizowana w niższych położeniach regla dolnego i w piętrze pogórza. Drzewostan składa się z olszy szarej z jednostkowym udziałem jesionu, jawora i świerka. Największe skupiska spotkano nad potokiem Janoszka w Kamesznicy oraz w dolinie Leśnianki w Ostrem;

Podgórski łęg jesionowy jest zespołem, który zajmują typowe siedliska zlokalizowane w dolinach na stokach, wzdłuż szybko płynących potoków. W warstwie drzew dominuje jesion, świerk i czereśnia (dzika). Największe płaty łęgu można spotkać w dolinie Leśnianki w Ostrem;

Żyzna buczyna karpacka często spotykana na chłodnych stokach o ekspozycji północnej, w Lesie Kiełbasów oraz na Kikuli i Małej Rycerzowej w Beskidzie Żywieckim. Dominują buk zwyczajny (90%), jawor, jesion wyniosły, jodła pospolita oraz wiąz górski;

Żyzne jedliny zachodniokarpackie porastają stoki o stosunkowo niewielkim nachyleniu głównie o ekspozycji południowej i południowo – wschodniej. Płaty dolnoreglowego lasu jodłowego najczęściej spotyka się w przedziale wysokości 800 – 1000 m n.p.m, na Lipowskiej w Złatnej, Małej Rycerzowej, Bukowinie i Beskidzie Bednarzowym w Soblówce.

Obserwacje prowadzone przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego na terenie Beskidu Śląskiego i Żywieckiego wskazują na porastanie polan reglowych przez ekspansywne rośliny. Przywrócenie tym obszarom ekstensywnego wypasu owiec, daje możliwość ograniczenia skutków sukcesji wtórnej. Na halach i murawach kserotermicznych będzie rozwijać się cenna z przyrodniczego punktu widzenia roślinność i towarzysząca jej specyficzna fauna (ptaki, płazy, ssaki), znajdująca w bioróżnorodnym siedlisku pożywienie, schronienie i najlepsze warunki do rozmnażania.

Ochrona tych terenów zainicjował Samorząd Województwa Śląskiego programem „Aktywizacji gospodarczej oraz zachowania dziedzictwa kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – OWCA-PLUS”. Głównym celem programu jest zachowanie najcenniejszych przyrodniczo obszarów Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez prowadzenie zrównoważonego rozwoju tych obszarów w oparciu o gospodarkę pasterską. Doceniając rangę problemu, a w szczególności zachowanie kilkusetletniej tradycji pasterstwa Samorząd Województwa Śląskiego angażuje własne środki finansowe na realizację głównych celów programu, którymi są:

- przywrócenie wypasu owiec na terenach wymagających szybkiej interwencji dla zatrzymania sukcesji wtórnej
- stworzenie systemu zachęt do lokowania wypasu na wskazanych terenach
- zachowanie i utrzymanie bioróżnorodności powstałej dzięki gospodarce pasterskiej
- promocja produktów pochodzenia owczego
- promocja kultury pasterskiej i związanych z nią obrzędów

- odnowa i odbudowa obiektów związanych z pasterstwem
- zachowanie przestrzeni otwartych krajobrazu
- rozwój turystyki oraz towarzyszącej jej infrastruktury.

Dla utrzymania walorów przyrodniczych i krajobrazowych na wskazanych Programem terenach proponuje się prowadzenie ograniczonego wypasu owiec. Wypas owiec w trudnych warunkach, na polanach i halach zagrożonych postępującą sukcesją leśną, położonych powyżej 500 m n.p.m. wymaga zachęt dla hodowców. W celu częściowego zrekompensowania trudności i wyższych kosztów związanych z prowadzeniem chowu w tych warunkach, proponuje się stosowanie premii do jednej sztuki owcy-matki. Premia zostanie przekazana hodowcom na podstawie zapisów zawartych w umowie, zobowiązujących ich do kontynuacji wypasu przez ściśle określony czas we wskazanym miejscu. Będzie ona stanowiła koszty kwalifikowane w projektach realizowanych przez organizacje pozarządowe wyłonione w drodze konkursu ogłoszonego przez Województwo Śląskie.

4.9.2.2. Formy ochrony przyrody na terenie powiatu

Na koniec 2016 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu żywieckiego stanowiła 52% powierzchni powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni odznaczały się gminy Czernichów, Łękawica, Lipowa, Jeleśnia, Węgierska Górka, Ujszoły i Rajcza.

Formami ochronnymi przyrody na terenie powiatu żywieckiego są: parki krajobrazowe (3), rezerваты przyrody (14), obszary Natura 2000 (5), użytki ekologiczne (4), stanowisko dokumentacyjne (1) oraz ponad 125 pomników przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych. **Taki układ przestrzenny, wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody, zapewnia warunki do samoregulacji procesów przyrodniczych, naturalnych warunków hydrologicznych oraz właściwego korzystania z rekreacji i turystyki.**

Tabela 11 Powierzchniowe formy ochrony przyrody na terenie powiatu

L.P.	Nazwa obszaru	Pow. w gran. powiatu [ha]	Gmina	Opis/Cel ochrony
Park Krajobrazowy				
1	Żywiecki P.K.	35 870	Żywiec, Jeleśnia, Świnna, Radziechowy-Wieprz, Węgierska Górka, Milówka, Rajcza, Ujszoły	Zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych Beskidu Żywieckiego w warunkach racjonalnego gospodarowania
2	P.K. Beskidu Śląskiego	38 620	Lipowa, Radziechowy-Wieprz, Węgierska Górka, Milówka	Zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych Beskidu Śląskiego w warunkach racjonalnego gospodarowania
3	P.K. Beskidu Małego	25770	Ślemień, Gilowice, Łękawica, Żywiec, Czernichów i Łodygowice	Zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych Beskidu Małego w warunkach racjonalnego gospodarowania
Rezerваты przyrody				
1	Butorza	30,68	Rajcza	drzewostan świerka rasy istebniańskiej w reglu dolnym
2	Dziobaki	13,06	Ujszoły	platy żywej buczyny karpackiej — Dentario glandulosae-Fagetum, oraz unikalnego zespołu jaworzyny ziołoroślowej — Aceri-Fagetum
3	Gawroniec	23,69	Świnna	platy żywej buczyny karpackiej — Dentario glandulosae-Fagetum
4	Grapa	23,23	Żywiec	platy unikalnego zespołu łągi jesionowej z jarzmianką większą — Astrantio-Fraxinetum, oraz bardzo dobrze zachowanego grądu subkontynentalnego — Tilio-Carpinetum
5	Kuźnie	7,22	Lipowa	platy naturalnych buczyn oraz świerczyny gómoreglowej — Plagiothecio-Piceetum, wychodnie piaszkowca godulskiego
6	Madohora	71,81	Łękawica	platy buka zwyczajnego z domieszką jodły i sporadycznie świerka

L.P.	Nazwa obszaru	Pow. w gran. powiatu [ha]	Gmina	Opis/Cel ochrony
7	Muńcoł	45,20	Ujsoły	stanowiska śnieżyczki przebiśnieg — <i>Galanthus nivalis</i> , w płatach żyznej buczyny karpackiej — <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>
8	Oszast	47,31	Ujsoły	fragment dawnej „Puszczy Karpackiej” — las świerkowo-jodłowo-bukowy regla dolnego
9	Pilsko (połączono w 2005 r. z rezerwatem Pięć Kopców)	105,21	Jeleśnia	górnoreglowy bór świerkowy — <i>Plagiothecio-Piceetum</i> , zarośla kosodrzewiny — <i>Pinetum mughi</i> , zbiorowiska murawowo-krzewinkowe z udziałem rzadkich elementów flory
10	Pod Rynianką	21,54	Jeleśnia	las świerkowo-jodłowo-bukowy, przejście regla dolnego w górny
11	Romanka	124,5	Jeleśnia Węgierska Górka	fragment dawnej „Puszczy Karpackiej”, górnoreglowy bór świerkowy — <i>Plagiothecio-Piceetum</i>
12	Szeroka	49,51	Lękawica	płaty żyznej buczyny karpackiej — <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> i kwaśnej buczyny górskiej — <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i> , z pomnikowymi okazami buków i jodeł
13	Śrubita	24,99	Rajcza	pierwotny las jodłowo-bukowy regla dolnego
14	Lipowska	62,5	Ujsoły i Węgierska Górka	górnoreglowy bór świerkowy
Użytki ekologiczne				
1	Hala Cebulowa	16,36	Jeleśnia	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych ekosystemu torfowiska ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin
2	Hala Miziowa	5,137	Jeleśnia	
3	Hala Kamieniańska	1,75	Jeleśnia	
4	Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem	1,76	Żywiec	
Stanowisko dokumentacyjne				
1	Zamczysko na Ściszków Groniu	0,872	Lękawica	Szczególnym celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zapadliska grzbietowego z wychodniami skalnymi ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.
Obszary NATURA2000 – obszary ptasie				
1	Beskid Żywiecki PLB240002	34 988,81	Świnna, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Węgierska Górka, Jeleśnia, Milówka, Ujsoły	Występują co najmniej 4 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 1 gatunek z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje powyżej 1% populacji krajowej (C6) głuszca (PCK). Obszar charakteryzuje się dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami góorskimi (leśnymi i nieleśnymi). Duże kompleksy leśne stanowią ostoję dużych drapieżników. Flora tego obszaru liczy około 1000 gatunków, w tym 150 gatunków górskich (18 alpejskich i 27 subalpejskich). Spośród licznych zbiorowisk roślinnych należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu <i>Valeriano-Caricetum flavae</i> , z udziałem czosnku syberyjskiego <i>Allium sibiricum</i> i niebielistki trwałej <i>Swertia perennis</i> subsp. <i>alpestris</i> , oraz na bardzo rzadkie w Polsce jaworzyny <i>Aceri-Fagetum</i> .
Obszary NATURA2000 – obszary siedliskowe				
2	Beskid Żywiecki PLH240006	35 276,05	Świnna, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Węgierska Górka, Jeleśnia, Żywiec, Milówka, Ujsoły	Obszar charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem szaty roślinnej i dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami góorskimi (leśnymi i nieleśnymi). Występuje tu 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Spośród licznych zbiorowisk roślinnych, których stwierdzono tu 56, należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu <i>Valeriano-Caricetum flavae</i> , z udziałem czosnku syberyjskiego <i>Allium sibiricum</i> i niebielistki trwałej <i>Swertia perennis</i> subsp. <i>alpestris</i> oraz na obecność na wierzchołkach

L.P.	Nazwa obszaru	Pow. w gran. powiatu [ha]	Gmina	Opis/Cel ochrony
				<p>i grzbietach górskich torfowisk. W obszarze stwierdzono występowanie 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Kompleksy leśne stanowią ostoje dużych drapieżników (niedźwiedzia, wilka i rysia). W masywie Piłska znajduje się jedno z 3 znanych z Polski stanowisk darniówki tatrzańskiej (endemit karpacki).</p> <p>Brak aktualnych danych potwierdzających występowanie chrząszcza <i>Phryganophilus ruficollis</i>, stwierdzonego tu w XIX w. Flora tego obszaru liczy około 1000 gatunków, w tym 150 gatunków górskich (18 alpejskich i 27 subalpejskich).</p> <p>Jest tu jedno z 4 stanowisk tojadu morawskiego w Polsce i jeden z 4 rejonów występowania tocji karpackiej. Utrzymuje się także (choć stosunkowo nieliczna) populacja dzwonka piłkowanego.</p> <p>Obszar jest również ważny dla ochrony ptaków (m.in. głuszca).</p>
3	Beskid Śląski PLH240005	29 703	Lipowa, Węgierska Góra, Radziechowy-Wieprz, Milówka	<p>Obszar o dużym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności. Zidentyfikowano tu 17 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wśród nich jednymi z cenniejszych są zachowane fragmenty lasów o charakterze naturalnym (północno-wschodnie stoki Baraniej Góry). Masyw Baraniej Góry jest centrum występowania w Polsce dolnoregłowego boru na torfie <i>Bazzanio-Piceetum</i>, jednej z form siedliska 91D0. Obszar jest też jednym z centrów występowania dolnoregłowego boru jodłowo-świerkowego (dolnoregłowa forma siedliska 9140); występuje tu unikatowy ekotyp tzw. świerka istebniańskiego. Na terenie północnej części Beskidu Śląskiego (ze względu na: chłodny i wilgotny klimat, dużą ilość opadów oraz strome, pokryte rumoszem skalnym stoki) rozwijają się dość licznie lasy jaworowe z miesięcznicą trwałą <i>Lunario-Aceretum</i> (9180). Znacznym zróżnicowaniem wyróżnia się także roślinność nieleśna, w tym szczególnie interesujące są murawy kserotermiczne na górze Tuł.</p> <p>Beskid Śląski charakteryzuje się największą liczbą jaskiń i schronisk skalnych (siedlisko 8310) w obrębie polskich Karpat Zewnętrznych. Tutaj też znajduje się największa z tych jaskiń - jaskinia w Trzech Kopcach o długości 947,5 m.</p> <p>W obszarze liczne są wychodnie skalne, na których wykształcają się zbiorowiska szczelin skalnych (kod 8220).</p> <p>Stwierdzono tu 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to ostoja fauny typowej dla puszczy karpackiej. Na obszarze odnaleziono też liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych roślin oraz bezkręgowców. Jest tu jedno z 4 stanowisk tojadu morawskiego w Polsce i jeden z 4 rejonów występowania tocji karpackiej. Z początkiem XX wieku stwierdzono tu jedno z 3 znanych w Polsce stanowisk konarka tajgowego <i>Phryganophilus ruficollis</i>, ale od tego czasu brak potwierdzenia jego obecności.</p>
4	Beskid Mały PLH240023	27 267	Czernichów, Łękawica, Łodygowice, Ślemień	<p>Największy i najlepiej wykształcony kompleks kwaśnych buczyn górskich <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i> w Karpatach. Występowanie na krańcach zasięgu geograficznego zespołów świerczyny górnoeregłowej <i>Plagiothecio-Piceetum</i> (w piętrze regla dolnego - unikatowy fenomen synchorologiczny w Karpatach), jaworzyny miesięcznicowej <i>Lunario-Aceretum</i>, świerczyny na torfie <i>Bazzanio-Piceetum</i>. Stwierdzono tu łącznie obecność 15 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ponadto, jest to miejsce występowania 2 gatunków mchów z załącznika II tej Dyrektywy, z tym, że stanowisko jednego z nich - bardzo rzadkiego mchu <i>Buxbaumia viridis</i> - wymaga potwierdzenia.</p>
5	Kościół w Radziechowach PLH240007	0,06	Radziechowy-Wieprz	<p>Zgodnie z Kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obiekt uzyskał 24 pkt, co daje podstawy do włączenia go do sieci Natura 2000.</p> <p>W ostoi znajduje się największa na Śląsku kolonia rozrodcza podkowca małego (gatunek nietoperza z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG).</p>

Źródło: Rejestr obszarów chronionych województwa śląskiego, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, stan na dzień 31.12.2016 r.

Pomniki przyrody. Poniżej w tabeli zestawiono poszczególne pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie powiatu żywieckiego.

Tabela 12 Liczbowe zestawienie pomników przyrody na terenie powiatu żywieckiego

L.P.	Gmina	Pomniki przyrody ożywionej			Pomniki przyrody nieożywionej		
		Pojedyncze drzewa	Grupy drzew	Aleje drzew	Głazy, wychodnie skalne	Jaskinie	Wodospady
1	Żywiec	49	4	-	-	-	-
2	Czernichów	-	-	-	-	-	-
3	Gilowice	2	2	-	-	-	-
4	Jeleśnia	2	2	-	-	2	1
5	Koszarawa	-	-	-	-	-	-
6	Lipowa	1	2	-	1	2	-
7	Łękawica	3	-	-	1	-	-
8	Łodygowice	-	-	-	-	1	-
9	Milówka	2	2	-	-	-	-
10	Radziechowy-Wieprz	2	-	-	-	-	-
11	Rajcza	14	1	-	-	-	-
12	Ślemień	4	2	-	1	3	-
13	Świnna	2	1	-	-	-	-
14	Węgierska Górka	9	1	2	1	-	-
15	Ujszoły	-	1	-	-	-	-
RAZEM		90	20	2	4	8	1

Źródło: Rejestr obszarów chronionych województwa śląskiego, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, stan na dzień 31.12.2016 r.

W granicach powiatu objęto ochroną prawną 125 szt. pomników przyrody. Wśród nich znajdują się pojedyncze drzewa (90 szt.), grupy drzew (20 szt.), aleje drzew (2 szt.), głazy i skały (4 szt.), jaskinie (8 szt.), wodospad (1 szt.). W obrębie chronionych drzew przeważają dęby szypułkowe, modrzewie i lipy drobnolistne. Większość z tych drzew znajduje się na terenach leśnych.

4.9.2.3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Ogólna powierzchnia lasów na terenie powiatu żywieckiego wynosi ok. 53 033 ha (51,7 % wskaźnik lesistości), z czego Lasy Państwowe zajmują ok. 34 127 ha, natomiast niepaństwowe ok. 19 013 ha (powierzchnia ww. lasów nieznacznie różni się od ogólnej powierzchni objętej czynnościami nadzorczymi, sprawowanymi przez poszczególne Nadleśnictwa, tj. ok. 18 906 ha).

Lasy Państwowe

Niemal całość Lasów Państwowych pozostaje w administracji trzech lokalnych Nadleśnictw:

- Nadleśnictwo Jeleśnia podzielone jest na dwa obręby: Obręb Jeleśnia, Obręb Żywiec oraz 16 leśnictw. Lasy Nadleśnictwa położone są w 11 gminach: Jeleśnia, Koszarawa, Radziechowy-Wieprz, Stryszawa, Czernichów, Łękawica, Gilowice, Ślemień, Świnna, Łodygowice, Miasto Żywiec, Nadleśnictwo Ujszoły podzielone jest na dwa obręby: Obręb Rycerka, Obręb Ujszoły oraz 18 leśnictw. Lasy Nadleśnictwa położone są w 2 gminach: Rajcza, Ujszoły,
- Nadleśnictwo Węgierska Górka podzielone jest na 2 obręby: Węgierska Górka, Lipowa oraz 14 leśnictw.

Jedynie część lasów gminy Czernichów (ok. 1200 ha) należy do Nadleśnictw: Andrychów, Bielsko-Biała, a gminy Ślemień (ok. 30 ha) — do Nadleśnictwa Sucha.

Tabela 13 Powierzchnia lasów w poszczególnych nadleśnictwach

Nadleśnictwo	Powierzchnia lasów (ha)		Ogółem
	Państwowych	Niepaństwowych	
Jeleśnia	11 428	10 668	22 096
Ujszoły	13 403	3 575	16 978
Węgierska Górka	9 296	4 663	13 959
Razem	34 127	18 906	53 033

Źródło: dane uzyskane z Nadleśnictw Jeleśnia, Ujszoły, Węgierska Górka

Całość lasów Nadleśnictwa Jeleśnia została uznana za ochronne – co jest sukcesem w realizacji ochrony lasów o szczególnych walorach przyrodniczych. Szczególne funkcje lasu zostały określone mianem kategorii ochronności:

- w obrębie Jeleśnia:
 - lasy glebochronne – 4 091,82 ha,
 - lasy stanowiące ostoję zwierząt – 52,76 ha,
 - lasy wodochronne – 1 567,95 ha;
- w obrębie Żywiec:
 - lasy wodochronne – 4 820,41 ha,
 - lasy wodochronne i glebochronne – 48,91 ha,
 - lasy wodochronne, w miastach i wokół miast – 477,15 ha.

Lasy ochronne w Nadleśnictwie Jeleśnia występują na powierzchni 11 059,00 ha, co stanowi ponad 97,6% powierzchni leśnej. Lasy gospodarcze zajmują około 0,3 %, a 2,1 % stanowią rezerваты. Krajowy system obszarów chronionych tworzą na obszarze Nadleśnictwa parki krajobrazowe: Żywiecki Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Beskidu Małego wchodzące w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Ponadto na obszarze Nadleśnictwa położonych jest 6 rezerwatów przyrody "Pilsko", "Pod Rysianką", "Romanka", "Madohora", "Szeroka", "Gawroniec".

Lasy Nadleśnictwa Ujszoły w całości znajdują się w granicach Żywieckiego Parku Krajobrazowego, który powstał w 1986r. Jego powierzchnia wynosi 36 tys. ha, a powierzchnia strefy ochronnej 22 tys. ha. Najcenniejszymi elementami Parku są lasy stanowiące 80% jego powierzchni. Dominuje tutaj świerk (90% drzewostanu), w niewielkich ilościach występują buk, modrzew, sosna, brzoza, olcha.

Obszar Nadleśnictwa Węgierska Górka odznacza się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi wynikającymi z urozmaiconej rzeźby terenu, gęstej sieci cieków naturalnych oraz szaty roślinnej. Najcenniejsze przyrodniczo obszary objęte zostały różnymi formami ochrony. Rezerваты stanowią 0,4 % gruntów Nadleśnictwa, parki krajobrazowe 98,6 %, obszary Natura 2000 – siedliskowe 98,6 %, ptasie – 34,5 %. Jako jeden z dziewiętnastu obecnie funkcjonujących w Polsce, został powołany do życia Zarządzeniem nr 30 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 19.12.1994r. Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Beskidu Śląskiego”.

- Podstawowymi celami utworzenia LKP „Lasy Beskidu Śląskiego” są:
- Wszechstronne rozpoznanie stanu biocenz górskich oraz dynamiki zachodzących w nich zmian;
- Trwałe zachowanie lub odtwarzanie naturalnych walorów lasów górskich;
- Łączenie trwałej gospodarki leśnej z aktywną ochroną przyrody;
- Promowanie wielofunkcyjnej oraz zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Prowadzenie prac badawczych i doświadczalnictwa leśnego dla wypracowania wniosków możliwych do wykorzystania przede wszystkim w rejonach górskich;
- Prowadzenie szkoleń Służby Leśnej oraz rozwijanie edukacji przyrodniczo-leśnej społeczeństwa.

Poza górkim charakterem jego specyfiką jest silna antropopresja wynikająca z bliskiego sąsiedztwa dużych ośrodków przemysłowych Polski i Czech, silnego oddziaływania szkodliwych emisji przemysłowych, zniekształcenie składów gatunkowych – duży, prawie 68% udział świerka oraz ogólnie obniżona w wyniku działalności zanieczyszczeń przemysłowych, chorób grzybowych i szkodliwych owadów zdrowotność ekosystemów leśnych.

Na obszarze LKP wyróżniono m.in. następujące fitocenozy leśne:

- w piętrze pogórza: grąd subkontynentalny, nadrzeczną olszynę górką, olszynę bagienną, podgórski łęg jesionowy;

- w reglu dolnym: żyzną buczynę karpacką, jaworzynę górską, kwaśną buczynę górską, dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy, jaworzynę karpacką;
- w reglu górnym: zachodnio-karpacką świerczynę górnoreglową.

Lasy niepaństwowe

Specyficzną cechą lasów niepaństwowych powiatu żywieckiego, oprócz bardzo dużego rozdrobnienia własnościowego, silnego przemieszania z obszarami Lasów Państwowych, jest znaczny udział lasów należących do wspólnot leśno-gruntowych (ok. 12,3% ogólnej powierzchni lasów niepaństwowych, tj. 2337 ha) zwłaszcza w gminach: Czernichów (698 ha — 45,2 % pow. lasów niepaństwowych), Łękawica (168 ha — 29,8%), Radziechowy-Wieprz (22,3%).

Nadleśnictwo Jeleśnia sprawuje nadzór nad 10 668 ha lasów prywatnych położonych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa z obszaru powiatu żywieckiego. Nadzór ten został powierzony Nadleśnictwu w wyniku porozumienia ze Starostwem Żywieckim. Lasy nadzorowane graniczą lub stanowią enklawy z gruntami Nadleśnictwa. Część lasów z obszarów wsi Koszarawa, Przyborów, Krzyżowa, Pewel Wielka, Pewel Ślemieńska, Pewel Mała, Świnna, tworzy osobne kompleksy, obejmujące stoki i grzbiety lokalnych wzniesień, nie graniczy z lasami Skarbu Państwa. Lasy niestanowiące własności skarbu Państwa zostały podzielone na 3 obwody nadzorcze.

Nadleśnictwo Węgierska Górka Jeleśnia sprawuje nadzór obszarem lasów prywatnych położonych w obrębie Węgierska Górka (gminy: Milówka, Węgierska Górka bez Cięciny) oraz w obrębie Lipowa (gminy: Radziechowy-Wieprz, Lipowa oraz lasy wsi Cięcina).

4.9.2.4. Gospodarka łowiecka, rybactwo, wędkarstwo

Aktualnie obowiązująca wersja ustawy stanowiąca Prawo Łowieckie pochodzi z 13 października 1995 roku (tekst jednolity z 2017 r. poz.1295). Łowiectwo, jako element ochrony środowiska przyrodniczego, w rozumieniu ustawy oznacza ochronę zwierząt łownych (zwierzyzny). Jej podstawowym założeniem jest państwowa własność zwierzyzny w stanie wolnym oraz gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej. Określa cele i szczegółowe zasady ochrony, hodowli i pozyskania zwierzyzny, jak również organy administracji rządowej upoważnione do jej zarządzania. Zasady te dotyczą w szczególności gospodarowania na podstawie rocznych i wieloletnich planów hodowlanych, wprowadzenia zakazów i nakazów dotyczących ochrony zwierzyzny, sposobów i kierunków zagospodarowania środowiska naturalnego oraz sposobu i zasad obrotu zwierzyzną.

Na terenie powiatu działa 20 kół łowieckich, które gospodarują na terenie 19 obwodów łowieckich leśnych i polnych o łącznej powierzchni 103 996 ha gdzie lasy ogółem zajmują 52 162 ha.

Tabela 14 Struktura powierzchniowa obwodów łowieckich na terenie powiatu żywieckiego

L.P.	Nr obw.	Koło łowieckie	Powierzchnia ogólna obwodu w granicach powiatu	Lasy [ha]	Powierzchnia wyłączona [ha]	Gminy
1	196 leśny	„Porąbka” Porąbka	140	104	20	Czernichów
2	197 polny	„Beskid” Żywiec	3163	1198	1875	Czernichów
3	198 leśny	„Sokół” Bielsko-Biała	213	71	70	Czernichów, Łodygowice
4	205 leśny	„Klimczok” Buczkwice	93	—	16	Lipowa, Łodygowice
5	205 leśny	„Kuna” Żywiec	5773	4334	580	Gilowice, Łękawica, Ślemień
6	206 leśny	„Żbik” Żywiec	5269	2264	1412	Czernichów, Gilowice, Łękawica, Ślemień
7	207 polny	„Puszczyc” Łodygowice	7399	1271	2852	Czernichów, Lipowa, Łodygowice, Radziechowy- Wieprz, Żywiec
8	208 polny	„Borsuk” Gilowice	5146	1178	856	Gilowice, Łękawica, Ślemień, Świnna

9	209 leśny	„Cietrzew” Pewel Ślemieńska	7042	3283	612	Jeleśnia, Koszarawa, Świnna
10	210 polny	„Groń” Żywiec	4764	1387	606	Jeleśnia, Radziechowy- Wieprz, Świnna, Żywiec
11	211 leśny	„Beskid” Żywiec	6393	4054	1096	Lipowa, Radziechowy- Wieprz, Węgierska Górka
12	214 leśny	„Hubert” Jeleśnia	5130	2506	310	Jeleśnia, Koszarawa
13	215 leśny	„Jeleń” Sopotnia Wielka	8190	5135	652	Jeleśnia, Węgierska Górka
14	216 leśny	„Knieja” Żywiec	5978	2921	795	Jeleśnia, Radziechowy- Wieprz, Ujsoły, Węgierska Górka
15	217 leśny	„Wierchy” Milówka	7819	3928	590	Milówka, Rajcza, Ujsoły, Węgierska Górka
16	218 leśny	„Puchacz” Kamesznica	6189	3362	467	Milówka, Radziechowy- Wieprz, Węgierska Górka
17	221 polny	„Dzik” Sól	4138	1625	243	Milówka, Rajcza
18	222 leśny	„Słonka” Jaworzno	2906	1644	180	Rajcza
19	223 leśny	„Cyranka” Oświęcim	4200	2922	157	Ujsoły, Węgierska Górka
20	224 leśny	„Tur” Bielsko- Biała	2822	2028	90	Ujsoły
21	225 leśny	„Głuszczyk” Rajcza	10079	6917	498	Rajcza, Ujsoły
22	205 leśny	Obwód w administracji Wojewody Małopolskiego	31	30	—	Ślemień
—	—	Teren wyłączony (Jezioro Międzybrodzkie, J. Żywieckie)	1319	—	1319	Czernichów, Łękawica, Łodygowice, Żywiec
OGÓLEM			103996	52162	15296	

Źródło: Rejestr powierzchniowy obwodów łowieckich województwa śląskiego, Śląski Urząd Wojewódzki

Gospodarka łowiecka prowadzona jest w obwodach łowieckich przez dzierżawców lub zarządców w oparciu o:

- Roczny plan zawierający zadania z zakresu poprawy warunków bytowania zwierząt łownych, dokarmiania, budowy urządzeń, zasilania populacji i pozyskiwania zwierząt łownych, ochrony przyrody
- Liczebność i jakość zwierząt łownych, strukturę płciową i wiekową populacji, przyrost naturalny, szkody w lasach oraz uprawach i płodach rolnych wyrządzone przez zwierzęta łowne,
- Wieloletnie łowieckie plany ustalone przez dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych w porozumieniu z wojewodami i z PZŁ na okres 10 lat oraz charakterystykę rejonu hodowlanego.

Gospodarka wędkarska w skali powiatu żywieckiego odgrywa istotną rolę. Obszar powiatu należy do PZW Okrąg Bielsko – Biała, w skład którego wchodzi 6 kół wędkarskich: Czernichów, Jeleśnia Pilsko, Łodygowice, Węgierska Górka, Żywiec Miasto, Żywiec Zabłocie.

W rejestrach łowisk wędkarskich Polskiego Związku Wędkarskiego występują następujące akweny wodne:

- Rzeka Soła od źródeł do miejscowości Cięcina; niewielki odłów ryb (głównie pstrąg - ok. 47%, kleń - ok. 39,7%);

- Rzeka Soła od mostu w Cięcinnie do jazu poniżej mostu drogowego w Żywcu; niewielki odłów ryb (głównie kleń - ok. 52,3%, świnka — 29,9%);
- Rzeka Soła od jazu poniżej mostu drogowego w Żywcu do ujścia do zbiornika Tresna; niewielki odłów ryb (głównie karp - 16,7%, kleń - 14,2%; inne, głównie płoć - 61,7%).

4.9.3. Analiza SWOT

<i>Zasoby przyrodnicze</i>	
<i>MOCNE STRONY</i> <i>czynniki wewnętrzne</i>	<i>SŁABE STRONY</i> <i>czynniki wewnętrzne</i>
<p><i>Występowanie wielu cennych obszarów chronionych: parków krajobrazowych, rezerwatów, obszarów NATURA2000, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych</i></p> <p><i>Występowanie pomników przyrody 125 szt.,</i></p> <p><i>Duże kompleksy leśne na południu powiatu</i></p>	<p><i>Brak wystarczającej inwentaryzacji przyrodniczej powiatu,</i></p> <p><i>Wypalanie traw</i></p>
<i>SZANSE</i> <i>czynniki zewnętrzne</i>	<i>ZAGROŻENIA</i> <i>czynniki zewnętrzne</i>
<p><i>Ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód</i></p> <p><i>Właściwa pielęgnacja szaty roślinnej</i></p> <p><i>Zalesianie nieużytków</i></p> <p><i>Przebudowa drzewostanów leśnych w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi</i></p> <p><i>Zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych</i></p>	<p><i>Rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory</i></p> <p><i>Nieogodny z siedliskiem skład gatunkowy drzewostanów oraz niewłaściwa ich struktura</i></p> <p><i>Zarastanie małych zbiorników, oczek wodnych – biotopów rzadkich gatunków płazów</i></p> <p><i>Zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza)</i></p>

Źródło: opracowanie własne

4.9.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

Tworzenie i funkcjonowanie form ochrony przyrody, jest ważnym elementem realizacji celów ochrony przyrody w powiecie żywieckim. Formy ochrony przyrody funkcjonują w oparciu o podstawy naukowe i wieloletnią praktykę krajowej ochrony przyrody. Każda z form spełnia inną rolę w polskim systemie ochrony przyrody i służy innym celom, dlatego charakteryzuje się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń w użytkowaniu. Znaczna część regionu objęta jest ochroną w ramach parku narodowego (1), parków krajobrazowych (2), rezerwatów przyrody (14), obszarów Natura 2000 (5), użytków ekologicznych (4), stanowiska dokumentacyjnego (1) oraz ponad 125 pomników przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Największym obecnie wyzwaniem w zakresie zarządzania ochroną przyrody w Polsce jest sporządzenie i skuteczne wdrożenie planów zadań ochronnych dla tych obszarów. Proces ten jest trudny, czasowy i kosztowny i może generować konflikty społeczne.

Lasy w rejonie powiatu tworzą szereg funkcji produkcyjnych (gospodarczych), ekologicznych (ochronnych) i społecznych. Najważniejszą funkcją gospodarczą pozostaje nadal produkcja drewna, chociaż pewne znaczenie ma również pozyskanie innych płodów lasu, jak: grzyby, owoce leśne, zioła czy gospodarka łowiecka. Z funkcji pozaprodukcyjnych największe znaczenie mają funkcje środowiskotwórcze (wodochronne, glebochronne i klimatyczne) oraz społeczne (rekreacyjne i krajobrazowe).

Analiza SWOT wskazuje, iż najważniejszym problemem ochrony przyrody jest obecnie degradacja siedlisk naturalnych i półnaturalnych, która częściowo może być spowodowana prognozowanym ocieplaniem się klimatu, np.: migracje gatunków (w tym obcych inwazyjnych), wysychanie i ograniczenie powierzchni terenów wodno-błotnych, wzrastająca liczba zjawisk ekstremalnych – powodzi i susz, zmiany reżimu hydrologicznego wpływające na okres wegetacyjny.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zaplanowane realizację przede wszystkim: opracowanie brakującej dokumentacji dla obszarów chronionych (plany ochrony, plany zadań ochronnych) oraz skuteczne wdrażanie zapisów obowiązujących już dokumentów, uwzględnianie ochrony przyrody, krajobrazu i terenów zieleni, a w szczególności spójności systemu obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych w zagospodarowaniu przestrzennym na wszystkich szczeblach planowania i zarządzania przestrzenią przez jednostki samorządu lokalnego, kontynuacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, usuwanie roślinności inwazyjnej.

W celu ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na obszarach chronionych, konieczne jest opracowanie planów ochrony i planów zadań ochronnych, których wdrożenie jest podstawą do prowadzenia celowych i efektywnych działań w zakresie zarządzania zasobami przyrodniczymi. W dokumentach planistycznych powinien być również uwzględniany aspekt klimatyczny, aby projektowane w nich działania w pełni odpowiadały zagrożeniom oraz potrzebom ochrony gatunków i siedlisk.

Ochrona siedlisk i gatunków poza obszarami chronionymi jest znacznie trudniejsza, a najważniejszym narzędziem w tym przypadku jest przemyślana gospodarka przestrzenna. Jest to szczególnie istotne w przypadku ochrony korytarzy ekologicznych, których właściwe funkcjonowanie stanowi podstawę zachowania spójności ekologicznej województwa i powiatu żywieckiego oraz właściwego stanu obszarów przyrodniczo cennych. Istotną kwestią wpływającą na potencjał regionu jest również ochrona walorów krajobrazowych. Ich degradacja w głównej mierze spowodowana jest wieloma niedociągnięciami z zakresu zagospodarowania przestrzennego.

W perspektywie długookresowej istotne będzie prowadzenie pogłębionych badań w zakresie różnorodności biologicznej. Należy przede wszystkim dokonać inwentaryzacji oraz stworzyć spójny system informacji o zasobach gatunków i siedlisk przyrodniczych kraju wraz z wyceną wartości środowiska przyrodniczego. Badania powinny być ukierunkowane na obserwacje wpływu zmian klimatu na bioróżnorodność i aktualizowanie strategii reagowania.

Zaplanowane działania będą realizowane przez Gminy powiatu żywieckiego, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Nadleśnictwa w ramach własnych budżetów lub projektów realizowanych ze środków zewnętrznych.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

4.10.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długoterminowy zapisany w dotychczasowym Programie Ochrony środowiska		
AW.1. ELIMINOWANIE I ZMNIJSZANIE SKUTKÓW DLA ŚRODOWISKA Z TYTUŁU AWARII PRZEMYSŁOWYCH		
Cele na lata 2010-2017	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
Ewidencja źródeł poważnych awarii przemysłowych	<p>Ewidencję poważnych awarii przemysłowych prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska. W okresie sprawozdawczym 2015-2016 nie zanotowano zdarzeń niosących znamiona awarii na terenie powiatu żywieckiego, które wymagałyby pisemnego zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska⁴⁴.</p> <p>Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach okresowo przeprowadza kontrole pod kątem oceny realizacji obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom. W ostatnich latach 2014-2016 przeprowadzono 11 kontroli w zakładach, w 2 przypadkach stwierdzono uchybienia.</p> <p>Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej corocznie prowadzi kontrole stosowania środków ochrony roślin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w 2014 roku 29 kontroli. • w 2015 roku wykonano 32 kontrole, • w 2016 roku 27 kontroli, <p>w żadnym przypadku nie stwierdzono nieprawidłowości.⁴⁵</p> <p>W trakcie kontroli WSSE w Żywcu w zakładach pracy na terenie powiatu w 46 skontrolowanych zakładach pracy, tj. 41,4% stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia. W 8 zakładach występowały szkodliwe czynniki rakotwórcze.</p>	<p>Kontrole prowadzone są na bieżąco i corocznie stwierdzają sa niewielkie uchybienia w zakresie awarii oraz pod względem sanitarnym w zakładach.</p> <p>Z roku na rok liczba naruszeń przepisów się zmniejsza</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu żywieckiego

4.10.2. Opis stanu obecnego

O zaklasyfikowaniu danego zakładu do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej decyduje ilość substancji niebezpiecznych znajdujących się w tym zakładzie.

W zależności od kategorii i ilości substancji niebezpiecznych, zakłady przemysłowe stwarzające ryzyko wystąpienia awarii podzielone są na dwie grupy:

- zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR),
- zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR).

Szczegółowe kryteria zaklasyfikowania zakładu do jednej z w/w kategorii określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie powiatu żywieckiego nie ma zlokalizowanych zakładów zakwalifikowanych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Nie mniej jednak funkcjonują tu zakłady produkcyjne, w których może dojść do awarii i zanieczyszczenia środowiska oraz zagrożenia dla mieszkańców są to:

- Browary Żywiec S.A. w Żywcu ul. Browarna 88,
- Fabryka Śrub „ŚRUBENA UNIA” S.A. Żywiec ul. Grunwaldzka,
- Zakłady Mięsne w Żywcu ul. Świętokrzyska,
- „PONAR-ŻYWIEC” Żywiec ul. Stolarska 21,
- Ż.F.S.S. „FAMED” Żywiec ul. Fabryczna 1.

W związku z tym Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach okresowo przeprowadza kontrole pod kątem oceny realizacji obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom. W ostatnich latach 2014-2016 przeprowadzono kontrole:

⁴⁴ Pismo DBIN.7016.20.2017.MP z dnia 18.07.2017r., Bielsko-Biała.

⁴⁵ na podstawie danych WIORiN Oddział w Bielsku-Białej, pismo nr OBB.21.8.2017 z dnia 5 lipca 2017 r.

Na terenie miasta Żywiec:

- Hutchinson Poland Sp. z o.o.– nie stwierdzono uchybień,
- Alpla Sp. z o.o.– nie stwierdzono uchybień,
- Prosperplast Sp. z o.o. – nie stwierdzono uchybień,
- Śrubena Unia S.A. – nie stwierdzono uchybień,
- Politan Sp. z o.o.– nie stwierdzono uchybień,
- Grupa Żywiec S.A. – stwierdzono uchybienia w 2016 roku,
- Bolix S.A.– nie stwierdzono uchybień,
- Żywieckie Zakłady Papiernicze „Solali” S.A.– nie stwierdzono uchybień.

Na terenie gminy Radziechowy-Wieprz:

- Drewno i wyroby z drewna Sp. J. – stwierdzono uchybienia w 2014 roku,
- Żywiec Zdrój S.A. – nie stwierdzono uchybień.

Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Na terenie wszystkich gmin funkcjonują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które w razie potrzeby kierują swoje zasoby na usunięcie zagrożenia i pomoc w ochronie zdrowia i mienia ludzkiego. Dla ciągłego doskonalenia sprzętu jednostek Straży Pożarnej gminy powiatu żywieckiego corocznie przeznaczają środki finansowe na ich doposażanie, są to kwoty od 2 tys. do 30 tys. rocznie.

Na terenie powiatu żywieckiego w 2016 roku nadzorem epidemiologicznym WSSE w Żywcu objętych było 47 placówek lecznictwa otwartego oraz 9 filii zamiejscowych – wszystkie to placówki niepubliczne. Skontrolowano 29 podmiotów leczniczych oraz 5 filii (blisko 61%), przeprowadzając 62 kontrole sanitarne, w tym 2 sprawdzające. Stwierdzono 3 nieprawidłowości przechowywanie szczepionek. Z analizy wykonania szczepień wynika, że na początku 2016r. zarejestrowano 101 dzieci rodziców uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych. Niestety na koniec 2016r. zarejestrowano już 150 dzieci, których rodzice nie wyrażają zgody na szczepienie. Liczba ta rośli i oznacza to, że można się spodziewać nawrotu niektórych chorób.

W roku 2016 nadzorem higieny pracy na terenie powiatu żywieckiego WSSE objęła 518 zakładów pracy, w których skontrolowano 111 zakładów przeprowadzając 141 kontrole sanitarnych. W celu wyeliminowania stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości higieniczno- sanitarnych wydano 39 decyzji administracyjnych, w tym 6 dotyczących poprawy warunków pracy. W 46 skontrolowanych zakładach pracy, tj. 41,4% stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia. W 8 zakładach występują szkodliwe czynniki rakotwórcze. W roku sprawozdawczym 2016 przeprowadzono 83 kontrole, w tym 5 kontroli u dalszych użytkowników – formulatorów, i 78 kontroli u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny. W trakcie kontroli stwierdzono 25 uchybień.

Przeprowadzone w 2016 roku kontrole sanitarne przeprowadzane w terenie wykazują, że stan sanitarny miejscowości i obiektów użyteczności publicznej systematycznie ulega poprawie, co wpływa na zmniejszenie ilości wydawanych decyzji nakazujących oraz nakładanych mandatów karnych. Coraz lepsze rezultaty przynosi wdrażany w powiecie żywieckim program gospodarki odpadami stałymi. Na terenie wszystkich gmin prowadzona jest segregacja śmieci, które odbierane są przez firmy specjalistyczne. Dotacje pieniężne z Unii Europejskiej powodują znaczną poprawę infrastruktury miasta i terenów wiejskich. W całym powiecie żywieckim realizowane są inwestycje w zakresie budowy kanalizacji i wodociągów sieciowych, trwają liczne prace inwestycyjne związane z modernizacją dróg, mostów, budową chodników dla pieszych oraz modernizacją przystanków autobusowych. Systematycznej poprawie ulega estetyka i wizerunek miejscowości turystycznych i terenów rekreacyjnych poprzez tworzenie tzw. Centrum w poszczególnych miejscowościach oraz tworzenie nowych tras rowerowych, ścieżek spacerowych, placów zabaw dla dzieci i kompleksów rekreacyjnych. Na przestrzeni ostatnich lat nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, wyniki jednoznacznie wskazują na poprawę stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów oraz poziomu świadczonych usług. Obserwowana poprawa jest wprost proporcjonalna do rozwoju sektora prywatnego gospodarki. Ma to swoje uzasadnienie w istnieniu ogromnej konkurencji na rynku wszelkich usług, która pozytywnie wpływa na ciągłe podnoszenie standardu świadczonych usług.⁴⁶

Istotne zagrożenie niesie za sobą transport substancji niebezpiecznych przez teren powiatu, w szczególności przez centrum miasta Żywca. Wyznaczanie tras odbywa się tylko w przypadku transportu substancji szczególnie niebezpiecznych, gdy występuje konieczność ich eskorty przez policję bądź straż pożarną. W pozostałych przypadkach, jeśli znaki drogowe tego nie zabraniają, transport odbywa się po trasach dogodnych z punktu widzenia przewoźnika.

⁴⁶ Ocena stanu sanitarnego Powiatu Żywieckiego w 2016 roku, 2017

Policjanci Wydziału Ruchu Drogowego KPP w Żywcu w latach 2014-2016 przeprowadzili 14 kontroli przewozu substancji niebezpiecznych ADR nie stwierdzając nieprawidłowości. W analogicznych latach przeprowadzono 49562 kontroli pojazdów w czasie których policjanci sprawdzili także stan techniczny pojazdów.⁴⁷

Lokalnym zagrożeniem dla chemizmu wód i gleb są dzikie składowiska odpadów, których bieżące usuwanie ogranicza niekorzystne ich oddziaływanie na środowisko.

Zagrożenia w transporcie drogowym a także w wypadku wystąpienia pożarów, zalań, podtopień czy likwidacji gniazd szerszeni (tylko na terenach publicznych) zwalczane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej. Na terenach rolniczych często przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Na terenie powiatu żywieckiego nie ma aktualnie mogilników, które mogłyby być znaczącym źródłem zanieczyszczeń dla chemizmu wód i gleb.

Według informacji zamieszczonych w prowadzonym przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin w Katowicach Białej „Rejestrze przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub ich konfekcjonowania” na terenie powiatu żywieckiego funkcjonuje 15 punktów sprzedaży środków ochrony roślin, głównie są sklepy ogrodnicze i kwaciarskie rozproszonej po całym powiecie. Na terenie powiatu nie ma punktów sprzedaży środków ochrony roślin w wysokich klasach toksyczności. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej kontroluje punkty sprzedaży środków ochrony roślin, w 2014 roku wykonano 7 kontrole, w 2015 roku przeprowadzono 10 kontroli, a w 2016 roku przeprowadzono 9 kontroli i nie stwierdzono nieprawidłowości we wprowadzaniu na rynek środków ochrony roślin.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej corocznie prowadzi kontrole stosowania środków ochrony roślin:

- w 2014 roku 29 kontroli.
- w 2015 roku wykonano 32 kontrole,
- w 2016 roku 27 kontroli,

w żadnym przypadku nie stwierdzono nieprawidłowości.⁴⁸

W zakresie ograniczenia substancji chemicznych w środowisku niezbędne są szkolenia dotyczące odpowiedzialnego stosowania chemikaliów i postępowania z ich odpadami, wspierane finansowo przez fundusze ekologiczne oraz propagowanie produktów z substancji ulegających biodegradacji (np. torby na zakupy i naczynia jednorazowego użytku). W nadchodzących latach działania gmin należących do powiatu żywieckiego powinny się skupić nad dalszym doskonaleniem systemu segregacji odpadów w postaci opakowań lub przedterminowych środków ochrony roślin.

Istotnym zadaniem dla samorządów jest dalsza realizacja zadań w zakresie budowy sieci kanalizacji sanitarnej, co spowoduje zmniejszenie się ilości związków biogenych trafiających do gleby i wód powierzchniowych poprzez nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, a także bezpośredni zrzut ścieków surowych do cieków i potoków. Ważnym przedsięwzięciem w tym zakresie jest rozbudowa (na terenach jeszcze niezwodociągowanych), i uszczelnianie (na terenach zwodociągowanych) sieci wodociągowej co przyczyni się do zapewnienia mieszkańcom wody zdatnej do picia.

4.10.3. Analiza SWOT

<i>Zagrożenia poważnymi awariami</i>	
<i>MOCNE STRONY</i> <i>czynniki wewnętrzne</i>	<i>SŁABE STRONY</i> <i>czynniki wewnętrzne</i>
<i>Bezpieczny powiat pod względem występowania poważnych awarii</i> <i>Wszystkie gminy posiadają kilka oddziałów Ochotniczej Straży Pożarnej</i>	<i>Występowanie zagrożeń powodziowych, osuwiskowych</i> <i>Brak obwarowań dotyczących przewozu materiałów niebezpiecznych</i>
<i>SZANSE</i> <i>czynniki zewnętrzne</i>	<i>ZAGROŻENIA</i> <i>czynniki zewnętrzne</i>
<i>Zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizacja budynków oraz dróg</i>	<i>Zagrożenia wypadkowe związane ze złym stanem niektórych dróg gminnych</i>

Źródło: opracowanie własne

⁴⁷ na podstawie danych KPP w Żywcu pismo z dnia 7 lipca 2017 r.

⁴⁸ na podstawie danych WIORiN Oddział w Bielsku-Białej, pismo nr OBB.21.8.2017 z dnia 5 lipca 2017 r.

4.2.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Zapisy Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 ujmują zakres działań w zakresie przeciwdziałania awariom w jeden wspólny cel jakim jest „Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków”.

Głównymi zagrożeniami na terenie powiatu żywieckiego jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary, powodzie i zalania. Zagrożenia chemiczne i pożarowe wynikają głównie z gęstości zaludnienia, charakteru zabudowy i stopnia uprzemysłowienia.

Najważniejszymi jednostkami zajmującymi się w pierwszej kolejności minimalizacją skutków zdarzeń są Straże Pożarne. W związku z tym jednym z zadań własnych powiatu żywieckiego oraz monitorowanych gdzie odpowiedzialnymi za realizacją są Gminy jest wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego.

Na terenie powiatu żywieckiego zlokalizowane są przedsiębiorstwa i firm posiadających w swoich magazynach niebezpieczne substancje. W związku z tym corocznie Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach kontroluje przedsiębiorstwa pod kątem przestrzegania wymagań BHP oraz środków ostrożności w postępowaniu ze substancjami niebezpiecznymi, a także pod kątem wystąpienia poważnej awarii. Jednocześnie same przedsiębiorstwa muszą dbać o należyte postępowanie. W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zaplanowano egzekwowanie przez zakłady wymagań dotyczących zapobiegania poważnym awariom – realizacja przez WIOŚ oraz prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii – realizacja przez WIOŚ i same przedsiębiorstwa.

Istotnym elementem są kontrole ładunków niebezpiecznych realizowane na drogach powiatu przez policję działania te będą w kolejnych latach kontynuowane, a także w razie potrzeby będą wyznaczane trasy przewozu materiałów niebezpiecznych. Ważne jest także prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki, co także kontroluje policja w razie potrzeby.

W razie jednak zaistnienia istotnego zdarzenia, które zagrażałoby środowisku oraz zdrowiu i życiu ludzi prewencyjnie w harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zapisano iż usuwanie skutków poważnych awarii należało będzie do sprawcy awarii i finansowane z środków własnych sprawcy. W sytuacji braku sprawcy sprawa przejmowana jest przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska, co wskazano w harmonogramie realizacji zadań.

Ważkim zadaniem realizowanym szczególnie przez samorządy gminne jest kontynuacja i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii. Działania te realizowane są poprzez akcje edukacyjno, szkoleniowe, a dla dzieci poprzez zabawę. Gminy takie zadania realizują także poprzez zamieszczanie na stronach internetowych poradników jak mieszkańcy powinni zachować się w sytuacji zagrożenia czy katastrofy.

5. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi jakim są:

- adaptacja do zmian klimatu
- nadzwyczajne zagrożenia
- edukacja ekologiczna
- monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji na których opiera się niniejszy „Program...” zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska od przyrody po powietrze wody i gleby. A w celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

5.1. Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. "Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu - KLIMADA".

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmocnione wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucanie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego.

Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego.

Przewidywane zmiany w reżimie hydrologicznym na całej powierzchni kraju w bezpośredni sposób oddziałują na różnorodność biologiczną. Z racji zwiększonej częstotliwości występowania suszy letnich i wiosennych oraz nawalnych deszczów w tym gradu należy liczyć się ze wzrastającą liczbą sytuacji ekstremalnych, czyli powodzi, suszy, osuwisk ziemi oraz erozji wodnej w korytach cieków.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawalnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach. Co więcej, w wyniku prognozowanych zmian klimatycznych będzie postępował zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, małych płytkich jezior a także potoków i małych rzek).

Stanowi to zagrożenie dla licznych gatunków które bądź to pośrednio bytują na tych terenach, bądź korzystają z nich jako rezerwuarów wody pitnej i może skutkować wyginięciem lub migracją gatunków.⁴⁹

Proces ocieplania i zwiększanie ryzyka suszy sprzyja rozwojowi chorób i szkodników.

Wydłużony okres z dodatnimi temperaturami w jesieni z intensywnymi opadami rozmiękczającymi glebę w połączeniu z osłabieniem drzew przez choroby i szkodniki może dodatkowo zwiększać wrażliwość lasów na wiatry i sprzyjać zwiększaniu wiatrołomów.

Przeprowadzone analizy wykazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

W zakresie produkcji zwierzęcej zmiany klimatyczne, a tym samym zwiększenie zmienności plonowania upraw i pastwisk może wywołać braki pasz w gospodarstwach i wzrost cen. Wzrost średniej temperatury powietrza

⁴⁹ Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020*

będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu turystycznego.⁵⁰

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według zapisów „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być realizowane należy wymienić rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, realizacja działań zabezpieczających przed osuwiskami oraz wdrażanie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi. Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale także rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awaria obiektów jądrowych i hydrotechnicznych, itp. Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne). Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej. Na terenach rolniczych przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie powiatu żywieckiego w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym Zagrożenia poważnymi awariami. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń do jakich może dojść na obszarze powiatu, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

W rozdziale 6.10.1 wyspecyfikowano cele i obszary interwencji (rozdział 6.10.2 i 6.10.3) w tych kwestiach, a także zadania, które przyczynią się do minimalizacji zagrożeń oraz skutecznego usuwania skutków potencjalnych zdarzeń.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2020 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2017 poz. 519 z późn. zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

⁵⁰ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Powiat Żywiecki powinien kontynuować istniejącą, a także rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenia ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenia szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, ale także dbałości szacunku o całości otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej w umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji. W każdej dziedzinie środowiskowej wspomniano o potrzebie prowadzenia stale i na bieżąco i całej perspektywie realizacji Programu akcji edukacyjnych jednak ze względu na fakt, że najwięcej działań edukacyjnych na terenie powiatu realizowanych jest w zakresie gospodarki odpadami temat ten został w tej części potraktowany najszerszej.

5.4. *Monitoring środowiska*

Monitoring środowiska prowadzony jest corocznie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska mając na względzie jakość życia obecnego i przyszłych pokoleń, realizując politykę państwa, dba o zapewnienie dobrego stanu środowiska i racjonalne korzystanie z jego zasobów. Zadania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska polegają między innymi na działalności inspekcyjnej oraz monitoringu środowiska.

Działalność inspekcyjna polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa czy stwierdzane są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania wystawiane są mandaty karne.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym). Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach, oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracji do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzania gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub jego poszczególnych elementów.⁵¹

Jednocześnie, ze względu na położenie powiatu żywieckiego na granicy ze Słowacją monitoring środowiska prowadzony jest także w układzie transgranicznym jako współpraca służb polskich i słowackich.

Zgodnie z zapisami Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, które ujmują wszystkie obszary interwencji wraz z ich monitoringiem w zakresie

⁵¹ opracowanie na podstawie dokumentu „ogólnie kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2016-2020 (z perspektywą do 2025 r.)”, Warszawa, listopad 2015

każdej dziedziny środowiskowej w niniejszym „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego” zapisano zadania:

- Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wraz z rozbudową sieci mobilnych stanowisk pomiarowych (PA1.5)*,
- Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości, powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej (PA6.1.)*,
- Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (H2.1)*,
- Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku (PEM 1.1.)*,
- Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu (ZW1.5)*.

W związku z tym zagadnienia te są wzięte pod uwagę i ich założenia będą realizowane na obszarze powiatu żywieckiego w ramach niniejszego „Programu...”.

6. Cele Programu Ochrony środowiska i ich finansowanie

W niniejszym dokumencie przyjęto perspektywę czasową realizacji zadań na lata 2017-2020 oraz horyzont długoterminowy do 2024 roku analogicznie jak w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”.

6.1.1. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu klimatu i jakości powietrza

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2015 lub 2016	Wartość docelowa rok 2020				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona powietrza i klimatu (PA)	Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu żywieckiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych	Liczba przekroczeń wartości dopuszczalnej poziomu 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM10 wynoszącej (50µg/m ³) w roku kalendarzowym wynosi 34 razy Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy w której leży powiat źródło danych: WIOŚ	pył PM10 (24-h), pył PM2,5 benzo(a)piren, ozon	brak	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	Zadanie własne: Powiat Żywiecki Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Ilość nowych stanowisk pomiarowych na terenie powiatu źródło danych: WIOŚ	1	3		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach	
			Długość zmodernizowanych odcinków dróg, gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych (ostatnie lata 2013-2016) źródło danych: administratorzy dróg	drogi powiatowe na długości 17,42 km drogi gminne na długości 29,23 km drogi krajowe na długości 15,56 km	ogółem długość dróg publicznych zmodernizowanych 100 km		Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego	Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach miast	Zadanie własne: ZDP w Żywcu Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach

			<p><i>Ilość nowych niskoemisyjnych pojazdów transportu zbiorowego na terenie powiatu</i> źródło danych: PKS, przewoźnicy prywatni</p>	2	20	<p><i>negatywnego oddziaływania na jakość powietrza</i></p>	<p><i>Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (tramwaj/autobus/pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach</i></p>	<p><i>brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania</i></p>
			<p><i>Ilość wdrożonych mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem</i> źródło danych: gminy</p>	1	10		<p><i>Wdrażanie Inteligentnych Systemów Zarządzania Ruchem oraz mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem, jak: punkty przesiadkowe, plany centrów logistycznych na obrzeżach miast, BUSpasy, poprawa oznakowania dróg, strefy ograniczonego ruchu pojazdów w miastach</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: zarządzający komunikacją publiczną</i></p>	<p><i>brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania</i></p>
			<p><i>Długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu</i> źródło danych: gminy</p>	510 km	550 km		<p><i>Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i></p>	<p><i>brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania</i></p>
			<p><i>Ilość wymienionych systemów grzewczych na niskoemisyjne (ostatnie lata: 2013-2016)</i> źródło danych: gminy</p>	31	50	<p><i>Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza</i></p>	<p><i>Realizacja działań z zakresu ograniczania emisji ze źródeł spalania o małej mocy do IMW poprzez wymianę systemów grzewczych na niskoemisyjne oraz poprzez montaż filtrów na kominkowych ograniczających emisję</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Lokalni producenci i dystrybutorzy ciepła sieciowego, mieszkańcy, wspólnoty mieszkaniowe</i></p>	<p><i>brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania</i></p>
			<p><i>Ilość budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji</i> źródło danych: gminy, powiat</p>	30%	50-70%		<p><i>Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej</i></p>	<p><i>Zadanie własne: Powiat Żywiecki</i> <i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, jednostki sektora finansów publicznych</i></p>	<p><i>brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania</i></p>
			<p><i>Wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych w gminach</i></p>	50%	100%		<p><i>Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i></p>	<p><i>brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania</i></p>

			<i>źródło danych: gminy</i>					
			<i>Ilość przedsiębiorstw skontrolowanych rocznie w zakresie przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń</i> <i>źródło danych: WIOŚ</i>	18	18		<i>Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze</i>	<i>Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach</i>
			<i>Ilość instalacji stosujących niskoemisyjne technologie i OZE</i> <i>źródło danych: gminy, podmioty gospodarcze</i>	175	250	<i>Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających</i>	<i>Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję” oraz emisję niezorganizowaną</i>	<i>Zadanie monitorowane: przedsiębiorstwa energetyczne i przemysłowe, oraz inne podmioty gospodarcze, Gminy powiatu Żywieckiego, osoby fizyczne</i>
							<i>Realizacja inwestycji w zakresie produkcji paliw niskoemisyjnych i biopaliw</i>	<i>Zadanie monitorowane: podmioty gospodarcze</i>
			<i>Ilość działań (szkoleń, promocji, akcji informacyjnych, konferencji dofinansowania)</i> <i>źródło danych: gminy</i>	3	8		<i>Stworzenie preferencji dla rozwoju produkcji urzędzeń do pozyskiwania energii w sposób bezemisyjny</i>	<i>Zadanie monitorowane: podmioty gospodarcze, placówki edukacyjne</i>
			<i>Ilość punktów monitoringowych jakości powietrza na terenie powiatu</i> <i>źródło danych: WIOŚ</i>	1	3		<i>Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej</i>	<i>Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach</i>
			<i>Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych w zakresie efektywności budynków</i> <i>źródło danych: gminy</i>	15	15	<i>Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza.</i>	<i>Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza</i>	<i>Zadanie własne: Powiat Żywiecki</i> <i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, organizacje ekologiczne</i>
			<i>Ile gmin prowadzi kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów</i> <i>źródło danych: gminy</i>	0	15		<i>Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, Straż Miejska, Policja</i>

Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami	Ilość budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji źródło danych: gminy, powiat	30%	100%	Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Zadanie własne: Powiat Żywiecki Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, jednostki sektora finansów publicznych	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
	Ilość budynków osób fizycznych poddanych termomodernizacji źródło danych: gminy	30%	50-70%		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, zarządzający nieruchomościami	
	Ilość nowych instalacji OZE (dwa ostatnie lata 2015-2016) źródło danych: gminy	98	150	Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali powiatu żywieckiego	Realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie powiatu żywieckiego	Zadanie własne: Powiat Żywiecki Zadanie monitorowane: jednostki sektora finansów publicznych, osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
	Ilość gmin posiadających aktualne Założenia lub Plany Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe źródło danych: gminy	1	15		Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	
	Ilość budynków osób fizycznych, wspólnot czy spółdzielni poddanych termomodernizacji źródło danych: gminy	30%	50-70%	Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystaniu energii	Realizacja działań proefektywnościowych (w tym działań w zakresie budownictwa efektywnego energetycznie) przez osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa	Zadanie monitorowane: osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
	Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych w zakresie efektywności energetycznej źródło danych: gminy, powiat	15	15		Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce	Zadanie własne: Powiat Żywiecki Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, organizacje ekologiczne	

6.1.1. Harmonogram zadań własnych w zakresie klimatu i jakości powietrza

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	do 2024		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Ochrona powietrza i klimatu	Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów (PA1.1.)*	Zadanie własne: Powiat Żywiec	koszty w ramach programu ochrony powietrza (aktualnie brak szacunków i analizy kosztów)					środki własne Powiatu Żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	zadanie jest kontynuacją
		Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach miast (PA2.1.)*	Zadanie własne: Powiat Żywiecki	25 000,00					środki własne Powiatu Żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ, Interreg)	część działań będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Wdrażanie Inteligentnych Systemów Zarządzania Ruchem oraz mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem, jak: punkty przesiadkowe, plany centrów logistycznych na obrzeżach miast, BUSpasy, poprawa oznakowania dróg, strefy ograniczonego ruchu pojazdów w miastach (PA2.3.)*	Zadanie własne: ZDP w Żywcu, zarządzający komunikacją publiczną	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań					środki własne Powiatu Żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	zakres jest ustalany w miarę potrzeb
		Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej (PA3.3.)*	Zadanie własne: Powiat Żywiecki	plany realizacji zadań ustalone corocznie					środki własne Powiatu Żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację (PA7.1.)*	Zadanie własne: Powiat Żywiecki	zgodnie z kosztami inwestycji					środki własne powiatu, fundusze krajowe	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie powiatu żywieckiego (PA8.1.)*	Zadanie własne: Powiat Żywiecki	według kosztorysów inwestycji					środki własne powiatu, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW oraz unijne	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

		<i>Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza (PA6.2.)*</i>	<i>Zadanie własne: Powiat Żywiecki</i>	<i>według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań</i>	<i>środki własne Powiatu Żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POiŚ)</i>	<i>działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania</i>
		<i>Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce (PA9.2.)*</i>	<i>Zadanie własne: Powiat Żywiecki</i>	<i>według kosztów indywidualnych</i>	<i>środki własne powiatu, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW oraz unijne</i>	<i>działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania</i>

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.2. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie klimatu i jakości powietrza

<i>Ip.</i>	<i>Obszar interwencji</i>	<i>Zadanie</i>	<i>Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)</i>	<i>Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2017 – 2024 (w tys. zł)</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Dodatkowe informacje o zadaniu</i>
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>
1	Ochrona powietrza i klimatu	<i>Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów (PA1.1.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>koszty w ramach programu ochrony powietrza</i>	<i>środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POiŚ)</i>	<i>działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania</i>
		<i>Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej lub programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej (PA1.4.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>koszty indywidualne jednostek</i>	<i>środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POiŚ)</i>	<i>gminy są w trakcie realizacji</i>
		<i>Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PA1.5)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach</i>	<i>w ramach działań własnych jednostek</i>	<i>Środki własne WIOŚ</i>	
		<i>Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach miast (PA2.1.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach, zarządcy dróg</i>	<i>według zadań własnych oraz według kosztów inwestycji</i>	<i>środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POiŚ), środki administratorów dróg</i>	
		<i>Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (tramwaj/autobus/pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego (PA2.2.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, zarządzający komunikacją publiczną</i>	<i>wymiana taboru: 1 500 za jeden autobus</i>	<i>środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POiŚ)</i>	<i>działanie będzie</i>

	<i>Wdrażanie Inteligentnych Systemów Zarządzania Ruchem oraz mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem, jak: punkty przesiadkowe, plany centrów logistycznych na obrzeżach miast, BUSpasy, poprawa oznakowania dróg, strefy ograniczonego ruchu pojazdów w miastach (PA2.3.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gmina Miejska Żywiec, GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach</i>	<i>inteligentne systemy zarządzania ruchem w mieście: od 30 000 do 100 000 dla Miasta Żywiec</i>	<i>środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)</i>	<i>kontynuacją realizowanego już działania</i>
	<i>Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu (PA2.4.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>według zadań własnych oraz według kosztów inwestycji</i>	<i>środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)</i>	
	<i>Realizacja działań z zakresu ograniczania emisji ze źródeł spalania o małej mocy do 1MW poprzez wymianę systemów grzewczych na niskoemisyjne oraz poprzez montaż filtrów nakaminkowych ograniczających emisję (PA3.1.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Lokalni producenci i dystrybutorzy ciepła sieciowego, mieszkańcy, wspólnoty mieszkaniowe</i>	<i>zgodnie z programem ochrony powietrza</i>	<i>środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)</i>	
	<i>Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej (PA3.3.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, jednostki sektora finansów publicznych</i>	<i>4 000</i>	<i>środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)</i>	
	<i>Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych (PA 3.4.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>od 50 do 200</i>	<i>środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)</i>	
	<i>Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń w podmiotach gospodarczych (PA4.1.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach</i>	<i>w ramach zadań własnych jednostki</i>	<i>środki WIOŚ</i>	<i>działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania</i>
	<i>Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję” oraz emisję niezorganizowaną (PA4.2.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: przedsiębiorstwa energetyczne i przemysłowe, oraz inne podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie powiatu</i>	<i>według kosztorysów inwestycji</i>	<i>środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)</i>	
	<i>Realizacja inwestycji w zakresie produkcji paliw niskoemisyjnych i biopaliw (PA4.3.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie powiatu</i>	<i>według kosztorysów inwestycji</i>	<i>środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe WFOŚiGW i unijne</i>	
	<i>Stworzenie preferencji dla rozwoju produkcji urządzeń do pozyskiwania energii w sposób bezemisyjny (PA4.4.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie powiatu</i>	<i>według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań</i>	<i>środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)</i>	<i>działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania</i>
	<i>Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej (PA6.1.)*</i>	<i>WIOŚ w Katowicach</i>	<i>według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych inwestycji</i>	<i>środki WIOŚ</i>	<i>działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania</i>

		<i>Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza (PA6.2.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, organizacje ekologiczne</i>	<i>według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań</i>	<i>środki własne organizacji ekologicznych oraz środki gmin, fundusze krajowe</i>	<i>działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania</i>
		<i>Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny (PA6.3.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, Straż Miejska, Policja</i>	<i>według zadań własnych jednostek</i>	<i>środki własne gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe</i>	
		<i>Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację (PA7.1)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, jednostki podległe samorządom, jednostki sektora finansów publicznych</i>	<i>6 000</i>	<i>środki własne gmin, fundusze krajowe</i>	
		<i>Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację (PA7.2.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, właściciele, zarządzający nieruchomościami</i>	<i>zadanie własne jednostek</i>	<i>środki własne gmin, Fundusze krajowe, administratorzy, właściciele budynków</i>	
		<i>Realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie powiatu żywieckiego (PA8.1.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: jednostki sektora finansów publicznych, osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa</i>	<i>według kosztorysów inwestycji</i>	<i>środki własne gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW oraz unijne</i>	<i>działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania</i>
		<i>Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii (PA8.2.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>250</i>	<i>środki własne gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW</i>	
		<i>Realizacja działań proefektywnościowych (w tym działań w zakresie budownictwa efektywnego energetycznie) poprzez osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa (PA9.1)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa</i>	<i>w ramach działań własnych</i>	<i>środki własne gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW oraz unijne</i>	
		<i>Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce (PA9.2.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, organizacje ekologiczne</i>	<i>według kosztów indywidualnych</i>	<i>środki własne gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW oraz unijne</i>	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.3. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu ochrony przed hałasem

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2015 lub 2016	Wartość docelowa rok 2020				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona przed hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Liczba badanych przedsiębiorstw w 2015 roku w zakresie przestrzegania norm hałasu	7	10	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas (H1.)*	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	Zadanie monitorowane: WIOŚ	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
			Ilość przedsiębiorstw w których wykazano naruszenia	3	0		Budowa obwodnic i dróg alternatywnych wyprowadzających ruch tranzytowy z centrów miast oraz przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg.	Zadanie własne: PZDP Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami	brak środków finansowych
			źródło danych: WIOŚ				Ograniczenie hałasu drogowego	Zadanie własne: PZDP Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami, Gminy powiatu żywieckiego, Zarząd Województwa Śląskiego	sprzeciw mieszkańców, brak uzgodnień branżowych i wysokie koszty inwestycji
			Poziom przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu	brak badań w latach 2015-2016	0 d		Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych.	Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami i liniami kolejowymi	brak wystarczającej liczby użytkowników i opłacalności modernizacji
			źródło danych: WIOŚ				Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	wysokie koszty, długotrwały proces uchwalania
			Ilość gmin, które mają zapisy w PZP ograniczające emisję hałasu	15	15		Redukcja hałasu przemysłowego	Zadanie monitorowane: przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie powiatu żywieckiego	brak środków finansowych
			źródło danych: gminy				Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Zadanie monitorowane: Gminy	brak zainteresowania
			Ilość wydanych decyzji administracyjnych	4	wg potrzeb				
			źródło danych: powiat						
			Ilość gmin prowadzących akcje	15	15				

			edukacyjne źródło danych: gminy				w powiecie	powiatu żywieckiego, WIOŚ, Sanepid	mieszkańców
			Ilość punktów monitoringowych na terenie powiatu źródło danych: WIOŚ	1	1	H2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas (H2.)*	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane: WIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania

6.1.4. Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożeń hałasem

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	do 2024		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Ochrona przed hałasem	Działania administracyjne mające na celu ograniczenia hałasu z zakładów	Zadanie własne: Powiat Żywiecki	Koszty administracyjne					środki własne Powiatu Żywieckiego	ilość działań zależy od potrzeb
		Budowa nowych [...] remonty nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg. (H.1.2)*	Zadanie własne: PZDP	Koszty podane w części dotyczącej klimatu i jakości powietrza					środki: PZD w Żywcu, dofinansowanie UE	zakres jest ustalany na bieżąco
		Ograniczenie hałasu drogowego (H.1.3)*	Zadanie własne: PZD	Koszty podane w części dotyczącej klimatu i jakości powietrza					środki własne Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu, dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb i możliwości dofinansowania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.5. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń hałasem

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2017 – 2024 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrona przed hałasem	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych (H1.6)*	Zadanie monitorowane: WIOŚ	koszty administracyjne	środki własne: WIOŚ	ilość przedsiębiorstw do kontroli ustalana jest przez WIOŚ
		Budowa [...] oraz przeprowadzenie remontów nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg. (H1.2)* (Budowa odcinaka Przybędza – Milówka o długości 8,53 km)	Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami	koszty i zakres ustalany jest na bieżąco	środki: GDDKiA, Zarządu Dróg Wojewódzkich, gmin powiatu żywieckiego, dofinansowanie UE	zakres jest ustalany na bieżąco
		Ograniczenie hałasu drogowego (H1.3)*	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, Zarządzający drogami,	koszty administracyjne	środki własne gmin powiatu żywieckiego, dofinansowanie UE środki GDDKiA, WZD, dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb
		Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych. (H1.4)*	Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami i liniami kolejowymi	w miarę potrzeb	środki własne zarządców dróg krajowych, wojewódzkich i gminnych PKP, fundusze unijne (w tym RPO, POIiŚ)	
		Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska (H1.10)*	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	30 w każdej gminie	środki własne gmin powiatu żywieckiego	koszt może być większy i wynikać także z innych zmian w PZP
		Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (H2.1)*	Zadanie monitorowane: WIOŚ	100	środki własne WIOŚ	zależy od ilości kontroli
		Redukcja hałasu przemysłowego (H1.7.)*	Zadanie monitorowane: przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie powiatu żywieckiego	1.000	środki własne przedsiębiorstw, fundusze unijne (w tym RPO, POIiŚ)	koszty w zależności od ilości przedsiębiorstw realizujących zadania
		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w powiecie	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	50	środki własne gmin powiatu żywieckiego, środki zewnętrzne WFOSiGW	edukacja realizowana jest nie tylko w zakresie hałasu

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.6. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pól elektromagnetycznych

lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2015 lub 2016	Wartość docelowa rok 2020				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego źródło danych: WIOŚ	0	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Zadanie własne: Starosta Żywiecki	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
							Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach	wzrost liczby źródeł promieniowania
							Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	zmiana w przepisach dotyczących praw właścicielskich, ryzyko sprzeciwu mieszkańców

6.1.7. Harmonogram zadań własnych w zakresie pól elektromagnetycznych

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	do 2024		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Zadanie własne: Starosta Żywiecki	koszty administracyjne	koszty administracyjne	koszty administracyjne	koszty administracyjne	koszty administracyjne	środki własne Powiatu Żywieckiego	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

6.1.8. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

<i>lp.</i>	<i>Obszar interwencji</i>	<i>Zadanie</i>	<i>Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)</i>	<i>Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2017 – 2024 (w tys. zł)</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Dodatkowe informacje o zadaniu</i>
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>
1	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku (PEM 1.1.)*	Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach	koszty administracyjne	środki budżetu Państwa	działanie aktualnie jest realizowane w cyklach 3 letnich
		Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego (PEM 1.2.)*	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	koszty administracyjne poniesione przez komórki Planowania Przestrzennego	środki gmin powiatu żywieckiego	w ramach aktualizacji planów zagospodarowania przestrzennego

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.9. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu gospodarowania wodami

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2015 lub 2016	Wartość docelowa rok 2020				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarowanie wodami	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiające zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Ilość nowych aktów prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, w tym zbiorników wód podziemnych źródło danych: gminy, RZGW	2	wg potrzeb	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły	Opracowanie i wydanie jako akt prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, w tym zbiorników wód podziemnych (GZWP)	Zadanie monitorowane: RZGW	Przedłużające się procedury konsultowania i uchwalania
			Czy prowadzony jest monitoring wód powierzchniowych i podziemnych? źródło danych: ocena JCWP oraz JCWPd-WIOŚ Katowice	wody powierzchniowe stan zły wody podziemne w rejonie powiatu kwalifikują się do klasy II	wody powierzchniowe stan dobry wody podziemne w rejonie powiatu kwalifikują się do klasy II		Opracowanie i wydanie jako akt prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu stref ochrony pośredniej dla ujęć wód	Zadanie monitorowane: RZGW we współpracy z właścicielami ujęć wód	skomplikowane procedury
							Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	Zadanie monitorowane: WIOŚ, PIG	wysokie koszty monitoringu
							Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie monitorowane: Międzygminny Związek ds. Ekologii w Żywcu, KZGW, RZGW, Gminy powiatu żywieckiego, Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	trudność w dotarciu do odbiorcy
			Ilość gmin w których prowadzone były działania edukacyjne źródło danych: gminy, Międzygminny Związek ds. Ekologii w Żywcu	4	15				

2			<p>Kanały i rzeki uregulowane</p> <p>źródło danych: dane z RZGW, gminy, SZMiUW</p> <p>Długość konserwacji koryt rzek</p> <p>źródło danych: RZGW, SZMiUW</p>	<p>poprawa warunków wodnych na rzekach o długości 10 km, co stanowi 25% (dwa ostatnie lata 2015-2016)</p> <p>w 2016 r. konserwacją objęto koryta cieków na długości 28,5 km, co stanowi 70%</p>	<p>wg potrzeb dąży się do 100%</p> <p>wg potrzeb dąży się do 100%</p>	<p>Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni</p>	<p>Zadanie monitorowane: KZGW, RZGW, Gminy powiatu żywieckiego</p>	<p>trudność w pozyskaniu środków</p>										
			<p>Ilość powiatowych magazynów przeciwpowodziowych</p> <p>źródło danych: gminy</p>	<p>1</p>	<p>1</p>				<p>Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą</p>	<p>Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych (ZW3.4.)*</p>	<p>Zadanie własne: Powiat Żywiecki</p> <p>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, SZMiUW w Katowicach, inne podmioty</p>	<p>trudności w otrzymaniu środków finansowych</p>						
			<p>Czy uwzględniono w dokumentacjach planistycznych gmin granice obszarów zagrożenia powodzią</p> <p>źródło danych: gminy</p>	<p>ok. 50%</p>	<p>100%</p>								<p>Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego</p>	<p>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</p>	<p>przedłużające się procedury konsultacji społecznych</p>			
			<p>Ilość budowanych obiektów małej retencji i nietechnicznych form retencji</p> <p>źródło danych: SZMiUW w Katowicach, RZGW</p>	<p>1</p>	<p>wg potrzeb</p>											<p>Realizacja obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego, w tym nietechnicznych form retencji wód</p>	<p>Zadanie monitorowane: SZMiUW w Katowicach, RZGW</p>	<p>trudności w otrzymaniu środków finansowych</p>
			<p>Długość wałów przeciwpowodziowych objętych konserwacją</p> <p>źródło danych: RZGW, gminy,</p>	<p>w 2016 r. konserwacją objęto 8 km wałów przeciwpowodziowych, co stanowi 10%</p>	<p>100%</p>													

			ŚZMiUW				Budowa, przebudowa, modernizacja budowli wodnych służącym innym celom w tym w celu zbiorowego zapatrzenia w wodę oraz związanych z gospodarką stawową	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ŚZMiUW w Katowicach, RZGW, właściciele zbiorników	długotrwałe procedury
			Długość utrzymywanych rowów melioracyjnych na terenie gmin źródło danych: gminy, ŚZMiUW	b.d.	100%		Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczególnie w terenach odwadniających tereny zurbanizowane	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, spółki wodne i ich związki	
			Ilość gmin w których rozwijano systemy zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych źródło danych: gminy	15	15		Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych, w tym: umożliwiających wykorzystanie wód opadowych, związanych z retencjonowaniem i czasowym przetrzymaniem wód opadowych związanych z tworzeniem tzw. „ogrodów deszczowych w miastach” związanych z zachęcaniem mieszkańców do tworzenia i utrzymywania obiektów mikroretencji wód	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	trudności w otrzymaniu środków finansowych z zewnątrz tzn. środki WFOŚiGW, RPO WŚ, POIiŚ, PROW
			Ilość gmin które podejmowały akcje edukacyjne w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni źródło danych: ODR	0	15		Działania edukacyjne, upowszechniające wśród rolników wiedzę o dobrych praktykach w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni w szczególności dzięki zabiegom z zakresu fito- i agromelioracji oraz melioracji wodnych szczególnie w terenach zurbanizowanych	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ODR	trudności w otrzymaniu środków finansowych z zewnątrz tzn. środki WFOŚiGW

			Ilość gmin które podejmowały akcje edukacyjne w zakresie wiedzy o braku i nadmiarze wody <i>źródło danych: gminy</i>	6	15		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie monitorowane: KZGW, RZGW, Gminy powiatu żywieckiego	
--	--	--	---	---	----	--	---	---	--

6.1.10. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	do 2024		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Gospodarowanie wodami	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych (ZW3.4.)*	Zadanie własne: Powiatu Żywieckiego	5	5	5	5	20	Środki własne Powiatu Żywieckiego	zadanie realizowane na bieżąco

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POS dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.11. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2017 – 2024 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gospodarowanie wodami	Opracowanie i wydanie jako akt prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, w tym zbiorników wód podziemnych (GZWP)(ZW1.3.)*	Zadanie monitorowane: RZGW	w ramach działań własnych	środki RZGW	realizacja wg potrzeb
		Opracowanie i wydanie jako akt prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu stref ochrony pośredniej dla ujęć wód (ZW1.4.)*	Zadanie monitorowane: RZGW we współpracy z właścicielami ujęć wód	w ramach działań własnych	środki właścicieli ujęć wód oraz RZGW	

	<i>Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu (ZW1.5.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: WIOŚ, PIG</i>	<i>w ramach działań własnych</i>	<i>środki własne WIOŚ, PIG</i>	<i>zadanie realizowane corocznie</i>
	<i>Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży (ZW1.8.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: KZGW, RZGW, Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>w ramach działań własnych</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, środki RZGW KZGW</i>	<i>działania będzie kontynuacją już realizowanego</i>
	<i>Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni (ZW1.10.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: KZGW, RZGW, Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>według kosztorysów inwestycji</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, RZGW, KZGW</i>	<i>zakres ustalany w miarę potrzeb</i>
	<i>Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego (ZW3.2.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>400 000</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)</i>	<i>realizacja wg potrzeb</i>
	<i>Realizacja obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego, w tym nietechnicznych form retencji wód (ZW3.3.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ŚZMiUW w Katowicach, inne podmioty</i>	<i>według kosztorysów inwestycji</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ) środki ŚZMiUW</i>	<i>realizacja w ramach środków finansowych</i>
	<i>Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych (ZW3.4.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ŚZMiUW w Katowicach, inne podmioty</i>	<i>według kosztorysów inwestycji</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ) środki ŚZMiUW</i>	<i>działania będzie kontynuacją już realizowanego</i>
	<i>Budowa, przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych (ZW3.6.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ŚZMiUW w Katowicach, RZGW</i>	<i>według kosztorysów inwestycji</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ) środki ŚZMiUW</i>	<i>realizacja wg potrzeb</i>
	<i>Budowa, przebudowa, modernizacja budowli wodnych służącym innym celom w tym w celu zbiorowego zapatrzenia w wodę oraz związanych z gospodarką stawową</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ŚZMiUW w Katowicach, RZGW, właściciele zbiorników</i>	<i>według kosztorysów inwestycji</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ) środki ŚZMiUW</i>	
	<i>Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane (ZW3.8.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, spółki wodne i ich związki</i>	<i>według kosztorysów inwestycji</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ) środki spółek wodnych</i>	<i>zakres ustalany w miarę potrzeb</i>

	<p><i>Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych, w tym: umożliwiających wykorzystanie wód opadowych, związanych z retencjonowaniem i czasowym przetrzymaniem wód opadowych związanych z tworzeniem tzw. „ogrodów deszczowych w miastach” związanych z zachęcaniem mieszkańców do tworzenia i utrzymywania obiektów mikroretencji wód (ZW3.10.)*</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i></p>	<p><i>według kosztorysów inwestycji</i></p>	<p><i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)</i></p>	<p><i>zakres ustalany w miarę potrzeb</i></p>
	<p><i>Działania edukacyjne, upowszechniające wśród rolników wiedzę o dobrych praktykach w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni w szczególności dzięki zabiegom z zakresu fito- i agromelioracji oraz melioracji wodnych szczegółowych (ZW3.11.)*</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ODR</i></p>	<p><i>według kosztorysów inwestycji</i></p>	<p><i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, ODR</i></p>	<p><i>działania są już realizowane i będą kontynuowane</i></p>
	<p><i>Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży (ZW3.12.)*</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: KZGW, RZGW, Gminy powiatu żywieckiego</i></p>	<p><i>w ramach działań własnych</i></p>	<p><i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, RZGW, KZG</i></p>	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.12. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej

Ip.	Obszar interwencji i	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2015 lub 2016	Wartość docelowa rok 2020				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Długość kanalizacji sanitarnej źródło danych: gminy	łącznie długość wraz z przyłączami wynosi 1 486 km	1 676 km	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ZMdsE w Żywcu i zakłady komunalne	większość zadań planowana jest w przypadku otrzymania środków finansowych z zewnątrz tzn. środki WFOŚiGW, RPO WŚ, POiŚ, PROW
			Skanalizowanie powiatu źródło danych: gminy	75%	85%		Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ZMdsE w Żywcu i zakłady komunalne	
			Długość sieci wodociągowej źródło danych: gminy	łącznie długość wynosi 791 km	870 km		Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ZMdsE w Żywcu i zakłady komunalne	
			Zwodociągowanie powiatu źródło danych: gminy	91%	100%		Budowa, rozbudowa i modernizacji urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ZMdsE w Żywcu i zakłady komunalne	
			Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków źródło danych: gminy	10	10		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ZMdsE w Żywcu i zakłady komunalne, Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	
			Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie źródło danych: gminy	10/rok	10/rok				

			Ile gmin przeprowadziło ewidencje zbiorników bezodpływowych źródło danych: gminy	10	15	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, WIOŚ
			Liczba kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi źródło danych: WIOŚ	21	25		Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane: WIOŚ

6.1.13. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2017 – 2024 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	E	G
1	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej (ZW2.1.)* ze szczególnym zwróceniem uwagi na priorytet terenów ujęć wody przeznaczonej do spożycia	Zadania monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu żywieckiego, WFOŚiGW fundusze unijne (w tym RPO),	zakres ustalany w miarę potrzeb
		Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych (ZW2.2.)*	Zadania monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, Międzygminny Związek ds. Ekologii w Żywcu	190 000	środki własne Gmin powiatu żywieckiego, WFOŚiGW fundusze unijne (w tym RPO),	w ramach KPOŚK
		Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę (ZW2.3.)*	Zadania monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, Międzygminny Związek ds. Ekologii w Żywcu	1 500	środki własne Gmin powiatu żywieckiego, środki administratorów sieci wodociągowej, WFOŚiGW fundusze unijne (w tym RPO),	zakres ustalany w miarę potrzeb
		Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych) (ZW2.4.)*	Zadania monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, ZMdsE w Żywcu	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu żywieckiego, WFOŚiGW fundusze unijne (w tym RPO),	w ramach KPOŚK
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży (ZW2.5.)*	Zadania monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, Międzygminny Związek ds. Ekologii w Żywcu	w ramach działań własnych	środki własne Gmin powiatu żywieckiego	realizowane jako kontynuacja

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŻYWIECKIEGO

		<i>Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (ZW1.6.)* ze szczególnym zwróceniem uwagi na obszar ujęć wody przeznaczonej do spożycia</i>	<i>Zadania monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>w ramach działań własnych</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego</i>	<i>możliwa realizacja w trakcie innych działań np. inwentaryzacji azbestu</i>
		<i>Wparcie finansowe dla gospodarstw realizujących przydomowe oczyszczalnie ścieków (ok. 30 szt.)</i>	<i>Zadania monitorowane: Gminy Powiatu żywieckiego</i>	600	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, WFOŚiGW fundusze unijne (w tym RPO), środki własne podmiotów</i>	<i>poziom dofinansowania zależny od środków finansowych</i>
		<i>Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi (ZW1.7.)*</i>	<i>Zadania monitorowane: WIOŚ</i>	<i>w ramach działań własnych</i>	<i>środki własne WIOŚ</i>	<i>realizowane jako kontynuacja</i>

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.14. Cele, kierunki interwencji w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2015	Wartość docelowa rok 2020				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Racjonalne i efektywne gospodarowania zasobami ze złóż	liczba wykrytych nielegalnych eksploatacji źródło danych: powiat	0	0	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych (ZSN1.)*	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Zadanie własne: Starosta Żywiecki Zadanie monitorowane: Marszałek, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
		Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi	ilość obszarów podlegających obserwacji źródło danych: PIG	2503	2503	Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom (GL6.)*	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach (art. 118 ust. POŚ)	Zadanie własne: Starosta Żywiecki	zmiana w przepisach
			ilość terenów zabezpieczonych przed ruchami masowymi źródło danych: gminy, administratorzy dróg	1	wg potrzeb		Realizacja III etapu Systemy Oslony Przeciwosuwiskowej SOPO, jako programu monitoringu terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi i prowadzenia rejestrów zawierających informacje o terenach zagrożonych procesami osuwiskowymi, w tym opracowanie map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla Gmin Czernichów, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Węgierska Górka oraz Żywiec oraz Gilowice, Jeleśnia, Ślemień, Świnna, Ujsoły, Koszarawa oraz Łękawica	Zadanie monitorowane: Państwowy Instytut Geologiczny Oddział Karpacki	brak środków finansowych na realizację zadania
Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	Zadanie własne: PZDP Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego administratorzy dróg, właściciele terenów	brak środków finansowych na realizację zadania							

6.1.15. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	do 2024		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli (ZSN.1.2.)*	Zadanie własne: Starosta Żywiecki	koszty administracyjne					środki własne Powiatu Żywieckiego	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestru zawierającego informacje o tych terenach	Zadanie własne: Starosta Żywiecki	koszty administracyjne					środki własne Powiatu Żywieckiego	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	Zadanie własne: PZDP	500	500	500	500	2000	środki własne Powiatu Żywieckiego, środki UE	realizacja w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.16. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2017 – 2024 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli (ZSN.1.2)*	Zadanie monitorowane: Marszałek, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego	100	środki budżetu Państwa	działanie aktualnie jest realizowane i będzie kontynuacja
		Realizacja III etapu Systemy Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO jako programu monitoringu terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi i prowadzenia rejestrów zawierających informacje o terenach zagrożonych procesami osuwiskowymi w tym opracowanie map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla Gmin Czernichów, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Węgierska Górka oraz Żywiec oraz Gilowice, Jeleśnia, Ślemień, Świnna, Ujszoły, Koszarawa oraz Łękawica (GL6.1)*	Zadanie monitorowane: Państwowy Instytut Geologiczny Oddział Karpacki	brak danych kosztowych	środki budżetu Państwa, PIG	realizacja już trwa
		Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze (GL6.2.)*	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, administratorzy dróg, właściciele nieruchomości	5 000	Zadania gminne: środki gmin, środku UE, Zadania administratorów dróg: administratorzy dróg, środki UE	realizacja w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.17. Cele, kierunki interwencji w zakresie ochrony gleb

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2015	Wartość docelowa rok 2020				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona gleb	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Ilość działań promocyjnych źródło danych: ODR	20	20	Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb GL1.	Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	Zadanie monitorowane: Zespół Doradztwa Rolniczego	trudność w dotarciu do rolników z uwagi na rozproszenie
			Ilość hal na których prowadzony jest wypas owiec na terenie powiatu źródło danych: Urząd Marszałkowski	57 hal	129 hal		Kontynuacja Programu OWCA – PLUS Przywracanie i promowanie tradycyjnego wypasu w celu ochrony ekosystemów nieleśnych na terenie całego województwa, w tym Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020	Zadanie monitorowane: Województwo Śląskie, ZPK, gminy Województwa śląskiego – w tym powiatu żywieckiego	trudności organizacyjne
			Ilość punktów pomiarowych źródło danych: GIOŚ Ilość punktów z przekroczeniem WWA9* źródło danych: GIOŚ	1 0	1 0	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych GL4.	Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	Zadanie monitorowane: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	trudności organizacyjne i finansowe
			Ilość gmin na terenie których są tereny zdegradowane: źródło danych: powiat, GIOŚ	2 Ujszoły, Żywiec	brak możliwości prognozowania identyfikacji historycznych zanieczyszczeń		Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządzenia wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 101d ust POŚ)	Zadanie własne: Starosta Żywiecki	brak środków finansowych

			Ilość kontroli stosowania środków ochrony roślin źródło danych: WTORiN	27	27		Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego, Zespół Doradztwa Rolniczego, Wojewódzka Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	mała ilość kontroli i niska wykrywalność zanieczyszczeń
			Powierzchnia użytków rolnych źródło danych: powiat	42322 ha	wartość zależna od przeznaczenia terenów		Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszeniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb	Zadanie monitorowane: Zespół Doradztwa Rolniczego	brak środków finansowych na realizację zadania
						GL5. Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepienia gleb	Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	presja na nowe tereny pod zabudowę
		Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi	Ilość przeprowadzonych działań rekultywacyjnych źródło danych: powiat	0	w razie potrzeby	Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych (TPI.)*	Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (ORSIP, OPI-TPP**)	Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego, Gminy województwa śląskiego – w tym powiatu żywieckiego	brak terenów przemysłowych lub zdegradowanych
			Ilość badań gleb źródło danych: powiat	0	w razie potrzeby		Rekultywacja i rewitalizacja terenów	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	problemy własnościowe

* 9WWA – dziewięć podstawowych węglowodorów aromatycznych

** ORSIP - Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej

OPI - TPP - Ogólnodostępna Platforma Informacji – Tereny Przemysłowe i Zdegradowane

6.1.18. Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony gleb

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	do 2024		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Ochrona gleb	Prowadzenie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni	Zadanie własne: Starosta Żywiecki	koszty administracyjne	koszty administracyjne	koszty administracyjne	koszty administracyjne	koszty administracyjne	środki własne Powiatu Żywieckiego	realizacja w razie potrzeby
		Przeprowadzenie badań zanieczyszczeń gruntu i wód na terenach przemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi (TP1.3.)*	Zadanie własne: Starosta Żywiecki	10	10	10	10	40	środki własne Powiatu Żywieckiego, środki unijne	działanie będzie tylko realizowane w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.19. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony gleb

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2017 - 2024 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrona gleb	Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju (GL1.1.)*	Zadanie monitorowane: Zespół Doradztwa Rolniczego w Żywcu	100	środki Zespołu Doradztwa Rolniczego dofinansowanie WFOŚiGW	działanie aktualnie jest realizowane będzie jako kontynuacja

	<p><i>Kontynuacja Programu OWCA – PLUS</i></p> <p><i>Przywracanie i promowanie tradycyjnego wypasu w celu ochrony ekosystemów nieleśnych na terenie całego województwa, w tym Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020 (OP2.8)*</i></p> <p><i>na terenie gmin Jeleśnia, Ujszoły, Koszarawa, Lipowa, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Węgierska Górka, Rajcza i Ujszoły</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Województwo Śląskie, ZPK, gminy Województwa śląskiego</i></p>	<p>2017 - 800 tys. 2018 - 850 tys. 2019 - 900 tys. 2020 - 950 tys.**</p>	<p><i>środki własne jednostek realizujących fundusze unijne (w tym RPO)</i></p>	<p><i>aktualnie działania już są prowadzone</i></p> <p><i>** koszt całego programu OWCA -PLUS</i></p>
	<p><i>Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb (GL2.2.)*</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska</i></p>	<p>100</p>	<p><i>środki GIOŚ</i></p>	<p><i>w zależności od ilości punktów</i></p>
	<p><i>Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin (GL2.3)*</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego, Ośrodki Doradztwa Rolniczego</i></p>	<p>60</p>	<p><i>środki Zespołu Doradztwa Rolniczego, Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Roślin</i></p>	<p><i>w zależności od ilości badanych próbek</i></p>
	<p><i>Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszeniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb (GL4.3.)*</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Zespół Doradztwa Rolniczego w Żywcu</i></p>	<p>50</p>	<p><i>środki Zespołu Doradztwa Rolniczego dofinansowanie WFOŚiGW</i></p>	<p><i>działania doradcze</i></p>
	<p><i>Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową (GL5.1.)* w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i></p>	<p><i>koszty administracyjne</i></p>	<p><i>środki gmin powiatu żywieckiego, dofinansowanie WFOŚiGW</i></p>	
	<p><i>Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach poprzemysłowych i zdegradowanych (ORSIP, OPI-TPP***) (TPI.1.)*</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego Gminy powiatu żywieckiego</i></p>	<p>100</p>	<p><i>środki gmin powiatu żywieckiego, dofinansowanie WFOŚiGW</i></p>	<p><i>w razie potrzeby</i></p>
	<p><i>Rekultywacja i rewitalizacja terenów (na podstawie TPI.2. oraz GL3.1.)*</i></p>	<p><i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, właściciele gruntów, przedsiębiorstwa</i></p>	<p>2 000 - 20 000</p>	<p><i>środki właścicieli gruntów, przedsiębiorstw, dofinansowanie UE, ewentualnie środki gmin.</i></p>	<p><i>w zależności od powierzchni rekultywacji</i></p>

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

** koszty całości Programu OWCA -PLUS

*** ORSIP - Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej

OPI - TPP - Ogólnodostępna Platforma Informacji – Tereny Przemysłowe i Zdegradowane

6.1.20. Cele, kierunki interwencji w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania odpadów

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2015 lub 2016	Wartość docelowa rok 2020				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość gmin, które wykonują roczne sprawozdanie źródło danych: gminy	15	15	Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Zadanie monitorowane: Wójtowie i Burmistrz gmin powiatu żywieckiego, przedsiębiorcy	
			Ilość gmin, które aktualizują okresowo Program usuwania azbestu źródło danych: gminy	10 gmin ma PUA po 2012 roku	15		Aktualizacja inwentaryzacji i programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest Opracowanie (Łodygowice) lub aktualizacja Programów usuwania wyrobów zawierających azbest (Ślemień, Żywiec, Ujszoły, Węgierska G) W kolejnych latach aktualizacja opracowań wykonanych po 2012 roku	Zadanie monitorowane: gminy powiatu żywieckiego	realizowane w miarę środków finansowych
			Ilość gmin, które prowadzą zbiórkę baterii i akumulatorów źródło danych: gminy	15	15		Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym rozbudowa i modernizacja PSZOK-ów	Zadanie monitorowane: gminy powiatu żywieckiego	
			Ilość gmin, które osiągnęły zakładane ustawą o odpadach poziomy zmniejszenia odpadów biodegradowalnych źródło danych: gminy	13 Gilowice i Ujszoły	15		Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie.	Zadanie monitorowane: gminy powiatu żywieckiego	niska skuteczność zbiórek odpadów biodegradowalnych
			Ilość gmin, które osiągnęły zakładane poziomy odzysku źródło danych:	15	15		Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z na poziomie minimum 18% do końca 2016 roku, natomiast dla roku 2020 na poziomie	Zadanie monitorowane: gminy powiatu żywieckiego	niska skuteczność zbiórek papieru, metalu, szkła i plastiku

		<i>gminy</i>				<i>minimum 50% ich ilości wytwarzanych.</i>		
		<i>Ilość gmin, które prowadzą edukację ekologiczną</i> źródło danych: <i>gminy</i>	15	15		<i>Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi</i>	<i>Zadanie monitorowane:</i> <i>gminy powiatu żywieckiego</i>	
		<i>Ilość gmin, które osiągnęły zakładane poziomy odzysku baterii i akumulatorów</i> źródło danych: <i>gminy</i>	15	15		<i>Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów, który pozwoli na osiągnięcie, do 2016 r. i w latach następnych, poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych</i>	<i>Zadanie monitorowane:</i> <i>gminy powiatu żywieckiego, podmioty prowadzące zbiórkę, recyklery</i>	<i>brak ogólnodostępnych pojemników na baterie</i>
		<i>Ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest (2015-2016)</i> źródło danych: <i>gminy</i>	1851 Mg	4000 Mg		<i>Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032”</i>	<i>Zadanie monitorowane:</i> <i>gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>brak środków finansowych na usuwanie azbestu</i>
	<i>Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne</i>	<i>Ilość skontrolowanych przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania odpadami/ilość naruszeń (2014-2016)</i> źródło danych: <i>WIOŚ</i>	97/43	97/0	<i>Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego i sukcesywne zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem</i>	<i>Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami</i>	<i>Zadanie własne:</i> <i>Starostwo Powiatowe w Żywcu</i> <i>Zadanie monitorowane:</i> <i>WIOŚ</i>	

6.1.21. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania odpadów

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	do 2024		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Zadanie własne: Starostwa Powiatu w Żywcu	78	80	130	120	400	środki własne Powiatu Żywieckiego	działanie będzie realizowane tylko w razie potrzeby, koszty dotyczą prowadzenia kontroli dokumentacji

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.22. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania odpadów

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2017 – 2024 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Zadanie monitorowane: Wójtowie i Burmistrz gmin powiatu żywieckiego, przedsiębiorcy	koszty administracyjne	środki własne gmin powiatu żywieckiego	
		Aktualizacja inwentaryzacji i programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest Opracowanie (Łodygowice) lub aktualizacja Programów usuwania wyrobów zawierających azbest (Ślemień, Żywiec, Ujszoły, Węgierska Górką) W kolejnych latach aktualizacja opracowań wykonanych po 2012 roku	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	10 każda gmina 150	środki własne gmin powiatu żywieckiego, dofinansowanie Ministerstwa Rozwoju	realizowane w trybie ciągłym
		Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym rozbudowa i modernizacja PSZOK-ów	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	150	środki własne gmin powiatu żywieckiego o, środki organizacji pozarządowych	jako doskonalenie systemu
		Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Zadanie monitorowane: WIOŚ	koszty administracyjne	środki WIOŚ	

	<i>Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie. (GO1.2)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>150</i>	<i>środki własne gmin powiatu żywieckiego</i>	<i>jako doskonalenie systemu</i>
	<i>Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z na poziomie minimum 18% do końca 2016 roku, natomiast dla roku 2020 na poziomie minimum 50% ich ilości wytwarzanych. (GO1.3)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>150</i>	<i>środki własne gmin powiatu żywieckiego, WFOŚiGW</i>	<i>jako doskonalenie systemu</i>
	<i>Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów. (GO1.4)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>150</i>	<i>środki własne gmin powiatu żywieckiego WFOŚiGW</i>	<i>jako doskonalenie systemu</i>
	<i>Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów, który pozwoli na osiągnięcie, do 2016 r. i w latach następnych, poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych. (GO2.2)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, recyklerzy</i>	<i>150</i>	<i>środki własne gmin powiatu żywieckiego</i>	<i>jako doskonalenie systemu</i>
	<i>Osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych, w wysokości co najmniej 4 kg/mieszkańca/rok (GO2.3)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>150</i>	<i>środki własne gmin powiatu żywieckiego</i>	<i>jako doskonalenie systemu</i>
	<i>Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032” (GO2.4)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>1 000</i>	<i>środki własne gmin powiatu żywieckiego, dofinansowanie WFOŚiGW, środki mieszkańców</i>	<i>w ramach możliwości finansowych</i>
	<i>Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>50</i>	<i>środki własne gmin powiatu żywieckiego, dofinansowanie WFOŚiGW</i>	<i>jako uzupełnienie aktualnych działań</i>

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.1. Cele, kierunki interwencji w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2015 lub 2016	Wartość docelowa rok 2020				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
I	Ochrona przyrody i krajobrazu	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Ilość regionalnych systemów monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności źródło danych: RDOŚ	0	1	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.	Budowa regionalnego systemu monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego, zintegrowanego z ORSIP* z bazami GIOŚ	Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania
			Liczba gmin powiatu na terenie których przeprowadzono częściową inwentaryzację przyrodniczą źródło danych: gminy	5	15		Kontynuowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem grup organizmów, zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych o niewystarczającym rozpoznaniu	Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ	brak dofinansowania na przeprowadzenie inwentaryzacji
			Liczba badań z zakresu ochrony przyrody dot. gatunków inwazyjnych źródło danych: RDOŚ	0	10		Wspieranie i rozwój badań z zakresu ochrony przyrody (w szczególności inwazyjnych gatunków obcych oraz przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000) oraz ekologii krajobrazu	Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ, GIG Katowice	brak środków finansowych na badania
			Ilość placówek dydaktycznych w celu prowadzenia zajęć edukacyjnych źródło danych: gminy Ilość osób uczestniczących w zajęciach źródło danych: placówki, gminy, dane Nadleśnictwa	3	3		Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat przedmiotów ochrony na obszarach natura 2000 (w tym akcja informacyjna na temat użytkowania pojazdów mechanicznych w obrębie siedlisk naturalnych) oraz walorów przyrodniczych parków krajobrazowych	Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ, Gminy powiatu żywieckiego, stowarzyszenia, Nadleśnictwa	brak środków finansowych i organizacyjnych
			Ilość baz danych o ochronie przyrody źródło danych: gminy, RDOŚ	1	1		Prowadzenie bazy danych o czynnej ochronie przyrody	Zadanie monitorowane: ZPK, GIOŚ, Gminy powiatu żywieckiego	brak środków finansowych

			<p>Liczba planów zadań ochronnych dla obszaru NATURA2000 źródło danych: d RDOŚ</p>	0	4		<p>Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na obszarach Natura 2000 na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych</p>	<p>Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ</p>	<p>brak środków na ochronę przyrody i monitoring</p>
			<p>Liczba działań w ramach wdrażania Strategii źródło danych: RDOŚ, GIOŚ, RZGW</p>	10	10 realizacja wg potrzeb na terenie powiatu żywieckiego	<p>Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo</p>	<p>Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego</p>	<p>Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ, Gminy powiatu żywieckiego, Nadleśnictwa, RZGW, ŚZMiUW</p>	<p>brak środków na realizację zadania</p>
			<p>Liczba aktualizacji wojewódzkiej bazy danych przyrodniczych w 2015 roku w ramach modułu „Przyroda” źródło danych: RDOŚ, ZPK</p>	0	wg potrzeb		<p>Systematyczna aktualizacja wojewódzkiej bazy danych przyrodniczych w ramach modułu „Przyroda”, komponentu Otwartego Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego (ORSIP)</p>	<p>Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ</p>	<p>brak wystarczających środków finansowych i organizacyjnych</p>
			<p>Ilość gmin posiadających MPZP w których uwzględniono ochronę bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym źródło danych: gminy</p>	15	15		<p>Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy</p>	<p>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</p>	<p>brak środków na realizację zadania</p>
			<p>Ilość działań z zakresu edukacji ekologicznej źródło danych: gminy</p>	10	10		<p>Stworzenie systemu przepływu informacji o prowadzonych przez Gminy województwa śląskiego działaniach z zakresu edukacji ekologicznej oraz czynnej ochrony przyrody na cele Ogólnodostępnej Bazy Danych, która zostanie zaimplementowana do modułu Przyroda w systemie ORSIP</p>	<p>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</p>	<p>brak wystarczających środków finansowych i organizacyjnych</p>
			<p>Ilość oznakowanych form ochrony przyrod źródło danych: RDOŚ, gminy</p>	b.d.	ok. 20		<p>Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych</p>	<p>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, RDOŚ, ZPK,</p>	<p>brak wystarczających środków finansowych</p>

			Liczba ścieżek edukacyjnych/przyrodniczych na obszarach cennych przyrodniczo źródło danych: RDOŚ, gminy	3	5		Opracowanie i wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo oraz utrwalanie osiągniętych efektów z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, RDOŚ, ZPK	brak środków finansowych
			Liczba opracowanych UPUL źródło danych: powiat	6	6		Opracowanie Uproszczonych Planów Urządzania Lasów	Zadanie własne: Powiat Żywiecki	brak środków finansowych
			Liczba działań w ramach planów zadań ochronnych źródło danych: RDOŚ	10	wg potrzeb na terenie powiatu żywieckiego	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody	Zadanie monitorowane: RDOŚ (koordynacja i nadzór), wszystkie podmioty wyznaczone w planach ochrony i planach zadań ochronnych	brak wystarczających środków finansowych
			Powierzchnia przebudowanych drzewostanów źródło danych: Nadleśnictwa, gminy, właściciele lasów	b.d.	ok. 100 ha/rok		Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	Zadanie monitorowane: Nadleśnictwa, właściciele lasów	brak wystarczających środków finansowych
			Ilość zrealizowanych wniosków na programy rolnośrodowiskowe źródło danych: ARIMR	68	ok. 70		Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	Zadanie monitorowane: Rolnicy, ODR, ARIMR	brak wystarczających środków finansowych
			Ilość pomników przyrody na terenie powiatu źródło danych: RDOŚ, gminy	125	130		Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych	Zadanie monitorowane: Zarządzający obszarem, gminy, organizacje pozarządowe	brak wystarczających środków finansowych
			Ilość usuniętych stanowisk Barszczu Sosnowskiego źródło danych: gminy	b.d.	właściciele gruntów		Usuwanie roślinności inwazyjnej	Zadanie monitorowane: Właściciele terenu	brak wystarczających środków finansowych
			Ilość gmin, które przeprowadziły prace na pomnikach przyrody źródło danych: gminy	2	wg. potrzeb		Prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwatorskich pomników przyrody na terenie poszczególnych gmin	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	brak środków na realizację zadania

*** inwentaryzacja przyrodnicza części terenu została przeprowadzana na potrzeby aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin

6.1.2. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	do 2024		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Ochrona przyrody i krajobrazu	Opracowanie Uproszczonych Planów Urządzania Lasów	Zadanie własne: Starostwo Powiatu Żywieckiego	0	0	50	250	200	środki własne Powiatu Żywieckiego, WFOŚiGW	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POS dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.3. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2017 – 2024 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrona przyrody i krajobrazu	Budowa regionalnego systemu monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego, zintegrowanego z ORSIP i bazami GIOŚ (OP1.1)*	Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Zarządu Województwa Śląskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, fundusze unijne (w tym RPO)	
		Kontynuowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem grup organizmów, zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych o niewystarczającym rozpoznaniu (OP1.2)*	Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Zarządu Województwa Śląskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW	
		Wspieranie i rozwój badań z zakresu ochrony przyrody (w szczególności inwazyjnych gatunków obcych oraz przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000) oraz ekologii krajobrazu (OP1.3)*	Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW, GIG	
		Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat przedmiotów ochrony na obszarach natura 2000 (w tym akcja informacyjna na temat użytkowania pojazdów mechanicznych w obrębie siedlisk naturalnych) oraz walorów przyrodniczych parków krajobrazowych (OP1.4)*	Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ, gminy powiatu żywieckiego	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Gmin powiatu żywieckiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW	

		<i>Prowadzenie bazy danych o czynnej ochronie przyrody (OP1.5)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK</i>	<i>w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych</i>	<i>środki własne RDOŚ, ZPK</i>	
		<i>Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na obszarach Natura 2000 na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych (OP1.6)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ</i>	<i>w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych</i>	<i>środki własne RDOŚ, ZPK, GIOŚ WFOŚiGW</i>	
		<i>Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego (OP2.1)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ, Gminy powiatu żywieckiego, Nadleśnictwa, wszystkie instytucje, których działalność wpływa na stan przyrody (np. RZGW, SZMiUW)</i>	<i>w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ Nadleśnictw, WFOŚiG</i>	
		<i>Systematyczna aktualizacja wojewódzkiej bazy danych przyrodniczych w ramach modułu „Przyroda”, komponentu Otwartego Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego (ORSIP) (OP2.2)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: RDOŚ, ZPK, GIOŚ</i>	<i>w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych</i>	<i>środki własne RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW</i>	
		<i>Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy (OP2.5)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu Żywieckiego</i>	<i>w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW</i>	
		<i>Stworzenie systemu przepływu informacji o prowadzonych przez Gminy województwa śląskiego działaniach z zakresu edukacji ekologicznej oraz czynnej ochrony przyrody na cele Ogólnodostępnej Bazy Danych, która zostanie zaimplementowana do modułu Przyroda w systemie ORSIP (OP2.9)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego</i>	<i>w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW</i>	
		<i>Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych (OP2.10)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, RDOŚ, ZPK,</i>	<i>w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW</i>	
		<i>Opracowanie i wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo oraz utrwalanie osiągniętych efektów z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów (OP2.11)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, RDOŚ, ZPK</i>	<i>w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych</i>	<i>środki własne Gmin powiatu żywieckiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW</i>	
		<i>Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody (OP3.1)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: RDOŚ (koordynacja i nadzór), wszystkie podmioty wyznaczone w planach ochrony i planach zadań ochronnych</i>	<i>w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych</i>	<i>środki własne RDOŚ,</i>	

		Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu walorów przyrodniczych i krajobrazu poprzez wdrażanie zapisów planów ochrony parków krajobrazowych (OP3.2)*	Zadanie monitorowane: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne ZPK, WFOŚiGW	
		Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia (OP3.3)*	Zadanie monitorowane: Nadleśnictwa	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Nadleśnictw	
		Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych (OP3.4)*	Zadanie monitorowane: Rolnicy, ODR	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki ODR, WFOŚiGW	
		Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych (OP3.8)*	Zadanie monitorowane: Zarządzający obszarem, Gminy powiatu żywieckiego, organizacje pozarządowe	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Gmin powiatu żywieckiego, WFOŚiGW	
		Usuwanie roślinności inwazyjnej (OP.3.9)*	Zadanie monitorowane: właściciele terenów, Gminy powiatu żywieckiego	w zależności od ilości roślin i skali zadania	środki własne Gmin powiatu żywieckiego, właściciele prywatnych terenów, WFOŚiGW	
		Prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwatorskich pomników przyrody na terenie poszczególnych gmin	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	koszty ustalone indywidualnie	środki własne Gmin powiatu żywieckiego, WFOŚiGW	w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

**koszt zapisany w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.4. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożeń poważnymi awariami

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2015 lub 2016	Wartość docelowa rok 2020				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych	Ilość kontroli i naruszeń w przedsiębiorstwach źródło danych: WIOŚ	5/1	50	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii (PPAP 1)*	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	Zadanie monitorowane: WIOŚ, przedsiębiorstwa	brak środków na działania kontrolne
			Ilość jednostek OSP które dostały wsparcie źródło danych: gminy	wszystkie	wszystkie		Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	Zadanie własne Powiat Żywiecki Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	brak środków finansowych
		Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska	Ilość PA na terenie powiatu źródło danych: WIOŚ	0	0		Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	Zadanie monitorowane: sprawcy awarii	brak potrzeby realizacji zadania z powodu braku awarii
			Ilość kontroli transportu substancji niebezpiecznych źródło danych: Policja w Żywcu	14	15		Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska	Zadanie monitorowane: Wojewoda, Marszałek Woj. Śląskiego, Straż Pożarna, WIOŚ i organy administracji	
			Ilość akcji edukacyjnych źródło danych: gminy	5	15		Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, zarządcy dróg, policja	ograniczone środki finansowe
			Ilość materiałów informacyjnych dla przedsiębiorców źródło danych: gminy	kilka	kilkanaście		Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych (PPAP 2.)*	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie własne Powiat Żywiecki Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, Policja, PSP, WIOŚ, Sanepid
							Rozpowszechnianie wśród przedsiębiorców zrównoważonych wzorców produkcji, w tym systemów zarządzania środowiskowego	Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego	brak środków na realizację zadania w gminach

6.1.5. Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	do 2024		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
I	Zagrożenia poważnymi awariami	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom (PPAP 1.6.)*	Zadanie własne Powiat Żywiecki	120	120	120	120	400	środki własne Powiatu Żywieckiego, WFOSiGW	w ramach posiadanych środków
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii (PPAP 2.1.)*	Zadanie własne Powiat Żywiecki	w miarę potrzeb					środki własne Powiatu Żywieckiego	działanie będzie realizowane w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6.1.6. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2017 – 2024 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
I	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii) (PPAP 1.1.)*	Zadanie monitorowane: WIOŚ, przedsiębiorstwa	w zależności od posiadanych środków przedsiębiorstw i ilości kontroli prowadzonych przez WIOŚ	środki własne przedsiębiorstw, środki WIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane będzie jako kontynuacja
		Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom (PPAP 1.6.)*	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego	3600	środki gmin powiatu żywieckiego, dofinansowanie WFOŚiGW	30 tys. dla każdej gminy rocznie
		Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku (PPAP 1.9.)*	Zadanie monitorowane: sprawcy awarii	w zależności od skali awarii	środki sprawcy awarii	w razie potrzeb
		Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska	Zadanie monitorowane: Wojewoda, Marszałek Woj. Śląskiego, Straż Pożarna, WIOŚ i organy administracji	w zależności od skali awarii	środki Wojewody, Marszałka Woj. Śląskiego, WIOŚ i organów administracji	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŻYWIECKIEGO

		<i>Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe (PPAP 1.11.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, zarządcy dróg, policja</i>	<i>koszt znaków</i>	<i>środki zarządców dróg oraz gmin powiatu żywieckiego</i>	<i>realizacja w razie potrzeby</i>
		<i>Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii (PPAP 2.1.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Gminy powiatu żywieckiego, Policja, PSP, WIOŚ, Sanepid</i>	200	<i>środki gmin powiatu żywieckiego, Policji, PSP, WIOŚ</i>	
		<i>Rzeczoznawstwo wśród przedsiębiorców zrównoważonych wzorców produkcji, w tym systemów zarządzania środowiskowego (ZS 4.)*</i>	<i>Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego</i>	30	<i>środki Województwa Śląskiego, środków UE</i>	<i>zadanie wspomagane przez Powiatowy Urząd Pracy</i>

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF Powiatu Żywieckiego i Gmin należących do powiatu żywieckiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla Powiatu Żywieckiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania.

*symbole oznaczają numer działania w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6 System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Instrumentami wspomagającymi realizację Programu Ochrony Środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2017 r., poz. 1376, z późn. zm.). Wynikają one z obowiązków i kompetencji organów powiatu i gminy. Narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska jest Program Ochrony Środowiska. Zapisy w nim zawarte przyczyniają się do zacieśniania współpracy gmin należących do powiatu, instytucji i organizacji działających na jego terenie.

Wszystkie te działania przyczyniają się do większej skuteczności i efektywności wdrażania zapisów zawartych w Programie. Z tej przyczyny procedura wdrażania i realizacji Programu powinna zostać jasno i czytelnie przedstawiona, tak by instytucje i organizacje działające w szeroko pojętej ochronie środowiska miały możliwość weryfikacji realizacji zestawionych w Programie celów i zadań środowiskowych.

Kolejnym cennym narzędziem do realizacji Programu jest zdobycie źródeł finansowania. Aby zapewnić sprawne funkcjonowanie zarządzania trzeba pamiętać o zasadzie zrównoważonego rozwoju i zapewnieniu sprawnych rozwiązań organizacyjnych nie tylko związanych z ochroną środowiska. Niezbędne jest by w procesie wdrażania Programu Ochrony Środowiska wzięły udział przedsiębiorstwa i instytucje różnych profili gospodarki oraz różnych sfer życia społecznego, wynikiem, czego możliwa będzie realizacja Programu, a także zachowanie ładu gospodarczego, społecznego i ekologicznego.

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska na poziomie Powiatu związane jest z potrzebą oddzielenia zarządzania środowiskiem i wydzielenia go, jako odrębnego niezbędnego celu do realizacji. W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania oraz spółki komunalne. Ważną rolę we wdrażaniu Programu mają wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie, zarówno te własne, czyli Powiatu Żywieckiego, jak i monitorowane, do których zaliczamy zakłady przemysłowe i produkcyjne, Nadleśnictwa, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Powiatowy Zarząd Dróg, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, a także gminy należące do powiatu.

W każdej fazie wdrażania programu uczestniczą mieszkańcy, którzy bezpośrednio wykorzystują produkty wynikające z realizacji postanowień programu. (np. sieć kanalizacji sanitarnej, zmodernizowana droga czy akcja ekologiczna).

Zasadne jest określenie możliwości rozłożenia środków i obowiązków na poszczególnych wykonawców programu ze względu na wiele obowiązków i zadań pojawiających się na każdym etapie wdrażania programu.

Dzięki współdziałaniu jednostek zaangażowanych w Program zostaną pozyskane środki finansowe i osiągnięte zamierzone efekty. Często duże znaczenie ma wykorzystanie doświadczeń sąsiednich jednostek administracyjnych, które wcześniej wdrażały na swoim obszarze Program. Partnerstwo w połączeniu z wymianą doświadczeń może stać się początkiem współpracy na szczeblu nie tylko lokalnym, ale także regionalnym.

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu Ochrony Środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonywanie zadań własnych przez poszczególne jednostki świadome własnej roli we wdrażaniu i odpowiedzialne za swoje uczestnictwo w Programie. Najważniejsza i główna odpowiedzialność za prawidłowe wdrożenia spoczywa na Zarządzie Powiatu, który składa Radzie Powiatu raporty z wykonania Programu. Zarząd współdziała z organami administracji samorządowej wojewódzkiej oraz samorządami gminnymi, które dysponują narzędziami wynikającym z ich kompetencji. Źródła finansowania Programu stanowią środki własne samorządów, podmiotów gospodarczych, środki pozyskiwane z WFOŚiGW w Katowicach, z RPO WSL 2014-2020, funduszy unijnych, itp.

Instytucje związane z ochroną środowiska, między innymi takie jak Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny przedkładają Radzie Powiatu sprawozdania roczne.

Ponadto Zarząd Powiatu współdziała z instytucjami administracji, w dyspozycji, których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej).

Elementem polityki ekologicznej powiatu jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz kontrola podejmowanych działań.

7 Monitoring Programu

Z wykonania „Programu...” Starosta Powiatu Żywieckiego powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Powiatu, a także przekazać do organu wykonawczego Województwa Śląskiego.

W związku z tym dla wspomagania procesu monitorowania postępów w realizacji Programu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska zestawione w tabelach celów i zadań środowiskowych. Jednocześnie wskaźniki monitorowania jakości środowiska mają być narzędziem oceny realizacji Programu Ochrony Środowiska w momencie przygotowywania raportów z jego wykonania.

Dlatego też istotnym jest, aby wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska Powiatu Żywieckiego były spójne ze wskaźnikami monitorowania jakości środowiska określonymi w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego. Pozwoli to na wykonanie spójnych ze sobą raportów z realizacji Programów Ochrony Środowiska zarówno na szczeblu gminnym, powiatowym, jak i wojewódzkim, a tym samym podsumowanie efektów prowadzonej polityki ochrony środowiska na terenie województwa śląskiego

Zgodnie z powyższym, w tabeli poniżej przedstawiono wskaźniki wraz z wartościami bazowymi i docelowymi zgodne z wskaźnikami wymienionymi w tabeli 70 w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.

Za dwa lata w trakcie wykonywania Raportu z realizacji POŚ i po określeniu wartości wskaźników możliwa będzie ocena czy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego jest wdrażany w zakładanym stopniu czy zadania są realizowane w planowanym tempie i czy możliwa jest całościowa realizacja Programu do końca okresu programowania. Jednocześnie wskaźniki te pozwolą na ocenę postępów w realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.

Tabela 15 Wskaźniki realizacji programu ochrony środowiska

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wyjściowa	Źródło danych o wskaźniku
Powietrze atmosferyczne				
1	Zmiana stężeń zanieczyszczeń pyłowych (pyłu PM10) na stanowiskach pomiarowych strefy śląskiej w stosunku do roku poprzedniego	%	Żywiec +2,2%	Roczna ocena jakości powietrza
2	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	9	GUS
3	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	69.825	GUS
4	Zużycie energii elektrycznej w roku w sektorach: - przemysł - gospodarstwa domowe - transport - rolnictwo	GWh	nie dotyczy 128,01 nie dotyczy nie dotyczy	GUS
5	Sprzedaż energii cieplnej w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie	GJ	93,29	GUS
Zasoby wodne				
6	% JCWP o wykazanym co najmniej dobrym stanie wód	%	100	WIOŚ (w ramach PMŚ) w ramach monitoringu operacyjnego badano 2 punkty i 2 punkty stan dobry
7	% punktów pomiarowych wód podziemnych, dla których wykazano dobry stan chemiczny wód	%	75	WIOŚ (w ramach PMŚ) badano 4 punkty i w 3 stan był dobry lub bardzo dobry
8	Stosunek objętości ścieków wymagających oczyszczenia, ale odprowadzonych do środowiska jako nieoczyszczone do objętości odprowadzonych ścieków wymagających oczyszczenia ogółem	%	100	GUS
9	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	81,6	GUS

10	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów	%	75,1	GUS
11	Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca	m ³ /rok	46,8	GUS
Gospodarka odpadami				
12	Masa odebranych odpadów komunalnych – ogółem	tys. Mg	35,35	Sprawozdania gmin z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi
13	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie	tys. Mg	22,02	
14	Masa odpadów komunalnych odebranych jako zmieszane odpady komunalne	tys. Mg	13,33	
15	Liczba czynnych składowisk odpadów, na których są składowane odpady komunalne	sztuk	1	Urząd Marszałkowski
16	Liczba instalacji do mechaniczno- biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	sztuk	1	Urząd Marszałkowski
Ochrona przyrody				
17	Liczba i powierzchnia obszarów chronionych	Sztuk, ha	27 obszarów +125 pomników 54.196,14 ha	RDOŚ i GDOŚ
18	Powierzchnia lasów	ha	53.033	GUS
19	Powierzchnia terenów zielonych	ha	314,88	GUS
Zasoby surowców naturalnych				
20	Udokumentowane zasoby bilansowe ważniejszych surowców występujących na terenie powiatu [% zasobów krajowych]: - metan pokładów węgla (MPW) - węgiel kamienny - rudy cynku i ołowiu - dolomity - surowce ilaste ceramiki budowlanej - wapienie i margle przemysłu cementowego - kamienie łamane i bloczne - piaski formierskie - piaski podsadzkowe - piaski i żwiry - torfy - wody lecznicze zmineralizowane, wody termalne	tys. m ³ , Mg,	0 - 0 - 0 - 992 [0,084%] 0 - 33.393 [0,305%] 0 - 0 - 31.460 [0,165%] 0 - 0 -	Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce – PIG Warszawa
Gleby				
21	Powierzchnia gruntów rolnych	ha	29.056	GUS
22	Powierzchnia upraw wieloletnich	ha	nie dotyczy	GUS
23	Powierzchnia łąk i pastwisk	ha	11.089	GUS
24	Łączna powierzchnia użytków rolnych	ha	42.322	GUS
Tereny poprzemysłowe				
25	Grunty zrekultywowane – powierzchnia [w 2016 roku w gestii powiatu żywieckiego]	ha	0	GUS
26	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji - ilość - powierzchnia	szt. ha	3 19,5	ORSIP OPI-TPP
27	Grunty wymagające rekultywacji	ha	0	GUS

Hałas				
28	Liczba punktów monitoringu hałasu, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych	sztuk	4	WIOŚ
29	Drogi o nawierzchniach „cichych”	km	b.d.	zarządzający drogami
Promieniowanie elektromagnetyczne				
30	Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa śląskiego uzyskane na podstawie badań wykonywanych w ramach PMŚ:			
	-centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców > 50 tys. (Siemianowice Śląskie)	V/m	nie dotyczy	WIOŚ
	- centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców < 50 tys.	V/m	Rycerka Górna (0,12 V/m), Ślemień (0,18 V/m), Ujszoły (0,12 V/m)	WIOŚ
Przeciwdziałanie poważnym awariom				
31	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii	sztuk	0	GIOŚ
32	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie powiatu	sztuk	0	GIOŚ

Źródło: opracowanie własne

Wypracowane wspólnej strategii działania i procedur w realizacji programu przyczynia się do wzajemnej zgodnej, z obustronnymi korzyściami współpracy pomiędzy partnerami różnych szczebli decyzyjnych i środowisk odpowiedzialnych za ostateczny wizerunek obszaru. Dzięki tym działaniom etap planowania i zarządzania „Programem...” staje się jasny i zrozumiały na tyle, że pewne działania stając się rutyną, powodują samoistne powtarzanie się dobrych rozwiązań wytwarzając mechanizmy samoregulacji.

Jako komórkę monitorującą proces wdrażania i realizacji POŚ oraz harmonogram jego realizacji wskazuje się Wydział Ochrony Środowiska w Starostwie Powiatowym w Żywcu.

8 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017, poz. 519 z późn. zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Powiecie. Poprzedni dokument opracowany został w 2010 r. i obowiązywał w perspektywie do 2017 r.

Podstawą do opracowania niniejszego Programu są zmiany przepisów prawa oraz zalecenia wynikające z Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska z 2015 roku, które powodują, iż poprzedni dokument stał się niezgodny ze stanem faktycznym oraz zmiany prawne. W niniejszym opracowaniu autorzy starali się dokonać porównania stanu środowiska z roku 2010 z obecnym według informacji z 2016 roku (natomiast jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2015 oraz 2014 roku).

Ustawa Prawo ochrony środowiska nie określa sztywnych ram programu ochrony środowiska, zwraca natomiast uwagę (art. 17), by opracowanie uwzględniało pewne dokumenty określone w art. 14 tj. strategię rozwoju, programy i dokumenty programowe o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2017 r. poz. 1376), co zostało w dokumencie uwzględnione.

Przedmiotowe opracowanie dla Powiatu Żywieckiego zawiera takie elementy jak:

Wstęp - rozdział ten zawiera podstawę prawną i cel przygotowania powiatowego programu ochrony środowiska, a także okres objęty opracowaniem, metodykę, strukturę i zakres dokumentu.

W rozdziale drugim wykazano spójność niniejszego opracowania z dokumentami nadrzędnymi opracowanymi we wcześniejszych latach szczebla krajowego, regionalnego, wojewódzkiego i powiatowego.

Rozdział trzeci to informacje ogólne o powiecie. Zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym powiatu oraz dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych powiatu.

Rozdział czwarty to ocena aktualnego stanu środowiska. W rozdziale tym opisano stan aktualny oraz wskazano najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska.

Wśród obszarów interwencji opisano i oceniono:

Ochronę klimatu i jakości powietrza

W latach 2013-2015 w rejonie powiatu żywieckiego wystąpiły ponadnormatywne stężenia pyłu PM10 w powietrzu.

Największa emisja zanieczyszczeń gazów i pyłów do powietrza dotyczy głównie pyłu PM10 oraz tlenków azotu.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) były dotrzymane.

Jednym z podstawowych czynników środowiskotwórczych, związanych z komunikacją jest zanieczyszczenie powietrza występujące w sąsiedztwie dróg. Jest to problem narastający, zwłaszcza na terenie miasta i centrum gmin. Mimo prowadzonej tam modernizacji układów komunikacyjnych, wskutek lawinowo narastającej liczby samochodów, płynność ruchu w godzinach szczytu jest zakłócona. Obecność spalin samochodowych najbardziej odczuwana jest w letnie oraz w słoneczne dni, ponieważ oprócz toksycznych spalin tworzy się bardzo szkodliwa dla zdrowia, przypowierzchniowa warstwa ozonu pochodzenia fotochemicznego.

Zagrożenia hałasem

W 2010 roku zanotowano jednak przekroczenia dopuszczalnych poziomów w Węgierskiej Górcie. Z tego powodu wskazanym jest wykonywanie w okresach czasowych kolejnych badań, które wskażą na trend zwiększającej się czy zmniejszającej emisji hałasu drogowego. Badania przeprowadzono także na drogach wojewódzkich i krajowych. Z wyników badań można wysnuć wniosek, iż około 2,5% mieszkańców powiatu narażonych jest na ponadnormatywny hałas drogowy. W odniesieniu do pory nocnej i wskaźnika L_N udział ten wynosi ok. 2,3%.⁵²

Przeprowadzone badania akustyczne realizowane przez WIOŚ w Katowicach i GDDKiA na terenie powiatu żywieckiego w ostatnich latach wykazują na negatywny wpływ klimatu akustycznego na zabudowę mieszkaniową – co jest problemem. Można przypuszczać, iż mieszkańcy wzdłuż wszystkich dróg krajowych mieszkańcy narażeni są na ponadnormatywny hałas. Przeciwdziałanie hałasowi komunikacyjnemu jest działaniem długookresowym rozłożonym na lata. Typowym sposobem ochrony przed hałasem jest nawierzchnia o obniżonej hałaśliwości oraz stosowanie ekranów akustycznych.

Pola elektromagnetyczne

Wyniki badań oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego w województwie śląskim w żadnym punkcie w tym także na terenie powiatu żywieckiego nie wskazywały na przekroczenia dopuszczalnych

⁵² *Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km (zadanie 9), Sporządzenie map akustycznych dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów – 9 zadań – o łącznej długości 7709,814 km. I – CZĘŚĆ OPISOWA, 2012*

poziomów promieniowania elektromagnetycznego, który wynosi 7 V/m, nie mniej jednak można zauważyć tendencje wzrostową wyników pomiarów.

Gospodarowanie wodami

W roku 2016 na terenie powiatu żywieckiego w dwóch jednolitych częściach wód kontynuowano badania tych substancji, które przekraczały normy środowiskowe dla substancji priorytetowych w latach poprzednich. W dwóch punktach na rzece Soła tj. Soła do Wody Ujsolskiej, Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna, badane średnie stężenia sumy benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu, węglowodory ropopochodne, przekroczyły wartość dopuszczalną dla stanu dobrego.

Analiza wyników badań jakości wód podziemnych w wybranych punktach monitoringowych wskazuje, iż w trzech punktach wody osiągnęły dobrą i bardzo dobrą jakość wody (I i II klasa), natomiast w jednym punkcie wody otrzymały III klasę jakości.

Największe problemy z podtopieniami występują w miejscach złej lokalizacji budynków kubaturowych. Budynki znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie koryta, są podtapiane w przypadku pojawienia się wody Q 1% lub na linii zasięgu zalewu.

Rzeki tylko częściowo mają zabezpieczenia przeciwpowodziowe, przeważnie w miejscach, gdzie zabudowa znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie koryta. Poza obszarami zabudowy rzeki mają naturalny charakter.

Gospodarkę wodno – ściekową

Stopień zwodociągowania powiatu wynosi 57% według stanu na koniec 2016 r. Porównując ten sam wskaźnik z roku 2010 (39%), można zauważyć wyraźny wzrost o około 18%. Obecnie na terenie powiatu żywieckiego istnieje łącznie 791,3 km długości sieci wodociągowej. Siecią kanalizacyjną objętych jest ok. 75% mieszkańców powiatu. Dla porównania w 2010 r. siecią kanalizacyjną było objętych 40,5%. Jest to wyraźny wzrost zaopatrzenia mieszkańców powiatu żywieckiego w system zbiorowego odbioru ścieków komunalnych o blisko 35% w ciągu sześciu lat. Długość sieci kanalizacyjnej w 2010 roku to 527,1 km, a korzystało z niej ponad 62 tys. osób. W 2016 r. długość sieci kanalizacyjnej wynosiła już 1 486,2 km i podłączonych było około 115 tys. mieszkańców.

Aktualnie na terenie powiatu funkcjonuje 10 komunalnych oczyszczalni ścieków. Gminy podejmują działania w celu wyeliminowania zbiorników bezodpływowych (szamb), na rzecz podłączenia do kanalizacji sanitarnej, a tam, gdzie to jest nieuzasadnione technicznie i ekonomicznie, budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zasoby geologiczne

Aktualnie na terenie powiatu nie jest prowadzona żadna eksploatacja, nie są prowadzone także prace rekultywacyjne. W chwili obecnej na terenie powiatu zidentyfikowano 2503 osuwiska, najwięcej na terenie gminy Jeleśnia 516, oraz Rajcza 283 a najmniej na terenie gminy Łodygowice, Łękawica 57, Lipowa 70 i Koszarawa 84 – tak dużą ilość osuwisk można potraktować jako problem powiatu. Na najbliższe lata Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy zaplanował wykonanie aktualizacji „Map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi” dla gmin Czernichów, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Węgierska Górka oraz Żywiec z terminem realizacji do końca 2019 roku. Natomiast do końca 2020 aktualizację map dla gmin Gilowice, Jeleśnia, Ślemień, Świnna, Ujszoły, Koszarawa oraz Łękawica.⁵³

Monitoringiem Instrumentalnym w ramach III etapu SOPO objęte zostaną w dalszym ciągu osuwiska w Miedzybrodziu Bielskim, Milówce i w Rychwałdzie.⁵⁴

Gleby

Zauważa się coroczne zwiększanie powierzchni wyłączanej z produkcji rolniczej. W ramach Programu Owca Plus, w latach 2014-2016, na terenie powiatu żywieckiego prowadzono działania związane z czynną ochroną przyrody i krajobrazu tj. wypas owiec oraz imprezy pokazujące tradycje i zwyczaje związane z pasterstwem i kulturą regionu Beskidów. Na terenie powiatu żywieckiego działa bielski Oddział Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach który prowadzi kontrole między innymi materiału siewnego, organizmów szkodliwych i kwarantannowych. W 2010, 2012 i 2015 roku prowadzono badania gleb w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, wyniki wskazują, iż gleby (punkty w Żywcu i Węgierskiej Górcie) charakteryzują się naturalną zawartością metali ciężkich, niską zawartością siarki siarczanowej i naturalną zawartością wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Gospodarkę odpadami

Od 1 lipca 2013 r. odbiór odpadów komunalnych w gminach powiatu żywieckiego odbywa się na podstawie zapisów znowelizowanej Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rady Gmin uchwały akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.

⁵³ na podstawie danych z pisma PIG nr GGI/074-1/2017 z dn. 5 lipca 2017 r.70

⁵⁴ na podstawie danych z pisma PIG nr GGI/074-1/2017 z dn. 5 lipca 2017 r.70

Podmiotami odbierającymi (a tym samym wykonawcami usługi) są wyłonione w trybie zamówienia publicznego przedsiębiorstwa. Wykonawcy realizują zamówienia publiczne na rzecz gmin stosując zasady określone w Regulaminach Utrzymania Czystości i Porządku oraz Szczegółowych zasadach świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i ich zagospodarowania. Mimo, iż nowy system funkcjonuje od połowy roku 2013 i na podstawie danych powyżej widać trend polegający na zwiększeniu ilości zebranych i odebranych odpadów selektywnie gromadzonych z terenów gmin w porównaniu do lat poprzednich.

Na terenie powiatu żywieckiego w 2016 roku wytworzono 91,940 tys. Mg odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne to jest o 1,7% mniej niż w 2015 roku. Spośród wytworzonych odpadów przemysłowych na terenie powiatu żywieckiego 87% poddano odzyskowi w instalacjach, 6,8% poddano odzyskowi poza instalacjami zaś 6,8% przekazano osobom fizycznym do wykorzystania. Większość gmin posiada terenowe inwentaryzacji

i programy z lat 2011-2017. Tylko dwie gminy posiadają szcztatkowe ankietowe dane jest to Żywiec i Łodygowice. W takiej sytuacji można się spodziewać błędu około 40%. Niemniej jednak mimo dużych ilości wyrobów zawierających azbest na obszarze gminy (najczęściej powyżej 1000 Mg) gminy usuwają azbest w ilościach około 50 Mg rocznie. Cztery gminy posiadają stare Programy (Ślemień 2011, Ujszoły, 2012, Węgierska Górka 2012 i Żywiec 2010), a jedna nie posiada go wcale (Łodygowice). W związku z tym potrzebna jest ich aktualizacja – szczególnie jeśli chodzi o prace terenowe. Pozostałe gminy posiadają nowe programy wykonane po 2012 roku.

Zasoby przyrodnicze w tym także leśne

Na koniec 2016 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu żywieckiego stanowiła 52% powierzchni powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni odznaczały się gminy Czernichów, Łękawica, Lipowa, Jeleśnia, Węgierska Górka, Ujszoły i Rajcza.

Formami ochronnymi przyrody na terenie powiatu żywieckiego są: parki krajobrazowe (3), rezerваты przyrody (14), obszary Natura 2000 (5), użytki ekologiczne (4), stanowisko dokumentacyjne (1) oraz ponad 125 pomników przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych. Taki układ przestrzenny, wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody, zapewnia warunki do samoregulacji procesów przyrodniczych, naturalnych warunków hydrologicznych oraz właściwego korzystania z rekreacji i turystyki.

Zagrożenia poważnymi awariami

Na terenie powiatu żywieckiego nie ma zlokalizowanych zakładów zakwalifikowanych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Nie mniej jednak funkcjonują tu zakłady produkcyjne, w których może dojść do awarii i zanieczyszczenia środowiska oraz zagrożenia dla mieszkańców

Na terenie wszystkich gmin funkcjonują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które w razie potrzeby kierują swoje zasoby na usunięcie zagrożenia i pomoc w ochronie zdrowia i mienia ludzkiego. Dla ciągłego doskonalenia sprzętu jednostek Straży Pożarnej gminy powiatu żywieckiego corocznie przeznaczają środki finansowe na ich doposażanie, są to kwoty od 2 tys. do 30 tys. rocznie. W roku 2016 nadzorem higieny pracy na terenie powiatu żywieckiego WSSE objęła 518 zakładów pracy, w których skontrolowano 111 zakładów przeprowadzając 141 kontroli sanitarnych. W 46 skontrolowanych zakładach pracy, stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia. W 8 zakładach występują szkodliwe czynniki rakotwórcze. W roku sprawozdawczym 2016 przeprowadzono 78 kontroli u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny. W trakcie kontroli stwierdzono 25 uchybień. Wydział Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Żywcu prowadzi kontrole pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne W latach 2014-2016 nie stwierdzono naruszeń. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Bielsku - Białej corocznie kontroluje punkty sprzedaży środków ochrony roślin.

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono w rozdziale piątym cele i kierunki działań, a także harmonogramy realizacji zadań własnych – powiatowych i zadań monitorowanych – czyli realizowanych przez gminy oraz inne instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne. Cele i kierunki działań w zakresie każdej dziedziny interwencji zostały zestawione w tabelach. Zapisano w nich nadrzędne cele środowiskowe, wskaźniki z podaniem wartości bazowej z roku 2016 lub 2015 w razie braku danych oraz wartością do osiągnięcia w 2020 roku. Dopelnieniem celów i zadań jest wyszczególnienie każdego zadania wraz z określeniem jednostki odpowiedzialnej oraz czynników ryzyka jakie mogą mieć miejsce, co warunkuje realizację zadania. Przykładem jest brak pozyskanych środków finansowych na realizację zadania. Drugą częścią rozdziału szóstego są harmonogramy realizacji zadań, w których każde z zadań ma określone koszty realizacji, możliwe źródła finansowania. W tej części zamieszczono także dodatkowe informacje o zadaniu, przykładem jest informacja, iż zadanie będzie realizowane jako kontynuacja lub tylko w razie zaistnienia potrzeby.

W rozdziale siódmym opisano system realizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego. Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa Śląskiego. W trakcie procedur

opracowania „Programu...” Powiat Żywiecki zapewnił możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405). Po podjęciu uchwały Rady Powiatu Program zostanie przyjęty do realizacji. Co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie. W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to także jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, a także wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie.

Program Ochrony Środowiska jest narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska. Zapisy w nim zawarte przyczyniają się do zacieśniania współpracy gmin należących do powiatu, instytucji i organizacji działających na jego terenie.

W rozdziale ósmym opisano system monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska, który da obraz postępów w realizacji zamierzeń Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego. Z związku z tym, iż co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie stworzono pomocne narzędzie monitorujące stan realizacji Programu. Dla każdego zadania zapisanego w Programie określono wskaźniki realizacji ze stanem bazowym na 2016 lub 2015 rok oraz stanem docelowym na 2020 rok. Porównanie tych wskaźników pozwoli na ponowną ocenę stanu środowiska powiatu. Jako komórkę monitorującą proces wdrażania i realizacji POŚ oraz harmonogram jego realizacji wskazuje się Wydział, Środowiska w Starostwie Powiatowym w Żywcu.

Realizacja zadań zaproponowanych w Programie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności powiatu, polepszenia warunków życia i zdrowia mieszkańców, inwestowania przez przedsiębiorców, a także poprawy jakości walorów środowiskowych i skuteczniejszej ochrony terenów prawnie chronionych oraz tych o walorach rekreacyjno -wypoczynkowych.

ZALĄCZNIKI:**Załącznik nr 1**

Stacje bazowe telefonii komórkowej:

- Na terenie gminy Gilowice:
 - sieci Plus w miejscowości Gilowice przy ulicy Berniniego 40 na maszcie własnym Play,
- Na terenie gminy Ujsoły:
 - sieci Plus, Aero2, Orange, T-Mobile, NetWorkS! i Play w Glince na maszcie ZRiT Emitel na Kubiesówce,
- Na terenie gminy Rajcza:
 - sieci Orange, T-Mobile i NetWorkS! na dachu schroniska na Wielkiej Raczy,
 - sieci Plus, Play, Aero2, T-Mobile, Orange, NetWorkS! i Sferia w Rajczy na maszcie ZRiT Emitel na Górze Hutyrów,
- Na terenie gminy Radziechowy – Wieprz:
 - sieci Aero2, i Plus w miejscowości Juszczyzna na maszcie Plusa,
- Na terenie gminy Ślemień:
 - sieci Aero2, Orange, T-Mobile, NetWorkS!, Plus, Sferia w miejscowości Kocoń na maszcie Plusa,
- Na terenie gminy Świnna:
 - sieci T-Mobile, Orange, Aero2, NatWorkS! I Plus w miejscowości Rychwałdek na maszcie Plusa
 - sieci T-Mobile, NetWorkS! i Orange w miejscowości Pewel Ślemeńska pod Kępkami na maszcie PTK Centertel,
- Na terenie gminy Łodygowice:
 - sieci Orange, T-Mobile i NetWorkS! w miejscowości Pietrzykowice przy ulicy Nowaka 1 na wieży kościoła,
 - sieci Play w miejscowości Zarzecze przy ulicy Podgroble 30 na Domu Strażaka OSP,
 - sieci Orange, T-Mobile, NetWorkS!, Plus, Aero 2 i Sferia w miejscowości Łodygowice przy ulicy Żywieckiej 66 na stunobetonowym maszcie T-Mobile,
 - sieci Play w miejscowości Łodygowice przy ulicy Żywieckiej 66 na kominie,
- Na terenie gminy Czernichów:
 - Sieci Orange, T-Mobile, netWorkS!, Plus, Play, Aero2 i Sferia w miejscowości Międzybrodzie Bialskie na Górze Żar na maszcie Emitela,
 - sieci Orange, T-Mobile, NetWorkS! w miejscowości Międzybrodzie Bialskie przy ulicy Strażackiej 7 na dachu remizy OSP,
- Na terenie gminy Milówka:
 - sieci Play, Orange, T-Mobile i NetWorkS! w Milówce na placu Wolności na wieży kościelnej,
- Na terenie gminy Łękawica:
 - sieci Orange, Plus, Aero2, T-Mobile, NetWorkS! i Sferia w miejscowości Okrajnik na maszcie strunobetonowym T-Mobile,
- Na terenie gminy Węgierska Górka:
 - sieci T-Mobile, Orange, Aero2, NetWorkS!, Plus, i Sferia w miejscowości Cisiec na maszcie Plusa na Małej Baraniej,
 - sieci Play w miejscowości Węgierska Górka przy ulicy Wyszynskeigo 178 na wieży kościoła,
 - sieci Play w miejscowości Żabnica na działce 1138 na maszcie własnym,
 - sieci T-Mobile, Orange i NetWorkS! w miejscowości Cięcina przy ulicy Biegunów przy domu jednorodzinnym na wzgórzu,
 - sieci sieci T-Mobile, Orange i NetWorkS! w miejscowości Cięcina przy ulicy Św. Katarzyny na terenie Zakładów Żywiec Zdrój,
 - sieci Play, Orange, T-Mobile i NetWorkS! w miejscowości Węgierska Górka przy ulicy Wyzwolenia 28 na metalowym kominie,
 - sieci Play, Aero2, T-Mobile, Orange, Plus, NetWorkS! i Sferia w miejscowości Węgierska Górka na maszcie Emitela w Przybędzy,

- Na terenie gminy Jeleśnia:
 - sieci Aero2, T-Mobile, NetWorkS1, Plus, Orange i Play w Zwardoniu przy ulicy Węglarze 132 na maszcie Plusa,
 - sieci Plus w miejscowości Sopotnia Mała na maszcie Plusa,
 - sieci T-Mobile, Orange, NetWorkS! i Plus w miejscowości Sopotnia Wielka przy numerze 234 na maszcie Plusa,
 - sieci Plus, Orange, T-Mobile i NetWorkS! w miejscowości Korbielów na Hali Miziowej przy schronisku PTTK,
 - sieci Orane, T-Mobile, NetWorkS!, Plus i Sferia w miejscowości Korbielów na wzgórzu nad wsią na maszcie Plusa,
 - sieci Play, Aero2, Plus, T-Mobile, Orange i NetWorkS! w miejscowości Krzyżowa na maszcie Emitela,
 - sieci Plus, T-Mobile, Orange, NetWorkS!, Aero2 oraz Play w miejscowości Przyborów na wzgórzu Mendralowym, na maszcie Emitela,
 - sieci Orange, NetWorkS! i T-Mobile w miejscowości Jeleśnia przy ulicy Suskiej 156 na maszcie T-Mobile na terenie Delphi,
 - sieci Aero2, Plus i Sferia w miejscowości Jeleśnia na maszcie Plusa obok torów kolejowych,
 - sieci Play w miejscowości Jeleśnia przy ulicy Suskiej 52, na maszcie Play
- Na terenie Miasta Żywiec:
 - sieci T-Mobile, Orange, NetWorkS! w miejscowości Żywiec przy ulicy Moszczankiej 58 na wieży kościoła,
 - sieci Plus, aero2, NetWorkS!, Aero2 i Sferia w miejscowości Żywiec przy ulicy Kopernika 71 przy stacji uzdatniania wody,
 - sieci Play, Orange, T-Mobile, NetWorkS! w miejscowości Żywiec przy ulicy Grunwaldzkiej 5 na kominie zakładów Śrubena,
 - sieci T-Mobile, Orange, NetWorkS! i Play w miejscowości Żywiec na grze Grojec na maszcie Emitela,
 - sieci Plus, Aero2 i Sferia w miejscowości Żywiec przy ulicy Browarnej 88 na terenie Browaru Żywiec S.A.,
 - sieci Orange, T-Mobile i NetWorkS! w miejscowości Żywiec przy ulicy Browarnej 88 na terenie Browaru Żywiec S.A.,
 - sieci T-Mobile, Orange i NetWorkS! w miejscowości Żywiec przy ulicy Lesnianka 81 na dachu budynku biurowego,
 - sieci Orange, T-Mobile i NetWorkS! w miejscowości Żywiec przy ulicy Browarnej 3 na wieży kościoła,
 - sieci Orange, T-Mobile i NetWorkS! w miejscowości Żywiec przy ulicy Dworcowej 23 na maszcie na domu handlowym,
 - sieci Plus, Aero2 i Sferia w miejscowości Żywiec przy ulicy Kabaty 4 na kominie elektrociepłowni,
 - sieci Play w miejscowości Żywiec przy ulicy Przemysłowej 25 na ceglany kominie,
 - sieci Orange, T-Mobile i NetWorkS! w miejscowości Żywiec przy ulicy Kabaty 2 na maszcie
 - sieci Play, Plus, T-Mobile, Orange, NetWorkS!, Aero2 i Sferia w miejscowości Żywiec przy ulicy Folwark 14 na kominie MZEC,
 - sieci Plus, T-Mobile, Orange, Aero2, NetWorkS! i Sferia w miejscowości Żywiec przy ulicy Żeromskiego 7 na maszcie na budynku ZOZ,
 - sieci Orange, T-Mobile i NetWorkS! w miejscowości Żywiec przy ulicy Sienkiewicza 52 na dachu Szpitala Powiatowego,
 - sieci Play! w miejscowości Żywiec przy ulicy ulicy Żeromskiego 6 na dachu Centrum Handlowego Targówek,
- Na terenie gminy Lipowa, Radziechowy – Wieprz, Koszarawa – nie ma stacji przekaźnikowych telefonii komórkowej.⁵⁵

⁵⁵ dane na podstawie lokalizatora sieci komórkowych <http://beta.btsearch.pl> [dostęp 10 sierpnia 2017r.]

Załącznik nr 2

Według „Bilansu...” na obszarze powiatu żywieckiego występuje:

- 7 złóż kamieni łamanych i blocznych:
 - Radziechowy - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo i zasobach bilansowych 666 tys. ton,
 - Glinka - złożo, z którego eksploatacja została zaniechana i zasobach bilansowych 334 tys. ton,
 - Kamesznica I - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo i zasobach bilansowych 1312 tys. ton,
 - Korbielów 1958 - złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane i zasobach bilansowych 658 tys. ton,
 - Korbielów 1959 – złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane i zasobach bilansowych 1929 tys. ton,
 - Kozy - (złożo zlokalizowane na terenie powiatu bielskiego i żywieckiego) złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane i zasobach bilansowych 23806 tys. ton,
 - Łodygowice – złożo zagospodarowane, okresowo eksploatowane o zasobach bilansowych 4688 tys. ton i zasobach przemysłowych 4688 tys. ton,
- 6 złóż piasków i żwirów:
 - Radziechowy – złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane i zasobach bilansowych 375 tys. ton,
 - Wieprz - złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie i zasobach bilansowych 12050 tys. ton,
 - Żywiec Tresna – złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane i zasobach bilansowych 16584 tys. ton,
 - Łękawica - złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie i zasobach bilansowych 2343 tys. ton,
 - Łękawica I – złożo, z którego eksploatacja została zaniechana i zasobach bilansowych 16 tys. ton,
 - Łękawica II - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo i zasobach bilansowych 92 tys. ton,
- 2 złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej:
 - Bierna – złożo, z którego eksploatacja została zaniechana i zasobach bilansowych 4 tys. ton,
 - Żywiec 3 – złożo, z którego eksploatacja została zaniechana i zasobach bilansowych 988 tys. ton.